

Тридесет девета (Раденко Кузмановић)

Било је то крајем прошлог века
нова класа стиже у „Маршалку“
да заврше ту елитну школу
и остваре своју жељу жарку.

Одабрани на великом шесту
у „Маршалку“ стигли су најбољи
да науче све на овом месту
о војничком хлебу и челичној вољи

Учили су они и „јурили“ цуре
на тањања ишли, тазили „стиројака“
ни слушали нису да долазе буре
које ће војнике створити од дечака

У блањавом рову, са пушком у руци
без поштеље топле, без воде и хлеба
два месеца беху на великој муци
часи су сачували јер то тако треба

А сад` када прође скоро три`ес` лета
и даље су исти као што су били
за свој класној браћи и крви би дали
на крај света ишли, са њим јели, иили

Друтарство ће ово трајати до века
јер је је очврнуло у шренушку шешком
а једина светила шапка оној раћи
то је друг за друга и браћу за свој браћа

Раденко Кузмановић ТРИДЕСЕТ ДЕВЕТА - монографија 39. класе СВШ КоВ

Раденко Кузмановић

Тридесет девета монографија 39. класе СВШ КоВ

2020

Тридесет девета
монографија 39. класе СВШ КоВ и 19. класе ИСВШ

Аутор:

Раденко Кузмановић

Уређивачки одбор:

Даниел Димић, Ненад Станисављевић, Срђан Стошић,
Жељко Шкалоња, Душко Галић,
Зоран Стојиљковић, Жикица Ђорђевић

Сарадници:

питомци и командири

39. класе СВШ КоВ и 19. класе ИСВШ

Лектура, коректура, прелом и графичка обрада:

Дубравка Божовић

Дизајн корица:

Раденко Кузмановић

Фотографије и документи:

сајт СВШ КоВ, приватне архиве, Интернет

Издавач и штампа:

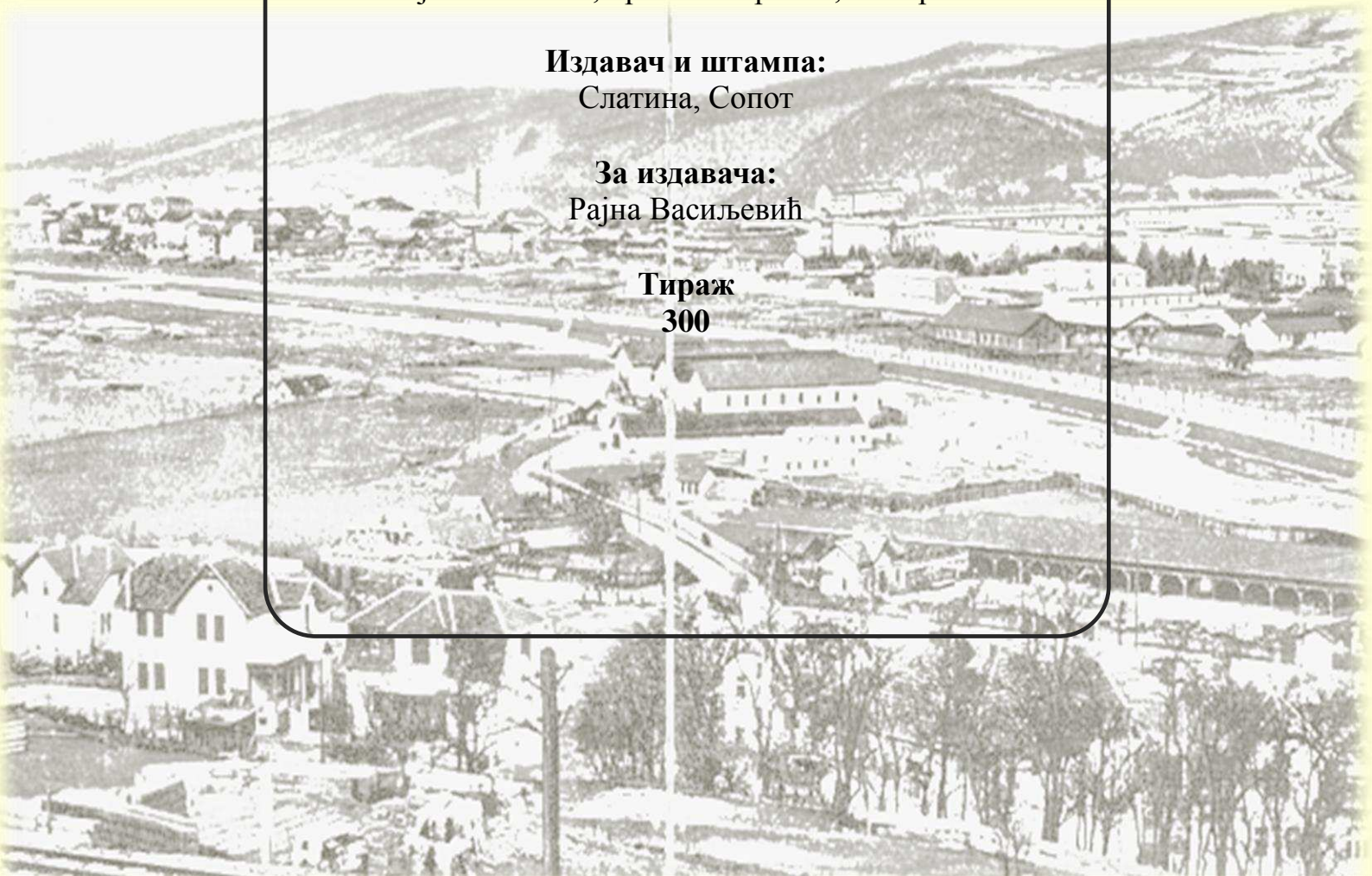
Слатина, Сопот

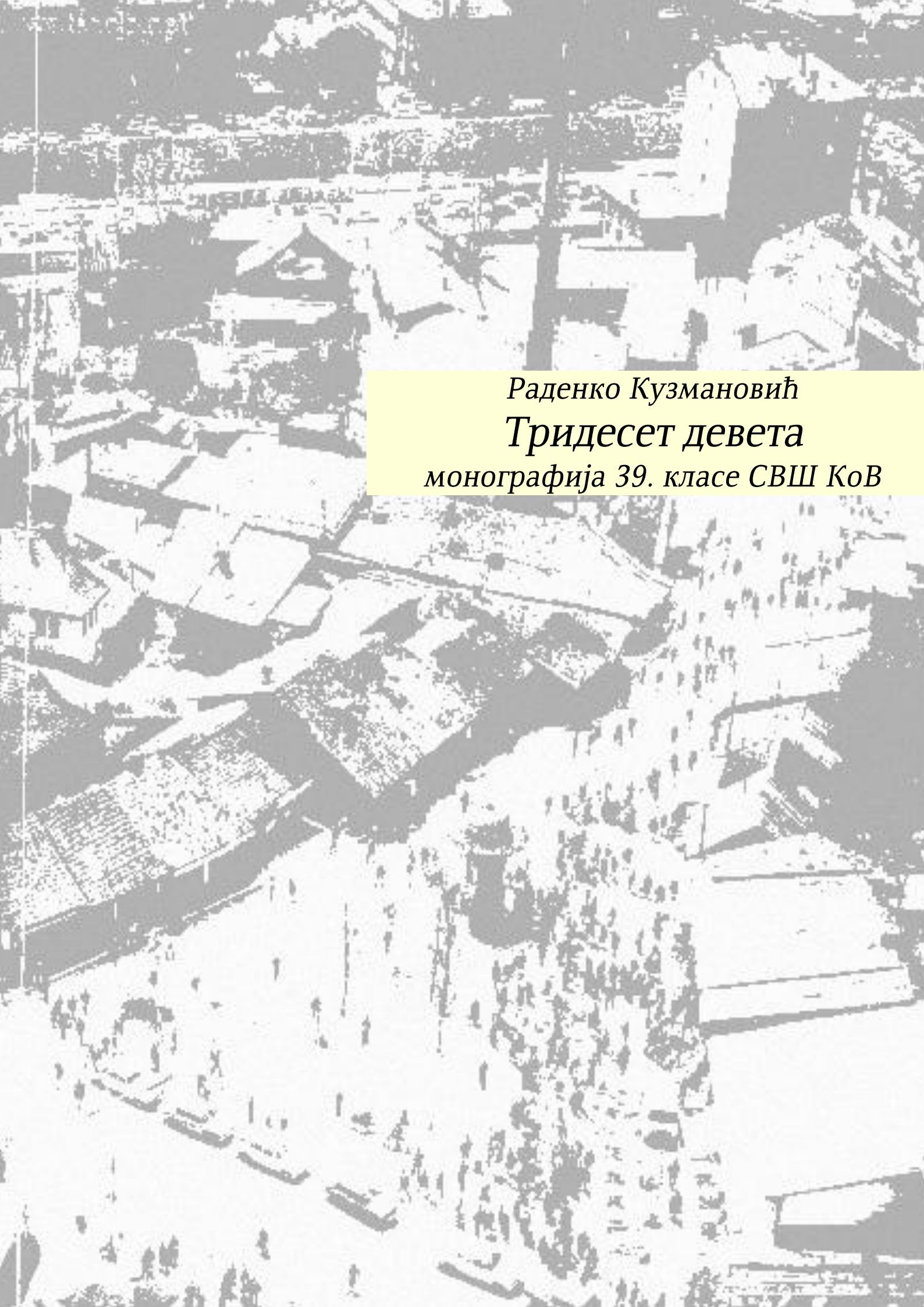
За издавача:

Рајна Васиљевић

Тираж

300

An aerial photograph of a town, likely Kovačica, showing a river flowing through it. A prominent church tower with a red roof is visible in the upper right. The town is surrounded by green hills. A yellow text box is overlaid on the right side of the image.

Раденко Кузмановић
Тридесет девета
монографија 39. класе СВШ КоВ

У сећање на праве вредности у животу ову монографију посвећујем нашим родитељима, нашем покољењу, нашим командирима, наставницима и класићима који више нису са нама

Ову монографију не би било могуће написати без помоћи пријатеља који су свој допринос дали сачуваним фотографијама, документима, али и својим сећањима на људе и догађаје. На тај начин су ми помогли да склопим једну доста целовиту слику о класи и њеној улози у тим турбулентним временима. За стварање шире слике и боље схватање кроз каква су искушења током школовања пролазили, на крају ове монографије се налазе приче директних учесника и сведока појединих описаних догађаја.

Хвала свима на великој помоћи и великом труду да ова монографија буде написана и одштампана.

Хвала

- * Животи Барлову, генерал-мајору у пензији, команданту СВШ КоВ
- * Милораду Арсеновићу, пуковнику у пензији, команданту питомачког батаљона
- * заменицима команданта:
 - Миломиру Савчићу, генерал-мајору у пензији
 - Жељку Грубешвићу, демобилисаном пуковнику
- * командирима питомачких водова:
 - Велимиру Ногу, пуковнику у пензији
 - Милораду Арсовском, потпуковнику у пензији
 - Жикици Стојановићу, мајору у пензији
 - Мирославу Стојадиновићу, демобилисаном капетану
 - Радошу Божовићу, пуковнику у пензији
 - Синиши Видаковићу, потпуковнику ВС
 - Мирку Сирару, потпуковнику у пензији
 - Жељку Петровићу, бригадном генералу ВС
 - Веселину Медојевићу, потпуковнику у пензији
 - Благоју Ковачевићу, бригадиру у пензији
 - Ивану Вулићу, демобилисаном пуковнику
- * Срђану Миленковићу и Драгану Копиловићу, потпуковницима у пензији, командирима из 45. ИЦСО
- * Милану Лишанину и његовом сајту посвећеном СВШ КоВ за велики број информација и сачуваних фотографија 39. класе
- * Предрагу Леканићу, професору физичког васпитања
- * Маји Чичковић Хубјер, ћерки пуковника Мије Чичковића
- * Александру Стојковићу, пуковнику у пензији
- * Ивану Стаменову, пуковнику у пензији

**А највећу захвалност дугујем питомцима 39. класе
без чије помоћи у виду фотографија, докуманата и сећања
ова књига не би могла бити написана.**

Предговор

Поштовани читаоче, знани и незнани, када отвориш корице овог дела, не можеш остати равнодушан. Сваки осећај који ова монографија покрене долази од приказаних ликова који зраче позитивном енергијом.

Пре тридесет година група голобрадих дечака, сакупљена од Триглава до Ђевђелије у Сарајеву, граду севдаха и мерака, отпочела је свој животни пут. Сви су дошли са неком својом амбицијом, жељом, потребом и свим оним што само невино дете од петнаест година може да види око себе.

Њихов заједнички живот почео је као и сваки сличан живот у униформи, препун изазова, радости, туге, игре, дисциплине, суза и свега што би набрајањем препунило ову страницу и употребило прегрш српских речи које одговарају обрису детета у униформи.

Благостање су, на жалост, убрзо заменили сиви облаци рата који је кренуо са запада и претио да уништи тада заједничке жеље и све оно што је школа, у којој је започела ова прича, учини тужним и болним. Страхоте рата натерале су ове дечаке да преко ноћи постану људи, да своје дечачке маштарије замене суровом реалношћу, да амбиције, жеље и намере престроје на нови колосек.

Из Сарајева, града севдаха и мерака, пут их води у Београд, а део њих одлази у новоформиране државе где настављају да остварују своје снове, а до тада трасиране путеве замењују новим.

Рат их је раздвојио али није успео да убије њихову доброту у срцу коју су понели из својих домова и својих часних породица. Та чиста душа, очувана код огромног дела припадника 39. класе СВШ КоВ, омогућила је да се и после десетина година окупљају, деле успомене, своје муке данашњице и визије будућности.

Богатства њихових живота не могу стати ни у стотине оваквих књига и то није циљ израде монографије. Кроз ову књигу исписан је историјат који подсећа на хронологију догађаја који су обележили почетак, трајање и завршетак школовања, занимљивости које су пратиле њихово одрастање, њихова размишљања, дружења, весеља и туге...

Једно је сигурно, ово дело покушава да сачува од заборава оно што је обележило једну дивну генерацију.

Као један од командира који је прихватио део јунака 39. класе СВШ КоВ могу да тврдим да је мало рећи да сам поносан што сам део њихових живота. Радећи са њима тада, пре 30 година, научио сам их и бодрио да прескоче сваку препреку што безболније и да постану добри људи. Гледајући их данас мислим да смо сви који смо радили са њима управо то и постигли.

Данас они уче и васпитавају своје ближње, како у струци тако и у животу.

Надам се да ће ова монографија бити само први корак ка јачању веза међу припадницима 39. класе СВШ КоВ.

*Жељко Петровић,
бригадни генерал Војске Србије*

Први део

Историјат Средње војне школе копнене војске

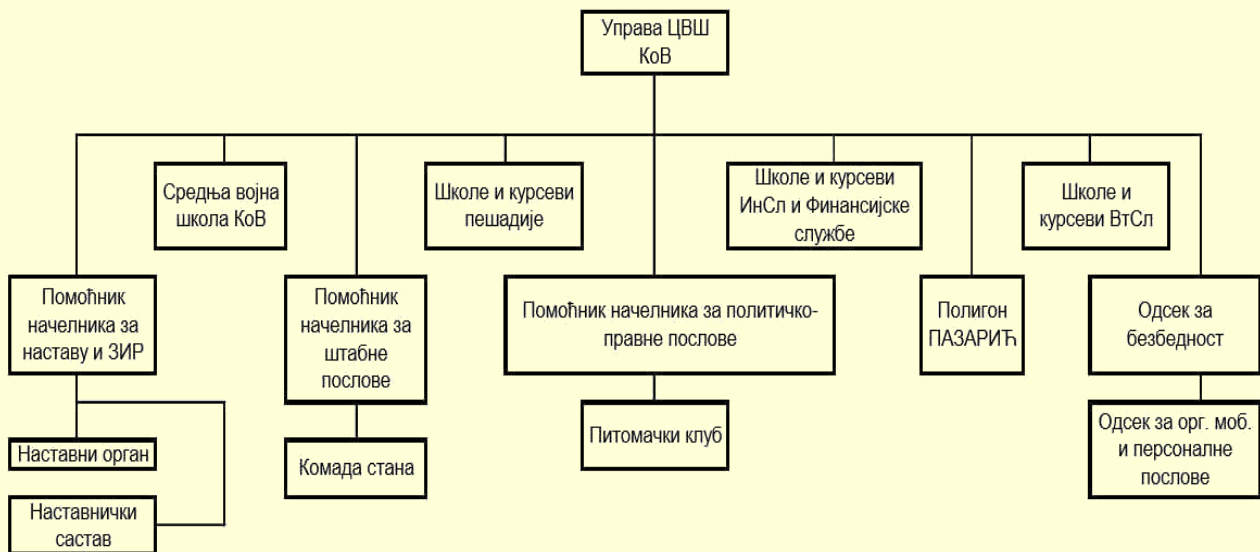
ФОРМИРАЊЕ ПЕШАДИЈСКЕ ПОДОФИЦИРСКЕ ШКОЛЕ

Док су још трајале борбе за ослобођење Југославије 24. новембра 1944. године формирана је Војна академија. Тада је предвиђено да се при њој образује посебна школа намењена усавршавању млађих официра НОВ и ПОЈ.

Наредбом Врховног штаба НОВ и ПОЈ формирана је Официрска школа Врховног штаба НОВ и ПОЈ која је почела са радом 25. јануара 1945. године. Наредбом ГШ Југословенске армије од 5. марта 1945. године Официрска школа је реорганизована у Команду пешадијских школа Генералштаба Југословенске армије. Традицију те школе је наставила Пешадијска официрска школа ЈА, затим Пешадијски школски центар и коначно Центар војних школа копнене војске Сарајево. Због тога је за обележавање Дана Центра одређен датум 5. март.

Пешадијска подофицирска школа почиње са радом 1. септембра 1952. године у Зрењанину. Тада школовање започиње 1. класа. Следећа класа своје школовање почиње у Сомбору, а од 3. до 5. класе школовање се одвија у Билећи. Шеста класа Пешадијске подофицирске школе је прва која је школовање започела у Сарајеву. Било је то 1. септембра 1957. године.

Наредбом савезног секретара за народну одбрану стр. пов. бр. 75-37 од 31.5.1975. године расформирани су Пешадијски школски центар, Интендантски школски центар и Ветеринарски школски центар. Школе из њиховог састава постају део новоформираног Центра војних школа КоВ који ће током свог постојања носити име „Генерал армије Коста Нађ“.

Организациона шема СВШ КоВ 1975/ 76.

(извор: Монографија ПШЦ „Наших пет година 1994-1999“, издање ПШЦ, 1999.)

У Сарајеву школа остаје до 5. јуна 1992. године када је због ратних сукоба дислоцирана у СР Југославију. У СРЈ су своје школовање завршиле последње три класе СВШ КоВ, 38, 39. и 40. класа. Ове класе су школовање започеле у Сарајеву школске 1989-1991. године. Традицију СВШ КоВ у Војсци Југославије је наставио Пешадијски школски центар који је формиран 1994. године у Пожаревцу. ПШЦ је касније преформиран у 565. наставни центар КоВ, а последњом реорганизацијом у Центар за обуку КоВ Војске Србије.

Амблем СВШ КоВ

Амблем је израђен од метала и сребрно патиниран. Троугластог је облика, димензија 37x37x40 милиметара. Са његове леве и десне стране према врху спајају се стилизоване ловорове гранчице ширине 6 и висине 33 милиметра. У централном делу је кружни медаљон пречника 22 милиметра испуњен црвеним емајлом. Унутар медаљона су аплицирана у надвишењу оружја КоВ (тенк, ракета, топ и пушка), која су такође сребрно патинирана. Овај амблем су питомци СВШ КоВ добијали на завршетку школовања и носили га као грудну значку на службеној униформи, као ознаку школе (курса) који су завршили. Последње класе нису добиле амблем.

Амблем СВШ КоВ
(фото: сајт СВШ КоВ)

Питомачки чинови: питомац, питомац-разводник,
питомац-десетар, питомац-млађи водник

Питомачки чинови

Питомци СВШ КоВ у првој години школовања нису имали никакав чин, а као ознаку припадности СВШ, на нараменицама су имали пришивену белу тракицу. Сви они који би прву годину завршили са позитивним успехом, били би унапређени у чин разводника. По завршеној другој години уследио би чин десетара, а на крају треће године чин млађег водника. Унапређења су уписивана у службени досије питомца и питомачку легитимацију.

Начелници Средње војне школе КоВ

Током свог постојања, од 1952. до 1992. године, Средња војна школа КоВ је имала укупно шест начелника. Још двојица су била на тој дужности у ВЈ до септембра 1992. године када је формиран ПШЦ у Пожаревцу.

Начелник СВШ КоВ	Период вршења дужности
народни херој пуковник Саво Трикић	1952-1969
пуковник Стеван Ковачевић	(није познат тачан период у којем су појединачно били на дужности начелника СВШ)
пуковник Милорад Дракулић	
пуковник Лука Шоша	1969-1983
пуковник Славко Кривошија	1983-1986
пуковник Мијо Чичковић	1986-1992

После смрти пуковника Чичковића¹ команду над СВШ КоВ је преузео његов заменик ппук. Барлов Живота². На дужност начелника СВШ КоВ је званично постављен по доласку школе у Петровац на Млави.³ Имајући у виду да је то био веома турбулентан период и да су неке одлуке доношене готово на дневном нивоу, онда не чуди да је ппук. Барлов премешетен на другу дужност већ после приближно месец дана. Наредни начелник СВШ КоВ био је ппук. Кртолица Његослав⁴. Он се на тој дужности такође веома кратко задржао јер је већ од половине септембра постојећа СВШ укинута, а формиран су нови центри.

Питомачки документи

Питомци СВШ КоВ су током школовања имали следеће документе:

- легитимацију питомца-ученика војне школе,
- здравствену књижицу,
- дозволу за излазак у град,
- дозволу за путовање и
- дозволу руковаоца инжињеријских машина (само инжињерија).

Легитимација питомца-ученика војне школе

Легитимација је била идентификациони документ питомца приликом изласка ван круга касарне.

Питомачка легитимација (фото: приватна архива)

Осим што је служила за идентификацију, питомачка легитимација је служила за бесплатан превоз у градском саобраћају. У легитимацију су поред личних података уношени и подаци о унапређењу у питомачке чинове. Важност легитимације је оверавана за сваку школску годину. На последњој страни су били налепљени важни бројеви телефона у гарнизону, односно касарни, и забрана купања на морима, рекама, језерима и базенима.

Здравствена књижица

Питомци СВШ КоВ су, као припадници ЈНА, здравствену заштиту остваривали у војним здравственим установама па су им издаване војне здравствене књижице.

¹ Преминуо 7. априла 1992. године, више о томе на стр. 66

² Живота Барлов је пензионисан 2002. године у чину генерал-мајора, живи у Београду

³ Монографија ПШЦ „Наших пет година 1994-1999“, издање ПШЦ, 1999.

⁴ Исто

Здравствена књижица питомца (фото: приватна архива)

Дозвола за излазак у град, последњи пре изласка на Пазарић и почетка рата (фото: приватна архива)

Дозвола за излазак у град

Код изласака у град из било ког разлога, питомци су поред питомачке легитимације морали имати и дозволу за излазак у град. Ову дозволу је, начелно, потписивао командир вода и на њој се поред имена питомца наводио разлог као и тачно време изласка у град. Осим командира вода, дозволу за излазак у град су могли потписати командант батаљона, заменик команданта или други старешина на дужности дежурног официра или старешине задуженог за контролу реда, рада и дисциплине ван радног времена.

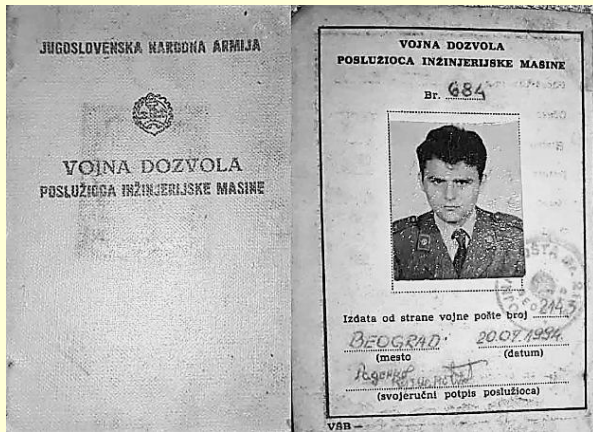
Дозвола за путовање (фото: приватна архива)

Дозвола за путовање

Код вишедневног одсуства питомци су уместо дозволе за излазак у град морали да имају дозволу за путовање. То су били одласци кући за распусте и празнике, одсуство због приватних послова⁵, наградно одсуство и сл. Питомац је био дужан да се приликом доласка кући јави Војном одсеку где би му оверили пријаву, а пре повратка у јединицу се морало одјавити.

⁵ ОПП – одобравало се у случају смрт члана породице или неког веома важног догађаја у породици, али је то било ретко

Дозвола за послужиоца инжињеријских машина

Дозвола послужиоца инжињеријских машина
(фото: приватна архива)

Питомци смера инжињерије су током специјалистичког дела школовања полагали испит за руковање појединим инжињеријским машинама (моторна тестера, моторни бушач, компресорска станица, дозер, грејдер, утоваривач, ваљак).

За ове машине им је издавана дозвола послужиоца у коју су усписивани подаци о положеним испитима.

РАДНИ ДАН ПИТОМЦА

Устајање радним даном је било у 6:00 часова, недељом један сат касније. После устајања, намештања кревета и личне хигијене излазило се на јутарњу физкултуру која се изводила у кругу касарне.

Зависно од временских услова и спољне температуре, физкултура се изводила на следеће начине:

- преко 10 степени – до појаса голи
- од 7 до 10 степени – у поткошуљама
- од 4 до 7 степени – у кошуљама
- од -3 до 4 степена – у џемперима
- од -10 до -3 степена – у блузама без капе и опасача

Вежбе из другог сплета гимнастичких вежби које су извођене на јутарњој физкултури, илустрација
(извор: Гимнастика са методиком извођења - упутство ЈНА)

Када је температура била нижа од минус 10 степени, када је дувао јак ветар и за време падавина, физкултура се није изводила, осим тамо где су постојали услови да се изводи у затвореном простору.

По завршеној физкултури одлазило се на доручак, а потом на смотру када је на јарбол подизана државна застава и читана дневна заповест. Дневном заповешћу су питомци одређивани на дужности дежурства и саопштаване су разне друге битне информације везане за ред и рад у школи.

После смотре питомци су ишли на наставу у кабинете или полигоне за обуку.

На великом одмору између трећег и четвртог часа делила се маренда

и четвртог часа делила се маренда (ужина). Некада би подела била у питомачком ресторану, а некада ван ресторана (полигон, кабинети...). Након наставе, питомци би се вратили у своје собе где би одложили своје књиге и школски прибор и припремили се за одлазак на постројавање пред ручак и на ручак. После ручка би био поподневни одмор, уколико не постоји нека активност која би се одвијала у то време, а затим би око 17 часова била два обавезна часа учења.

Питомци 5. вода 39. класе Срђан Јањић и Рајим Беговски током обавезних часова учења, фото: преузето са сајта СВШ КоВ)

и сложена на предвиђено место и да питомци обаве личну хигијену. У 22 сата се гасило светло, а ван својих кревета су могли бити само питомци који се налазе на дужностима дежурног или пожарног.

Недељом је после доручка било генерално сређивање просторија (ГСП). Тада би се прво истресала ћебад напољу, а затим је током целог преподнева вршено детаљно чишћење и сређивање просторија за боравак. Присуство је било обавезно за све осим за дежурне, који су имали задатак да контролишу рад, и за оправдано одсутне (болесни и они којима је одобрен излазак у град због посете).

RASPORED RADA PRAZNIKOM I NEDELJOM	
Ustajanje.....	07,00
Doručak	07,30-08,10
Ručak	12,30-14,00
Večera	18,40-20,00
Povečerje	21,45
Ručak subotom	12,30-14,00
IZLAZAK U GRAD	
Sredom	15,00-21,30
Subotom uoči praznika	15,00-24,00
Nedeljom i poslednjeg dana praznika..	10,00-23,00

Распоред рада празником и недељом у време школовања 21. класе, „Мали информатор“, 1972. година (извор: сајт СВШ КоВ)

Часови учења су били обавезна активност која је строго контролисана од стране дежурних официра и командира и неоправдано одсуство се санкционисало. Просечном питомцу су часови били потпуно довољни да без већих проблема има добре оцене. Након часова учења следи ново постројавање за спуштање државне заставе и одлазак на вечеру.

До повечерја, у 22 сата, питомци су имали активности које су подразумевале гледање ТВ Дневника, слободно време и припрему за повечерје. Припрема за повечерје имала је за циљ да по завршеном дану све просторије остану уредне и чисте, да се све налази на свом месту, да је обућа чиста, угланцана

Срђан Стошић на генералном сређивању просторија, остава 1. и 2. вода, децембар 1990. године, Сарајево; (фото: приватна архива)

ШКОЛОВАЊЕ У СВШ КоВ

Школовање у Пешадијској подофицирској школи, и касније у СВШ КоВ, трајало је од две до четири године. Првих десетак класа ППШ се школовало две године. Потом је, закључно са 16. класом, школовање трајало три године, а четири године од 17. класе, односно од 1968. године до престанка постојања. Реорганизацијом војног школства од 1. септембра 1975. године назив школе је промењен у Средња војна школа копнене војске, а школовање је било усмерено - прве две године сви родови су завршавали у Сарајеву, а трећу и четврту годину у родовским центрима.

Распоред родовских центара Средње војне школе КоВ

<i>Место</i>	<i>Род-служба</i>	<i>Место</i>	<i>Род-служба</i>
Задар	артиљерија	Београд	веза, ЕИ и ПЕД
Карловац	инжињерија	Бањалука	ОМЈ
Сарајево	пешадија, ИнСл	Крушевац	АБХО

За род АБХО и интендантску службу школовање је организовано наизменично тако што би једна класа давала питомце у АБХО, а наредна у интендантску службу.

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ ТОКОМ ШКОЛОВАЊА

Током 40 година наставни план и програм је више пута мењан јер се и дужина школовања мењала. Самим тим и предмети који су изучавани током школовања су се разликовали. У наставку се као пример налази списак предмета који је доступан за 7. класу ППШ и 21. класу СВШ КоВ, као и списак предмета који је био исти за све класе током 80-их и почетком 90-их година двадесетог века.

Наставни предмети 7. класе Пешадијске подофицирске школе (двогодишње школовање):

морално-политичко васпитање (МВП)	настава гађања	тактика
стројева обука	војна топографија	АБХ одбрана
војна историја	инжињерија	физичко васпитање
математика (само 1. година)	веза	

Наставни предмети у прве две године школовања 21. класе (четворогодишње школовање)

књижевност са основама естетске културе	географија	друштвени систем СФРЈ
основи војне андрагогије и психологије	опште-војни прописи	телесно васпитање
наоружање са наставом гађања	страни језик	војна топографија
хемија са основама технологије	биологија	математика
механика са чврстоћом материјала	тактика	основи социологије
физика са основама машинства и електронике	историја са основама војне историје	
техничко цртања са основама нацртне геометрије	познавање, одржавање и вожња моторних возила са познавањем саобраћајних прописа	

Наставни предмети у последњих десетак класа, општи део школовања:⁶

<u>Прва година</u>	<u>Друга година</u>
књижевност и језик народа Југославије (током прве године су се учили словеначки и македонски језик – по једно полугодиште)	
страни језик (енглески, руски, немачки, француски)	
математика	
историја	
информатика	
стројева обука	
тактика	
физичко васпитање	
основи филозофије	основи социологије
биологија	основи друштвеног уређења
географија	основи електронике
хемија	наоружање са наставом гађања
физика	војна топографија
основи електротехнике	-
општевојни прописи	-

Осим наведених предмета питомци су током прве године школовања имали и наставу бонтона на којој су учили правила лепог понашања. Ову наставу су држали поједини професори, међутим временом су из сећања ишчезла њихова имена. Предмети изучавани у трећој и четвртој години школовања су били претежно стручни и они ће бити касније поменути у имену који је саставни део ове монографије.

Током прве године школовања сви питомци су пролазили обуку скијања на Јахорини, као и обуку пливања која је извођена на језеру, мору или базену. У четвртој години школовања вршена је обука у вожњи и полагање возачког испита за Ц категорију. Већина класа је ову обуку имала у АНЦ у Краљеву, а неке раније су обуку имале у Бубањ Потоку и Славонској Пожеги. Раније је поменуто да су питомци рода инжињерије у склопу стручне обуке такође имали обуку и полагање за руковаоца инжињеријских машина (ваљак, грејдер, утоваривач, дозер...).

СЛОБОДНО ВРЕМЕ И ОДЛАСЦИ КУЋИ

Слободне активности питомаца СВШ КоВ су подразумевале разне спортске активности, учешће у секцијама, изласке у град...

Изласци у град су били суботом и недељом до 22 часа. За изласке се пријављивало током седмице, а спискови пријављених су достављани командирима на одобравање. У град се излазило у групама од по 4 питомца (почетком деведесетих година). Један питамац из групе је био обавезан да буде у свечаној униформи.

У време предвиђено за излазак у град (термини у 16, 17 и 18 часова) према списковима се

⁶ На основу сведочанстава и уверења о завршеним разредима СВШ

одлазило на писту за постројавање где је дежурни школе вршио преглед. Гледала се уредност питомца (обријаност и сл.), гардероба (која је морала бити без натписа који су се сматрали непримереним - називи страних држава, политичке поруке, вулгарни садржаји, без војних обележја...) и да ли питомац код себе има огледалце и чешаљ. На крају су прегледани документи питомца – питомачка легитимација и дозвола за излазак у град.

У случају да дежурни процени да питомац није уредан, да нема предвиђену дозволу или да није понео чешаљ и огледалце, исти би био враћен и могао би да покуша поново у следећем термину за излазак уколико у међувремену исправи уочене неправилности.

По завршеној смотри дежурни је обављао кратку припрему питомца о понашању током изласка, а затим би у колони били спроведени до капије број 4.

Питомци 7. вода Бранислав Гашић, Суад Кесеровић, Видоје Весковић и Мирко Цвијић, РК „Сарајка“, 15. 12. 1990. године (фото: приватна архива)

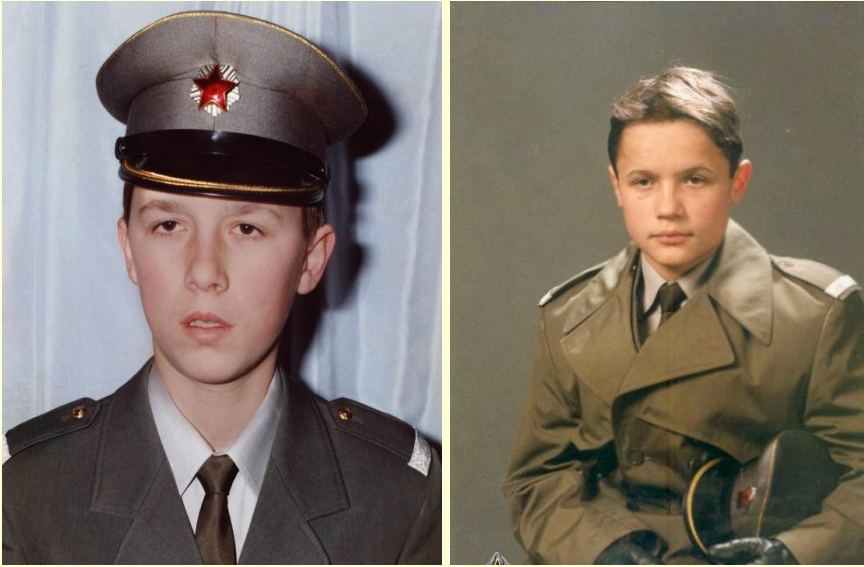
Питомци 4. вода Милан Алемпијевић, Ивица Лазвић, Иван Стојановић и Филип Профиловић у хотелу „Бристол“, вероватно 1991. године (фото: сајт СВШ КоВ)

Касније су се постепено нека правила мењала па је тако почетком сукоба на територији СФРЈ, а посебно почетком првих тензија на територији БиХ, укинута обавеза да један питомац у групи буде у униформи. Затим је одобрено да приликом изласка групу могу чинити најмање два питомца уместо као до тада четири.

Популарна места за излазак у град међу питомцима била су: дискотека „Европа“, Робна кућа „Сарајка“ са пратећим садржајима за забаву, хотел „Бристол“, клуб „Бамбус“ (у Улици Васе Мишкина), клуб „Театар“ и друга.

На Башчаршији су популарна места за посете биле ћевабџинице и бургџинице као што су „Жељо“, „Ферхатовић“, „Шехер Сарајево“. Једно од незаобилазних места за питомце је била и пекара „Имарет“ поред Гази Хусревбегове џамије. Ту су питомци пред повратак у касарну долазили на вруће кифле и сомуне.

Недалеко од катедрале и Саборне цркве је била популарна посластичарница „Египат“. На Скендерији је постојао велики билијар клуб где су питомци долазили на партију билијара, а били су и редовни посетиоци сарајевских биоскопа „Партизан“, „Дубровник“, „Радник“ и других.

Питомци прве године СВШ КоВ у свечаној униформи Сенад Хусејновић и Дејан Јанковић (фото: приватна архива, сајт СВШ КоВ)

Одласци кући су били за Дан републике (29. новембар), Нову годину, зимски распуст, Први мај и летњи распуст. Први одлазак кући је био за Дан републике и то је био посебан доживљај јер су тада сви по први пут одлазили кући у униформи.

Правила понашања и друге активности

Питомцима СВШ КоВ је у прве две године школовања било забрањено пушење. Кршење те забране се сматрало као тешка повреда дисциплине и повлачило је и могућност искључења са школовања. Осим пушења било је забрањено конзумирање алкохола, поседовање уређаја за снимање (фотоапарати, касетофони, камере...) као и купање на базенима, језерима, рекама и морима.

Забрана купања је била залепљена на последњој страни питомачке легитимације као и важни бројеви телефона (фото: приватна архива)

Питомци Стојанче Петровски и Далибор Медојевић у слободно време, прва година школовања, Сарајево (фото: приватна архива)

У оквиру ваннаставних активности питомци су ангажовани као испомоћ у кухињи, вешерају, одржавању чистоће круга касарне и сличним задацима. Ово ангажовање је имало и свој едукативан карактер јер су се питомци и на тај начин учили свакодневним пословима који их чекају када заврше школовање.

Пошто је први одлазак кући традиционално био у свечаној униформи, непосредно по завршетку периода прилагођавања, дошли би из ВУ „Јединство“ ради узимања мера како би униформа свима била скројена по мери. Водови би по распореду долазили на узимање мера, а униформа би била подељена пре првог одласка кући. Тада

би долазио посебно адаптиран аутобус ВУ „Јединство“, а питомци би по редоследу преузимали свој комплет униформе, пробали и већ кроз недељу или две би у тој униформи поносно путовали кући.

Горе: Свечана униформа питомца прве године СВШ КоВ (фото: сајт СВШ КоВ);
Питомци Александар Миленовић и Иван Станковић у зимској радној униформи; Дејан Рајић у свечаној униформи; Славиша Тешић и Стевица Перић у летњој униформи са очевима (фото: приватна архива)

Стројеви корак

Оно по чему је СВШ КоВ, између осталог, била позната јесте стројеви корак. Током прве две године школовања та врста корака је код питомца СВШ КоВ била доведена до савршенства. Све је почињало предметом „Стројева обука“ и увежбавањем начина којим се појединац или јединица могу кретати. Стројеви корак је ту био основа јер је њиме почињало кретање јединице, вршило поздрављање јединицом и дефиловало.

У ЦВШ КоВ је постојало неколико датума када су одржаване свечаности на којима је обавезан елемент био и дефиле јединица – Дан ЈНА (22. децембар), Дан ЦВШ КоВ (5. март), свечане обавезе и промоције, али и разне друге војне свечаности. Увежбавање стројевог корака

за ове свечаности би почињало више од месец дана раније, а како би се датум приближавао тако би увежбавање било интензивирано.

*Заставни вод 38. класе на полагању свечане обавезе 39. класе, 19.10.1991. године, Сарајево
(фото: преузето са сајта СВШ КоВ)*

Последњих седам до десет дана увежбавање би се обављало у сваком слободном тренутку током дана. Тада би се формирали подешелони и увежбавале би се све радње дефилеа: стројеви корак, равнање, поздрав...

Подешелон би обично чинила три вода, односно око 90 до 100 питомаца који је требало да као један марширају овим парадним кораком, да истовремено реагују на команду за поздрав и да као један громогласно одговоре „СЛУЖИМО НАРОДУ“ на евентуалну оцену „ВРЛО ДОБРО“.

ОРУЖАНИ СУКОБИ И ПРЕСТАНАК ПОСТОЈАЊА ШКОЛЕ

Када је деведесетих година дошло до ратних сукоба на територији СФРЈ и распада заједничке државе и војске, школски центри су измештани на нове локације. Тако је Инжињеријски школски центар из Карловца међу првима био премештен у Шабац, да би у септембру 1992. године извршена нова селидба у Београд где је спојен са Школским центром везе у 45. ИЦСО (Интервидовски центар за специјалистичку обуку).

Артиљеријски школски центар је по избијању рата у Хрватској, у октобру 1991. године, пресељен у Сарајево у ЦВШ КоВ и, делећи судбину осталих јединица, поново је морао да се сели да би се на крају нашао у Крушевцу. Ту је заједно са ШЦ АБХО, ШЦ ОМЈ⁷ и ПШЦ обрзовао 20. Центар за специјалистичку обуку (ЦСО). Интендантски школски центар је из Сарајева свој нови дом пронашао у Лесковцу, а питомци 39. класе су наставили школовање као 19. класа Интендантске средње војне школе. Реорганизацијом Војске Југославије и војног

⁷ ШЦ ОМЈ је пре рата био лоциран у Бањалуци, па је пресељен у Вршац, а одатле у Крушевац

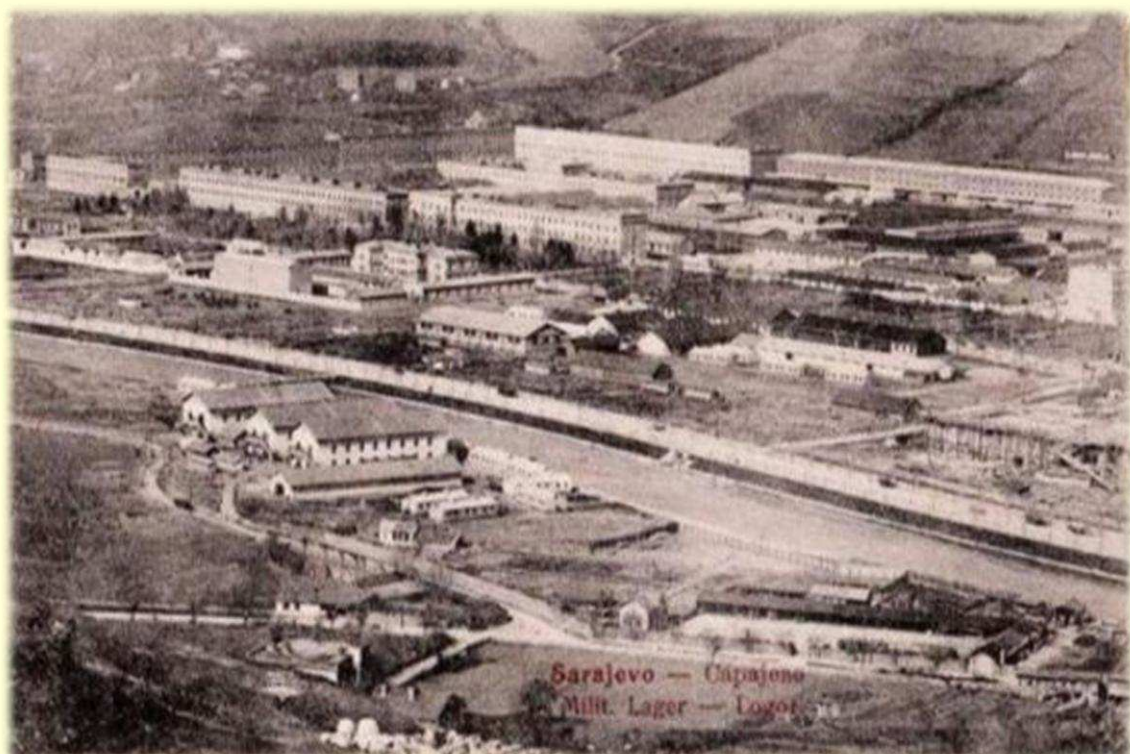
школства ти центри су 1994. године укинута и поново су формирана родовски центри који су у новој реорганизацији почетком 2000-их престали да постоје.

*Део технике Артиљеријског школског центра по пресељењу у ЦВШ КоВ у Сарајеву
(фото: преузето са сајта СВШ КоВ)*

Средња војна школа КоВ је практично престала да постоји 5. јуна 1992. године када је евакуацијом питомаца и запослених припадника војске престао да постоји Центар војних школа КоВ у Сарајеву. После тог датума формално је од СВШ КоВ остало три класе које су започеле своје школовање у Сарајеву у ЈНА, а завршиле у Београду, Крушевцу и Лесковцу као припадници ВЈ.

Традицију СВШ КоВ је у ВЈ наставио ПШЦ који је формиран у Пожаревцу 1994. године.

Касарна „Маршал Тито“

Одлуком Берлинског конгреса Аустроугарској је дозвољено да реши „велику источну кризу“ у Босни и Херцеговини. То је практично значило дозволу да Аустроугарска окупира Босну и Херцеговину, што се и десило од јула до октобра 1878. године. Аустроугарском војском у том походу је командовао генерал Јосип Филиповић⁸.

Стари турски објекти у Сарајеву нису били довољни за потребе смештаја 15. и 16. војног збора аустроугарске војске па је 1879. године Мехмед-бег Капетановић Љубаша⁹ дао предлог да се изгради касарна како би се „избегли неспоразуми између војне и цивилне области“. Први модерни објекат изграђен у Сарајеву је била Официрска касина¹⁰ изграђена 1888. године¹¹. Две године касније изграђено је Месно заповедништво и војни логор. Павиљонски део касарне је грађен у неколико етапа и завршен је 1902. године. Укупна површина на којој је касарна изграђена је 30 хектара, а грађена је према пројектима Карла Паржика и Лудвига Хубера у стилу неокласицизма са елементима сецесије.

Касарна је до 1918. године носила име „Филиповића лагер (логор)“. После Другог светског рата касарна је добила име „Маршал Тито“, а на улазу у касарну је постављена бронзана биста Јосипа Броза Тита, рад Антуна Аугустинчића. Није познато како се касарна звала између два рата.

После Сарајевског атентата у овој касарни су били заточени и испитивани припадници „Младе Босне“, а над тројицом је у кругу касарне извршена смртна казна. Били су то Вељко Чубриловић, Мишко Јовановић и Данило Илић. Њих тројицу је државни целат Алојз Зајфрид обесио 3. фебруара 1915. године између 9 и 10 сати пре подне.¹²

После 1945. године у касарни су биле смештене јединице ЈНА и ту је формиран школски центар. Капацитет касарне је био 3.300 питомаца и 1.075 запослених од чега 290 наставника.¹³ ЈНА је ову касарну напустила 5. јуна 1992. године када су јединице и школе, које су до тада биле смештене у касарни, пресељене на територију СР Југославије.

По завршетку грађанског рата на територији БиХ део објеката је обновљен и ту се данас налази Кампус Универзитета у Сарајеву са неколико факултета, Националном и универзитетском библиотеком и Оријенталним институтом.

Одлуком Вијећа министара 2005. године део касарне површине 44.175 м² продат је Влади Сједињених Америчких Држава које су на том простору изградиле зграду Амбасаде САД у БиХ.

⁸ *Аустроугарски барон и генерал хрватског порекла, рођен у Госпићу 1819. године, умро у Прагу 1899. године*

⁹ *Писац, политичар, сакупљач народног блага и градоначелник Сарајева (1893-1899)*

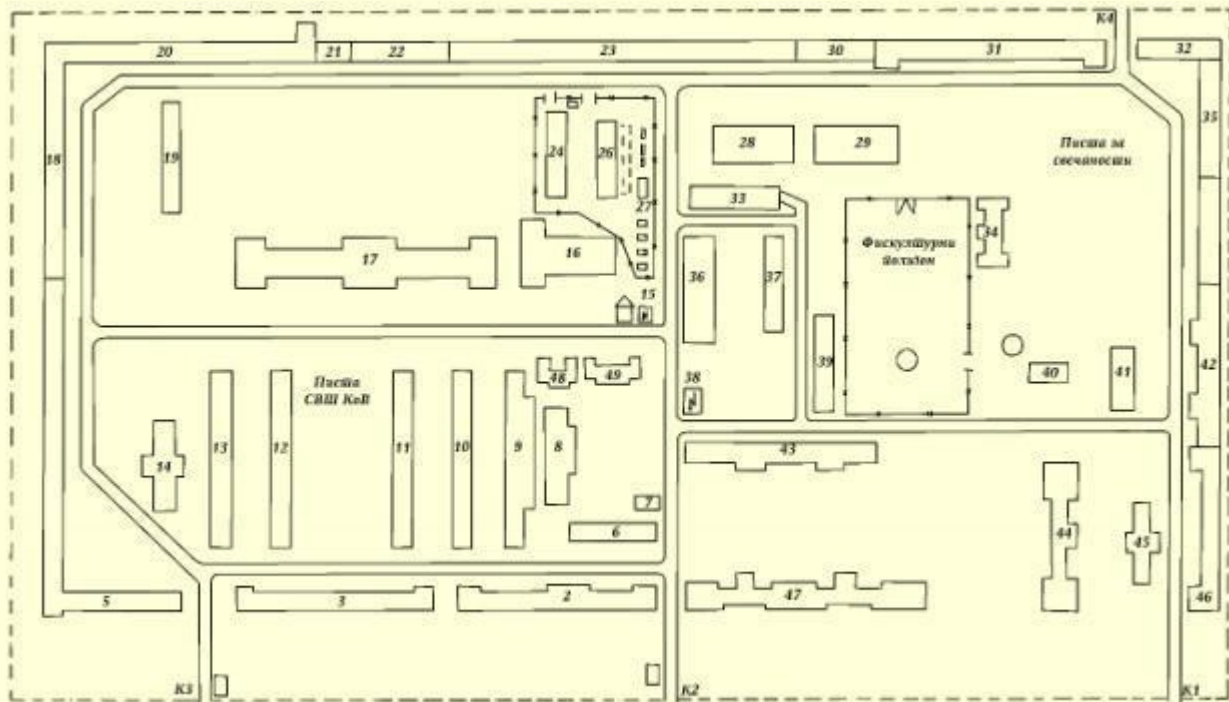
¹⁰ *Данас Дом ОС БиХ*

¹¹ *Према неким изворима 1881. године*

¹² *Википедија*

¹³ *Ковачев, Матијашчић, Петровић: Наставно-образовни ресурси и капацитети ЈНА; Полемос 9 (2006.) 1; 45-75, ISSN 1331-5595*

Касарна „Маршал Тито“ - распоред објеката у школској 1990/91. години

Легенда¹⁴:

1	Пријавница на капији број 2	25	-
2	Команда ЦВШ КоВ	26	Сервис, аутопарк
3	Музичка СВШ	27	Кабинет ОМЈ
4	Пријавница на капији број 3	28-29	Топлана
5	Кабинети стручних предмета МСВШ	30	Централни магацин инт. опреме
6	Архива ЦВШ КоВ	31	СВШ 1. година (2 вода), СВШ пешадија
7	Киоск	32	Дежурни официр, стража, соба за посете
8	Кантина	33	Котларница
9	Питомачки ресторан	34	Клуб ЦВШ са разгласом
10	Биоскоп	35	Кабинети
11	Библиотека и секције	36	Берберница, купатило, вешерај
12	Спортска хала	37	Централни магацин исхране ратне резерве
13	Учионице	38	Трафостаница
14	Амбуланта	39	ВУ „Романија“ - ресторан за ПВЛ
15	Трафостаница	40	непознато
16	Кабинети тактике и топографије	41	Продавница ВУ „Јединство“
17	СВШ КоВ 38. и 39. класа (7 водова)	42	Кабинети
18	ВА КоВ, слушаоци факултета ОНО....	43	Интендантска СВШ
19	Магацин, радионица за ситне поправке (кројач, обућар...)	44	„Принципова зграда“- ШРО финансијске и интендантске службе
20	Школе и курсеви пешадије	45	Аутоматска и филмска стрељана
21-22	Учионице СВШ пешадије	46	Војна експедиција, кабинети
23	Регрутни центар	47	Интендантска ВА, интендантски сервис
24	Сервис, аутопарк	48-49	Радионица лаког ремонта наоружања и МТС

¹⁴ Реконструкција намене објеката у време школовања 39. класе, неки објекти су мењали своју намену или кориснике па се стање може разликовати од стања у ранијем периоду, бројеви објеката су према званичним ознакама крајем 80-их и почетком 90-их година. Објекти број 1 и 4 нису обележени и то су вероватно биле пријавнице на капијама 2 и 3. Објекат број 25 на шематској употреби није постојао.

Други део

*39. класа
СРЕДЊЕ ВОЈНЕ ШКОЛЕ КОПНЕНЕ ВОЈСКЕ*

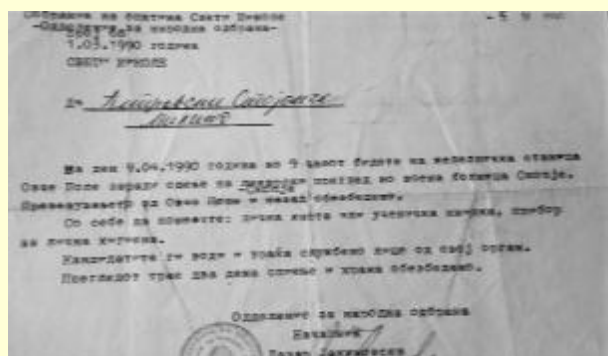
*19. класа
ИНТЕНДАНТСКЕ СРЕДЊЕ ВОЈНЕ ШКОЛЕ*

КОНКУРС И ПРИЈЕМ НА ШКОЛОВАЊЕ

Конкурс за пријем на школовање питомаца и ученика средњих војних школа и гимназија је расписан у децембру 1989. године. Плакати за упис у војну школу су лепљени по основним школама и на њима је била приказана једна нога у фармерицама и патици, а друга, у искорак, у униформи и војничкој чизми. Слоган је био „Корак у сигурну будућност“, а конкурс је био отворен до 13. фебруара 1990. године. Заинтересовани ученици су имали времена да до тог датума припреме потребну документацију и уз пријаву је предају Војном одсеку према месту пребивалишта. Одговор су могли очекивати до половне јуна исте године.

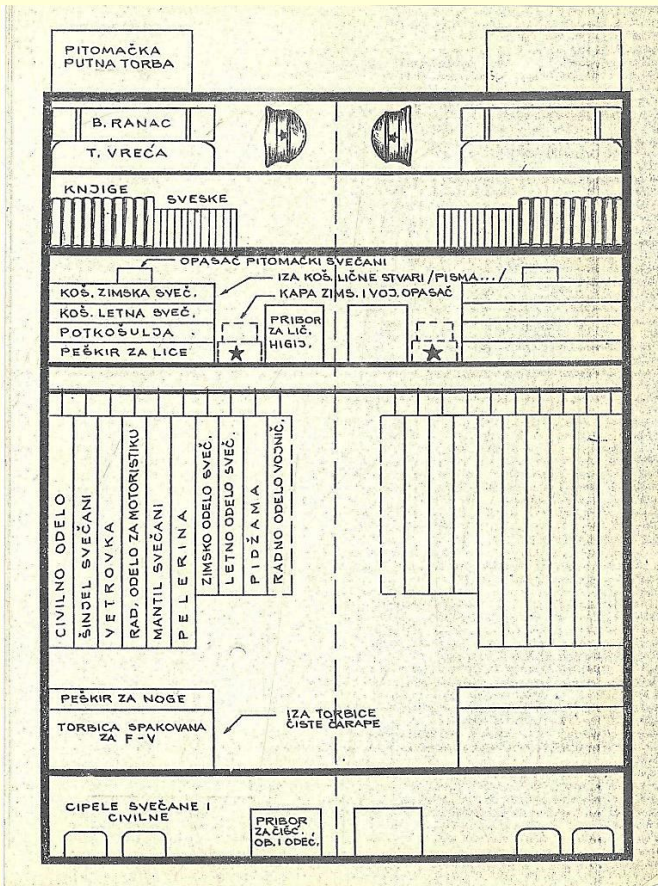
Кандидати су потом позивани на лекарске прегледе који су укључивали и психолошка тестирања, а рађени су и тестови из математике и матерњег језика. Дводневни прегледи и тестирања су обављени у војним здравственим установама. У Београду су прегледи били организовани на ВМЦ „Карабурма“. У осталим републикама СФРЈ прегледи су обављани у војним медицинским установама у Скопљу, Подгорици, Сарајеву, Загребу, а у Србији је још био укључен и ВМЦ у Нишу.¹⁵

Након обављених прегледа кандидати су се враћали кућама и чекали да, обично крајем маја, добију одговор да ли су примљени или не. Већ се знало да је кандидат примљен ако му стигне танак коверат. Ако је коверат дебео то значи да је молба кандидата одбијена и да му је враћена конкурсна документација.

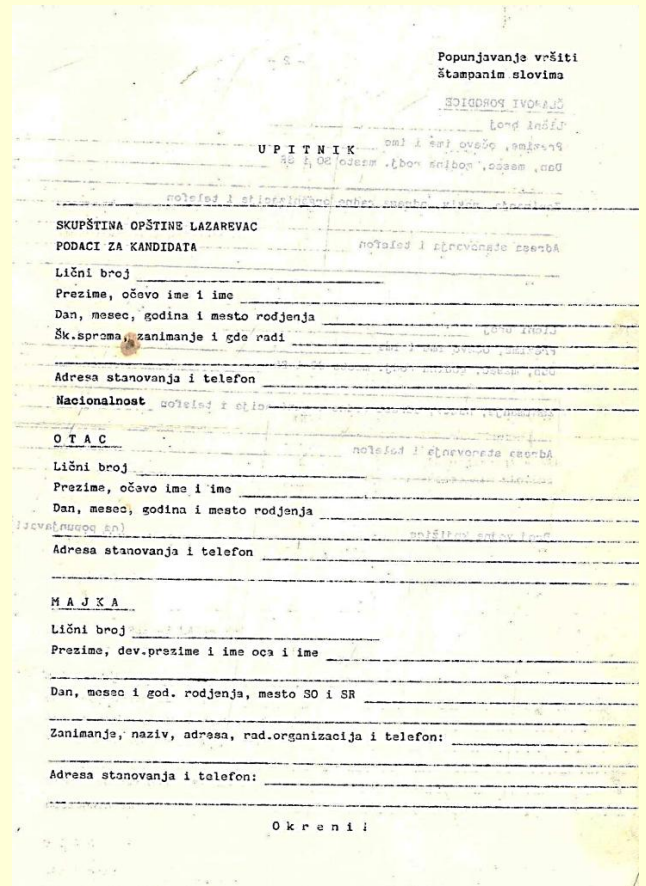

Лево: Прва страна конкурса за пријем у војне школе у школској 1990/91. годину објављеног на територији СР Македоније, сачувао Стојанче Петровски; Десно: Позиви за специјалистичке прегледе за војну школу (фото: преузето са сајта СВШ КоВ; приватна архива)

¹⁵ Није познато да ли је било кандидата са територије Словеније јер у класи није било ни једног питомца из те републике. Претпоставља се да су кандидати из Словеније ранијих година прегледани у војној здравственој установи у Љубљани.

Шема слагања опреме у питомачки ормар (фото: приватна архива)

Прва страна упитника попуњаваног приликом пријаве на конкурс за војну школу, сачувао Раденко Кузмановић

PLANOM UČENJA OBUHVATITI SLEDEĆE ELEMENTE:

- Šta i kojim redosledom učiti
Planom učenja obuhvatiti, pre avaga, one predmete i celove gradiva koje si slušao na prethodnim predavanjima.
Počni učenje sa gradivom koje ti je najteže ili najbismernije. Izbegavaj da planiraš učenje sličnih gradiva jedno za drugim, (da ih ne izmeštaš) sem ako ne predstavljaju misaonu celinu.
Nastoj da planiranjem postigneš to, da te učenje jednog gradiva odmora od učenja prethodnog.
- Kako učiti
Preciziraj način rada: pregled beleški, vežbanje zadataka, čitanje, preslišavanje, konsultacije, ponavljanje, pregled literature, grupni rad i sl.
Konsultuj podsetnik koji ti je dat ("kako treba učiti").
Ne planiraj grupni rad ili konsultacije bez prethodne individualne pripreme.
- Kad učiti
Planiraj vreme početka i završetka učenja pojedinog gradiva.
Između učenja pojedinih predmeta planiraj kratke pauze, ne duže od 10 minuta.
- Po završetku učenja analiziraj postignuto i zašto su se pojavila eventualna odstupanja. Pronađi uzroke koji su delovali ometajuće i pokušaj da ih eliminišeš sledeći put.

P R I M E R:

Predmet	NAČIN RADA	Vreme	Komentar
Matematika Tema"..."	Pregled materijala sa časova, izrada domaćeg rada i još dva zadatka iz zbirke.	16,50-17,35	Uradjen jedan zadatak manje (znači neefikasno korišćenje vremena)
Psihologija Tema"..."	Čitati, podvlačiti, trežbiti primere. Veći deo vremena ostaviti za preslišavanje.	17,45-18,30	Ostvareno, naučeno do nivoa reprodukcije
Fizika Tema"..."	Savladjivanje lekcije uz korišćenje beležaka, udžbenika i literature. Izrada tri zadatka.	18,40-19,05	Ima nejasnoća oko... Potrebna konsultacija
Engleski Jezik Lekcija"..."	Ponavljanje gradiva za sutrašnji čas.	19.05-19,25	Ostvareno u planiranom vremenu

I t d.

Vodi evidenciju svojih ocena, proceni vlastite mogućnosti i postavi sebi ciljeve, nastojeći da uskladiš nivo mogućnosti sa nivoom postignuća. Znaj da je učenje za ocenu često efikasno ali bez dugoročnijeg cilja, koji nije samo ocena, tako naučeno gradivo se brzo zaboravlja.

SREDNJA VOJNA ŠKOLA KOV - SARAJEVO

KAKO TREBA UČITI - PODESETNIK ZA PITOMCE

- Provetri prostoriju u kojoj učiš. Nedostatak kiseonika izaziva umor.
- Obzvedi odgovarajuće osvetljenje. Najbolja je dnevna ili indirektna svetlost.
- Uči uvek za radnim stolom, na latom mestu, u istoj prostoriji i u isto vreme. Najbolje vreme je dato dnevnim rasporedom.
- Saraduj sa drugovima u sobi. Poštuj njihov rad i vreme. Ne onetaj ih.
- Uči gradivo istog dana ili odmah drugi dan posle nastave. Korišćenjem znanja sa predavanja ušteđeoš u vremenu i naporu. Današnje uči sutrašnje ponovi.
- Sačini plan rada učenja za svaki dan. Kontroliši sam svoje postignuće.
- Pripremi sav materijal za učenje (beleške, udžbenike i ostalo).
- Na stolu drži samo onaj materijal sa kojim radiš. Sve ostalo odvrata pažnju.
- Uloži napor i usmeri misli samo na ono što učiš, naročito u fazi zagrevanja.
- Imaj u vidu cilj koji treba da postigneš. Nadji misao svom naporu.
- Uči sa razumovanjem. Takve stečeno znanje ima veću upotrebnu vrednost i duže se pamti.
- Prilikom učenja iz udžbenika učini si sledeće:
 - pažljivo pročitaj naslove i podnaslove teksta i prevrni ih u pitanja,
 - ponovnim čitanjem traži odgovore na tako postavljena pitanja,
 - preslišavanjem utvrdi šta si postigao i u skladu sa tim nastavi rad.
- Čitaj samo očima (u sebi). Glasnim čitanjem sporije učiš i brže se zamaraš.
- Nastoj da shvatiš i ono što ti se učini teško. Ako ne pokušaš nećeš naučiti ni onoliko koliko možeš.
- Uči aktivno:
 - pravi zabeleške,
 - podcrtavaj bitno, uvek uči sa olovkom u ruci,
 - postavljaj pitanja za razmišljanje,
 - zastani i razmisli o značenju pročitanog,
 - teže delove teksta čitaj više puta,
 - pruči grafikone, crteže i slike,
 - služi se rečnikom i pomoćnom literaturom,
 - prelišavaj se, razumeti i znati nije isto,
 - ne odustaj pri prvim teškoćama, hitno je da baš sada uložiš dodatni napor.

Ništa nije tako jednostavno koliko bi željeli, niti je toliko teško komplikovano, koliko se u prvom momentu čini.

План учења и подсетник за питомце како треба учити, сачувао Стојанче Петровски (фото: приватна архива)

Питомац Игор Нанев поред правилно сложеног питомачког ормара (фото: приватна архива)

Дежурни вода Петар Ђорђевић и дежурни батаљона Срђан Стошић, школска 1991/92. година, Сарајево (фото: приватна архива)

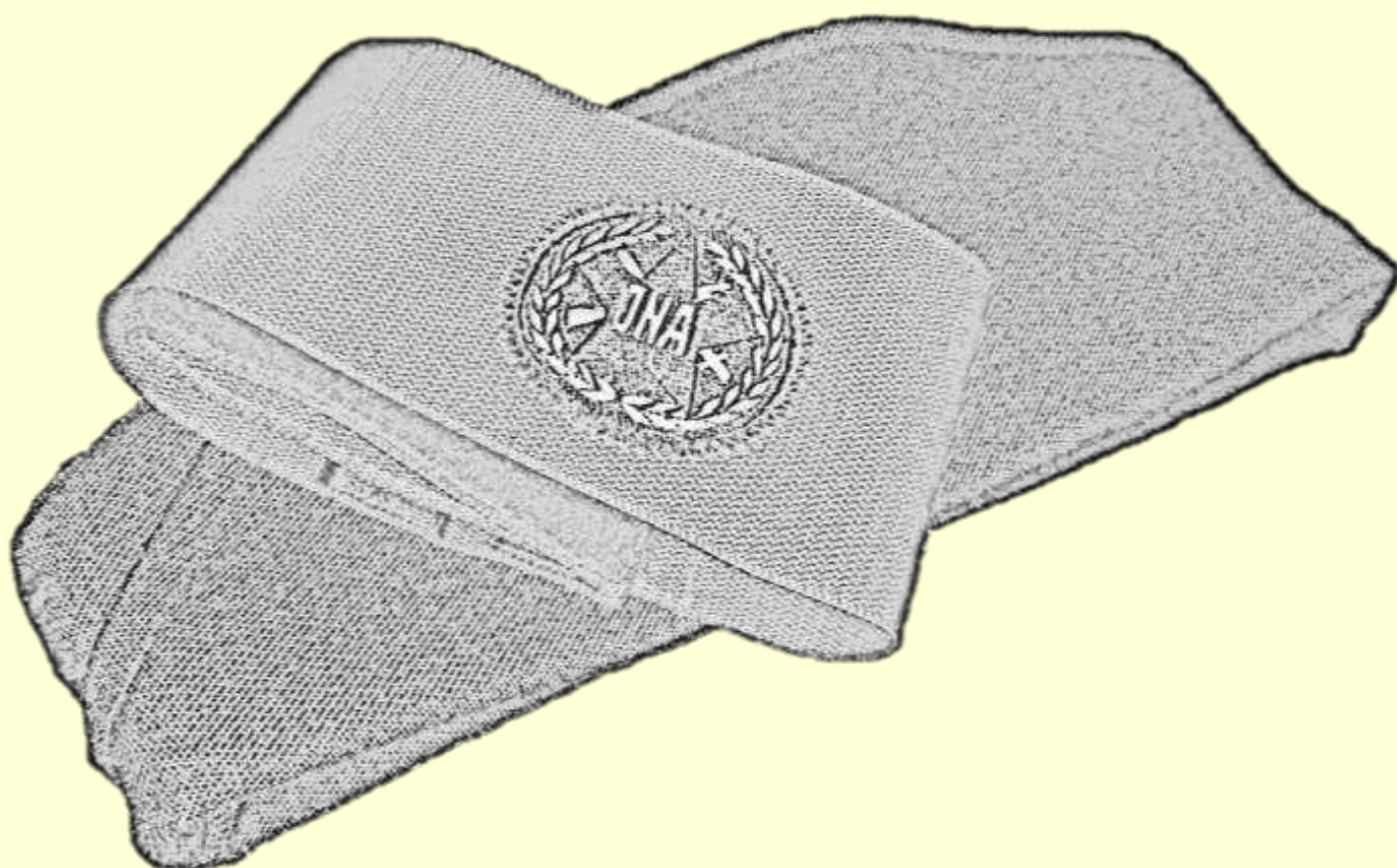
Питомац Горан Новаковић и Срећко Срећковић, Сарајево, вероватно 1991. године (фото: приватна архива)

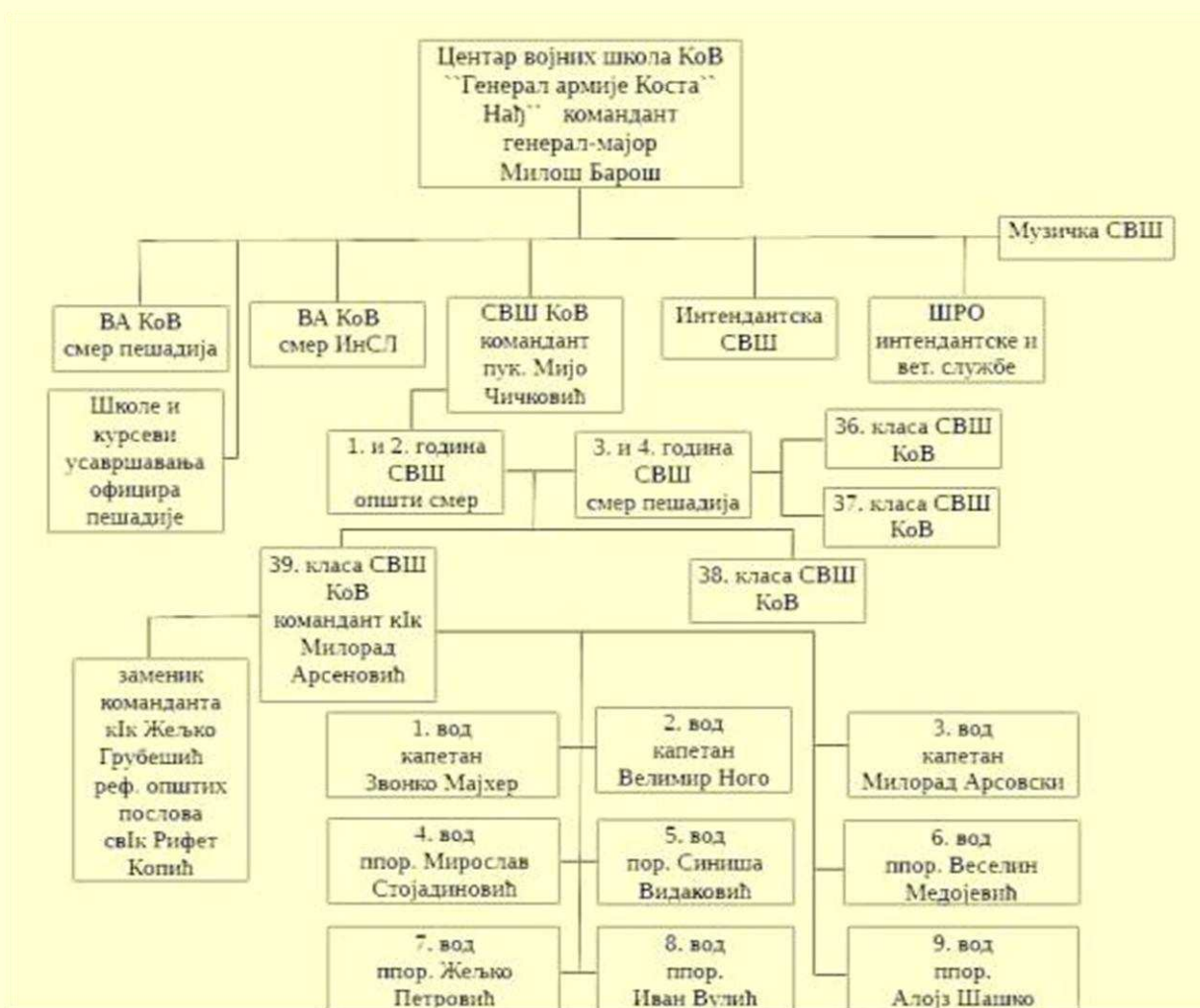
BROJEVI
odeće i obuće za oblačenje

Košulje M-75	40
Hirza M-77	18
Pantalone M-77	18
Vjetrovka M-77	7
Kapa M-77	4
Pantalone letnje	4
Kapa letnja	4
Cipele vojničke plitke	42
Cipele sa povišenom saradom	

Лист величинских бројева униформе (фото: преузето са сајта СВШ КоВ)

*ПРВА ГОДИНА ШКОЛОВАЊА
септембар 1990 – јул 1991.*

Шематски приказ положаја СВШ КоВ и 39. класе у саставу ЦВШ КоВ током 1990/91. године (аутор: Кузмановић Раденко)

Прва година школовања 39. класе СВШ КоВ је почела у понедељак 3.9.1990. године. За три седмице, колико је трајао период прилагођавања, на школовање су стизали и нови питомци, накнадно позвани. Они су били допуна класе уместо оних који се нису одазвали на први позив. У том периоду је било и оних који су одустајали од школовања и враћали се кућама после дан-два или само једне седмице.

Поред стицања неких основних војничких знања и вештина, који ће касније кроз стројеву обуку бити доведени до савршенства, питомци су тих првих дана имали упознавање касарне и објеката у њој, обуку у намештању кревета, обуку у паковању личне опреме у ормаре, задуживање уџбеника и школског прибора... Сви дани су готово у потпуности били испуњени разним активностима и то је нешто што је многим помогло да једноставно не размишљају о родитељском дому, породици, другарима из детињства... Ипак, некима то није успело и они су већ током септембра раздужили опрему и вратили се кућама.

Током септембра је за потребе школске архиве обављено и групно фотографисање питомаца класе по водовима. Фотографисање је било поред бисте Јосипа Броза Тита која се налазила на улазу у касарну поред главне капије број 2, а која и данас стоји на истом месту као једини сведок првих питомачких војничких дана 39. класе СВШ КоВ те 1990. године.

Распоред по водовима у првој години

Питомачки батаљон је у првој години био састављен од девет водова са по три одељења јачине 10 до 12 питомаца.¹⁶ Због накнадних долазака и напуштања школовања број имена на списковима варира од 33 до 38.

Према важећим прописима имена оних питомаца који су одустајали од школовања у периоду прилагођавања нису унета у Матичну књигу ученика, па се сматра да они нису никада били припадници 39. класе. Спискови у наставку садрже и нека од тих имена, по сећању њихових цимера и другова из вода и она су обележена звездицом и курзивом. Курзивом су обележена имена оних за које се зна да су током првог полугодишта прве године прекинули школовање, али није познато да ли је то било у периоду прилагођавања или непосредно после.

Прву годину је започело укупно 319 питомаца.¹⁷ Од тог броја у периоду прилагођавања школовање је напустило најмање 10 питомаца.¹⁸

Команда питомачког батаљона

Начелник класе - командант питомачког батаљона

капетан I класе Арсеновић Милорад

Заменик команданта - помоћник за морал

капетан I класе Грубешић Жељко

Референт општих послова

старији водник I класе Копић Рифет

Команда питомачког батаљона 39. класе 1990/91. године
кIк Милорад Арсеновић, кIк Жељко Грубешић, свIк Рифет Копић
(фото: приватна архива)

¹⁶ У другој години водови су имали класичну формацију пешадијског вода са три стрељачка одељења и једним митраљеским или одељењем ручних ракетних бацача

¹⁷ Бројно стање класе је утврђено на основу спискова који се налазе у наставку. Спискови обухватају све питомце који су после 1. октобра 1990. године уведени у Матичне књиге класе и део оних који су напустили школовање током периода прилагођавања, а чија су имена остала у сећању осталих класића.

¹⁸ Податак написан према сећању, вероватно је тај број био нешто већи

	1. вод <i>командир</i> <i>капетан</i> <i>Мајхер Звонко</i>	2. вод <i>командир</i> <i>капетан</i> <i>Ного Велимир</i>	3. вод <i>командир</i> <i>капетан</i> <i>Арсовски Милорад</i>
1	Арсов Борче	Алић Един	Бабић Вељко
2	Брацовић Зоран	Андовски Панчо	Бибић Емир
3	Вељовић Ратомир	Арсенијевић Бошко	Влаховић Митар
4	Весић Јован	Бајић Мића	Вранешевић Ненад
5	<i>Дробњаковић Небојша*</i>	Васић Милован	Вукојевић Игор
6	Ђуровић Бојан	Главаш Слободан	Деспотовић Предраг
7	Ердемовић Слађан	Глигорић Горан	Ђурић Горан
8	Ерцег Зоран	Димић Даниел	Јелић Немања
9	Ивановић Горан	Димов Срђан	Јовановић Зоран
10	Јанковић Драгослав	Ђорђевић Петар	Јокић Марко
11	Јевтић Ненад	Ефремов Гоце	Јосимовић Владимир
12	Јеремић Миле	Живановић Срећко	Кадролу Зећир
13	Корица Жељко	Живковић Мирослав	Којић Владан
14	Куртовић Един	Жижак Јован	Коцев Трајанче
15	Лукић Владан	Зечевих Шћепан	Марковић Дејан
16	Лукић Драженко	<i>Златић Томо*</i>	Медаревић Жељко
17	Медовић Ертан	Исовић Един	Микић Драган
18	<i>Милосављевић Ненад*</i>	Јосић Мирко	Миличић Небојша
19	Милосављевић Саша	Каменовић Саша	Милојевић Владимир
20	Московљевић Жељко	Кнежевић Дејан	Муратовић Сеад
21	Пантић Љубиша	Кркић Зоран	Нанев Игор
22	Перић Стевица	Матијашевић Горан	Новаковић Горан
23	Радоњић Саша	Миковић Игор	Нукић Дамир
24	Радоњић Сергеј	Мишевски Горан	Павловић Милан
25	Симић Предраг	Муслија Омер	Петровић Саша
26	Спасојевић Душко	Омеровић Газија	Пољаковић Нихад
27	Стојадиновић Владица	Павловић Драган	Сич Дејан
28	Стојановић Александар	<i>Петровић Предраг*</i>	Срећковић Срећко
29	Стојмиловски Ванчо	Раденковић Александар	Стојановић Саша
30	Сулејмани Ридван	Соколов Симеон	Стојмиров Љубиша
31	Теофиловић Зоран	Стојановић Слободан	Станојевић Зоран
32	Тошић Срђан	Стошић Срђан	Тафиловић Муамер
33	Тупајић Асмир	Тадић Илија	Тешић Славиша
34	Хусановић Нецад	Тегелтија Томислав	Томић Дарко
35		Тијановић Зијад	Ђулум Дарко
36		Томић Дејан	

Сл.1: Део 1. вода на обуци у скијању, јануар 1991. године, Јахорина;
Сл.2: Део 2. вода, свечана обавеза, 19. 10. 1991. године, Сарајево;
Сл.3: Део 3. вода на обуци у скијању, јануар 1991. године, Јахорина.
(фото: приватна архива, сајт СВШ КоВ)

	4. вод	5. вод	6. вод
	<i>командир потпоручник</i>	<i>командир поручник</i>	<i>командир потпоручник</i>
	Стојадиновић Мирослав	Видаковић Синиша	Медојевић Веселин
1	Алемпијевић Милан	Арсов Зоран	Берендика Ђорђо
2	Арамбашић Мики	Ашимовић Звонко	Богоев Миомир
3	Бан Алберт	Басарић Сокол	Вуксановић Драган
4	Билановић Ернад	Беговски Рајим	Глигорић Владимир
5	Гаћеша Слободан	Благојевић Владимир	Димитријев Блажо
6	Гојковић Тихомир	Васић Љубиша	Дудић Сабахудин
7	Ђорев Димче	Дамјановић Александар	Ђорђевић Дејан
8	Живковић Александар	Димитријевић Александар	Ђорђевић Ненад
9	Ибишевић Амир	Живковић Славиша	<i>Исаиловић Драган</i> ^{*19}
10	Јовановски Игор	Ибрахимовић Асмир	Јанковић Дејан
11	Јовичић Миле	Илић Саша	Јапић Емир
12	Калик Кристијан	Јањић Срђан	Јовановић Дарко
13	Лазић Ивица	Јовић Веселин	Кљајић Дејан
14	Лазић Миодраг	Ковачевић Саудин	Комароми Геза
15	Малевић Александар	Крстевски Лазо	Кораћ Дарко
16	Матијевић Петар	Макитан Боро	Костевски Ивица
17	Медојевић Далибор	Милетић Томислав	Кужет Синиша
18	Мујарић Бего	Мирић Бојан	Куља Игор
19	Николић Саша	Митровић Новица	Љубисављевић Саша
20	Османовић Сабахудин	Недељковић Милун	Пандилоски Живко
21	Папић Горан	Николић Оливер	Пејин Живан
22	Петковић Саша	Палаврић Јасмин	Петровић Бобан
23	Петровић Дејан	Перуничкић Вукојица	Прскарски Антонио
24	Петровић Томислав	Петковски Марјан	Рађељац Јанко
25	Петровски Стојанче	Пећи Давор	Савић Бобан
26	Поровић Златко	Рајић Дејан	Салихбеговић Сафет
27	Профиловић Филип	Роквић Бобан	Салчиновић Алвир
28	Сарван Аднан	Савић Добривоје	Спасовски Игор
29	Севић Небојша	Стевић Ненад	Станимировић Дејан
30	Сејфић Един	Стојаковић Станислав	Станковић Бојан
31	Стојановић Иван	Стојановић Ранко	Станковић Мирко
32	Цветановић Перица	Стојиљковић Зоран	Терзић Суљо
33	Шутровић Муамер	<i>Тановић _____</i> *	Топчић Ријад
34		Трајков Александар	Ћирковић Жељко
35		Хусејновић Сенад	Халилагић Алмир
36		Шатара Горан	
37		Шеховић Елведин	

¹⁹ Податак о имену није потпуно сигуран, презиме је тачно

Део питомаца 4. вода, 1990/91. година, Сарајево,

Лево: Александар Живковић, Бего Мујарић, Кристијан Калик, Томислав Петровић, Ивица Лазић, Амир Ибишевић
Десно: Ивица Лазић, Кристијан Калик, Сабахудин Османовић, Милан Алемпијевић и Филип Профиловић
 (фото: преузето са сајта СВШ КоВ)

Лево: Део 5. вода, свечана обавеза, 19.10.1991. године, Сарајево
Стоје: Срђан Јањић, Зоран Стојиљковић, Владимир Благојевић, Оливер Николић;
Чуче: Сенад Хусејновић, Марјан Петковски
 (фото: преузето са сајта СВШ КоВ)

Доле: Део 6. вода, свечана обавеза, 19.10.1991. године, Сарајево,
 Сенад Хусејновић (5. вод), Драган Вуксановић, Дарко Јовановић, Бобан Савић,
 Миомир Богоев, Горан Шатара, Саиша Љубисављевић, Мирко Станковић,
 Дејан Ђорђевић, Бобан Петровић, Геза Комароми, Ивица Костевски,
 Владимир Глигорић
 (фото: приватна архива)

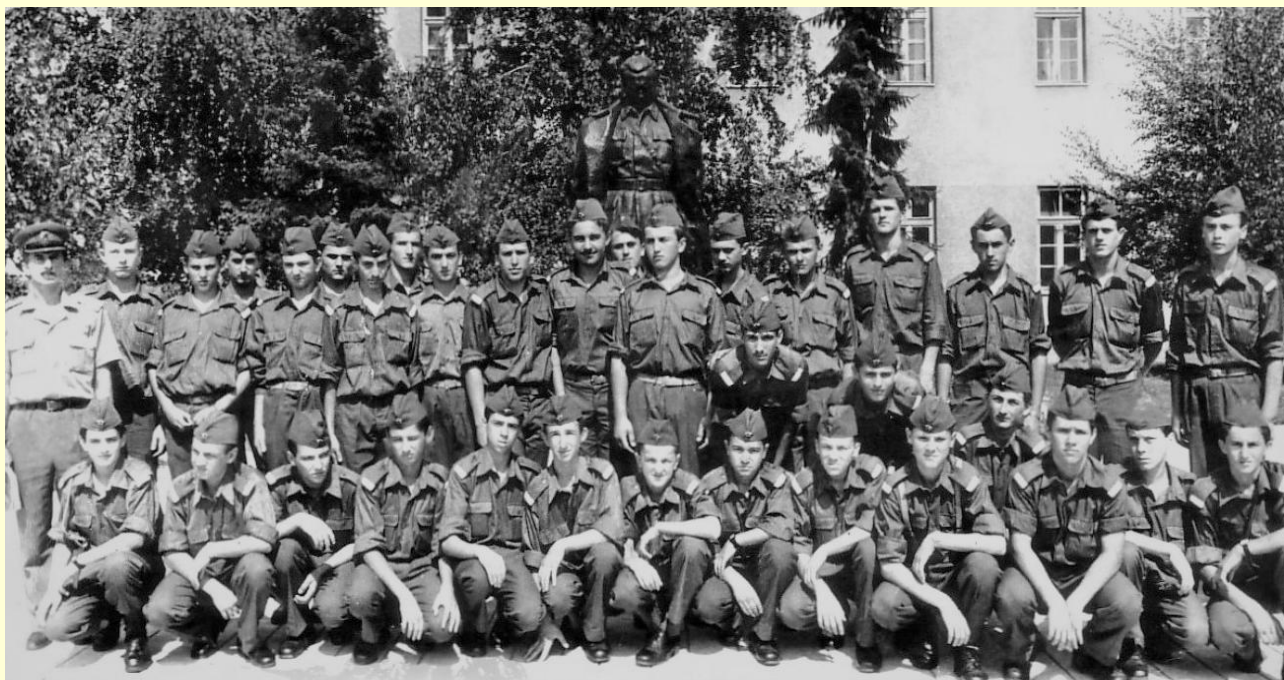
	7. вод <i>командир</i> <i>потпоручник</i> <i>Петровић Жељко</i>	8. вод <i>командир</i> <i>потпоручник</i> <i>Вулић Иван</i>	9. вод <i>командир</i> <i>потпоручник</i> <i>Шашко Алојз</i>
1	Бербић Адис	<i>Авдић Бегзад</i>	Аризановић Славиша
2	Буњевац Перо	Аврамовић Дејан	Бешић Изет
3	Весковић Видоје	Башић Сенад	Бикић Зоран
4	Вукашин Марко	Бесермињи Милан	<i>Благојевић Бобан*</i>
5	Гашић Бранислав	Бечић Емир	Вилдић Един
6	Дувњак Селвер	Богдановић Саша	<i>Дервишевић Миодраг*</i>
7	Ђелов Горан	Броња Ариф	Ђолев Ристо
8	Иванов Горанчо	Вејић Хрвоје	Илијевић Игор
9	Иванов Илија	Галић Душко	<i>Јанковски Оливер*</i>
10	Илић Мићо	Гардовић Драган	Јовановић Александар
11	Илов Горан	Динуловић Срђан	Кнежевић Драган
12	Јанкулов Горан	Ђорђевић Жикица	Ковач Томислав
13	Кесеровић Суад	Ђорђевић Ивица	Кобања Перица
14	Лазић Милош	Ђурић Александар	Копривица Славиша
15	Лукић Жељко	Јандрић Радослав	Коцић Зоран
16	Марковић Иван	Јанковски Роберт	Кузмановић Раденко
17	Миленовић Александар	Јовић Средоје	Мајкић Горан
18	Митић Милован	Лукић Миле	Макаш Неџад
19	Муњин Дејан	Миленковић Бојан	Мештрић Асмир
20	Недељковић Саша	Миликић Дејан	Милошевић Перица
21	Николић Горан	Мићовић Милан	Митровић Борис
22	Нухију Фитим	Мулаосмановић Неџад	Митровић Ненад
23	Радивојевић Миладин	Наумоски Звонко	Мустајбеговић Адмир
24	Рикић Данијел	Николић Саша	Павловић Милош
25	Сејдиновић Семир	Обрадовић Велимир	Пантић Јован
26	Секулић Слободан	Пековић Славољуб	Перић Комшић Блаженко
27	Смајић Хајрудин	Радмановић Миљан	Петровић Иван
28	Станисављевић Ненад	Радонић Гојко	Петровић Оливер
29	Станишић Слађан	Соколов Љупчо	Пивашевић Саша
30	Станковић Иван	Стајић Небојша	Сејдиновић Един
31	Терзић Веселин	<i>Стефановић Бранко</i>	Сејдиновић Емир
32	Трифунковић Иван	Стојчевски Блаже	Скорић Милан
33	Цвијић Мирко	Трајков Горан	Стојчевски Владимир
34	Шукурица Мухамед	Ханџић Ибрахим	Тривуновић Драже
35		Хасковић Џемал	<i>Трнавац Душан*</i>
36		Шљиванчанин Милета	Ђоралић Енес
37			Џекић Никола
38			Шкалоња Жељко

Део 7. вода, свечана обавеза,
19.10.1991. године, Сарајево
Стоје: А. Миленовић, С. Дувњак,
Х. Смајић, Г. Илов, М. Радивојевић, М.
Шукурица, Н. Станисављевић,
П. Буњевац, Г. Јанкулов, Г. Иванов;
Чуче: М. Митић, Б. Гашић,
С. Недељковић, И. Иванов
(фото: преузето са сајта СВШ КоВ)

Питомци 8. вода
39. класе на Пазарићу,
19.4.1992. године
(фото: приватна архива)

Званична фотографија 9. вода за потребе школске архиве,
командир вода потпоручник Алојз Шаико, 1990. година, Сарајево
(фото: приватна архива)

Школовање у првој години

Иако су одмах по пријему питомци обукли униформу, у првој години школовања од војних предмета имали су стројеву обуку (са радњама без оружја), општевојне прописе и општу тактику. Остали предмети су били општи попут математике, књижевности, биологије, хемије, физике... Професори који су предавали опште предмете су били претежно цивилна лица на служби у ЈНА и били су врсни предавачи који су своје знање успешно преносили генерацијама питомаца. Стручне предмете су предавали командири водова (стројева обука и општевојни прописи), док је општу тактику предавао начелник класе. У склопу овог предмета изучаване су и тактике родова и служби и обезбеђење борбених дејстава. Тај део су предавали наставници са катедре стручних предмета, иначе официри одговарајућег рода или службе.

Један од најупечатљивијих детаља из прве године школовања је у вези са предметом Географија. Професор Душан Живковић је свим генерацијама питомаца остао упамћен по једном специфичном испиту. Реч је о томе да су питомци морали да науче све реке и планине у СФРЈ. Испит се састојао из два дела. У првом делу питомац извлачи комбинацију са пет река или планина и да би изашао на други део мора показати на карти све тражене појмове. За то добија оцену ТРИ. У другом делу извлачи комбинацију са три појма и да би добио оцену ПЕТ мора показати све три реке или планине из комбинације. За два појма оцена је ЧЕТИРИ, а ако покаже само један остаје на тројци зарађеној у првом делу.

У склопу обуке током прве године је на нивоу СВШ КоВ било организовано такмичење у певању војничких корачница. Сваки вод би добио по једну корачницу коју је морао увежбати и извести на такмичењу. Циљ је био да се питомци науче тимском раду. Неке од песама које су на том такмичењу извођене су: незванична химна рода пешадије и СВШ КоВ „Пешадијо, пешадијо“, „На Дедињу Тито спава“, „Бела ћао“ и друге. На овом такмичењу победу је однео 2. вод 39. класе са песмом „Буди се исток и запад“.

*Питомац Срђан Стошић током учења река и планина СФРЈ
(фото: приватна архива)*

ПЕШАДИЈО, ПЕШАДИЈО

Ми немамо бела одела,
бела к'о децембарски дан.
Ни капе плаве к'о море,
кад тихо тоне у сан.

Ми никада летели нисмо
кроз плави небески свод,
пучини Јадранског мора
није нас носио брод.

Пешадијо! Пешадијо! Пешадијо!
Не тугујмо, већ подигнимо главе,
Гледају нас, иза сваког прозора,
Девојачке очи плаве!

БЕЛА ЋАО (препев)

У партизане ја морам поћи,
о, бела ћао, бела ћао, бела ћао, ћао, ћао,
у партизане ја морам поћи
и слободу донети.

Ал' ако умрем као партизан,
о, бела ћао, бела ћао, бела ћао, ћао, ћао,
ал' ако умрем као партизан,
ти на гроб посади цвет.

Тај цвет је никао за партизана,
о, бела ћао, бела ћао, бела ћао, ћао, ћао,
тај цвет је никао за партизана,
који за слободу мре!

Обука у скијању

Током последња два месеца календарске 1990. године вршена је физичка припрема за обуку у скијању. Од јутарњег вежбања, па током готово свих активности, професори физичког васпитања су били са водовима и разним вежбама припремали питомце за предстојећу обуку.

Обука у скијању је спроведена на планини Јахорини на 77. смучарском полигону ЈНА, непосредно по повратку питомаца са зимског распуста у периоду од 19. до 31.1.1991. године. На Јахорину је класа отишла 17.1.1992. године, а обука у скијању је почела два дана касније.

Војни хотел на Јахорини који је служио за смештај припадника ЈНА током обуке у скијању (фото: преузето Фејсбук странице СВШ КоВ)

Сву опрему за скијање питомци су задужили у касарни у Сарајеву. То је подразумевало: скије ЕЛАН са везовима и штаповима, смучарске чизме, скијашку јакну, скијашке панталоне, наочаре и рукавице. Пре почетка обуке извршена је подела питомаца на групе према претходном искуству у скијању на оне који су редовно скијали, односно који знају скијати, на оне који су некада скијали и који делимично знају и на крају на оне који никада нису скијали и о скијању не знају ништа. У зависности од степена предзнања и сама обука се разликовала па су тако искуснији скијашки имали напреднији вид обуке док су почетници имали основну обуку у скијању.

Смештај питомаца је био у војном објекту на Јахорини недалеко од војног хотела „Рајска долина“. За разлику од спаваоница у касарни у Сарајеву, у којима је било од два до четири питомца, на Јахорини је у једној спаваоници било много више питомаца (можда и цео вод). Да би цела класа могла бити смештена, кревети су били на спрат и густо збијени са веома мало слободног простора између.

Такмичење у војном биатлону, јануар 1991. године, Јахорина (фото: преузето са сајта СВШ КоВ)

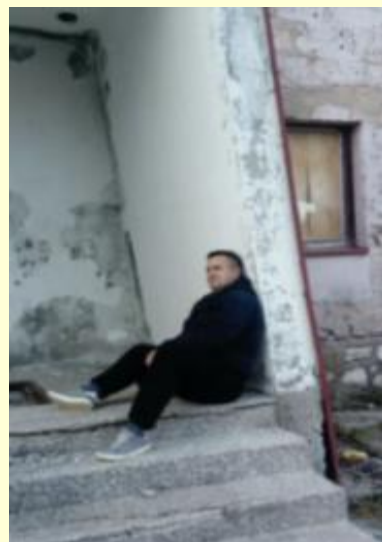
Током обуке у скијању обрађена је и тема „Израда објеката за ватрено дејство и заштиту од снега и леда“, а пред сам крај је одржано такмичење у војном биатлону на којем су учествовали питомци који су током обуке били најбољи.

Питомци 5. вода на обуци у скијању, јануар 1991. године, Јахорина; **Слева на десно:** Јасмин Палаврић, Срђан Јањић, Сенад Хусејновић, Добривоје Савић, Саудин Ковачевић, Ненад Стевић, Давор Пећи, Сокол Басарић, Ранко Стојановић, Горан Шатара и Александар Дамјановић

(фото: приватна архива)

Питомци 6. вода 39. класе испред војног објекта на Јахорини, јануар 1991. године, у првом плану Ђорђо Берендика и Суљо Терзић, иза Дарко Јовановић, десно код олука: Сафет Салихбеговић, Дејан Кљајић и Миомир Богоев (фото: сајт СВШ КоВ)

Дарко Јовановић на истом месту 28 година касније, Јахорина, октобар 2019. године (фото: приватна архива)

Војни објекат 77. смучарског полигона данас, Јахорина, октобар 2019. године (фото: приватна архива)

Питомац Бобан Петровић на жичари, јануар 1991. године, Јахорина

За крај обуке питомци би се жичаром попели до врха, а затим би, под вођством инструктора, самостално кренули спуст до подножја тј. до почетне станице жичаре. Било је ту падова, било је комичних ситуација али захваљујући квалитетној физичкој припреми ни једна повреда се није догодила, а камоли да је дошло до неког прелома.

*Владимир Глигорић, биатлон,
јануар 1991. године, Јахорина
(фото: преузето са сајта СВШ КоВ)*

*Горан Ђурић, Срећко Срећковић и Милан Павловић,
јануар 1991. године, Јахорина
(фото: преузето са сајта СВШ КоВ)*

Обука у пливању

Обука у пливању питомцима 39. класе је трајала само пет дана и одржана је на базену ВТСВШ и ВТВА у Рајловцу надомак Сарајева. Ова обука је изведена крајем маја и почетком јуна 1991. године и због капацитета базена ишло се по водовима. Тако је, према доступним подацима, 2. вод ову обуку имао од 27. до 31. маја 1991. године. У Рајловац се одлазило после доручка, а враћало у време ручка.

Као и на скијању, питомци су подељени на групе: пливачи, полупливачи и непливачи. Са сваком групом је радио по инструктор. За пливаче и полупливаче обука је предвиђала да усаврше своје вештине, док су непливачи морали савладати основне технике пливања. Колико је било могуће за само пет дана усавршити се у пливању или од непливача створити пливача веома је дискутабилно.

*Питомци 39. класе СВШ КоВ, смер веза, на Ади Циганлији са ученицама ПТТ школе.
Ада Циганлија, Београд, 1993. година;
Стоје: Предраг Симић, Ненад Станисављевић, Срђан Тошић; **Седе:** Стевица Перић,
Владица Стојадиновић, Зоран Теофиловић и Бојан Ђировић; **Позади:** Новица Митровић
(фото: приватна архива)*

Прво присуство промоцији и први летњи распуст

Прва промоција којој је присуствовала 39. класа била је она 36. класе одржана 13. јула 1991. године. Била је то и последња промоција у касарни „Маршал Тито“ у Сарајеву. До тада није било уобичајено да питомци по завршеној првој години остају у касарни ради промоције завршне године али ово је био изузетак због одлагања распуста.

Прва година школовања је завршена у петак, 5. јула 1991. године, а наредна школска година је почела већ у понедељак, 8. јула 1991. године. Разлог је био почетак рата у Хрватској и процена надлежних у Центру да нису испуњени услови да питомци који су из Хрватске или преко Хрватске путују кући, безбедно стигну на своја одредишта.

Подешелон 39. класе (4, 5. и 6. вод) на промоцији 36. класе СВШ КоВ, 13.7.1991. године, Сарајево
(фото: презето са сајат СВШ КоВ)

Последња промоција
питомаца СВШ КоВ
одржана у Сарајеву,
13.7.1991. године,
Сарајево
(фото: презето са
сајта СВШ КоВ)

Одлазак на летњи распуст је организован тек крајем августа, а трајао је тачно месец дана²⁰. Пошто је велики део питомаца до тада кућама путовао возом, из Сарајева преко Винковаца до Београда, организован је аутобуски превоз преко Малог Зворника до Београда, од-

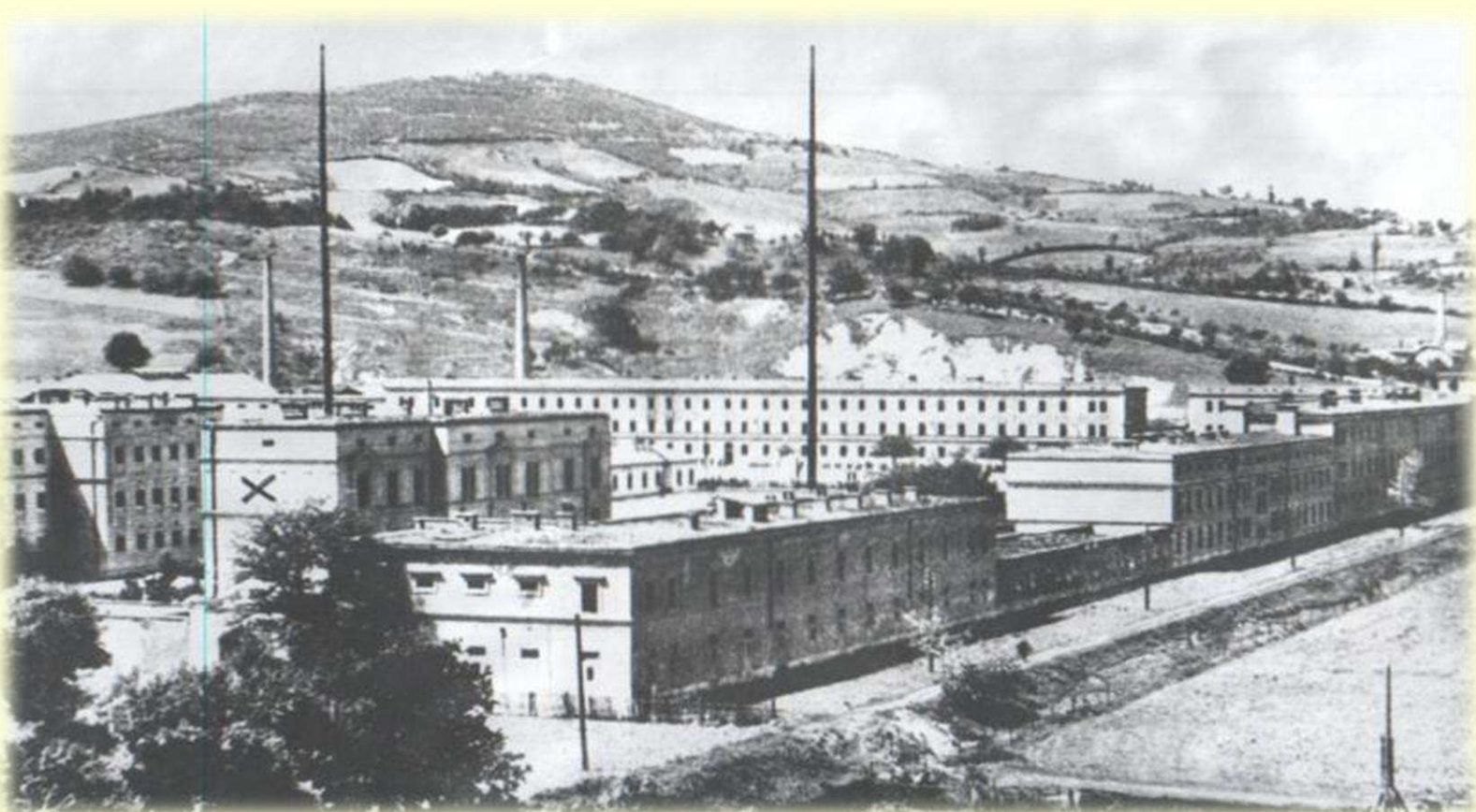
²⁰ Од 25. августа до 25. септембра

носно преко Вишеграда ка Краљеву, Нишу... Одатле су питомци хватали везу ка својим кућама. Повратак је извршен аутобусима „Центротранса“ из Сарајева. Превоз је организован и ка другим дестинацијама које гравитирају прузи Сарајево-Београд.

Питомцима који су живели на ратом захваћеном подручју омогућено је да, ако немају другу опцију где би отишли током распуста, остану у касарни. Није познато да ли је неко ту могућност искористио.

*Аустроугарска касарна у Сарајеву почетком 20. века. Касније ће носити име „Маршал Тито“ и бити матична касарна Центра војних школа КоВ ЈНА
(фото: интернет)*

Горе и доле: Зијад Тијановић на полигону пешадијских препрека и вежбање на разбоју, Сарајево, 1990/91. година (фото: приватна архива)

Горан Матијашевић, први пут у свечаној униформи, новембар 1990. године (фото: приватна архива)

Сеад Муратовић и Дамир Нукић, 1991. година, Сарајево (фото: приватна архива)

Фитим Нухију, Александар Миленовић, Миладин Радивојевић и Слободан Секулић, излазак у град, 1991/92. година (фото: приватна архива)

Број своје собе из прве године сачувао Драган Кнежевић

*Нека „питомачка места и јела“ из
деведесетих
Лево одозго на доле: кино „Партизан“,
пекара „Имарет“, десет у пола с луком,
Робна кућа „Сарајка“;
Горе: посластичарница „Египат“,
Вечна ватра, сарајевски бурек
(фото: приватна архива, интернет)*

*ДРУГА ГОДИНА ШКОЛОВАЊА
јул 1991 – септембар 1992.*

Друга година школовања

Као што је у претходном делу већ речено, друга школска година је почела два дана по завршетку прве, односно 8.7.1991. године. Током та два дана викенда раздужени су учбеници из прве, а задужени су учбеници за другу школску годину. Обављене су и све неопходне припреме за наставак школовања. Паралелно са новом школском годином, питомци који су на крају прве године имали слабе оцене и упућени на поправни испит, имали су припреме за тај испит који је обављен у августу. Сви који су били на поправном испиту су успешно положили и стекли право да наставе школовање.

Повратак са распуста је донео и прво осипање у редовима класе. Део питомаца из Хрватске, Македоније, али и осталих република СФРЈ, одустао је од даљег школовања и није се вратио са распуста. Поред чињенице да је класа тиме била бројчано слабија, од октобра исте године су почели одласци командира у ратне јединице и на друге дужности па је класа додатно била ослабљена. Уместо командира који су били одсутни, на неодређено време дошли су капетан Мирко Сирар, капетан Благоје Ковачевић и поручник Жикица Стојановић. На место заменика команданта питомачког батаљона дошао је капетан I класе Миломир Савчић. Касније ће у класу доћи и капетан Божовић Радош који је до тада био командир вода у 40. класи.

Тако је од октобра 1991. године до почетка априла 1992. године стање командног кадра у класи било следеће:²¹

- командант питомачког батаљона мајор Милорад Арсеновић
- заменик команданта клк Миломир Савчић, претходно клк Радомир Фуртула²²
- референт општих послова свк Рифет Копић
- командир 1. и 2. вода капетан Звонко Мајхер
- командир 3. вода капетан Милорад Арсовски, од марта 1992. године капетан Радош Божовић
- командир 4. вода капетан Мирко Сирар
- командир 5. вода поручник Синиша Видаковић
- командир 6. вода поручник Синиша Видаковић током кратког периода, а затим поручник Алојз Шашко
- командир 7. и 8. вода поручник Жикица Стојановић
- командир 9. вода капетан Благоје Ковачевић

У јесен 1991. године питомачким батаљоном као најстарији по чину командовао је капетан Мирко Сирар. То је било у тренутку када је мајор Арсеновић био привремено распоређен у ратну јединицу, клк Грубешић је већ отишао на другу дужност, а на то место још нико није стигао. Касније ће место заменика команданта попунити клк Миломир Савчић.

СВЕЧАНА ОБАВЕЗА И ЗАДУЖИВАЊЕ НАОРУЖАЊА

Да би задужили лично наоружање питомци СВШ КоВ су претходно морали да положе свечану обавезу. Сам чин свечане обавезе је био организован претежно у кругу ка-

²¹ У том периоду је било доста одласка командира у ратне јединице па је због недостатка старешинског кадра било командира који су истовремено бринули о више водова и разних других привремених решења за која не постоје писани трагови или којих се после готово три деценије нико са сигурношћу не сећа, због тога овај списак не треба прихватити као потпун и коначан

²² клк Фуртула је вероватно као изнуђено решење једно веома кратко време био на дужности заменика команданта питомачког батаљона после одласка Грубешића, а пре доласка Савчића

сарне (неке класе су то радиле код споменика на Врацама, а прве класе су свечану обавезу полагале према местима где се школа тада налазила).

Свечаној обавези је присуствовао велики број родитеља и пријатеља питомаца, а по завршеном званичном делу свечаности питомци су имали право да са родитељима изађу у град. Прве класе су већ после месец дана школовања полагале свечану обавезу и задуживале наоружање (нпр. 7. класа ППШ). У каснијем периоду, питомци су лично наоружање задуживали и свечану обавезу полагали на почетку друге године школовања. 39. класа је последња која је дала свечану обавезу у Сарајеву. Било је то 19. октобра 1991. године.

Свечана обавеза 39. класе, 19.10.1991, командант ЦВШ КоВ генерал-мајор Милош Барош и командант СВШ КоВ пук. Мијо Чичковић обилазе строј припадника класе (фото: приватна архива)

Поручник Синиша Видаковић, командир 5. вода 39. класе честита Зорану Стојиљковићу на датој свечаној обавези, 19.10.1991. године, Сарајево (фото: приватна архива)

Текст свечане обавезе:²³

Ја (*име и презиме*) свечано се обавезујем да ћу бранити независност, суверенитет, територијалну целокупност и уставни поредак наше заједничке домовине Југославије. Увек ћу савесно и дисциплиновано извршавати обавезе и дужности Југославије и бити спреман да се борим за њену слободу и част, не жалећи да у тој борби дам и свој живот.

²³ Текст свечане обавезе изговорен на заклетви 39. класе, разликује се од текста на приложеном обрасцу.

Горе: Строј 39. класе на свечаности у ЦВШ КоВ у Сарајеву 1991. године (фото: приватна архива)

Лево: Питомци Адмир Мустајбеговић и Слађан Станишић са родитељима, 1991. године (фото: приватна архива)

Доле: Питомци са личним наоружањет Неџад Хусановић са снајперском пушком, Гоце Ефремов са пушком-траљезом М53 и Вукојица Перуничкић са ПМ М72 (фото: приватна архива)

Горе: Образац који су pripadници ЈНА добијали по потписивању свечане обавезе, питомци 39. класе овај образац нису добијали (фото: преузето са сајта СВШ КоВ)

Горе десно: Питомац Ненад Станисављевић потписује дату свечану обавезу (фото: приватна архива)

Десно: 9. вод 39. класе пре почетка свечаности, на месту командира вода ст.вод. прве класе Рифет Копић, питомци Един Вилдић и Адмир Мустајбеговић (фото: преузета са сајта СВШ КоВ)

Наоружање

На почетку друге године школовања питомци СВШ КоВ су задуживали лично наоружање. Подела наоружања је вршена у учионицама водова по устаљеној процедури. Командир вода би саопштио колико које врсте оружја иде у једно одељење и прозивао би добровољце да се пријаве за одређену врсту наоружања. Када би се попунио број за једну врсту оружја прешло би се на следеће и тако до потпуне попуне.

У случају да за неко оружје нема добровољаца или добровољац није физички погодан да, на пример, носи пушкомотраљез, командир би онда сам одређивао коме ће припасти одређено оружје. Уз оружје је задужена и сва остала опрема: заштитне маске, ашовчићи и слично.

Питомци из 9. вода Драган Кнежевић, Жељко Шкалоња, Един Вилдић, Асмир Тупајић (1. вод) и Славиша Аризановић на обуци у Пазарићу, вероватно у јесен 1991. године; (фото: приватна архива)

Питомци друге године школовања са личним наоружањем – Марко Јокић са ПМ М53, Љубиша Стојмиров и Дарко Ђулум са АП М70АБ2 (фото: приватна архива)

Начелна формација је подразумевала да питомачки вод има три стрељачка одељења са по осам питамаца и једно митраљеско или одељење РРБ са десет питамаца.

Стрељачко одељење		Митраљеско или одељење РРБ	
ПМ 7,62 мм М72	1 ком	ПМ 7,9 мм М53 или РРБ 90 мм М79 ОСА	3 ком
Снајперска пушка 7,9 мм М76	1 ком		
ПМ 7,9 мм М53 или РРБ 90 мм М79 ОСА	1 ком	АП 7,62 мм М70 (помоћници, доносиоци муниције и командир одељења)	7 ком
АП 7,62 мм М70 и ПаП 7,62 мм М59/66	5 ком		
УКУПНО	8 комада		

Укупно се по формацији у једном воду налазило 34 питомца и командир вода. Ово бројно стање у 39. класи је било само начелно јер је осипање класе почело и пре задуживања наоружања, а због распада СФРЈ.

Када су у питању аутоматске пушке, то је подразумевало да су они који су их задужили имали и додатне обавезе: они су били помоћници и доносиоци муниције на (пушко)митраљезу М53 или на РРБ-у, а поред своје опреме носили су још постоље за митраљез, резервну цев, муницијске кутије, резервне ракете и осталу опрему.

Приказ дејства пешадијског наоружања и представљање родова

У јесен 1991. године на полигону „Пазарић“ за питомце 39. класе извршена је показна вежба на којој су питомци завршних година ВА КоВ и СВШ КоВ у улози послуге (на минобацачима, бестрајном топу...) и подофицири и официри у улози извршилаца гађања приказали дејство свих врста пешадијског наоружања као и ефекат дејства на циљеве.

Приказано је гађање вођеним ракетама Маљутка, тада новим митраљезом од 7,62 мм М84, минобацачима од 60, 82 и 120 мм, ручним ракетним бацачима Оса и Зоља, бестрајним топом (БТ), снајперским пушкама, пиштољима и тако даље. На питомце је посебан утисак оставило дејство посаде БТ која је на тенкове-мете дејствовала са стопроцентном успешношћу.

Приликом гађања ручним ракетним бацачем Зоља, један пројектил је рикошетирао па су питомци имали прилику да виде и како изгледа када се активира самоликвидатор који у случајевима рикошета после пар тренутака лета самоуништи пројектил.

Да би питомци могли до краја школске године да одлуче у ком роду би желели да наставе школовање, организовани су и тактичко-технички зборови у јединицама КоВ у Сарајеву и околини. У Лукавици су приказане оклопне и механизоване јединице, јединице АРЈ ПВО, јединице везе и део инжењеријских јединица за утврђивање. На Палама су питомци видели путне, мосне и пионирске јединице инжењерије, а у Високом артиљерију и АБХО. У Сарајеву у својој касарни су упознати са пешадијом (главни део је била поменута показна вежба) и интендантском службом.

Прва бојева гађања

Одмах по датој свечаној обавези приступило се припреми и извођењу првих бојевих гађања из личног наоружања. Сва гађања су извођена на стрелиштима на полигону „Пазарић“.

Прво гађање је имало за циљ да питомци осете своје лично наоружање па се гађало у кружну мету димензија 1x1 метар на даљини од 100 метара. Гађало се полуаутоматском пушком 7,62 мм М59/66 и аутоматском пушком 7,62 мм М70 (Б1 и АБ2) јединачном паљбом.²⁴ Сви питомци би прво добили по три пробна метка како би видели где пушка носи. Пошто би испалили те своје прве метке отишли би до мете где би погледали своје поготке. По потреби, мајстор оружар би подесио нишане код оружја које је имало велики растур погодака, а затим би, такође по потреби, поновљена пробна серија.

Пошто би сви питомци из групе испуцали пробну серију и погледали своје резултате, поново би заузели положај на ватреној линији, добили би по шест метака и гађали у исту мету али овог пута за оцену. Било је то прво ватрено крштење питомаца 39. класе. После овог гађања са нестрпљењем су очекивана наредна на којима су сви гађали из истог наоружања – аутоматске пушке јединачном и рафалном паљбом.

²⁴ Питомци коју су дужили ПМ, РРБ и ПСнП су такође гађали из ПАП или АП, гађање из њиховог оружја је било предвиђено у каснијим фазама обуке и у специјалистичком делу школовања

Од заклетве до зимског распуста

Период од половине октобра 1991. године до почетка 1992. године, осим редовне наставе и првих гађања, обележили су: раније поменути одласци командира на нове дужности и у ратне јединице, доласци нових командира, крађа оружја од стране групе питомаца 39. класе, и први борбени задаци класе.

Крађа оружја²⁵

По повратку са зимског распуста 1992. године дошло је до крађе веће количине пешадијског наоружања из Музеја развоја пешадије. Овај музеј је био лоциран у објекту са наставним кабинетима, на првом спрату поред кабинета историје. У Музеју је била изложена разна опрема и наоружање које је показивало развој пешадије у ЈНА.

Три питомца 39. класе су помоћу калауза ушла у Музеј и из њега изнела већи број аутоматског и полуаутоматског наоружања као и нешто опреме као што су бусоле, двогледи и сл. Такође су отуђили део опреме из шатора у којима је била смештена опрема пристиглог Артиљеријског школског центра из Задра и заједно са оружјем и опремом из Музеја развоја пешадије увили је у најлон, ћебад и шаторска крила и сакрили у шахт у кругу касарне.

Поред тога ова група је калауз користила и за уласке у наставничке зборнице, кабинете и друге просторије у касарни. Из наставничких зборница су узимали контролне и писмене задатке па их исправљали како би питомци из њиховог вода имали боље оцене. Тамо су кували кафу, а шоље и прибор су остављали неопране. То је неким наставницима било сум-

Оружје из Музеја развоја пешадије данас се налази у Спомен соби Центра за обуку КоВ у Пожаревцу

њиво и знак да неко ван радног времена неовлашћено улази па је покренута истрага и у фебруару је све откривено.

Током истраге откривен је нестанак оружја из Музеја, а онда и починиоци који су током саслушања признали да су, поред свега, из металне касе свог командира вода украли и продали пиштољ Застава М88.

Нестанак пиштоља није био примећен јер је све изгледало нормално: кључеви су били на свом месту, каса и канцеларија закључани, а кутија од пиштоља је била ту. Међутим, командир у том периоду није користио пиштољ нити отварао кутију па није ни могао приметити да је празна.

Два најодговорнија питомца из групе су, као малолетни после истраге органа безбедности, искључени са школовања. Трећи члан групе је раскинуо уговор и напустио школовање. Пиштољ су органи безбедности пронашли и вратили власнику. Остало оружје и опрема су пронађени на месту где су сакривени, у канализационом шахту.

²⁵ У недостатку других доказа осим сећања, имена свих актера су намерно изостављена

Први борбени задаци, рат и дислокација

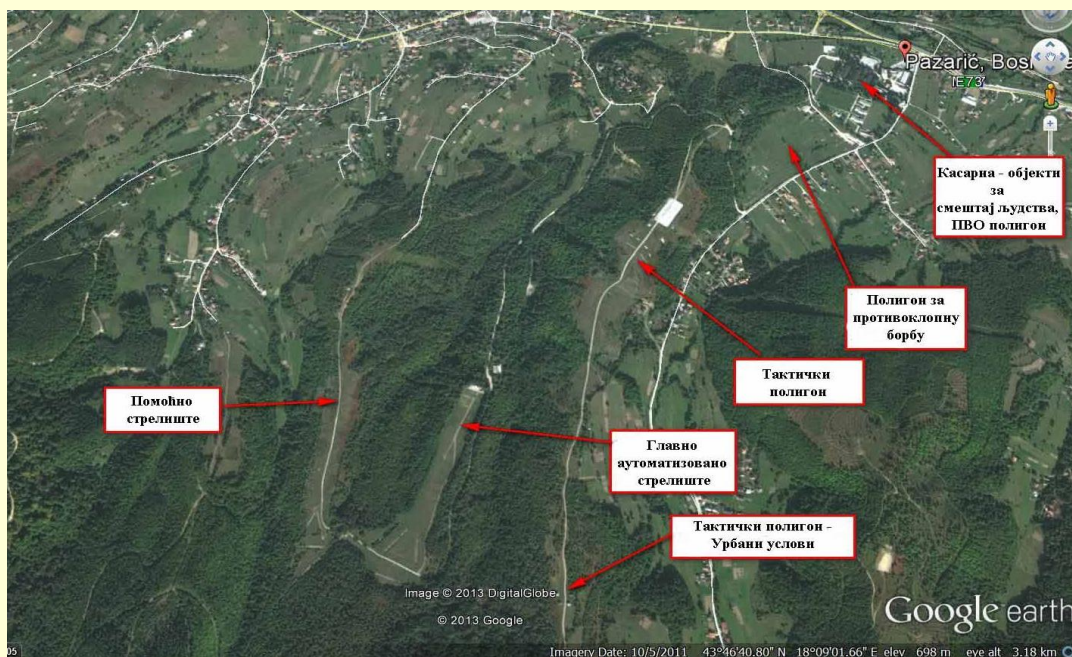
У јесен 1991. године на подручју Босне и Херцеговине су почеле прве блокаде путева и први догађаји који су били наговештај да би могло доћи до сукоба. После обављених првих бојевих гађања током викенда, на полигон „Пазарић“ је одлазио део питомачког батаљона као појачано обезбеђење. Некада би то био један вод, а некада цела чета. У питомачком батаљону чете нису формацијски постојале већ су формиране од три питомачка вода. Неколико пута се десило да током викенда није било одласка у Пазарић. Код појачаног обезбеђења полигона питомци су обављали разне друге улоге. Били су стража, објавница, патрола. То су били први борбени задаци питомца 39. класе и то је трајало до краја марта 1992. године. Сви изласци питомца на „Пазарић“ су завршени без икаквих проблема. Изузетак је случај када су питомци ангажовани на овом задатку непланирано у Пазарићу провели два дана више. У петак 29.2.1992. године три вода питомачког батаљона упућена су у „Пазарић“ ради појачаног обезбеђења објеката. Били су то 7, 8. и 9. вод. Поред обезбеђења објеката, питомци су током викенда интензивно увежбавали стројеви корак за дефиле поводом Дана ЦВШ КоВ 5. марта. У недељу, 1. марта на вестима је објављено да се на Башчаршији догодило етнички мотивисано убиство. После тога је дошло до подизања барикада и блокада у Сарајеву па је повратак ова три вода у касарну „Маршал Тито“ уместо у понедељак ујутру одложен за среду.

На преласку зиме у пролеће 1992. године (крајем фебруара или почетком марта) у Сарајеву је испред Позоришта одржан митинг „За очување Југославије“ коме су присуствовали и питомци 39. класе. Питомци су тада били у цивилним оделима, инструисани да на митинг дођу у мањим групама и дају свој допринос овом скупу.

Излазак на полигон „Пазарић“

О полигону „Пазарић“

Наставна база за практичну обуку питомца и старешина био је тактички полигон у селу Пазарић, општина Хаџићи. Полигон је стациониран 25 до 30 километара од Сарајева према Коњицу. Долина у којој је стациониран полигон са једне стране је наслоњена на Игман, а са друге на Ормањ. На једном крају долине је село Зовик, а на другом Тарчин.

Полигон „Пазарић“,
распоред полигона
и стрелишта
(фото: форум
Палуба.инфо,
аутор члан Цумба)

На полигону су постојала два стрелишта: главно, које је било потпуно аутоматизовано, и помоћно стрелиште. Гађање пешадијским наоружањем је било могуће до даљине од 500 метара. Преко пута касарне у Пазарићу, у брду се налазило неуређено стрелиште за гађање противоклопним средствима. На њему су биле постављене стварне мете које су чинили стари расходовани тенкови. Поред стрелишта су постојали уређени полигони за противоклопну борбу, тактичку обуку, ПВО, инжињеријску обуку, обуку за борбу у насељеном месту итд.

На делу полигона до пута Сарајево-Хацићи налазио се касарнски део са објектима за смештај људства, магацинима, кухињом, кантином итд. Објекти за смештај су за то време били доста комфорни са парним грејањем, купатилом, оружаном, учионицама. Могли су примити око 300 питомаца, а капацитет се могао проширити постављањем шатора, што се практиковало на стационарним логоровањима.

Пошто је постојала кухиња објекат је могао да функционише независно по питању исхране. На полигону је био стационаран мањи број војника који су обављали стражарску службу, радили у кухињи, на пријавници и били ангажовани на одржавању објеката и полигона.

Доласком АШЦ из Задра у октобру 1991. године један део артиљеријских средстава је био лоциран на полигону „Пазарић“, а са њим и део војника и старешина из АШЦ.

Прекид наставе и излазак на полигон

На великом одмору после трећег школског часа 1.4.1992. године питомцима је прекинута настава и под „УЗБУНОМ“ класа је из кабинета упућена у свој објекат. Тамо је наређено да се поред прописане опреме у транспортне вреће, борбене ранчеве и школске торбе упакују и постелина, све кошуље, поткошуље, доњи веш, чарапе, папуче, ципеле... Све је то била опрема која се никада није носила на сигнал узбуне, а никада се није носила ни ранијих излазака на „Пазарић“ током викенда.

Стигли су аутобуси и цео питомачки батаљон је са комплетним наоружањем и опремом превезен у Пазарић. Тамо су питомци смештени у постојеће објекте, а наредног дана је почела обука предвиђена за стационарно логоровање. Ово логоровање је требало да буде изведено у оквиру обуке на полигону „Пазарић“ нешто касније у другом полугодишту.²⁶

По наводном плану вежбовних активности питомци 39. класе (II година) СВШ су из Сарајева премештени на полигон Пазарић, где је заједно са школским артиљеријским дивизионом из састава АШЦ, који је дошао из Задра, и полигонском јединицом, организовала одбрану објекта полигона све до 31. маја 1992. године.

*Исечак из монографије „Наших пет година 1994-1999“
Пешадијског школског центра у Пожаревцу,
издање ПШЦ, 1999. година*

Питомцима је објашњено да се због погоршане безбедносне ситуације сада налазе на обезбеђењу полигона на коме ће бити изведен део обуке предвиђен за каснији период, а да ће чим се створе услови бити враћени у касарану где ће бити настављена планирана настава.

Наведена обука је почела, а већ наредног дана, 3.4.1992. године, дошло је до саморађавања питомца Зорана Кркића. Он је током теме „Одељење у одбрани“ случајно испалио маневарски метак себи у стопало. Одмах је транспортован у Војну болницу у Сарајеву где му је указана помоћ и где је хоспитализован. Истог дана је командант СВШ КоВ пуковник Мијо Чичковић укинуо забрану пушења која је важила за питомце прве и друге године школовања.

²⁶ У другом полугодишту друге године било је предвиђено једно стационарно логоровање у Пазарићу и једно покретно логоровање на Романији, ни једно није реализовано због почетка рата, а део ове обуке је реализован у Бубањ Потоку крајем августа и почетком септембра 1992. године

Током ноћи између 3. и 4. априла 1992. године део питомца се налазио на положајима у рововима, део је био у улози објавнице²⁷, а део је био на стражи и у патроли. У рано јутро 4. априла командант СВШ пуковник Мијо Чичковић је после можданог удара у тешком стању пребачен у Војну болницу у Сарајеву где је преминуо 7. априла²⁸. Истог дана, 4. априла, прекинута је обука, питомцима је подељена муниција и почела је израда нових и уређење постојећих заклона. Од тада је питомачки батаљон имао један задатак: одбрана полигона и касарне „Пазарић“ од могућих напада.

Неколико дана по смрти пуковника Чичковића приступило се запречавању критичних праваца испред и у склопу положаја поседнутих за одбрану касарне и полигона. Запречавање је вршено постављањем противпешадијских минских поља сачињених претежно од мина ПМА-2. Пошто питомци до тада нису имали никакву обуку са минама и нису знали како се мине постављају, са њима је на лицу места извршена потребна обука за овај задатак.

Постављање ових минских поља је вршено у различитим временским условима и различито доба дана и ноћи. Питомци би израдили лежишта за мине, у то лежиште би поставили мину без упаљача, а затим би старешина који је руководио радом (мајор Стојковић) пришао, питомца би тада ишао на крај врсте, а старешина би наоружао мину. За минирање је из вода ангажовано по једно одељење јачине 10 до 12 питомца, при чему неки водови нису давали људство за овај задатак. Према подацима Александра Стојковића, у то време инжињеријског мајора који је руководио запречавањем, на 26 локација у склопу одбрамбених положаја постављено је укупно 1.428 мина. Највећи број мина су чиниле ПМА-2 док је у нешто мањем броју било ПРОМ-1 и МРУД мина.

Сећам се да су нас једног дана у априлу стрпали у Тамове 5000, поделили бомбе и Зоље и требало је да кренемо са Пазарића да бранимо ваљда школу МУП-а на Врацама. Камуони упаљени, ми унутра, командири уплашени дају нам савете шта да радимо и онда излази Арсеновић и каже да је задатак обустављен.

Тад сам први пут видео страх у њиховим очима.

питомац Зоран Теофиловић

Први сусрет са смрћу питомци су имали када су у касарну „Пазарић“ 11. маја допремљена тела заставника и два војника убијена у складишту „Зовик“²⁹ недалеко од Пазарића. Војници су заправо били живи по допремању у „Пазарић“ али је један преминуо одмах по доласку, а други после вишечасовне агоније. У касарни је био само један доктор који је на располагању имао нешто мало санитарске опреме са којом несрећном војнику није могао да укаже адекватну помоћ па је он преминуо услед великог губитка крви. Због блокаде није био могућ његов транспорт у болницу.

Неколико питомца је било ангажовано на изradi импровизованих ковчега и сахрани тела на малом православном гробљу које се налазило код положаја 9. вода, недалеко од резервоара за воду. Њихова тела су сахрањена без икаквих церемонија на ободу шуме, на страни гробља супротној од прилазног пута. Погинули су заставник Жарко Милијић и војници Меда Георгица и Станимир Михајловић.³⁰

²⁷ Елемент обезбеђења који се поставља на правцима одакле могу доћи само противничке снаге, објавница отвара ватру без претходног упозорења, позната је и као „мртва стража“

²⁸ Више о смрти пуковника Чичковића на страни 66

²⁹ Складиште је било под командом ЦВШ КоВ и у њему су се налазили муниција и минско-експлозивна средства намењена обуци војника, питомца и старешина Центра. Из овог складишта су изузимана средства за вежбе и пребацивана у (приручни) магацин на самом полигону

³⁰ Сећање Радоша Божовића; База људских губитака Србије и Црне Горе у ратовима у Словенији, Хрватској и БиХ на интернет страници Фонда за хуманитарно право

Командни кадар

Осипање питомачког и старешинског кадра је од половине априла интензивно настављено па су тако питомци са ратом захваћених подручја одлазили својим кућама пошто би по њих дошли родитељи, а било је и случајева самосталних напуштања јединице и одлазака кући. Старешински кадар је, такође, почео да одлази са „Пазарића“, а уместо њих је стигло неколико командира из других јединица школе као и неколико питомаца завршне године ВА КоВ.

На „Пазарићу“ су тих дана са питомцима, поред дела формацијских командира, били и: пуковник у пензији Михајло Савковић³¹, потпуковник Милићевић³², мајор Александар Стојковић³³, к/к Есад Пелко, к/к Милутин Мишић³⁴, капетан Мирсад Ћатић, заставник Стево Хржица, водник Јелисавац, водник Мехмет Ремзи и други.

Било је и неколико питомаца ВА КоВ који су стигли као испомоћ батаљону уместо командира који су раније, по наредби, отишли у своје ратне јединице или су из Пазарића отишли у неку од новоформираних националних војски. Било је случајева да и замена после неког времена напусти полигон и тада није било могуће да и њих неко замени.

Проблеми са храном и хигијеном и однос са мештанима

Током априла је снабдевање храном и осталим потрештинама у касарни „Пазарић“ било практично прекинуто, али је сама ситуација била релативно нормална захваљујући залихама на самом полигону. Ипак, пред крај месеца уместо хлеба је почела подела двопека. Недуго затим исхрана постаје све скромнија. Овде посебно треба истаћи да је најтежа ситуација са храном била у другој половини маја када у кухињи није било готово ничега од намирница. Тада питомци добијају нешто што би требало да буде пасуљ, а уствари је нека чорба са неколико зрна пасуља, по неку макарону и мало грашка или нечега другог шта се могло пронаћи у магацинима. Таква исхрана се наставља из дана у дан, а због блокаде и непостојања позадинских јединица и магацана из којих би храна била достављена, није се могло очекивати било какво побољшање. Тада питомци буквално преживљавају ловећи јежеве и пужеве и спремајући чорбе, или нешто што би требало бити чорба, од разног биља.

Почетком маја је путем постојећих веза од надлежних тражен хеликоптерски дотур две тоне хране. Уместо тражене две тоне разноврсне хране хеликоптер Ми-8 је једног дана на спортски терен спустио само око 250 килограма брашна³⁵. Достављено брашно је само мало ублажило евидентан недостатак хране.

Председник Ратног председништва предложио ми је да се укључим у ове преговоре те сам предложио план који је одобрен од свих чланова Председништва. Тим су планом припадници бивше ЈНА доведени у веома неповољну ситуацију и били су принуђени да поступе по увјетима које је наметнуло Ратно председништво Општине Хаџићи

(Есад Рекић, командант снага које су држале у окружењу полигон „Пазарић“, магазин СТАВ, 28. 12. 2017.)

Као што је раније речено, касарну „Пазарић“ је током априла и маја напустило више старешина и прешло на страну АБиХ, ХВО и ВРС. Врло је вероватно да је поменуто Ратно пред-

³¹ Пуковник Савковић је пензионисан неколико месеци раније, али се ставио на располагање јединици и није имао командну већ саветодавну улогу

³² Командант одбране полигона, послат као испомоћ из КМТ после смрти пуковника Чичковића, био на дужности у Школама и курсевима пешадије

³³ Наставник инжењеријских предмета, дошао као испомоћ уместо мајора Цвијетића

³⁴ Командант касарне „Пазарић“

³⁵ Хеликоптер је доставу брашна извршио из лебдења, без слетања.

седништво општине Хацићи, преко стрешина који су приступили АБиХ, било упознато са проблемом недостатка хране. Може се претпоставити да је то и била основна замисао плана, довођење припадника ЈНА у поменути неповољну (безизлазну) ситуацију.

Према сведочењу командира који су у то време били у Пазарићу и поред скромних залиха један део хране (СДО) је подељен мештанима села Дуб који су такође били блокирани. Њима нису радиле продавнице и није било могуће да обезбеде храну због блокаде комуникација. То је било најмање десетак породица различитих националности, па им је у циљу преживљавања достављено нешто хране иако је ни на самом полигону није било довољно.

Питомци 8. вода на Пазарићу 20.04.1992. године (фото: приватна архива)

Команда јединица у касарни „Пазарић“ је у једном тренутку успела да договори размену извесне количине дизел горива за нешто хране и цигарета, али ни то није било довољно за дужи период због великог броја питомаца, војника и старешина. Према сведочењу тадашњег мајора Стојковића³⁶, једна свиња је упала у механичарски канал у приватном дворишту породице која је изненада напустила село и све оставила. Да ту не би угинула и потенцијално изазвала заразу, свиња је заклана и искоришћена за припрему оброка за све припаднике ЈНА на полигону.

Када је у питању лична хигијена, током маја питомци нису имали могућност да се окупају скоро три седмице. Једног дана је организовано купање, али је већ код четвртог вода нестало топле воде па су остали морали да се сналазе са хладном.

Овде такође треба поменути и однос између мештана Пазарића и припадника ЈНА у касарни и на полигону. Током целог априла и све до 19. маја однос је био нетипичан за две сукобљене стране. И док се на другим местима већ увелико ратовало, на Пазарићу су припадници ЈНА повремено играли мали фудбал против мештана. Путевима који воде преко полигона неометано су пролазила лица у униформама полиције само без петокраки на капама и шлемовима. Страже и патроле су их заустављале и пропуштале да даље прођу без икаквих посебих провера и без проблема. Већ је поменута помоћ у храни за део становништва села Дуб. Међутим од 19. маја и доласка Сеада Рекића за главнокомандујућег снага које су у

³⁶ Мајор Александар Стојковић је пензионисан у чину пуковника Војске Србије, живи у Београду

блокади држале касарну и полигон, тај однос се променио и, иако није било сукоба, више није било таквог дружења две стране. Ипак, приликом напуштања касарне присутни мештани и припадници АБиХ су колону испратили на, за то време, необичан начин. Поздрављали су и махали одлазећој ЈНА, рекло би се као када се растају пријатељи.

Преговори

Пред крај маја мајор Стојковић је, према личном сведочењу, пешке, шумским путевима, отишао до Хаџића и тамо са директором ТРЗ „Хаџићи“ договорио да 5 аутобуса буде спремно за евакуацију када он позове. У повратку из Хаџића на капији полигона је налетео на ппук. Милићевића који је са капетаном Мишићем кренуо на преговоре у оближњу сеоску продавницу. Тамо су у једном тренутку били заробљени, међутим брзо је дошло до договора да буду пуштени и преговори су настављени у касарни. Капетан Мишић је задржан као гаранција да се преговарачима друге стране неће ништа десити током преговора у касарни. Он је касније ослобођен и враћен у јединицу.

Договор је постигнут 30. маја и он је предвиђао да:

- касарну и полигон „Пазарић“ напуштају сви питомци, војници и старешине у војним возилима која се налазе у касарни и са пет аутобуса који ће на позив стићи из Хаџића,
- друга страна ће обезбедити један празан аутобус и 50 млађих становника који ће бити распоређени у пет аутобуса са питомцима као гарант да колона неће бити нападнута. Они ће пре уласка у аутобусе бити претресени и разоружани уколико буду имали неко оружје,
- припадници ЈНА ће у возила натоварити сва средства и опрему коју могу превести расположивим бројем возила, укључујући и вучну технику: артиљеријска оруђа, агрегате, покретне кухиње... Остала техника и опрема коју не буду могли утоварити, остаће у касарни³⁷
- Сеад Рекић, директор школе и управник поште, са властитим ће возилима бити у колони све док колона не стигне до Хаџића и они могу бити наоружани
- када колона стигне у Хаџиће, ових 50 мештана ће прећи у празан аутобус и вратити се назад, као и сва остала лица која нису припадници ЈНА.

Како би се колона додатно обезбедила од евентуалног пресецања, возила у колони су била измешана тако да је било немогуће извршити напад на колону или је пресећи без доношења жртава са обе стране. Распоред возила у колони је био такав да колону није било могуће поделити и нпр. заробити само артиљеријска оруђа, што је свакако био најпожељнији плен.

Из ових преговора је последња два-три дана био искључен потпуковник Милићевић који се у том периоду панично понашао па су команду над свим јединицама на полигону преузели мајор Арсеновић, мајор Стојковић и капетан Мишић³⁸. Они су истовремено водили и преговоре о евакуацији што је довело до постизања договора и његове реализације 31. маја 1992. године.

³⁷ Договором је предвиђено да ЈНА може понети са собом све од артиљерије, муниције и друге опреме коју може повући или натоварити на постојећа возила. Све оно што не може да понесе или повуче остаје АБиХ. Тако је према изјави мај. Стојковића и других старешина и питомаца од значајније опреме на полигону остало неколико артиљеријских оруђа и тенк Т34. Све је остављено у неисправном стању.

³⁸ Према усменој изјави пензионисаног пуковника Александра Стојковића

Смрт пуковника Чичковића

У ноћи између 3. и 4. априла део класе је био ангажован на појачаном обезбеђењу полигона „Пазарић“. Биле су постављене објавнице на неколико положаја, доминантних у односу на околна места, одакле се могла контролисати ситуација у ближем подручју полигона.

Пуковник Мијо Чичковић, фотографисано у првој половини 80-их година (фото: приватна архива породице Чичковић)

Биографија пуковника Чичковића

Мијо (Иван) Чичковић је рођен 27.10.1943. године у Дјединој Ријеци, општина Чаглин, Славонска Пожега.

После завршене основне одлази у војну школу.

У јуну 1966. године завршава Војну академију КоВ у Сарајеву и као прво место службе добија гарнизон Ваљево. Прва прекоманда је у Београд где је обављао дужности до септембра 1977. године.

Од септембра 1977. године бива прекомандован у Сарајево где је обављао разне дужности до своје смрти 7.4.1992. године.

Последња дужност на којој се налазио било је место команданта Средње војне школе КоВ.

Током службе је одликован већим бројем одликовања и медаља.

Осим објавница, као елементи обезбеђења примењени су и страже и патроле ради обезбеђења свих важнијих праваца и објеката. Планиране су две смене: од првог сумрака до 2 сата и од 2 до јутра. Група која је требало да смени стражу код резервоара за воду, због мрака и због непознавања терена целе ноћи није успела да пронађе локацију. У рано јутро информација о томе је стигла до команданта пуковника Чичковића. Забринут за судбину питомца који нису пронађени он је доживео мождани удар. Поред константног стреса, коме је сигурно био изложен, ово је вероватно била она „кап која је прелила чашу.“

У тешком стању је превезен у Војну болницу у Сарајеву где је преминуо у јутарњим сатима 7.4.1992. године. Сахрањен је на гробљу Баре у Сарајеву 8.4.1992. године.

Пре и током сахране на гробљу је владала веома напета атмосфера јер је било још неколико сахрана непознатих особа погинулих у оружаним сукобима претходних дана. Почасна јединица, коју су чинили претежно питомци 3. вода 39. класе под командом капетана Радоша Божовића, због такве атмосфере није према протоколу за војне сахране испалила почасне плутуне.

Повратак дела класе у Сарајево

Пошто је 27.4.1992. године проглашена Савезна Република Југославија, надлежни органи су донели одлуку да се све јединице ЈНА преместе са територије БиХ на територију СРЈ. Та одлука је подразумевала премештај и ЦВШ КоВ „Генерал армије Коста Нађ“ са свим школама и јединицама. Током 30.4.1992. године одређено је да по три питомца из сваког од девет водова са једним командиром буде упућено у касарну у Сарајево како би питомачке ствари и ствари СВШ КоВ припремили за премештање.

Групу су чинили следећи питомци:

1. вод - Стевица Перић, Зоран Теофиловић и Душко Спасојевић
2. вод - Даниел Димић, Мића Бајић и Милован Васић
3. вод - Драган Микић, Саша Стојановић и Владимир Милојевић
4. вод - Небојша Севић, Сабахудин Османовић и Томислав Петровић
5. вод - Сенад Хусејновић, Рајим Беговски и Новица Митровић
6. вод - Сабахудин Дудић, Ивица Костевски и Жељко Ћирковић
7. вод - Александар Миленовић, Марко Вукашин и Милован Митић
8. вод - Ивица Ђорђевић, Срђан Динуловић и Ариф Броња
9. вод - Саша Пивашевић, Изет Бешић и Раденко Кузмановић

Поручник Жикица Стојановић је ову групу довео у касарну и другог или трећег дана се вратио на Пазарић.

Са истом групом у Сарајево су, из здравствених или других разлога, враћени и Александар Малевић из 4. вода, Миомир Богоев из 6. вода и Драже Тривуновић из 9. вода. У касарни се већ налазио и Зоран Кркић који је отпуштен са лечења у Војној болници у Сарајево после саморањавања почетком априла. Укупно је од 30. априла у КМТ у Сарајево био 31 питомац 39. класе³⁹.

У касарни су тад били и заменик команданта СВШ КоВ потпуковник Живота Барлов, који је после смрти пуковника Чичковића преузео дужност команданта школе, заменик команданта питомачког батаљона 39. класе к/к Миломир Савчић и још неки официри и подофицири који су радили у СВШ КоВ (претежно у 40. класи која је евакуисана половином априла). Сви су они бринули о овој групи све до доласка у Петровац.

У касарни је тих дана било струје и воде и питомачки ресторан је функционисао нормално. Питомцима друге године више детаља није ни било познато. Надлежни у јединици су вероватно сматрали да је и само присуство на том месту, у том тренутку за питомце шеснаестогодишњаке било превише, па су информације од њих добијане `на кашичицу`. Важно је напоменути да је питомцима посебна пажња скренута на боравак и кретање по кругу касарне. Због дејства снајпериста боравак ван објеката се морао смањити на најмању могућу меру, а кретање је вршено од зграде до зграде, водећи рачуна да се током кретања што више користи заштита околних објеката како би се смањила могућност уочавања од стране снајпериста и отварања ватре.

По доласку у касарну, питомци су се сместили у своје собе у објекту 017. У наредна два

³⁹ Осим њих, од питомаца СВШ КоВ ту су још били само питомци 38. класе, пешадија и артиљерија, 37. класа је била на стажирању ван БиХ док је 40. класа евакуисана 15. априла; осим 38. и 39. класе у КМТ су од средњошколаца били и питомци Музичке и Интендантске СВШ (Монографија ПШЦ „Наших пет година 1994-1999“, издање ПШЦ, 1999)

дана је извршена припрема за селидбу школских и питомачких личних ствари. Ходници су били практично закрчени комадима намештаја, личним стварима питомца итд.

Кантина у касарни је престала са радом 1. маја, а све што се у њој налазило је подељено питомцима, војницима и старешинама. Прво су `плануле` цигарете, а затим и сва остала роба.

Током поподнева 3. маја у просторијама на спрату је дошло до једне, а нешто касније и друге експлозије. Испоставиће се да су експлодирале две противпешадијске мине које је један питомец донео из Пазарића.⁴⁰ Том приликом су лакше рањена два питомца, а теже је рањен сам изазивач инцидента. Он је транспортован у Војну болницу Сарајево где је задржан на лечењу. Болница је 10. маја, по споразуму, предата АБиХ, а припадници ЈНА који су се у њој налазили евакуисани су у СР Југославију.

Наредног дана дошло је до првог минобацачког напада⁴¹. Питомачки ресторан је тих дана уз ручак делио суву храну за вечеру: конзерву месног нареска, сардине или паштете и хлеб. Тог 4. маја ујутру је подељена сува храна за цео дан, иако није била субота када се то обично дешавало. У време када је питомци требало да буду на обедовању у ресторану, дошло је до минобацачке ватре по касарни. Када се све смирило кров питомачког ресторана је готово у потпуности био срушен и урушио се у унутрашњост ресторана. Неколико других мина је погодило биоскопску салу и библиотеку, а једна је пала на писту за постројавање класе али није експлодирала. У том нападу је уништено, односно изгорело, три аутобуса, два камиона и столарска радионица, а једно путничко возило је примило директан погодак мине па је тотално уништено.

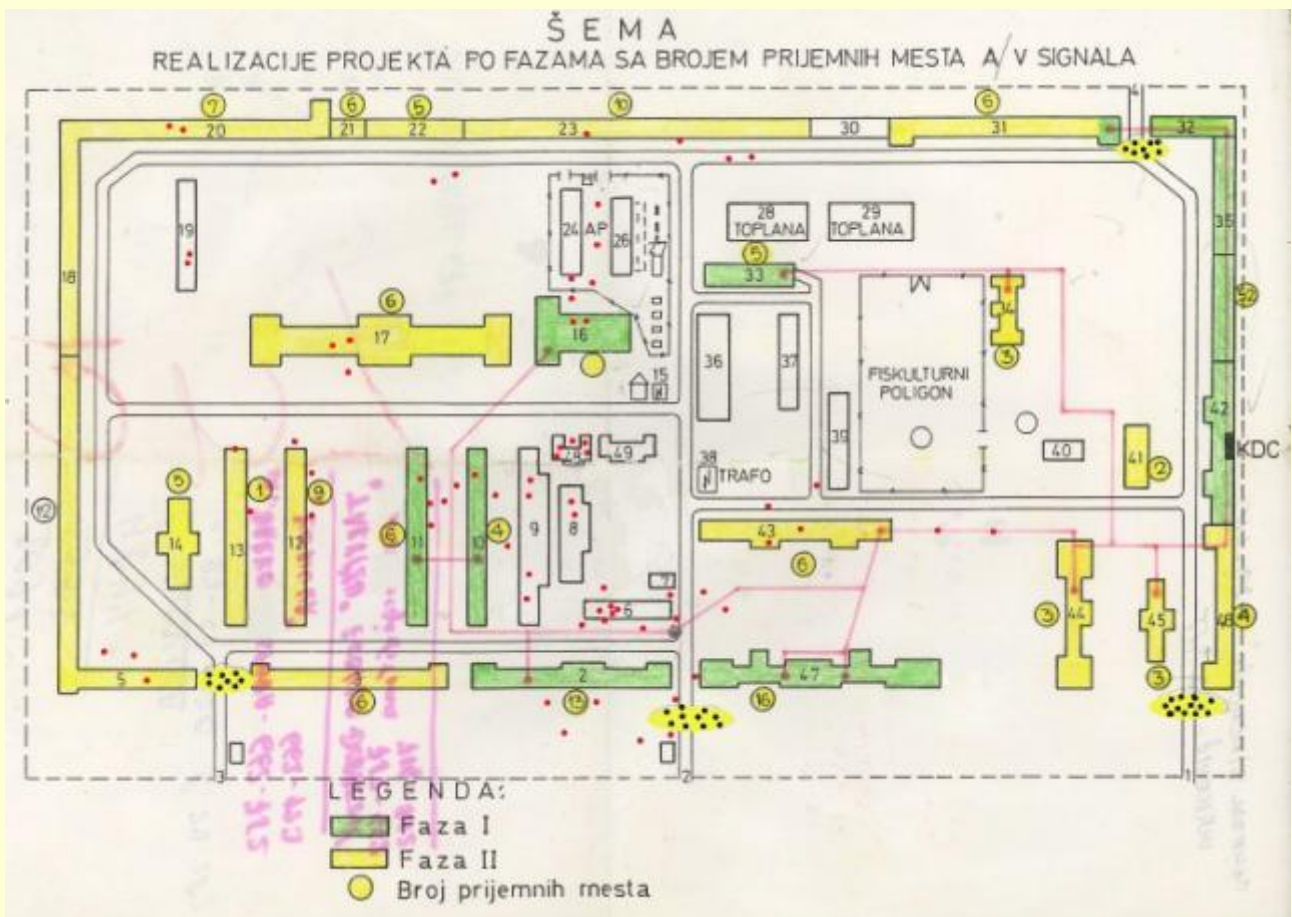
После тог догађаја питомци су два-три наредна дана и ноћи боравили у ходнику објекта 017. Имајући у виду да је у међувремену престало напајање касарне електричном енергијом, а да су ходници били закрчени намештајем, одлучено је да питомци пређу у канцеларије командира које су окренуте ка унутрашњости касарне и повољније су по питању безбедности. Као додатна мера сигурности на прозоре су навучене металне касе које су напуњене књигама, простор између прозора и касе је такође попуњен књигама које је требало да зауставе гелере или зрна испалена из ватреног оружја.

После рушења питомачког ресторана припрема хране је вршена код Интендантске ВА и СВШ, а храна је у формацијским мањеркама разношена по јединицама где је вршена подела. По доручак су питомци одређени за доставу хране ишли пре сванућа, а уз ручак је дељена сува вечера. Хлеб је припреман у пољској пекари и увек је био свеж. До самог краја тај систем припреме и доставе хране је функционисао без икаквог проблема захваљујући доброј организацији и довољним резервама прехранбених артикала.

Током маја 1992. године на касарну „Маршал Тито“ је била готово свакодневно отворана ватра. Једног дана је Зољом погођен Тамић који се налазио на паркингу иза објекта 017 где је раније била техника АШЦ. Пошто је био пун муниције из њега је пуцало наредних неколико дана и срећом нико није повређен. По питомце који су били у објекту свега неколико метара удаљеном није било веће опасности осим што је то експлодирање муниције иритирало. Најжешће дејство по касарни било је у две узастопне ноћи: између 27. и 28. маја и између 28. и 29. маја. Тада је погођена радионица која је изгорела, а тешко је оштећена и акумулаторска станица. У нападу друге ноћи, између 28. и 29. маја, запаљена је зграда са наставним кабинетима па су питомци заједно са војницима, старешинама и цивилима учествовали у гашењу пожара.

⁴⁰Више о овоме у причи „Мине“ на страни 183

⁴¹Монографија ПШЦ „Наших пет година 1994-1999“, издање ПШЦ, 1999.

Шема касарне израђена за потребе радова на увођењу интерне телевизије. Црвеним тачкама је обележен један део места пада мина и граната током блокаде касарне. Црне тачке у жутиим овалима су позиције група мина постављених на капијама у циљу спречавања евентуалног покушаја пробоја у касарну. (шему израдио и поготке обележио капетан Иван Стаменов, фото: приватна архива)

Током целог боравка у КМТ питомци 39. класе су вршили разне неборбене дужности – пожарство на одређеним објектима, рад у пољској кухињи и пекари, курирске задатке и сл.

Свака комуникација са спољним светом и кућом је била немогућа. Међутим, једног дана се проширила вест да је тамо негде код Интендантске ВА прорадио неки телефон и да је велика гужва јер сви хоће да се јаве кући. Није познато да је неко од питомаца класе ту могућност искористио управо због „велике гужве“.⁴²

Тих дана је највећи проблем био недостатак цигарета. Једног дана неко је донео већу количину „Марлбороа“. Рекао је да су наши безбедњаци запленили аутомобил пун цигарета који су неки црноберзијанци довели испред касарне ради продаје. Свако од питомаца и старешина је добио по једну кутију. Неколико дана касније, како рекоше, из ратне резерве је подељена по кутија цигарета „Супер филтер“. После тога, многи страствени пушачи су по кругу и свуда где се могло замислити тражили опушке и из њих вадиле дуван и мотали у папир који су имали.

Дани у касарни током маја и почетком јуна су били готово идентични један другом. Током ноћи пучњава, током дана опрез због снајпериста, без струје, са довољним резервама хране и воде и само једним питањем: „Кад ћемо изаћи?!“ Информације о изласку су се повремено

⁴² Потврда да је неколико пута била могућа телефонска комуникација са породицама аутору ове монографије је стигла из видео снимка начињеног током опсаде касарне где аутор снимка неколико пута помиње да се телефоном чуо са одређеним особама или породицом. Аутор снимка је капетан Иван Стаменов који је у то време службовао у КМТд

појављивале али су врло брзо биле и демантоване. Једноставно, то `сутра` које је `договорено` за излазак никако није долазило.

Доста чешће су међу питомце стизале информације како је неко рањен „код интенданата“ или на неком другом месту у касарни. Извор тих информација су били претежно класићи који су били ангажовани у пољској кухињи и пекари или у Команди ЦВШ КоВ на курирским задацима. Они су због природе ангажовања имали већу слободу кретања по кругу касарне и долазили су у контакт са припадницима других организационих јединица центра па су тако могли и сазнати пуно више од осталих класића. А рањених у самој касарни је било. Неки су рањени од гелера неки од метка. Закључно са 30. мајем 1992. године, током блокаде касарне „Маршал Тито“ рањено је 30, а погинуло 5 припадника ЈНА⁴³. Током евакуације је рањен и 31. припадник ЈНА, војник Миленко Марковић. Он се налазио на зачељу колоне и њега је снајпериста погодио кроз десну шаку у десну ногу.⁴⁴ Међу питомцима 39. класе био је већ поменут случај тежег и два лакша рањавања.

Према познатим подацима рањени су током априла и почетком маја транспортовани у Војну болницу Сарајево. Рањенима је после приближно 4. или 5. маја помоћ једино могла бити указана у КМТ од стране особља амбуланте. Велики проблем су биле ограничене залихе санитарског материјала и лекова као и немогућност да се пружи адекватна помоћ у случају тежих рањавања. Амбуланата у КМТ у случају тежих повреда, рањавања и сличних ситуација била је ослоњена на Војну болницу. Пресецањем комуникација, блокадом касарне и болнице и самом евакуацијом ВБ Сарајево сви теже рањени су изгубили могућност да буду адекватно збринуте. Њихова судбина је зависила од скромних могућности амбуланте, а више од „Божје воље“.

Напуштање Пазарића и Сарајева

- Да ли би стварно пуцали на нас иако знате да смо малолетни?
- У мраку се то не види, ви сте за нас војници са оружјем.

Пазарић

Постигнутим договором припадници ЈНА су из Пазарића изашли са личним наоружањем, али и делом артиљеријских оруђа (за која су постојала возила за вучу), муницијом и разном другом опремом која је могла бити утоварена у расположив број возила. Колона аутобуса и других војних возила је формирана према раније описаном начину.

У сваком аутобусу је било по неколико добровољаца као гарант да колона неће бити нападнута. У колони која је напустила Пазарић било је око 240 до 250 питомаца, 60 до 70 војника и, по слободној процени, петнаестак подофицира и официра. Сви они су укрцани у 34 возила од чега 5 аутобуса. На договореном месту испред Хацића добровољци су пуштени, а колона је наставила пут касарне у Лукавици⁴⁵.

После ноћи проведене у Лукавици колона је преко Хан Пијеска, Малог Зворника, Шапца и Београда наредног дана стигла у Петровац на Млаву.⁴⁶ Тамо је било планирано формирање Школског центра где би питомци наставили школовање.

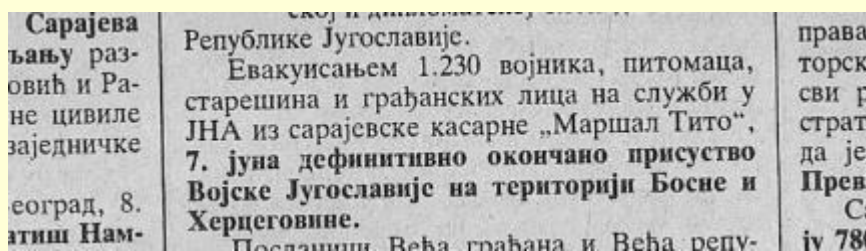
⁴³ Тела погинулих припадника ЦВШ КоВ су чувана у једној од хладњача за храну до изласка из КМТ када су изнета и предата породицама ради сахране.

⁴⁴ Податак са ВХС снимка који је током блокаде КМТ снимио капетан Иван Стаменов

⁴⁵ Више о евакуацији у причама на крају монографије

⁴⁶ Према сведочењу актера колона је у Петровац на Млави стигла у јутарњим часовима 2. јуна. Пошто су преноћили у Лукавици ноћ 31.5 на 1.6. пут је настаављен 1. јуна и у Београду је колона била у вечерњим сатима тог дана, а одатле је наставила у Петровац где је стигла у јутарњим сатима 2. јуна где им је подељен доручак. Ово се не поклапа са подацима Службе за информисање ГШ ВЈ која је издала саопштење да је НГШ питомце у Петровцу посетио 1. јуна. Ово саопштење се налази у прилозима на крају монографије.

ла, а затим и остали, укључујући већи број цивила, претежно чланова породица запослених у ЦВШ КоВ. Укупно је било 1.230 припадника ЈНА и цивила.

Исечак из рубрике „Уместо календара“ где је приказан преглед догађаја у 1992. години, часопис „Војска“, фебруара 1993. године (фото: приватна архива)

Припадници АБиХ на катији 4. касарне „Маршал Тито“ приликом напуштања касарне од стране ЈНА 5.6.1992. године (фото: преузето са интернета, аутор непознат)

мандног састава се и приликом предаје касарне понашао као да је реч о примопредаји дужности, а не предаји огромне количине наоружања страни која је пуна два месеца борбено деловала ка касарни.⁴⁷

Пре поласка колону су обишле преговарачке делегације обе стране. Том приликом су се кратко обратили припадницима ЦВШ. Око 11:45 сати дат је знак за покрет и колона је кренула преко Враца и Лукавице у Хан Пијесак.

По изласку из Сарајева, на Романији, направљен је дужи застанак ради прикупљања колоне. Током застанка, који је трајао 2-3 сата, пристигле су и ТВ екипе (америчка Еј-Би-Си и још неке) и њима су неки питомци, командири и професори давали изјаве. Питомци музичке СВШ су извадили своје инструменте и уз песму и `шенлучење` дошло је време за наставак марша. У Хан Пијеску се ноћило, а затим је наредног јутра, после краће смотре, колона преко Малог Зворника и Шапца наставила до Београда где се у касарну на Топчидеру стигло у поподневним сатима. На овом делу марша било је два застанка: један код Малог Зворника ради прикупљања колоне и други у касарни у Шапцу због допуне неких возила горивом. Код Румске петље један део колоне се одвојио за Нови Сад (МСВШ, санитар, ветеринари...).

⁴⁷ Један од официра задужен за прикупљање и предају наоружања није, на пример, дозволио питомцу да уместо старе полуаутоматске пушке из касарне, као лично наоружање, изнесе нов митраљез М84, снајперску пушку или било које друго новије оружје које има већу ватрену моћ (имена позната аутору монографије).

*Касарна „Маршал Тито“ после напуштања 1992. године
(фото: преузето са интернета, аутор непознат)*

Колону је у Београду (касарна на Топчидеру) нешто пре 20 часова дочекао велики број генерала и других високих официра ГШ ВЈ који су одлучили да колона преноћи у касарни.

Пошто није било довољно лежаче за све, неки су спавали у аутобусима, неки испод камiona или у парку, а питомци су преспавали у сали за конференције, на поду или у фотељама.

Ујутру је настављен пут ка Петровцу на Млави где се стигло пре ручка. У те објекте (некадашње коњушнице) питомци су истоварили личне ствари својих класића као и све оно што је донесено из СВШ. По истовару су подељене (ратне) дневнице, организован ручак, а затим су стигли аутобуси због организованог превоза ка неколико праваца од којих је један био Београд. Питомци евакуисани из касарне „Маршал Тито“ су пуштени на опоравак својим кућама до 21. јуна. Они који су били у Пазарићу су на опоравку били до 15. јуна.

Чињенице о блокади касарне „Маршал Тито“ и „Пазарића“

1. У октобру 1991. године у КМТ је пресељен АШЦ из Задра. Центар је после неколико месеци напетости, блокаде и отворених сукоба исељен са комплетном опремом, техником, наоружањем и људством. Остали су само објекти. Део артиљеријског оруђа АШЦ је лоциран у КМТ, а део на полигон „Пазарић“.
2. Важећим прописима у случају непосредне ратне опасности и оружаних сукоба питомци прве и друге године СВШ се евакуишу на територију ван зоне борбених дејстава.
3. 1. априла на „Пазарић“ је упућен питомачки батаљон друге године школовања. Тамо је имао задатак да са полигонском јединицом и делом артиљеријског дивизиона учествује у одбрани касарне и полигона.
4. Доласком питомачког батаљона на „Пазарић“ бројно стање људства је повећано за око три пута. Повећање у људству није било праћено и повећањем залиха, првенствено хране. Последица тога је била да је комплетан састав на „Пазарићу“ током маја био у стању гладовања због недостатка хране, потрошених залиха и прекинутог снабдевања. Команда „Пазарића“ је линијом командовања тражила дотур две тоне намирница. Хеликоптер је донео само око 250 кг брашна. После тога су сви на „Пазарићу“ били препуштени сами себи.
5. У току уређења одбрамбених положаја постављено је 26 минских поља са укупно 1.428 противпешадијских мина. Записници минских поља су предати другој страни прили-

ком евакуације.

6. Преговори о евакуацији из „Пазарића“ су вршени у директној комуникацији командног састава „Пазарића“ и команданта формација које су вршиле блокаду. Евакуација је извршена 31. маја и део технике, артиљерије, муниције и комплетно људство су евакуисани.
7. Током два месеца блокада у „Пазарићу“ није било директних сукоба, није било рањених ни погинулих у саставу јединица на полигону.
8. Тридесет питомаца 39. класе је 30. априла враћено у КМТ у циљу припреме за дислокацију на територију СРЈ.
9. На КМТ је готово свакодневно отворана снајперска и минобацачка ватра. Током двомесечне блокаде погинуло је пет, а рањен је 31 припадник ЦВШ КоВ.
10. Преговори си неколико пута пропадали јер су вођени између три стране при чему је увек постојала страна којој нешто у договору није одговарало. Камен саплитања је била артиљерија која се налазила у КМТ. Ова артиљерија иначе није могла бити употребљена током одбране касарне, а није ни правовремено измештена као што је то било у Задру.
11. Када је Војна болница Сарајево евакуисана, КМТ више није могла да рачуна на болничку помоћ рањенима или повређенима. Сва помоћ је била од особља амбуланте са минималном опремом и скромним залихама санитетског материјала и лекова.
12. Док је трајала блокада КМТ њен командант генерал-мајор Милош Барош је пензионисан. Он је из КМТ изашао без чинова и по доласку у Београд отишао је из јединице. Ово је неубичајен случај пензионисања команданта током блокаде у којој се његова јединица налази.

припадници ЦВШ су провели у парку и на паркингу. Командант ЦВШ, генерал-мајор Милош Барош је док смо били у блокади пензионисан (информација из средстава информисања). Он је са колоном у униформи, али без чинова, дошао до Београда и истог дана напустио састав ЦВШ.

Колона је 7.6.1992. године продужила покрет до Петровца на Млави, где је било

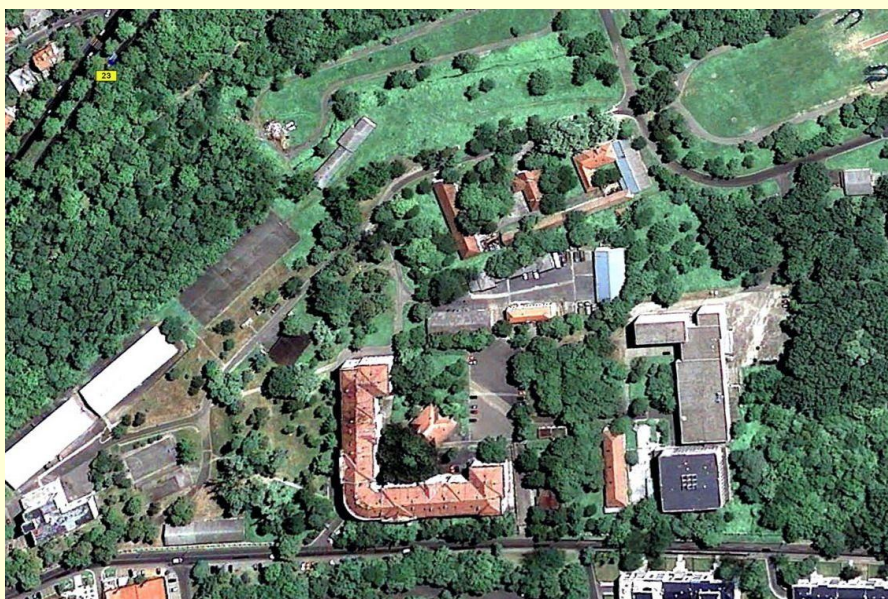
Исечак из монографије ПШЦ „Наших пет година 1994-1999“ (фото: Раденко Кузмановић)

13. Аутор ове монографије је сведок да су поједини официри у ЦВШ спречавали да се старо лично наоружање замени новим или да се оружје мање ватрене моћи замени оним са већом како би другој страни било предато што мање новог и оружја веће вредности и ватрене моћи.
14. Договор о евакуацији је постигнут 4. јуна, а евакуација касарне „Маршал Тито“ је започета 5. јуна, нешто пре 12 часова.

Пресељење у Београд

Пошто се већи део класе у Петровац вратио 15. јуна, они су наредних дана извршили припрему за пресељење школе у Београд, а за које је у међувремену донета одлука. Питомци који су касније евакуисани из Сарајева вратили су се у Петровац 21. јуна увече и тада су сазнали за нов премештај који је уследио наредног дана. Школски центар је 22. јуна 1992. године премештен у Школски центар везе у Београду. Тамо су питомци 39. класе смештени у монтажне објекте који су некада били намењени за смештај војника. У те објекте су смештене и канцеларије старешина. Услови смештаја су у односу на Сарајево били веома лоши. Спаваонице су биле класичне војничке са креветима на спрат и двадесетак и више питомаца у свакој. Високе спољне температуре су посебно погоршавале већ лоше стање јер је реч о монтажним објектима без климатизације па је у спаваоницама са толиким бројем људи била несносна врућина.

Школски центар везе у Београду, два објекта са белим кровом су монтажни објекти где је била смештена 39. класа по доласку у јуну 1992. године,

(фото: преузето са сајта СВШ КоВ)

Протест

По доласку у ШЦВ неколико дана је прошло у обезбеђивању минималних услова за живот и рад. У том периоду дошло је и до преформиравања водова питомачког батаљона. Због напуштања школовања већег броја питомаца, сви водови су били делимично попуњени па је одлучено да се осми и девети вод расформирају и њиховим људством изврши попуна осталих. Убрзо се проширила вест да је планирано да школска година буде настављена 29. јуна и то у пуном обиму, као да није ни прекидана. То је значило сви предмети, и општи и стручни. Преостало градиво је требало током лета да буде обрађено како би се наставило школовање по родовским центрима. Питомцима је то било неприхватљиво из више разлога, а основни разлози били су:

- непостојање једнаких услова за све (неки дневници са оценама су били сачувани, неки не, што је значило да би неки питомци били у повољнијем положају од других, а истовремено не би било поштено после свега проживљеног било кога послати на поправни испит или оборити да понавља годину);

- настава је прекинута 1. априла и питомци су без наставе били већ пуна три месеца па се сматрало да би многи имали проблема да се у кратком периоду врате у наставни процес када су у питању општеобразовни предмети, док је став био да настава из стручних предмета не

би била спорна ни у ком случају, чак је тражено да се само та настава одради према плану и програму;

- трећи разлог је био неприхватљивост чињенице да они који су са 16 година били два месеца у рату, буду практично кажњени тиме што неће имати распуст, док ће питомци који су били ван подручја борбених дејстава бити на одмору. При томе би 39. класа током целог лета, по несносним врућинама била у учионицама и на полигонима, у униформи и чизмама.

Датума протеста се не сећам, али се добро сећам да смо нас петорица били означени као `вође протеста`. Тога се добро сећам, ако ни због чега другог онда због шамара који сам добио од безбедњака који је водио ту неки истрагу.

питомац Драган Микић Стаљин

У понедељак 29.6.1992. године после јутарње смотре, уместо на наставу, цела класа се вратила у бараке у које је била смештена. Постало је јасно да наставе тог дана неће бити јер су питомци одбили да изврше наређење команданта и командира и изађу на наставу.

За команданта је одређен потпуковник Живота Барлов. Припадници ШЦ су се у Петровцу на Млави задржали до 22.6. када је центар пребачен у Београд, на Бањицу, у просторије Школског центра везе. Због новонастале ситуације, нагомиланог незадовољства, део ученика и старешина се окупио на протест. Ситуација је убрзо нормализована.

Исечак из монографије ПШЦ „Наших пет година 1994-1999“ (фото: Кузмановић Раденко)

После два-три сата питомцима је саопштено да из Генералштаба долази неко и да ће у амфитеатру бити одржан састанак. У планирано време цела класа је била у амфитеатру у објекту за наставу ШЦВ. У амфитеатар је ушао пук. Јовановић из Управе за школовање и обуку ГШ ВЈ. Било је јако вруће и он је тражио да неко отвори прозор.

Током дискусије јављали су се питомци и објашњавали разлоге протеста, зашто је неприхватљив план да се настава продужи као да ништа није било. На све аргументе пуковник Јовановић је реаговао доста непримерено једном високом официру. Слободно се може рећи да је својим ставовима и изјавама упорно провоцирао питомце. Кулминација састанка је била када је један питомац питао: „Од кога ми да тражимо распуст?“ Одговор пуковника Јовановића је био: „Од онога ко вам је и узео.“ На питање ко је питомцима узео распуст, одговорио је: „Знате ви, ко вам је распуст узео... Алија.“⁴⁸ А затим је додао: „Коме се не свиђа ово, може одмах да иде.“ На те речи сви питомци су као по команди устали и напустили амфитеатар. После краћег задржавања испред наставног објекта, кантине и писте за постројавање питомци су спонтано кренули ка капији која се налазила поред објекта страже. Почели су да прескачу ограду, а ту су им се придружили и питомци других класа који у том тренутку нису били на настави, војници на одслужењу војног рока па и неке старешине.

Колона је наставила кретање улицом Вељка Лукића Курјака са намером да дође испред Генералштаба. Ипак пре изласка на Булевар ЈНА командири и команданти су успели да убеду питомце да се врате јер је пронађено решење.

Питомци су се у неверици вратили на улаз код Команде ШЦВ где је потпуковник Барлов саопштио да ће на распуст ићи када буде кренула трећа година везе, односно 16. јула, а пре краја радног времена дошло је до промене одлуке и саопштено је да се на распуст иде у петак 3. јула.

⁴⁸ Алија Изетбеговић (прим. аут.)

Као вође протеста од органа безбедности су означени Драган Микић, Дарко Томић, Митар Влаховић, Дарко Јовановић, Вељко Бабић, Драган Гардовић... Неки од њих су испитивани од стране органа безбедности али се све завршило без посебних мера. Протест питомаца 39. класе су за своје циљеве вероватно покушали да искористе и неки који нису припадали тој класи: војници, питомци других класа и старешине. Ипак, све је окончано до краја радног времена испуњењем питомачких захтева па су тако они који су желели да протест искористе за остваривање својих циљева то морали да покушају на неки други начин. Овде треба напоменути да је незадовољство питомаца било оправдано, али да начин на који је исказано није примерен војсци и војној организацији. Ипак, треба имати у виду и чињеницу да је реч о питомцима од којих неки још нису имали ни 16 година и у том тренутку су то видели као једини начин да се изборе за своја права.

Распуст, повратак у школу и завршетак друге године

Пошто је протест окончан и почетни захтеви прихваћени, питомци су отишли на летњи распуст у петак 3. јула. Њима је речено да ће писмено бити обавештени када ће школовање бити настављено.⁴⁹ Позиви су стигли током августа и њима су, они који желе да наставе школовање, позвани да се јаве у ШЦВ у Београд 25.8.1992. године. Сви они који не желе да наставе школовање су обавештени да неће сносити никакве последице због те одлуке односно да им неће бити наплаћено дотадашње школовање као што је уговором било предвиђено. Један део питомаца из свих република бивше СФРЈ је искористио ту могућност и није наставио школовање.

Друга година је настављена стручном наставом како је и био основни захтев током протеста. Оцене из општих предмета су закључене на основу дневника, односно на основу матичних књига и оцена са полугодишта. Свима онима који су имали слабе оцене из општих предмета пре изласка на Пазарић, из тих предмета су закључене позитивне оцене тако да те школске године ни један питомац 39. класе није понављао годину нити излазио на поправни испит.

На полигону у Бубањ Потоку су изведене разне тактичке вежбе и извршена планирана бојева гађања из пешадијског наоружања: ПМ 7,62 мм М72 дневно и ноћно, ПАП М59/66 дневно и ноћно, АП М70, гађање ручном бомбом итд. На подручју Бубањ Потока и Лештана је изведена обука из Војне топографије са вежбом „Кретање по азимуту на непознатом терену“ што је била једна од најзанимљивијих вежби током те школске године.

Пред крај друге школске године спроведено је тестирање свих питомаца за потребе рода везе. Резултати тог теста су одређивали ко ће школовање наставити на смеру везе, а ко није за тај смер. Само тестирање је обухватало записивање сигнала Морзеове азбуке у форми *тиии* за дуг звук, *та* за кратак звук. Ту је било могуће да се намерно записује погрешно уколико се не жели отићи у род везе. Неки су то искористили јер су жеље веома често подразумевале да се оде тамо где ће наредне две године школовања бити ближе кући.

У исто време питомци су анкетирани у ком роду војске би желели да наставе школовање и каснију војну каријеру. Било је могуће изјаснити се за три опције. Извршено је тестирање и лекарски прегледи оних који су као једну од жеља навели ОМЈ, а из Корпуса специјалних јединица су питомцима презентовали могућност да своју каријеру отпочну у некој специјалној јединици ВЈ.

⁴⁹Према сазнањима аутора монографије због протеста питомаца постојали су разни предлози па и тај да се питомци пуште на распуст и да се никада не позову назад да наставе школовање. На тај начин би 39. класа била избрисана из архива као да никада није ни постојала. Тај предлог није узет у озбиљна разматрања а, питомци су писмено позвани да се од 25. августа 1992. године јаве на школовање.

Последњег дана друге године школовања, на постројавању испред барака у којима је класа била смештена, командант батаљона мај. Арсеновић је прочитао у ком роду ко од питомца наставља даље школовање. Некима је испуњена прва, некима друга или трећа жеља, а било је и оних који су распоређени у род који нису навели у анкети. Од 15.9.1992. године према саопштеном распореду питомци 39. класе су у новим центрима отпочели нову школску годину.

И војници и деца, питомци 2. вода Саша Каменовић, Петар Ђорђевић, Драган Павловић, Горан Матијашевић и Гоце Ефремов са Снешком Белићем, зима 1990/91, Сарајево (фото: сајт СВШ КоВ)

Зоран Стојиљковић и Саша Николић Буки, 1991. година, Сарајево (фото: сајт СВШ КоВ)

Дејан Рајић на часу ННГ (фото: приватна архива)

Газија Омеровић и Мића Бајић на часовима учења, 1991/92, Сарајево (фото: приватна архива)

*ТРЕЋА ГОДИНА ШКОЛОВАЊА
септембар 1992 – јул 1993.*

Трећа година школовања - распоред по родовима**Смер пешадија:**

1. Аврамовић Дејан	17. Копривица Славиша	33. Петровић Иван
2. Ашимовић Звонко	18. Коцић Зоран	34. Петровић Томислав
3. Бајић Мића	19. Кркић Зоран	35. Пивашевић Саша
4. Басарић Сокол	20. Лазић Ивица	36. Профиловић Филип
5. Броња Ариф	21. Макитан Боро	37. Радивојевић Миладин
6. Весковић Видоје	22. Медојевић Далибор	38. Савић Добривоје
7. Вукашин Марко	23. Миковић Игор	39. Сејфић Един
8. Гаћеша Слободан	24. Миленковић Бојан	40. Сич Дејан
9. Гашић Бранислав	25. Миликић Дејан	41. Стојановић Александар
10. Ђорђевић Ненад	26. Милосављевић Саша	42. Стојановић Ранко
11. Ђурић Александар	27. Мирић Бојан	43. Тегелтија Томислав
12. Ђурић Горан	28. Митић Милован	44. Терзић Веселин
13. Живковић Александар	29. Мићовић Милан	45. Томић Дарко
14. Живковић Славиша	30. Муњин Дејан	46. Тривуновић Драже
15. Илић Саша	31. Пековић Славољуб	47. Ћирковић Жељко
16. Калик Кристијан	32. Перуничкић Вукојица	48. Хасковић Џемал

Смер артиљерија:

1. Васић Милован	9. Матијашевић Горан	17. Павловић Драган
2. Влаховић Митар	10. Медаревић Жељко	18. Петровић Саша
3. Вукојевић Игор	11. Миленовић Александар	19. Петковић Саша
4. Јовановић Александар	12. Миличић Небојша	20. Радмановић Миљан
5. Јовановић Дарко	13. Милојевић Владимир	21. Рађељац Јанко
6. Јокић Марко	14. Милошевић Перица	22. Станојевић Зоран
7. Кнежевић Дејан	15. Муслија Омер	23. Стевић Ненад
8. Кораћ Дарко	16. Николић Саша	24. Трифуновић Иван

Смер ОМЈ:

1. Бабић Вељко	8. Кобања Перица	15. Петровић Оливер
2. Бан Алберт	9. Митровић Ненад	16. Поровић Златко
3. Вељовић Ратомир	10. Николић Саша	17. Рајић Дејан
4. Вуксановић Драган	11. Омеровић Газија	18. Рикић Данијел
5. Главаш Слободан	12. Павловић Милош	19. Стојановић Саша
6. Ибишевић Амир	13. Пејин Живан	20. Стошић Срђан
7. Кнежевић Драган	14. Петровић Дејан	21. Шкалоња Жељко

Смер инжењерија:

1. Гојковић Тихомир	4. Кужет Сениша	7. Севић Небојша
2. Галић Душко	5. Кузмановић Раденко	8. Скорић Милан
3. Корица Жељко	6. Московљевић Жељко	

Смер веза:

1. Берендика Ђорђо	21. Каменовић Саша	41. Радонић Гојко
2. Благојевић Владимир	22. Којић Владан	42. Радоњић Саша
3. Брацовић Зоран	23. Комароми Геза	43. Радоњић Сергеј
4. Вранешевић Ненад	24. Куља Игор	44. Савић Бобан
5. Гардовић Драган	25. Лазић Миодраг	45. Салихбеговић Сафет
6. Глигорић Горан	26. Лукић Владан	46. Секулић Слободан
7. Дамјановић Александар	27. Лукић Жељко	47. Симић Предраг
8. Димитријевић Александар	28. Лукић Миле	48. Симић Предраг ⁵⁰
9. Динуловић Срђан	29. Љубисављевић Саша	49. Стајић Небојша
10. Ђорђевић Дејан	30. Мајкић Горан	50. Станисављевић Ненад
11. Ђорђевић Жикица	31. Матијевић Петар	51. Станковић Бојан
12. Ђорђевић Ивица	32. Митровић Новица	52. Стојадиновић Владица
13. Ђуровић Бојан	33. Недељковић Милун	53. Стојиљковић Зоран
14. Живановић Срећко	34. Николић Оливер	54. Стојчевски Владимир
15. Ивановић Горан	35. Новаковић Горан	55. Томић Дејан
16. Јанковић Дејан	36. Пантић Љубиша	56. Тошић Срђан
17. Јанковић Драгослав	37. Папић Горан	57. Тулум Дарко
18. Јеремић Миле	38. Перић Стевица	58. Шатара Горан
19. Јовић Веселин	39. Петровић Бобан	59. Шљиванчанин Милета
20. Јосимовић Владимир	40. Раденковић Александар	

Смер ЕИ и ПЕД:

1. Аризановић Славиша	6. Јандрић Радослав	11. Срећковић Срећко
2. Арсенијевић Бошко	7. Јовановић Зоран	12. Станковић Мирко
3. Весић Јован	8. Јовић Средоје	13. Теофиловић Зоран
4. Деспотовић Предраг	9. Лазић Милош	14. Тешић Славиша
5. Зечевић Шћепан	10. Пантић Јован	15. Цвијић Мирко

Смер интендантска служба (19. класа ИСВШ):

1. Алемпијевић Милан	7. Јевтић Ненад	13. Павловић Милан
2. Глигорић Владимир	8. Јевтић Предраг ⁵¹	14. Роквић Бобан
3. Димић Даниел	9. Марковић Дејан	15. Спасојевић Душко
4. Ђорђевић Петар	10. Микић Драган	16. Станимировић Дејан
5. Живковић Мирослав	11. Митровић Борис	17. Стојановић Иван
6. Јањић Срђан	12. Недељковић Саша	18. Цекић Никола

⁵⁰ Дошао из 38. класе⁵¹ Дошао из 38. класе

Питомци 39. класе
смер пешадија,
логоровање на Ртњу,
1993. година
(фото: приватна
архива)

Питомци 39. класе
смер ОМЈ у наставној
посети, у средини
наставник ватрене
обуке капетан Мато
Петровић и
туристички водич,
1993. година,
Бубањ, Ниш
(фото: приватна
архива)

Део питомца везе, 45. ИЦСО, Београд
(фото: приватна архива)

Део питомца смера ЕИ и ПЕД са питомцима смера
везе, 45. ИЦСО, Београд (фото: приватна архива)

Питомци 39.класе смер инжињерија са наставником тпуком Златком Петронијевићем, мај 1994. година, Београд (фото: приватна архива)

Нараменица питомца десетара и ознака ЈНА 1991-1992. године

Питомци 19. класе ИСВШ са командиром класе капетаном Драгишом Станковићем, школска 1992/93. година, Лесковац (фото: приватна архива)

Школовање у трећој години

Школска 1992/93. година за већину питомаца 39. класе званично је почела 15.9.1992. године али је настава почела десетак дана касније. У ову школску годину ушло је укупно 193 питомца, од тога 175 у родовима (пешадија, веза, ЕИ и ПЕД, инжињерија, ОМЈ и артиљерија) и 18 у интендантској служби. Од укупног броја два питомца су дошла из 38. класе пошто су понављали трећу годину.

По родовима је распоред био следећи:

- 20. Центар за специјалистичку обуку Крушевац - пешадија и артиљерија.
- Центар за обуку ОМЈ Вршац – оклопне и механизоване јединице
- Интендантски школски центар у Лесковцу – интендантска служба
- Школски центар везе Београд – веза и ЕИ и ПЕД
- Инжињеријски школски центар Шабац – инжињерија

Почетак школовања 39. класе у родовским центрима је због ситуације око завршетка друге године неколико пута померан па су у складу са тим изменама мењани и планови наставе.

После повлачења из Карловца 1991. године Инжињеријски школски центар је дошао у касарну „Мика Митровић“ у Шапцу. У њему су се школовали питомци СВШ КоВ и ВА КоВ, слушаоци ШРО и одржавани су разни курсеви усавршавања старешина. У школској 1992/93. години у СВШ КоВ, смер инжињерија, било је само два питомца четврте године школовања (38. класа) и осам питомаца треће године школовања (39. класа). Настава за 39. класу је отпочела наредног дана по доласку питомаца, али је већ сутрадан обустављена и питомци су послати кућама до 20.9.1992. године. Разлог је био што су у том тренутку на снази били планови који су предвиђали почетак наставе за крај месеца, па имајући у виду да је класа, условно речено, стигла раније и да би због нове измене наставног плана и програма питомци беспотребно боравили у касарни којој је недостајало готово све за нормално одржавање наставе, надлежни у ИШЦ су донели одлуку да је најбоље питомце пустити кући.

Следећег дана по повратку са непланираног распуста, 21. септембра, почело је премештање ИШЦ у Београд где са ШЦВ формира 45. Интервидовски центар за специјалистичку обуку. Премештање ИШЦ из Шапца је трајало неколико дана.

У истом периоду, у Крушевцу је део питомаца 39. класе (пешадија) био ангажован на изradi новог стрелишта, а питомци смера ОМЈ су из Вршаца у Крушевац пресељавали комплетан Центар за обуку ОМЈ. Слично је било и код осталих родова.

*Пресељење наставних средстава школског центра ОМЈ
(фото: приватна архива)*

То је био период са ратом у окружењу, великим бројем јединица повученим из бивших република, великим бројем старешина и њихових породица који су дошли са јединицама без ичега, са питомцима који је требало да наставе школовање у окружењу у којем још нису били створени адекватни услови потребни за школовање итд. У таквом окружењу део терета је изнела 39. класа која је поред наставних обавеза у том периоду имала и обавезе настале због премештања и преформиравања центара.

За разлику од ШЦВ и ШЦ АБХО (који је био база за формирање центра у Крушевцу) ИСВШ у Лесковцу, а посебно ИШЦ у Шапцу, имали су веома лоше услове за живот и рад питомаца СВШ и ВА. Центри везе у Београду и АБХО у Крушевцу су у ЈНА већ школовали кадар тих специјалности па су имали добру материјалну базу и наставнике за пријем других ро-

дова. ИШЦ је своју базу имао у Карловцу у Хрватској, при чему је од почетка рата 1991. године већи број питомаца, старешина и наставника напустио ЈНА, па је са скромним ученичким, наставним и командним кадром у новом гарнизону било веома тешко створити услове за рад и поред воље и жеље да се то уради. Због свега неведеног, пресељење у Београд је било једини логичан потез у том тренутку. Сличну судбину је имала и ИСВШ која је из Сарајева премештена у Лесковац. У Лесковцу је већ постојао Центар за обуку војника ИнСл, па су постојали и извесни предуслови да ИСВШ у релативно кратком року настави са радом.⁵²

Наставни процес је почео да се одвија крајем септембра или почетком октобра. Питомци су се тада вратили својим школским обавезама и почео је један доста миран период школовања. Да све не би било идељано побринула се хиперинфлација која је изазвана међународним санкцијама и која је трајала током већег дела треће године школовања и целог првог полугодишта завршне године. Хиперинфлаторни период је имао утицај како на старешине и наставнике, тако и на питомце. Старешине и наставници су примали плате у огромним износивима који готово ништа нису вредели, што је представљало посебан проблем јер је старешински и наставнички кадар дошао из бивших република, а живели су по касарнама или као подстанари. Настава је ипак извођена, наизглед без већих проблема које питомци нису могли приметити.

Питомци су кризу осетили на други начин. Током обедовања у питомачком ресторану храна је била далеко лошија од оне на какву су навикли у Сарајеву. Три главна јела су била ретко доступна, а када би их било на линији за поделу хране обично би подела тог најбољег јела била брзо завршена. Хлеб је био стар и по неколико дана, а често би на менију било јелā која је ретко ко могао да конзумира.

Слање новца путем поштанске упутнице је постало проблематично јер је било потребно најмање два, три дана да питамац добије обавештење и дозволу за излазак у град како би у пошти подигао новац. За то време инфлација би учинила своје, вредност послатог и подигнутог новца би се драстично променила иако је износ био исти. Иста ситуација је била и са питомачким платама које су питомци добијали за потребе набавке средстава личне хигијене која нису спадала у потрошна средства добијана од школе. Због тога су многи пушачи прешли на куповину дувана и мотање цигарета. Када су у децембру 1993. године питомци везе, инжињерије и ЕИ и ПЕД примили питомачку плату, од њих осамдесетак су могле да се купе две гумене „Тигрове“ лопте за фудбал, такозване „специјалке“. За појединачне износе није било могуће баш ништа купити.

*Питомачки ресторан на ВА КоВ у Београду где су се хранили питомци ВА и СВШ КоВ
(фото: преузето са сајта СВШ КоВ)*

⁵² Више о школовању 19. класе ИСВШ на страни 94

Заставни вод питомаца 39. класе на промоцији 38. класе, десни пратилац Драган Гардовић, леви пратилац Срећко Живановић, 24.7.1993. године, ШЦВ, Београд (фото: приватна архива)

Проблем са готово једноличном исхраном је постепено довео до тога да питомци 39. класе, који су на школовању били у Београду, и 45. ИЦСО, једног дана у јесен 1992. године одбију да приме храну и напусте линију за поделу хране. Разлог томе је био редослед уласка у питомачки ресторан. Постојао је план по коме су се јединице у 45. ИЦСО и на ВА КоВ кружно смењивале у редоследу уласка у ресторан. То је значило да јединица која прва иде на линију поделе може да изабере између два (ретко три) понуђена јела за ручак, док су они последњи на линији могли да добију само оно што је преостало. Доручак и вечера су били за све исти. Тог дана на реду да први приме храну су били питомци 39. класе, али је дежурни официр зауставио поделу и наредио да они који су на линији ослободе пролаз питомцима ВА КоВ. То се често дешавало и тог дана

је кулминирало тако што су припадници 39. класе напустили питомачки ресторан и одбили да ручају. Важно је рећи да је до напуштања ресторана дошло потпуно спонтано и да није постојала никаква претходна намера да се тако нешто уради. На интервенцију неког од старешина из ИЦСО питомци су се вратили на линију пошто је тог пута обустављена подела за ВА.

Наредног дана се за мало поновила иста ситуација, али после упозорења да ће опет напустити ресторан, таква пракса је престала и више није долазило до таквих и сличних проблема. Од питомаца 39. класе нико није позван на дисциплинску или било какву другу одговорност, а после тога подела хране за СВШ и ВА вршена је у различитим салама за обедовање.

Осим логоровања, које су питомци имали током треће године, важнијих догађаја није било па се може рећи да је ово била једна мирна школска година која је завршена 9.7.1993. године. Још готово две седмице су питомци остали у школи како би присуствовали промоцији 38. класе, а затим су отишли на летњи распуст. На овој промоцији заставни вод су чинили питомци 39. класе.

Севић Небојша и Жељко Корица одмеравају снагу на кабини Кра3 255 у парку ТМС инжињерије, 1993/94. године, Београд (фото: приватна архива)

*ЧЕТВРТА ГОДИНА ШКОЛОВАЊА
септембар 1993 – јул 1994.*

После две школске године које су почињале неуобичајених датума, завршна година школовања 39. класе СВШ и 19. класе ИСВШ почела је 1. септембра 1993. године. Ова школска година почела је, и током целог трајања, прошла је мирно, без већих проблема у извођењу наставе. Осим ако изузмемо хиперинфлацију и недостатак свега и свачега за обуку, као и покушаја штедње на сваком кораку.

Неки примери штедње су били видљиви чак и на бојевим вежбама. Тако су на бојевој вежби питомаца инжињерије СВШ и ВА „Израда и активирање фугаса“ експлозивна пуњења затајила јер је добијен прашкасти експлозив коме је истекао рок употребе. У Крушевцу на смеру ОМЈ, предмет „Подводна вожња и пловљење“ није реализован због недостатака одговарајућег полигона. Вероватно има још сличних примера.

Најважнији догађаји током завршне године су обука у вожњи, стажирање у јединицама ВЈ и промоција класе. Поред ових активности, током ове школске године било је највише терена, али и вршења стражарске службе.

Обука у вожњи

Од октобра 1993. године питомци 39. класе СВШ и 19. класе ИСВШ су у АНЦ Краљево започели обуку у вожњи. Обука је трајала око три седмице када се излазило на теоретски, а затим и на практични део испита. Они који нису из првог пута положили теорију или вожњу имали су право да у наредних недељу дана покушају још два пута.

ТАМ 5000 Војске Србије, тип возила на коме су питомци обучавани и полагали возачки испит (фото: Википедија)

Распоред обуке у вожњи 39. класе:

- октобар 1993 - ОМЈ
- новембар 1993 - артиљерија
- децембар 1993 - веза, ЕИ и ПЕД, инжињерија
- јануар/фебруар 1994 - пешадија
- фебруар 1994 - интендантска служба

Обука је извођена на камионима ТАМ 4500 и ТАМ 5000 по принципу један кандидат - једно возило. У сваком возилу је био војник-инструктор. Почетна фаза обуке је била на аутодрому „Берановац“, а касније и у јавном саобраћају.

браћају, вожњом у колони до Трстеника и до Равног Гаја код Крагујевца (дневне и дневноноћне вожње). У остало време организована су предавања о саобраћајним прописима и познавању моторних возила.

Поред теоретског и практичног дела, питомци су имали и трећи део испита из познавања моторних возила. Овог дела испита су били ослобођени питомци инжињерије који су у стручној настави имали предмет „Инжињеријске машине“, а у оквиру кога су током целе треће и четврте године изучавали моторе и моторна возила. У склопу теоретског дела испита, поред тестова уобичајених за полагање возачког испита у цивилству, питомци су имали додатни лист који је садржао и питања која се тичу војних саобраћајних прописа.

Током обуке артиљераца дошло је до судара у коме су оштећена два возила за обуку. Повређених није било, а ни до завршетка обуке целе класе других ванредних догађаја није било.

Возачке дозволе Б и Ц категорије свима је издао МУП Краљево, а оне су послате у јединице одакле су питомцима подељене пред саму промоцију. Питомцима инжењерије поседовање возачке дозволе је био услов за излазак на полагање за самоходне инжењеријске машине (утоваривач, грејдер, дозер...). Тек по положеном возачком испиту могли су приступити обуци за самоходне инжењеријске машине.

Стажирање у јединицама ВЈ

Питомци Средње војне школе из Крушевца на стажирању дужности КОЈЕ ИХ ОЧЕКУЈУ

Своје прве старјешинске дужности војни матуранти из Крушевца започели су на полигону „Златица“ близу Подгорице, у улогама командира одељења и вода. Већ су изводили обуку са војницима мартовске генерације у припреми и извођењу гађања из личног наоружања. Обучавали су војнике најрије у нишањењу и окидању, провјеравали све радње које претходе гађању и гађали из аутоматске пушке.

Уз помоћ искуснијих старјешина из јединице капетана Раичковића, будући пјешадијски подофицири су осјетили и доживјели војни колектив, сагледали шта их очекује на старјешинским дужностима у јединицама копнене војске и увјерили су се у то да се све што су учили у школи сажима и огледа у практичном извођењу обуке са младим војницима и да је њихово школовање било ради што бољег обављања старјешинских дужности, прије свега командира вода и одељења.

Прилог у часопису „Војска“ из 1994. године (фото: приватна архива)

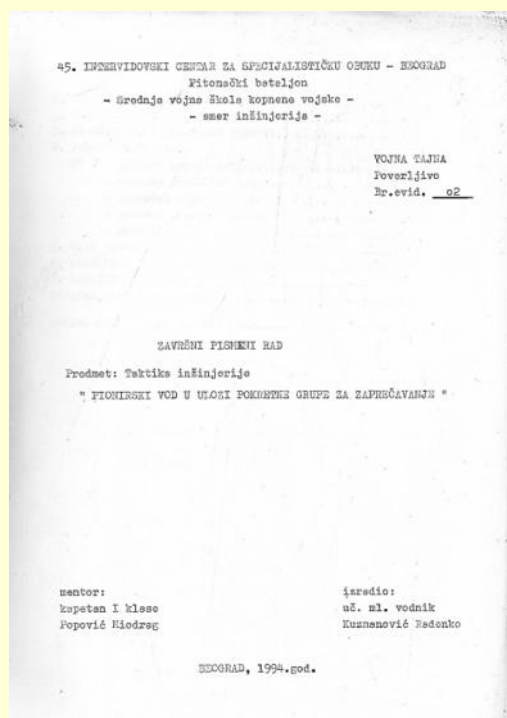
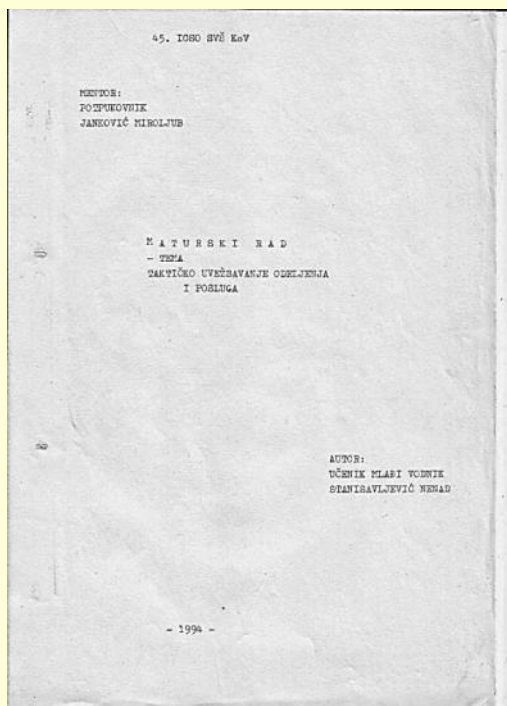
Од марта до маја 1994. године, по плану редовне обуке, питомци су распоређени у јединице ВЈ на стажирање. Питомци су током стажирања, у улози командира одељења и вода, практично примењивали знања стечена у школи и на тај начин се у реалним условима припремали за прве старјешинске дужности. Стажирање је обављано у јединицама у Београду, Обреновцу, Нишу, Ужицу, Подгорици... На крају стажирања питомци су били оцењивани од стране команди јединица у којима су били на стажирању.

Стажирање питомаца пешадије у Пироту, 1994. године; *Сл.1:* Д. Медојевић, Д. Аврамовић, Т. Тегелтија и Ж. Ђирковић; *Сл.2:* Томислав Тегелтија на ПА тону (фото: приватна архива)

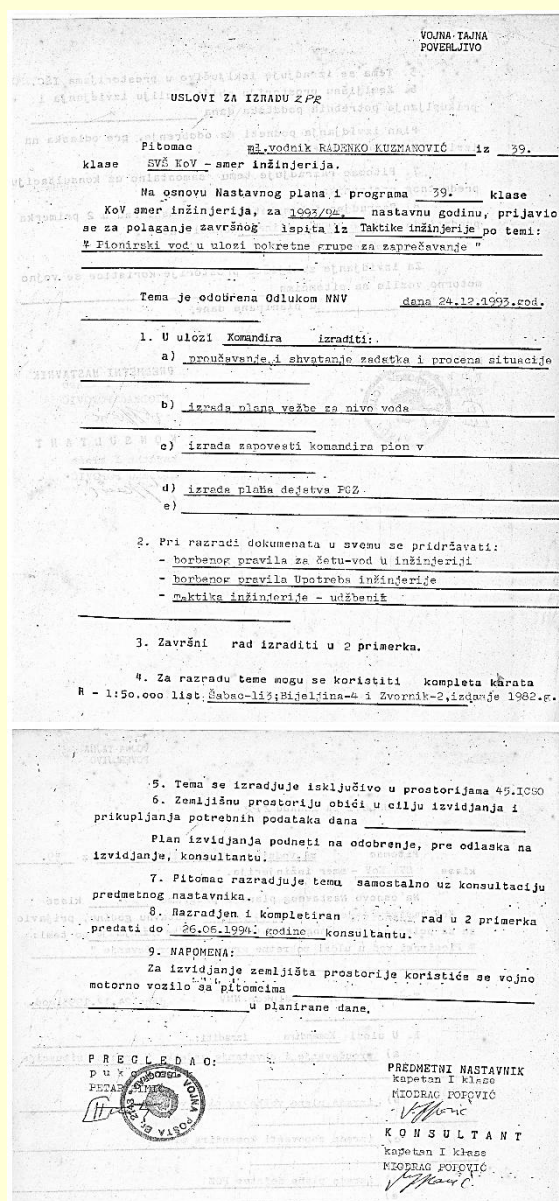
Израда завршних писмених радова

У другом полугодишту четврте године изабране су теме за завршне писмене радове. Сваком питомцу је одређен предметни наставник као консултант (ментор). Израда завршних радова је трајала током целог полугодишта, а рок за предају радова је био крај јуна. Тада су радови били куцани на писањој машини, а питомци су се сналазили како да дођу до неке и ураде своје задатке.

Насловне стране два завршна писмена рада, смерови веза и инжињерија (фото: приватна архива)

Одбрана завршних радова је вршена пред комисијом састављеном од предметних наставника. Питомци су добијали оцену за сам рад као и оцену за његову одбрану. Аритметичка средина те две оцене је била и коначна оцена која је улазила у диплому о завршеном школовању.

Услови за израду завршног писменог рада - смернице (фото: приватна архива)

Другарско вече

Традиционално, у школским центрима је организовано другарско вече неколико дана пре промоције. У 45. ИЦСО питомци везе, инжињерије и ЕИ и ПЕД су у кантини уз музику, храну и пиће прославили завршетак школовања.

*Другарско вече у 45. ИЦСО,
Жикица Ђорђевић, Владица
Стојадиновић, Жељко Лукић, Ненад
Станисављевић, Миле Јерemiћ
и Милош Лазић,
јул 1994. године, Београд
(фото: приватна архива)*

Школовање 19. класе ИСВШ

Са почетком рата у БиХ део Интендантског школског центра из Сарајева свој нови дом је пронашао у Лесковцу, у касарни „Јужноморавских бригада“ од милоште званој „Јужни логор“. Питомци 39. класе СВШ КоВ, њих 18, наставили су школовање као 19. класа Интендантске средње војне школе.

Имајући у виду да је школа била у Лесковцу, тако су и питомци углавном били из јужнијих крајева Србије, мада је било и два питомца из БиХ. У Лесковцу је већ постојао Центар за обуку војника ИнСл. Самим тим постојали су и основни предуслови да ИСВШ у релативно кратком року настави са радом. Како касарна није имала посебне услове, извршено је преређење дела објеката и капацитета интендантског наставног центра за смештај и обуку питаца. Ангажовањем логистичке базе из Ниша израђени су нови кревети, ормари, столови и столице за нове ђаке у старој касарни. Била је једна спаваона за све и једна учионица за све. Током зимских месеци, због неусловности капацитета за наставу, питомци су организовано ишли на часове и у учионице гимназије. Није било комфора као у Сарајеву.

За команданта школе постављен је к/к Десимир Вуковић, а за командира вода, односно класе, капетан Драгиша Станковић.

Сразмерно галопирајућој инфлацији и наставна материјална база је била јако сиромашна. Капацитети школе су се сводили на најосновнију стручну обуку. Због недовољног броја војног стручног кадра, наставу је изводио чак и командант школе, док су за потребе општих образовних предмета (математика, српски језик, психологија, физичко...) ангажовани наставници Лесковачке гимназије. Наставу из стручног предмета „Технологија припреме хране“ изводили су инструктори запослени у Центру за обуку војника, уз повремено ангажовање предавача из цивилних структура.

Током школовања, као посебан вид обуке, организоване су посете друштвеним предузећима за производњу хране, пића и амбалаже, а све у уској вези са смером и у циљу школовања. Питомци су посетили Градску пекару и предузеће за производњу меса и месних пређевина „Месокомбинат“ из Лесковца, предузеће за производњу сокова и производа од воћа

„ДЕЛИШЕС-ХАНИ“ и предузеће за производњу папирне амбалаже „ФОПА“ из Владичиног Хана, као и пољопривредни комбинат „Поречје“ из Вучја.

Као један вид обуке, у периоду од три седмице, питомци су имали практичну наставу из предмета „Технологија припреме хране“. Настава се изводила у Војничком ресторану касарне „Књаз Михајло“ у Нишу где су вршили припрему хране за цео гарнизон Ниш. Током школовања у периоду мај - јун организована је обука алтернативне исхране, тзв. `исхране у природи`, као једног од начина за обезбеђивање хране, како за појединца тако и за јединицу. Носилац обуке био је потпуковник Бранислав Ренчел, предавач са Војне акедемије, врсни познавалац јестивих дивљих биљака и животиња.

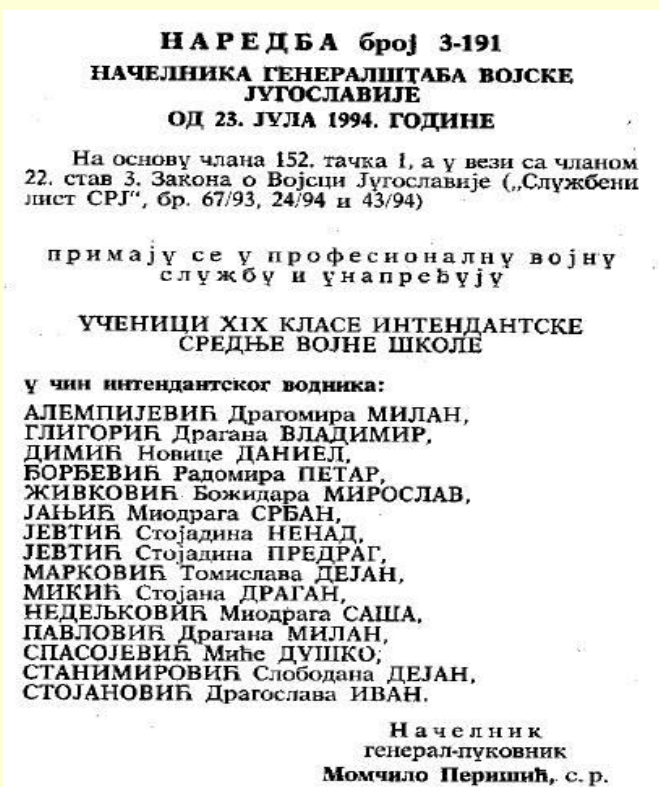
У циљу практичног дела обуке и школовања организовано је стажирање у јединицама Нишког корпуса у трајању од три седмице, а како би се питомци увели у почетне дужности по завршетку школовања. Као врхунац школовања на крају четврте године организовано је покретно логоровање у трајању од десет дана. На овом јединственом догађају, питомци је требало да покажу сву оспособљеност и знање које су стекли у протекле две, односно четири године школовања.

И тако, након четири ратне и мукотрпне године, 23. јула 1994. године 15 питомаца, 19. класе ИСВШ завршило је школовање и промоцијом у Краљеву унапређено у чин водника. Два питомаца су наставила школовање на Војнотехничкој академији, а један је раније прекинуо школовање.

Промоција

Свечана промоција у први подофицирски чин је одржана 23. јула 1994. године у Београду, Крушевцу и Краљеву.

На свечаности у Београду су промовисани водници рода везе, електронског извиђања и противелектронског дејства и инжињерије. На свечаности у Крушевцу промовисани су водници рода пешадије, ОМЈ и артиљерије, а у Краљеву водници интендантске службе. Они су промоцију имали заједно са питомцима Техничке СВШ.

Наредба НГШ ВЈ о пријему у ПВС и унапређењу у чин водника 19. класе ИСВШ

Наредбом број 3-191 начелника ГШ ВЈ у чин водника интендантске службе произведено је 15 питомаца 19. класе ИСВШ.

Наредбом број 3-192 начелника ГШ ВЈ произведено је:

- 40 питомаца 39. класе СВШ КоВ у чин пешадијског водника
- 15 питомаца 39. класе СВШ КоВ у чин артиљеријског водника
- 12 питомаца 39. класе СВШ КоВ у чин водника ОМЈ
- 7 питомаца 39. класе СВШ КоВ у чин инжињеријског водника
- 38 питомаца 39. класе СВШ КоВ у чин водника везе
- 9 питомаца 39. класе СВШ КоВ у чин водника ЕИ и ПЕД

НАРЕДБА број 3-192
НАЧЕЛНИКА ГЕНЕРАЛШТАБА ВОЈСКЕ
ЈУГОСЛАВИЈЕ
ОД 23. ЈУЛА 1994. ГОДИНЕ

На основу члана 152. тачка 1, а у вези са чланом 22. став 3. Закона о Војсци Југославије („Службени лист СРЈ”, бр. 67/93, 24/94 и 43/94)

примају се у професионалну војну службу и унапређују

УЧЕНИЦИ XXXIX КЛАСЕ СРЕДЊЕ ВОЈНЕ ШКОЛЕ КОПНЕНЕ ВОЈСКЕ

у чин пешадијског војника:

АВРАМОВИЋ Мирослава ДЕЈАН,
БАСАРИЋ Милоша СОКОЛ,
БРОЊА Етема АРИФ,
ВЕСКОВИЋ Милана ВИДОЈЕ,
БОРБЕВИЋ Миломира НЕНАД,
БУРИЋ Драгана АЛЕКСАНДАР,
БУРИЋ Симеона ГОРАН,
ЖИВКОВИЋ Миломира АЛЕКСАНДАР,

Страна 554 — Број 22

СЛУЖБЕНИ ВОЈНИ ЛИСТ

Четвртак, 25. август 1994.

ЖИВКОВИЋ Мирослава СЛАВИША,
ИЛИЋ Борба САША,
КАЛИЋ Миломира КРИСТИЈАН,
КОПРИВИЦА Душана СЛАВИША,
КОЦИЋ Љубише ЗОРАН,
КРКИЋ Борислава ЗОРАН,
ЛАЗИЋ Стевана ИВИЦА,
МАКИТАЊ Срете БОРО,
МЕДОЈЕВИЋ Милодрага ДАЛИБОР,
МИКОВИЋ Љубомира ИГОР,
МИЛЕНКОВИЋ Радоивоја БОЈАН,
МИЛОСАВЉЕВИЋ Радослава САША,
МИРНЋ Момчила БОЈАН,
МИТИЋ Душана МИЛОВАН,
МИЛОВИЋ Богдана МИЛАН,
МУЊИЋ Јована ДЕЈАН,
ПЕКОВИЋ Батриша СЛАВОЉУБ,
ПЕРУНИЧИЋ Буре ВУКОЛИЦА,
ПЕТРОВИЋ Александра ИВАН,
ПЕТРОВИЋ Синише ТОМИСЛАВ,
ПИВАШЕВИЋ Митра САША,
РАДИВОЈЕВИЋ Драгана МИЛАДИН,
САВИЋ Антонија ДОВРИВОЈЕ,
СЕЉИЋ Хусније ЕДИН,
СТОЈАНОВИЋ Јанка РАНКО,
СТОЈАНОВИЋ Љубодрага АЛЕКСАНДАР,
ТЕГЕЛТИЈА Бранка ТОМИСЛАВ,
ТЕРЗИЋ Богдана ВЕСЕЛИН,
ТОМИЋ Слободана ДАРКО,
ТРИВУНОВИЋ Радована ДРАЖЕ,
БИРКОВИЋ Тихомира ЖЕЉКО,
ШЉИВАНЧАНИН Војислава МИЛЕТА;

у чин артиљеријског војника:

ЈОВАНОВИЋ Боривоја ДАРКО,
ЈОВАНОВИЋ Драгомира АЛЕКСАНДАР,
ЈОКИЋ Радомира МАРКО,
КНЕЖЕВИЋ Мирак ДЕЈАН,
МЕДАРЕВИЋ Миланка ЖЕЉКО,
МИЛЕНОВИЋ Новице АЛЕКСАНДАР,
МИЛОЈЕВИЋ Стојана ВЛАДИМИР,
МИЛОШЕВИЋ Аљана ПЕРИЦА,
НИКОЛИЋ Радована САША,
ПАВЛОВИЋ Радована ДРАГАН,
ПЕТКОВИЋ Владимира САША,
ПЕТРОВИЋ Љубише САША,
РАБЕЉАЦ Бранислава ЈАНКО,
СТЕВИЋ Милвоја НЕНАД,
ТРИФУНОВИЋ Драгана ИВАН;

у чин војника оклопних и механизованих Јединица:

БАН Павла АЛБЕРТ,
ВУКСАНОВИЋ Данила ДРАГАН,
ИБИШЕВИЋ Хајрулаха АМИР,
КНЕЖЕВИЋ Радивоја ДРАГАН,
НИКОЛИЋ Светомира САША,
ПАВЛОВИЋ Александар МИЛОШ,
ПЕЈИЋ Тодора ЖИВАН,
ПЕТРОВИЋ Младена ДЕЈАН,
ПЕТРОВИЋ Радомира ОЛИВЕР,
ПОРОВИЋ Злата ЗЛАТКО,
РАЈИЋ Ненада ДЕЈАН,
СТОЈАНОВИЋ Слободана САША;

у чин механичеријског војника:

ГАЛИЋ Петра ДУШКО,
ГОЈКОВИЋ Милете ТИХОМИР,
КОРИЦА Милета ЖЕЉКО,
КУЗМАНОВИЋ Петра РАДЕНКО,
МОСКОВЉЕВИЋ Милана ЖЕЉКО,
СЕВИЋ Радивоја НЕБОЈША,
СКОРИЋ Маријана МИЛАН;

у чин војника везе:

БЕРЕНДИКА Драге БОРВО,
БЛАГОЈЕВИЋ Слободана ВЛАДИМИР.

БРАЦОВИЋ Милвоја ЗОРАН,
ГАРДОВИЋ Борислава ДРАГАН,
ГРИГОРИЋ Боривоја ГОРАН,
ДИМЈАНОВИЋ Раденка АЛЕКСАНДАР,
ДИМИТРИЈЕВИЋ Мирослава АЛЕКСАНДАР,
БОРБЕВИЋ Мирослава ЖИКИЦА,
БОРБЕВИЋ Милоша ДЕЈАН,
БУРОВИЋ Милуца БОЈАН,
ЖИВАНОВИЋ Синише СРЕНКО,
ЈАНКОВИЋ Драгана ДРАГОСЛАВ,
ЈАНКОВИЋ Милутина ДЕЈАН,
ЈЕРЕМИЋ Милана МИЛЕ,
ЈОВИЋ Синише ВЕСЕЛИН,
КАМЕНОВИЋ Цветана САША,
КУЉА Сталоја ИГОР,
ЛУКИЋ Миломира ВЛАДАН,
МАЈКИЋ Рајка ГОРАН,
МАТИЈЕВИЋ Николе ПЕТАР,
НИКОЛИЋ Милодрага ОЛИВЕР,
НОВАКОВИЋ Анђелије ГОРАН,
ПАНТИЋ Бојадара ЉУБИША,
ПЕРИЋ Добривоја СТЕВИЦА,
РАДЕНКОВИЋ Милана АЛЕКСАНДАР,
РАДОЊИЋ Радоче САША,
САВИЋ Милана БОБАН,
САЛИХБЕГОВИЋ Мухамела САФЕТ,
СИМИЋ Миленка ПРЕДРАГ,
СТАНИСАВЉЕВИЋ Тихомира НЕНАД,
СТОЈАДИНОВИЋ Славољуба ВЛАДИЦА,
СТОЈИЉКОВИЋ Драгана ЗОРАН,
СТОЈЧЕВСКИ Бранка ВЛАДИМИР,
ТОМЕ Драгана САША,
ТОМИЋ Владимира ДЕЈАН,
ТОШИЋ Драгана СРБАН,
БУЛУМ Бошка ДАРКО,
ШАТОРА Стевана ГОРАН;

у чин војника Јединица за електронско извињање и противелектронска дејства:

ДЕСПОТОВИЋ Ратка ПРЕДРАГ,
ЈОВАНОВИЋ Драгог ЗОРАН,
ЈОВИЋ Боривоја СРЕДОЈЕ,
ПАНТИЋ Бошка ЈОВАН,
СРЕГКОВИЋ Жарка СРЕГКО,
СТАНКОВИЋ Раденка МИРКО,
ТЕОФИЛОВИЋ Богдана ЗОРАН,
ТЕШИЋ Спасоја СЛАВИША,
ЦВИЈИЋ Илије МИРКО.

Начелник
генерал-пуковник
Молчаило Перичић, с. р.

Средњу војну школу је укупно завршило и у чин водника 23. јула 1994. године произведено 136 припадника 39. класе СВШ КоВ и 19. класе ИСВШ.

Тринаест припадника класе је накнадно произведено у чин водника и примљено у професионалну војну службу.

- Наредбом број:**
- 3-243 НГШ ВЈ примљено је у ПВС три водника ОМЈ,
 - 3-274 НГШ ВЈ у ПВС је примљен један артиљеријски водник који је прекинуо школовање на ВА КоВ,
 - 3-303 НГШ ВЈ примљено је у ПВС пет артиљеријских водника,
 - 3-309 НГШ ВЈ у ПВС је примљен један водник ОМЈ који је прекинуо школовање на ВА КоВ,
 - 2-7 НГШ ВЈ у ПВС је примљен један водник ИнСл који је прекинуо школовање на ВТА КоВ,
 - 2-247 НГШ ВЈ у ПВС су примљена два водника, један пешадијски и један смера везе, који су прекинули школовање на ВА КоВ.

Због слабог успеха током школовања 6 припадника класе је понављало школску годину и своје школовање завршило у 40. класи СВШ КоВ. Један припадник класе је напустио школовање у 3. години смер веза па се вратио у 40. класу и завршио у смеру артиљерија.⁵³

Школовање на Војној академији КоВ и Војно-техничкој академији је наставило 23 припадника 39. класе од којих је њих петорица прекинуло школовање и примљено у професионалну војну службу у чину водника одговарајућег рода или службе. У каснијем периоду као подофицир један припадник класе је завршио ВА КоВ смер пешадија. Један припадник класе који је 1992. године напустио школовање и приступио ВРС, је 1995. упућен на школовање на ВА КоВ смер артиљерија и промовисан у официрски чин 1999. године.⁵⁴

У периоду 1993-1994. године три припадника класе су раније завршила школовање. Они су унапређени у чин водника одговарајућег рода и на лични захтев отишли на ратиште у састав ВРС и ВРСК јер су родом са тог подручја. Није познато по којим су наредбама и на који начин школовање завршили раније и раније произведени у чинове. Они су се у четвртој години школовања вратили у школу у статусу подофицира на школовању и њихова имена се не налазе на наредбама којима су промовисани у чин водника и примљени у ПВС остали припадници класе.

Преглед броја питомаца 39. класе који су завршили школовање у року, после поправног испита, наставили школовање на ВА и ВТА или су завршили школовање али нису произведени у чин водника, преглед према бројном стању на почетку специјалистичког дела школовања

	Примљено у ПВС			Није промовисано	Напустило или искључено	ВА КоВ и ВТА КоВ		Завршило са 40. класом	Укупно у 3. и 4. години
	23. 7. 1994.	Пре ¹ и после 23. 7. 1994.				Завршило	Прекинуло		
Пешадија	40	2	0	0	4	2	1	2	49 ²
Артиљерија	15	0	5	0	0	3	1	0	24
ОМЈ	12	0	3	1	1	2	1	0	21
Веза	38	0	0	0	8	6	1	5	58 ²
ЕИ и ПЕД	9	0	0	0	1	4	0	1	15
ИнСл	15	0	0	0	1	1	1	0	18
Инжињерија	7	0	0	1	0	0	0	0	8
	136	3	8	2	15	18	5	6	193

1) пре завршетка школовања три припадника класе су добровољно отишли на ратиште и тада су унапређени у чин водника, после 23.7.1994. године промовисани су питомци који су остали на поправном испиту

2) Један питомац је у трећој години из везе прешао у пешадију и тамо завршио школовање

⁵³ У табеларном прегледу урачунат у оне који су прекинули школовање

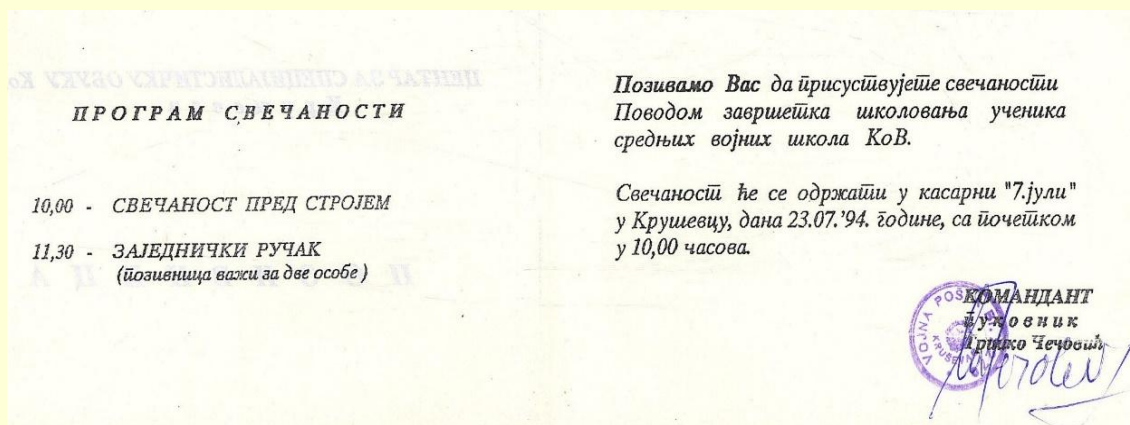
⁵⁴ У табеларном прегледу није урачунат јер је напустио током друге године школовања

Промоција 39. класе,
строј припадника рода
пешадије, ОМЈ и
артиљерије, 23.7.1994.
године, Крушевац
(фото: приватна архива)

Дефиле водника везе, инжињерије
и ЕИ и ПЕД на промоцији, на челу
подешелона к/к Срђан Миленковић,
командир питомачке чете,
23.7.1994. године, Београд
(фото: приватна архива)

Позивница за промоцију питомаца 39. класе СВШ КоВ, 23.7.1994. године, Крушевац
(фото: приватна архива)

Истог датума, 23. јула 1994. године промовисани су и примљени у професионалну службу ученици 1. класе једногодишњег специјалистичког школовања.

У Краљеву су са питомцима интендантске службе промовисани у чинове водника и питомци Техничке средње војне школе.

На свечаностима одржаним у Београду, Крушевцу и Краљеву проглашени су најбољи питомци у класи. Тако су проглашена по најбоља три у сваком од центара у којима се 39. класа школовала последње две године.

У 45. ИЦСО у Београду најбољи успех су имали:

1. Милош Лазић са просеком оцена 5,00 – награђен пиштољем
2. Шћепан Зечевић са просеком оцена 5,00 – награђен ручним сатом
3. Небојша Стајић са просеком оцена 4,94 – награђен прибором за писање

У 20. ЦСО у Крушевцу најбољи успех су имали:

1. Митар Влаховић са просеком оцена 4,96 – награђен пиштољем
2. Дејан Миликић са просеком оцена 4,94 – награђен ручним сатом
3. Милован Васић са просеком оцена 4,86 – награђен прибором за писање

У ИСВШ најбољи успех су имали:

1. Бобан Роквић са просеком оцена 5,00 – награђен пиштољем
2. Мирослав Живковић са просеком оцена 4,85 – награђен ручним сатом
3. Борис Митровић са просеком оцена 4,75 – награђен прибором за писање

Промоција интенданата у Краљеву, слика лево: у првом плану Мирослав Живковић, Дејан Станимировић (у белој униформи), лево од њега Петар Ђорђевић; слика десно: Дејан Станимировић и Драган Микић са родитељима. Белу униформу су на промоцији носили они којима је месец дана раније саопштено да ће службовати у Ратној морнарици (фото: приватна архива, сајт СВШ КоВ)

Строј водника пешадије, артиљерије и ОМЈ на промоцији 23.7.1994. године, Крушевац (фото: приватна архива)

Занимљивости из времена школовања 39. класе

- Војна пошта 2416 је била службена ознака за пошту питомцима СВШ КоВ, а адреса касарне је била Војводе Путника 12, 71000 Сарајево.

- Сваки питамац је морао имати прибор за ситне поправке (игла и конач, огледалце, чешаљ и марамицу. Игла и конач су обично били сакривени у унутрашњем делу титовке, а чешаљ, марамица и огледалце у џепу униформе.

- Предузеће које је производило металне ознаке за ЈНА имало је скраћени назив ИКОМ, а ту скраћеницу су питомци адаптирали па је ИКОМ у питомачком жаргону имао значење – **Игла, Конач, Огледалце, Марамица.**

- У питомачком жаргону полигон у Пазарићу је био ПРЦ „Пазарић“ (Пешадијски рекреациони центар „Пазарић“).

- У Сарајеву су се у првој години у објекту 031 налазили 8. и 9. вод 39. класе и 3. и 4. година пешадије. На међуспрату се налазила телефонска говорница. Био је то телефон на жетоне или магнетне картице. Питомци су, у ко зна којој генерацији, открили на који начин тај телефон могу користити бесплатно. Испод прозора купатила на првом спрату, са спољне стране су пролазиле телефонске жице. Неком је пало на ум да са тих жица скине мало изолације и да на њих закачи други телефон. За то је најпогоднији био тзв. `банана` телефон. Многи питомци су на тај начин потпуно бесплатно звали кући, али су и љубоморно чували ту информацију од других у касарни. Ипак, постојало је нешто о чему се при томе морало водити рачуна. Прво се морало пазити да неко од старешина не наиђе и не открије овај `проналазак`. Други задатак је био можда и тежи: требало је спречити питомце, а и остале који су долазили на говорницу, да убаце жетон или картицу у телефон, а истовремено не одати тајну. Свако ко би убацио жетон или картицу за време коришћења `банане` моментално би остао без њих јер би се сав кредит истрошио. Неко би онда, вероватно, рекламирао да говорница не ради, а онда би настала и могућност да се све открије. Оба задатка су подразумевала да неко стоји на степеништу и прати ситуацију како би правовремено оном у купатилу сигнализирао опасност, или онима на говорници објаснио да тренутно не могу да телефонирају зато што телефон необјашњиво гута жетоне и скида сав кредит са картице.

- Током четврте године у 45. ИЦСО питомци су стимулирани да имају што боље оцене сталном дозволом за излазак у град. Сви који су имали просек оцена већи од 4,00 имали су право на такву дозволу и цела класа инжењерије је готово целе школске године имала просек изнад 4,00.

- На дан промоције 39. класе новим подофицирима је исплаћена прва подофицирска плата у износу од 250 нових динара, што је био еквивалент износу од 250 немачких марака.

- Маренда, или ужина, је била разноврсна, а могла је бити слатка или слана. Слатка маренда је била сок („Двојни це“, „Олимпијско сунце“...) и „Еурокрем“ табла или пресована воћна коцка („Будимка“, Пожега), а такође су могле бити и напозитанке „Голди“ или „Тако“ бисквит, са или без чоколадног прелива. Слана маренда је била Алпска или Тиролска салама са хлебом и јогуртом, кисела павлака са хлебом и слично.

- У дане када се генерално чистио кухињско-трпезаријски блок добијан је суви дневни оброк (СДО) који је био дневно следовање конзервиране хране, а било их је неколико типова (А, Б, Ц, Д и Е) и сви су били различитог садржаја. У њима је за доручак и вечеру било конзерви паштете или месног нареска, топљеног сира, сардине... За ручак су ту биле конзерве пасуља (са говеђим или свињским месом или хамбуршком сланином), ризи-бизија, шпагета у сосу од парадајза, сарме, ђувеча, киселог купуса са свињским месом... У паковању су били и екстракт чаја, бомбоне, воћна коцка, мед са екстрактом кафе, двопек...

*Лево: Један комплет сувог дневног оброка (СДО); (фото: интернет)
Десно: Нешто од онога што су питомци добијали као маренду; (фото: интернет)*

Важни датуми у историји класе

30.8. - 1.9.1990.	пријем класе у СВШ КоВ	22.6.1992.	селидба из Петровца у Београд
3. 9.1990.	почетак прве године	29.6.1992.	протест због распуста
28.11.1990.	први одлазак кући	3.7.1992.	распуст
17.1.1991.	одлазак на обуку у скијању	25.8.1992.	наставак друге године
5.7.1991.	крај прве године; чин разводника	11.9.1992.	крај друге године; чин десетара
8.7.1991.	почетак друге године	15.9.1992.	почетак треће године
25.8.1991.	летњи распуст	9.7.1993.	крај треће године; чин млађег водника
25. 9. 1991	наставак школске године	1.9.1993.	почетак четврте године
19.10.1991.	свечана обавеза	октобар, 1993.	почетак обуке у вожњи (ОМЈ)
1.4.1992.	излазак на полигон „Пазарић“	фебруар, 1994.	завршетак обуке у вожњи (ИнСл)
5.4.1992.	прекид обуке	март, 1994.	почетак периода стажирања
7.4.1992.	смрт пуковника Чичковића	крај јуна	предаја завршних писмених радова
30.4.1992.	одлазак дела класе у КМТ	јул	одбрана завршних радова
31.5.1992.	излазак класе из Пазарића	јул	другарско вече
5.6.1992.	излазак дела класе из КМТ	23.7.1994.	промоција, пријем у ПВС, прва плата

ИМЕНИК КОМАНДИРА И ПИТОМАЦА

39. класе Средње војне школе КоВ

И

*19. класе Интендантске средње
војне школе*

О Именику 39. класе

Овај именик 39. класе СВШ КоВ и 19. класе ИСВШ писан је на основу доступних података и сећања.

Када је у питању командни кадар, подаци су претежно из биографија које су сами командири саопштили аутору. Ипак, за преминуле командире, као и за оне који нису доступни због недостатка контакта, подаци су дати на основу сећања припадника класе и командира са којима су они тада радили. У именику су наведени командири из прве две године школовања. Командири из осталих година школовања и професори поименично су поменути, претежно без биографских података јер те податке из објективних разлога није било могуће прибавити.

Подаци за питомачки састав су, као и за командире, највећим делом писани на основу податка које су они сами саопштили аутору слањем поруке на друштвеним мрежама, путем електронске поште или у директном разговору. Неки подаци и фотографије су прибављени из јавно доступних извора (друштвене мреже или интернет странице). Ипак, због великог броја имена и немогућности да се контактирају апсолутно сви, понегде недостају подаци, односно постоји само неколико информација које су евидентирани на основу сећања и претходних забелешки аутора и на основу сећања других припадника класе (цимери и земљаци).

Треба напоменути да је за готово сваки предмет било више професора и наставника, а имена неких од њих недостају јер је време учинило своје и та имена су избледела из сећања. Због компликоване процедуре приступа архиви класе, као и због чињенице да је добар део те архиве уништен током селидбе, из тог извора није било могуће прикупити податке о професорима и наставницима.

Не желећи да се дотичем појединачног учешћа у ратним сукобима деведесетих година у биографијама сам изоставио те делове, а припадност армијама сам поменуо само када је у питању пензионисање или, на жалост, када је у питању погибија током рата. То се не односи на припадност садашњим оружаним снагама.

Све грешке у овом именику су ненамерне и резултат су недостатка информација или лошијег сећања те их никако не треба схватити другачије.

За командире су дати следећи подаци:

датум и место рођења, дужност коју је обављао у 39. класи и у ком периоду, чин током обављања дужности у 39. класи, у ком чину је окончао службу по основу пензионисања или напуштања службе, садашње занимање (уколико је запослен), садашње пребивалиште

Уз свако име питомца 39. класе су дати следећи подаци:

датум рођења, пребивалиште у време доласка у СВШ КоВ, вод у прве две године школовања, смер у трећој и четвртој години, када је напустио школовање (у случају да је школовање прекинуо на лични захтев или по неком другом основу), где сада ради (место, без навођења занимања, осим у случају подофицира и официра), а у случају да му је по неком основу престала војна служба и последњи чин у активној служби, пребивалиште, брачно стање и број деце.

Командни и наставнички кадар

Командири у првој и другој години школовања

Арсеновић Милорад, рођен 16.8.1956. године, Врхпоље (Љубовија), командант питомачког батаљона у чину капетана и мајора, заменик команданта питомачког батаљона у 3. години, командант питомачког батаљона у 4. години, пуковник ВС у пензији, живи у Земуну.

Грубешкић Жељко, рођен 21.1.1959. у Зеници, помоћник команданта питомачког батаљона за морал у чину капетана I класе у периоду 1990-1991. година, ПВС завршио 2004. године у чину пуковника ОС БиХ, саветник за питања одбране и сигурности у Заједничкој комисији за одбрану и сигурност Парламентарне скупштине БиХ, живи у Сарајеву.

Савчић Миломир, рођен 7.12.1959. у Хан Пијеску, помоћник команданта питомачког батаљона за морал 1991-1992. године у чину капетана I класе, пензионисан као генерал-мајор ВРС, председник Борачке организације Републике Српске, живи у Бијељини.

Мајхер Звонко, с. Бикић До (Шид), капетан, командир 1. вода у периоду од 1990. до 1992. године, преминуо у априлу 2017. године, сахрањен у Бикић Долу, други подаци нису познати.

Ного Велимир, рођен 26.9.1958, капетан, командир 2. вода од септембра 1990. до септембра 1991. године и командир вода 39. класе у пешадији од септембра 1992. до јануара 1993. године, пензионисан у чину пуковника ВСЦГ, живи у Требињу.

Арсовски Милорад, рођен 28.2.1961. у Куманову, капетан, командир 3. вода од септембра 1990. до јуна 1992. године, пензионисан у чину потпуковника ВС, живи у Ћуприји.

Божовић Радош, рођен 14.3.1960. у с. Планиница (Мионица), капетан, командир 3. вода од краја марта 1992. године, пензионисан у чину пуковника ВС, живи у Ваљевоу.

Стојадиновић Мирослав, рођен 18.12.1965. у Смедеревској Паланци, потпоручник, командир 4. вода од септембра 1990. до октобра 1991. године, напустио ПВС у чину капетана ВЈ, ради у служби обезбеђења, живи у Старом Селу (Велика Плана).

Сирап Мирко, рођен 14.12.1960. у с. Честерег (Житиште), капетан, командир 4. вода од октобра 1991. до јуна 1992. године, пензионисан у чину потпуковника, живи у Зрењанину.

Стојановић Жикица, рођен 31.3.1966. у с. Стража (Ѓџилане), потпоручник, од 1992. године поручник, командир 7. и 8. вода 1991-1992. године, командир вода у пешадији до краја школовања 1994. године, пензионисан у чину мајора ВС, живи у Алексинцу.

Видаковић Синиша, рођен 29.3.1966. у Сонти (Апатин), поручник, командир 5. вода у периоду 1990-1992. година, командир у пешадији од 1992. године до краја школовања 1994. године, потпуковник ВС, живи и ради у Сомбору.

Медојевић Веселин, рођен 29.6.1966. у Мојковцу, потпоручник, командир 6. вода до октобра 1991. године, пензионисан као потпуковник ВЦГ, живи у Подгорици.

Петровић Жељко, рођен 15.11.1967. у Зрењанину, потпоручник, командир 7. вода до октобра 1991. године, бригадни генерал ВС, живи у Зрењанину.

Вулић Иван, потпоручник, командир 8. вода у периоду од 1990. до 1991. године, према познатим подацима ПВС окончао у чину пуковника, живи у Чапљини, други подаци нису познати.

Шашко Алојз, Крапина, потпоручник, командир 9. вода у периоду од 1990. до 1991. године, једно време командир 6. вода (1991. и 1992. године), према неким изворима ради као официр ОС РХ, живи у Крапини или Загребу, други подаци нису познати.

Ковачевић Благоје, рођен 16.3.1960. у с. Пресједовац (Калиновик), капетан, командир 9. вода у периоду од 1991. до 1992. године, пензионисан као бригадир ОС БиХ, живи у Источном Сарајеву.

Копић Рифет, Олово, старији водник I класе, референт општих послова у питомачком батаљону од септембра 1990. до изласка из Пазарића 1992. године, преминуо око 2006/07. године, други подаци нису познати.

Професори из прве и друге године школовања

Књижевност	ЦЈ Зеленовић Радмила
Математика	ЦЈ Зовко Љиљана, ЦЈ Видаковић Јелена
Историја	ЦЈ Полексић Ђорђе, ЦЈ Чаушевић Хасиб, ЦЈ Моцо Игбала, кК Мишић Милутин
Географија	ЦЈ Живковић Душан
Физика	ЦЈ Бјелогрлић Данило, ЦЈ Хацић Исмаил
Хемија	ЦЈ Бегановић Сабиха
Биологија	ЦЈ Сладојевић Милена
Основи друштвеног уређења	ЦЈ Смиљанић Милка
Филозофија	ЦЈ Смиљанић Милка, ЦЈ Пушина Мира
Социологија	ЦЈ Мирјана Гак
Информатика	кап. Муламехић Намко, пор. Растовић Горан, ЦЈ Чампара Ранка
Руски језик	ЦЈ Секуловић Чедо, ЦЈ Хоџић Хиба
Енглески језик	ЦЈ Чампара Ранка, ЦЈ Дана Миовчић
Француски језик	ЦЈ Шаховић Фатима
Немачки језик	ЦЈ Дубравка Батуран
Основи електротехнике	ЦЈ Ракита Мирослав, ЦЈ Катица Хамдо
Електроника	ЦЈ Катица Хамдо, ЦЈ Зунић Едвина
Физичко васпитање	ЦЈ Капор Љубомир, ЦЈ Леканић Предраг, ЦЈ Капор Младен,
Војна топографија	кК Јаковљевић Драгослав, кК Њежић Радован, кап Измирлић Абид

Стручне предмете (тактика, стројева обука, општевојни прописи, наоружање са наставом гађања...) су предавали командири водова и начелник класе.

**Трећа и четврта година школовања – командири,
наставници и професори****Командири****Инжињерија, веза и ЕИ и ПЕД**

Ускоковић Грујица, пуковник, командант 45. ИЦСО

Вујковић Владимир, потпуковник везе, командант питомачког батаљона

Марковић _____, мајор, заменик команданта питомачког батаљона

Миленковић Срђан, капетан I класе рода везе, командир питомачке чете 39. класе СВШ КоВ од септембра 1992. до јула 1994. године, пензионисан као потпуковник, живи у Београду

Тасић Душан, поручник, командир у инжињерији од септембра 1992. до краја новембра 1992. године

Копиловић Драган, капетан, командир у инжињерији од краја новембра 1992. године до јула 1994. године, пензионисан као потпуковник ВС, живи у Београду

Миленко Ковач, капетан, командир 1. и 2. вода смер веза

Стевановић Душан, поручник, командир 3. вода смер веза

Петровић Станимир, поручник, командир у ЕИ и ПЕД

Пешадија

Никочев Глишо, мајор, командант питомачког батаљона пешадије у трећој години, пензионисан у чину пуковника, преминуо 1.1.2015. године

Арсеновић Милорад, мајор, заменик команданта у трећој, командант питомачког батаљона у четвртој години

Милић Станић, капетан I класе, командир чете

Мосић Станислав, капетан, командир 1. вода у трећој години

Видаковић Сениша, капетан, командир 1. вода у четвртој години

Медојевић Веселин, поручник, командир 2. вода на почетку треће године

Жикица Стојановић, поручник, командир 2. вода у трећој и четвртој години

ОМЈ

Сваток Томислав, потпуковник, командант питомачког батаљона ОМЈ

Шормаз Миодраг, поручник, командир чете

Ђаловић Стојан, поручник, командир вода у 3. години

Крстић Славолуб, поручник, командир вода у 4. години

Артиљерија

Биорац Драган, капетан, командир батерије

Станковић Стеван, капетан, командир батерије у краћем периоду

Нинковић Јован, поручник, командир вода у 39. класи смер артиљерија

Анђелковић Жарко, водник I класе, батеријски старшина

Интендантска служба

Вуковић Десимир, капетан I класе, командант ИСВШ⁵⁵

Јаковљевић Драган, капетан бојног брода, командант ИСВШ

Вељковић Слободан, пуковник, командант ИСВШ

Драгиша Станковић, капетан, командир вода (класе)

Јањић Драган, старији водник I класе, руковалац наставних средстава

Младеновић Срђан, старији водник, референт општих послова

Наставници и професори:⁵⁶**45. ИЦСО – општи предмети**

Књижевност

ЦЈ Узелац Ранка

Математика

ЦЈ Ђукић Зорица

⁵⁵ током школовања 19. класе ИСВШ променила су се три команданта школе по следећем редоследу – к/к Вуковић, к/б Јаковљевић и п/к Вељковић. Недостаје податак о тачном периоду када је ко од њих био на тој дужности

⁵⁶ Неки професори и наставници општих и заједничких предмета су предавали свима, а неки предмети су имали посебне наставнике или професоре по родовима. Овде су неведена само нека имена из сећања питомаца и командира, неких имена је било тешко присетити се, а посебно када је реч о професорима који су долазили из цивилних школа током 3. и 4. године школовања

Андрагогија	ЦЈЛ Галић Млађен
Физичко васпитање	ппук Никола Славнић, ЦЈЛ Ђуровић Горан
Психологија и логика	ЦЈЛ Миладиновић Петар ⁵⁷
ОМСО	ЦЈЛ Селимбеговић Ирена кКк Миленковић Срђан

Веза и ЕИ и ПЕД – заједнички стручни предмети

Електротехника	ппук Шимић Петар, ЦЈЛ Аћимовић Слободан
Електроника	ппук Цветковић Саво
ТТ Сб	ппук Поповић _____, мај Тривић Обрад, кКк Аликадић Изет
Радио примопредајници	ппук Недељковић Љубиша, кКк Новоселић Радован
Антене и водови	кКк Калајџић Љубомир, ЦЈЛ Аћимовић Слободан
Дигитална електроника	ппук Михајловић Хранислав

Веза – стручни предмети

ОВФВ	мај Лазаревић Милан
РРТПУ	ппук Марковић Ратко, мај Стајић
Тактика везе	ппук Јанковић Миролуб, ппук Печенчић Ратко
Ми РРУ	пук Весић Ранко, ппук Бодрожич Милорад, кКк Бојчић Драган
ТТУ	ппук Ђутић Звонко, кКк Нежић Радован

ЕИ и ПЕД – стручни предмети

Радио извиђачка средства и системи	пук Пешић Михајло
Радио ометачи	кКк Калајџић Љубомир
Радио гониометрија	кКк Калајџић Љубомир
Стране армије	кКк Милосављевић Слободан
Тактика ЕИ и ПЕД	кКк Чутурић Симеон
Основи ПЕБ	ппук -
Рачунари у ЕИ и ПЕД	кКк Стојановић Александар
Радио гониометрија	-
Усмерене радио везе	кКк Стојановић Александар
Радио извиђачка средства и системи	-
Радио ометачка средства и системи	-

Инжињерија – стручни предмети

Инжињеријска механизација	мај Гардијан Петар, кап Прусац Златан
Утврђивање и маскирање	мај Васковић Александар
Комуникације	мај Васковић Александар
Теорија конструкције и отпорност материјала (ТКОМ)	ппук Шпановић Илија
Запречавање и СВП	кКк Мирчески Пане, кап Станић Зоран

⁵⁷ *Ширем аудиторијуму познат као Пера Џо, светски признат блуз музичар на усној хармоници*

Тактика инжињерије	ппук Бајевић Жарко, ппук Крапић Марјан к/к Поповић Миодраг
Организација инжињеријских радова	ппк Петронијевић Златко
Инжињеријске конструкције	кап Косановић
Савлађивање водених препрека	мај Ђуровић Миломир
Војна геологија	мај Станковић Мирко

20. ЦСО – општи предмети:

Књижевност	Ц/Л Алавања Ненад
Математика	Ц/Л Вуковић Момчило
ОМСО	ппук Велинов Стоил
Психологија и логика	Кнол Ана, Ц/Л Ђенић Недељко
Андрагогија	кап Биорац Драган
Физичко васпитање	Ц/Л Абаз Гордана

Артиљерија - стручни предмети

Тактика артиљерије	ппук Гижаровски Стево, кап Биорац Драган
Осниви конструкције наоружања	мај Грубач Љубиша
Правило гађања	мај Покорник Јосип
Наоружање и опрема	ппук Чеман Павле, пор. Нинковић Јован
Балистика	ппук Бибић, мај Грубач Љубиша
Извиђање	ппук Манчић Златко, ппук Матерић Звонко
Веза	-
Топографско-геодетска припрема	ппук Божић Шиман
Теорија гађања	ппук Бибић

Пешадија – стручни предмети

Општа тактика са такт. обуком	ппук Маркоски Винко, мај Арсеновић Милорад мај Мосић Станислав, к/к Милић Станић
Наоружање са наставом гађања	ппук Пауновић Александар, ппук Станојевић Драгослав, к/к Обреновић Љубинко, к/к Ковачевић, кап Митхад Крлуч
Опште војни прописи	-
Основе ОНО и ДСЗ	-

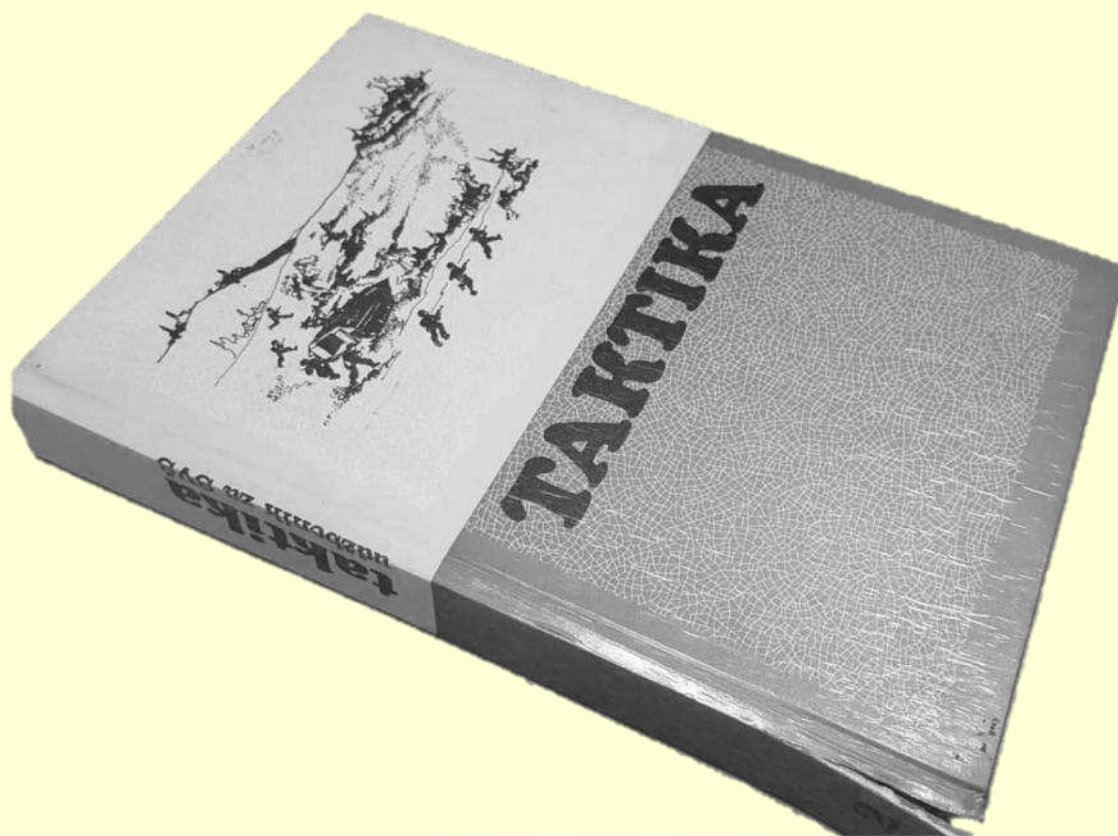
ОМЈ – стручни предмети

Тактика ОМЈ	к/к Матић Мато
Наоружање са правилима гађања	кап Петровић Мато
Моторна возила	мај Шарчевић Радомир, пор Крстић Славољуб
Веза и примењена електроника	ппук Милошевић Светислав
Подводна обука и пловљење	предмет није реализован ⁵⁸

⁵⁸ Због непостојања оговарајућег полигона за обуку у подводној возњи обука из предмета није реализована. Део обуке је информативно реализован кроз предмет „Тактика ОМЈ“

ИСВШ – општи и стручни предмети

Књижевност	ЦЈЛ Љиљана
Математика	Тасић Срђан
Психологија и логика	ЦЈЛ Младеновић Весна
Основи морала	ппук Старчев Захарије, ппук Марјановић Зоран
Андрагогија	ЦЈЛ Тодоровић Мице
Познавање интендантске опреме	пор Мијатовић Радош
Организација услужних делатности	пор Мијатовић Радош
Тактика ИнСл	к/к Вуковић Десимир
Материјално и финансијско пословање	мај Терзић Милан
Организација рада у војном ресторану	кап Матејић Бранко, пор. Мијатовић Радош
Средства и опрема за припремање хране	пор Домазет Урош
Обезбеђење водом	кап Домазет Урош
Организација ИнСл у миру	к/к Вуковић Десимир
Познавање и складиштење прехранбених производа	пор Домазет Урош
Технологија припремања хране	ЦЈЛ Лепојевић Слободан
Физичко вежбање	ЦЈЛ Димитријевић Драган

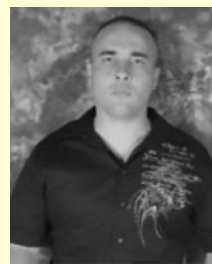

Авдић Бегзад

рођен 20.9.1975. године,
Завидовићи, 8. вод, СВШ
напустио 1990. године,
подофицир ОС БиХ, живи у
Завидовићима, ради у Тузли,
није ожењен, нема деце

Аврамовић Дејан

рођен 23.9.1975. године,
Крушевац, 8. вод,
пешадија, подофицир ВС,
живи и ради у Крушевцу,
ожењен, има две кћерке

Алемпијевић Милан

рођен 1.6.1975. године,
Лесковац, 4. вод, ИнСл,
подофицир ВС, ради у
Нишу, живи у Лесковцу,
ожењен, има два сина

Алић Един

рођен 20.8.1975. године,
Бановићи, 2. вод, СВШ
напустио у априлу 1992.
године, пензионисан као
поручник ОС БиХ после
рањавања, живи у
Бановићима, ожењен,
има два сина

Андовски Панче

рођен 2.7.1974. године,
Велес, 2. вод, СВШ напустио
1991. године, живи и ради у
Велесу, ожењен,
има два сина

Арамбашић Мики

рођен 28.4.1975. године,
Тузла, 4. вод, СВШ
напустио у другој години,
ради у Тузли, живи у
месту Хусино (Тузла),
ожењен, има једног сина

Аризановић Славиша

рођен 30.4.1975. године,
Сурдулица, 9. вод, ЕИ и
ПЕД, школовање завршио
са 40. класом СВШ КоВ,
ПВС окончано као свик ВС,
живи и ради у Шведској,
ожењен, има двоје деце

Арсенијевић Бошко

рођен 21.12.1975. године,
Београд, 2. вод, ЕИ и
ПЕД, 51. класа ВА КоВ,
официр ВС, живи и ради у
Београду, ожењен,
има два сина

Арсов Борче

рођен 27.6.1975. године,
Штип, 1. вод, СВШ напустио
у фебруару 1992. године,
живи и ради у Штипу,
ожењен, има сина и кћерку

Арсов Зоран

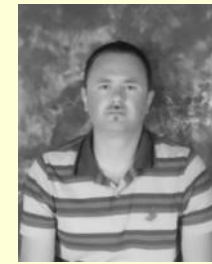
рођен 21.9.1975. године,
Кочани, 5. вод, СВШ
напустио у априлу 1992.
године, живи и ради у
Кочанима, ожењен, има
две кћерке и сина

Ашимовић Звонко

Ниш, 5. вод, пешадија,
искључен из СВШ у трећој
години, други подаци нису
познати

Бабић Вељко

Гламоч, 3. вод, ОМЈ, ПВС
окончао као подофицир,
живи и ради у Торонту,
други подаци нису
познати

Бајић Мића

рођен 7.4.1975. године,
Шабач, 2. вод, пешадија,
51. класа ВА КоВ, ПВС
окончао као поручник ВЈ,
живи и ради у Шапцу,
ожењен, има троје деце

Бан Алберт

рођен 16.8.1975. године,
Никинци, 4. вод, ОМЈ,
подофицир ВС, живи у
Никинцима, ради у
Сремској Митровици, није
ожењен, нема деце

Басарић Сокол

рођен 12.8.1975. године,
с. Севце (Брезовица), 5. вод,
пешадија, подофицир ВС,
ради у Београду, живи у
Обреновцу, ожењен, има
троје деце

Башић Сенад

рођен 6.5.1975. године,
Сарајево, 8. вод, СВШ
напустио у мају 1992.
године, ПВС окончано као
потпуковник АБиХ, живи
и ради у Аустрији,
ожењен

Беговски Рајим

рођен 14.5.1975. године,
Пласница (Кичево), 5. вод,
СВШ напустио у јуну 1992.
године, живи и ради у
Италији, ожењен, други
подаци нису познати

Бербић Адис

рођен 7.9.1975. године,
Бреза, 7. вод, СВШ
напустио 1992. из
Пазарића, живи и ради
у Бреси, ожењен,
има двоје деце

Берендика Ђорђо

рођен 20.6.1975. године,
Бањалука, 6. вод, веза,
пензионисан као старији
водник ВСЦГ, живи и ради у
Бањалуци, ожењен,
има једну кћерку

Бесермињи Милан

рођен 5.9.1975, Ђурђево,
8. вод, СВШ напустио у
јуну 1991, живи и ради у
Словачкој, ожењен,
има двоје деце

Бечић Емир

рођен 26.8.1975. године,
Тузла, 8. вод, СВШ напустио
у априлу 1992, подофицир
ОС БиХ, живи у Тузли,
ожењен, има једну кћерку

Бешић Изет

рођен 14.4.1975. године,
Ковачевићи (М. Зворник),
9. вод, СВШ напустио у
јуну 1992. године, живи и
ради у Лукавцу (Тузла),
ожењен, има двоје деце

Бибић Емир

Сарајево, 3. вод, други
подаци нису познати

Бикић Зоран

рођен 1.1.1976. године,
Горњи Вакуф, 9. вод, живи
и ради у Сарајеву, други
подаци нису познати

Билановић Ернад

Београд, 4. вод, искључен из СВШ у другој години, живи и ради у Шведској, други подаци нису познати

Благојевић Бобан

9. вод, СВШ напустио у периоду прилагођавања, други подаци непознати

Благојевић Владимир

рођен 16.4.1975. године, Крагујевац, 5. вод, веза, ПВС напустио као водник вратио се као војни свештеник, ради у Лађевцима, живи у Крагујевцу, ожењен, има четворо деце

Богдановић Саша

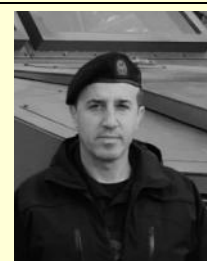
8. вод, СВШ напустио у првој или другој години, други подаци нису познати

Богоев Миомир

рођен 18.7.1975. године, Скопље, 6. вод, СВШ напустио у јуну 1992. године, живи и раду у Скопљу, ожењен, има две кћерке

Брацовић Зоран

рођен 8.6.1975. године, Београда, 1. вод, веза, подофицир ВС, живи и ради у Београду, ожењен, има двоје деце

Броња Ариф

8. вод, смер пешадија, по основу завршеног факултета преведен у чин официра, официр ВС, други подаци нису познати

Буњевац Перо

рођен 17.10.1975. године, Сарајево, 7. вод, СВШ напустио у априлу 1992. године, живи и ради у Шведској, разведен, има двоје деце

Васић Љубиша

рођен 3.11.1975. године, Урошевац, 5. вод, СВШ напустио после прве године, рањен, пензионисан као припадник МУП, живи у Лазаревцу, разведен, у ванбрачној вези, из првог брака има двоје деце

Васић Милован

рођен 27.2.1975. године, Салаш Црнобарски (Богатић), 2. вод, артиљерија, 51. класа ВА КоВ, официр ВС, ради у Пожаревцу, живи у Панчеву, ожењен, има два сина

Весић Јован

рођен 6.4.1975. године, Крупањ, 1. вод, ЕИ и ПЕД, напустио у трећој години, живи и ради у Крупњу, ожењен, има двоје деце

Весковић Видоје

рођен 28.6.1974. године, Никшић, 7. вод, пешадија, пензионисан као свик ВС, живи у Никшићу, ожењен, има сина и кћерку

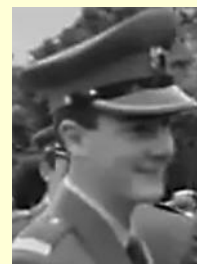

Вељовић Ратомир

рођен 3.9.1974. године,
 Куршумлија, 1. вод, ОМЈ,
 ПВС окончао као водник ВЈ,
 живи и ради у Тићевцу,
 ожењен, има троје деце

Вејић Хрвоје

рођен 17.1.1976. године,
 Бугојно, 8. вод, СВШ
 напустио у априлу 1992.
 године, ПВС окончао као
 водник АБиХ, живи и
 ради у Немачкој, ожењен,
 има троје деце из
 два брака

Вилдић Един

рођен 20.2.1975. године,
 Калесија, 9. вод, СВШ
 напустио у јуну 1992.
 године, ПВС окончао као
 капетан АБиХ, живи и ради
 у Калесији, ожењен,
 има двоје деце

Влаховић Митар

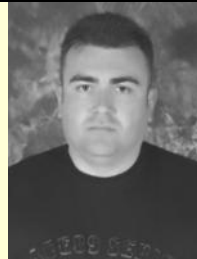
рођен 17.10.1975. године,
 Нови Сад, 3. вод,
 артиљерија, прекинуо
 школовање на ВА КоВ у
 51. класи, ПВС окончао
 као водник ВЈ, живи и
 ради у Новом Саду,
 ожењен, има двоје деце

Враншевић Ненад

рођен 25.8.1975. године,
 Краљево, 3. вод, веза, СВШ
 напустио у трећој години,
 живи и ради у Краљеву,
 ожењен, има двоје деце

Вукашин Марко

рођен 29.7.1975. године,
 Борово, 7. вод, пешадија,
 ПВС окончао као влк ВЈ,
 живи и ради у Немачкој,
 ожењен, има једног сина

Вукојевић Игор

рођен 31. 8. 1975. године, с.
 Макрешине (Крушевац), 3.
 вод, артиљерија, подофицир
 ВС, живи и ради у Београду,
 ожењен, има двоје деце

Вуксановић Драган

рођен 10. 7. 1975. године,
 Никшић, 6. вод, ОМЈ,
 ПВС окончао као влк ВЈ,
 живи и ради у Никшићу,
 није ожењен, нема деце

Галић Душко

рођен 13.3.1975. године,
 Ечка (Зрењанин), 8. вод,
 инжењерија, подофицир ВС,
 ради у Београду, живи у
 Футогу, ожењен, има сина
 и две кћерке

Гардовић Драган

рођен 20.6.1976. године,
 Пљевља, 8. вод, веза,
 подофицир ВС, живи и
 ради у Београду, ожењен,
 има двоје деце

Гаћеша Слободан

рођен 21.1.1975. године,
 с. Перјасица (Дуга Реса),
 4. вод, пешадија, подофицир
 ВС, ради у Сомбору, живи у
 Кљајићеву, ожењен,
 има двоје деце

Гашић Бранислав

рођен 27.5.1976. године,
 Босанско Грахово, 7. вод,
 пешадија, СВШ напустио
 у мају 1994. године, живи
 и ради у Београду,
 разведен, има једног сина

Главаш Слободан
рођен 23.10.1975. године,
Лакташи, 2. вод, ОМЈ,
подофицир у ОС БиХ, ради
у Бањалуци, живи у
Лакташима, ожењен,
има сина и кћерку

Глигорић Владимир
рођен 9.3.1975. године,
Осечина, 6. вод, ИнСл,
подофицир ВС, живи и
ради у Београду, ожењен,
нема деце

Глигорић Горан
рођен 6.10.1975. године,
Шабац, 2. вод, веза, ПВС
окончао као в/к ВЈ, ради у
Никинцима, живи у с. Мајур
код Шапца, ожењен,
има четворо деце

Гојковић Тихомир
рођен 29.4.1975. године,
Бела Црква (Крупањ),
4. вод, инжињерија, ПВС
окончао као в/к ВЈ, живи
и ради у Москви, ожењен,
има два сина

Дамјановић Александар
рођен 8.3.1976. године,
Крагујевац, 5. вод, веза,
подофицир ВС, ради у
Београду, живи у Крагујевцу,
ожењен, има једног сина

Дервишевић Миодраг
рођен 28.8.1975. године,
Шабац, 9. вод, СВШ
напустио у периоду
прилагођавања, живи и
ради у Шапцу, ожењен, из
два брака има двоје деце

Деспотовић Предраг
рођен 16.11.1975. године,
Зворник, 3. вод, ЕИ и ПЕД,
ПВС окончао као старији
водник ВРС, живи и ради у
Бијелини, ожењен, има
једно дете

Димитриев Блажо
рођен 23.3.1976. године,
Демир Капија, 6. вод,
СВШ напустио 1992.
године, живи и ради у
Скопљу, ожењен, има
једну кћерку

Димитријевић Александар
рођен 17.6.1975. године,
5. вод, веза, ПВС окончао
као старији водник ВЈ, живи
и ради у Крагујевцу, у
ванбрачној заједници,
нема деце

Димић Даниел
рођен 4.6.1976. године,
Пирот, 2. вод, ИнСл,
подофицир ВС, живи и
ради у Краљеву, ожењен,
има два сина

Димов Срђан
Димитровград, 2. вод, СВШ
напустио у првој години,
други подаци нису познати

Динуловић Срђан
рођен 25.9.1975. године,
Београд, 8. вод, веза,
СВШ напустио у трећој
години, живи и ради у
Београду, ожењен,
има два сина

Дробњаковић Небојша

1. вод, школовање вероватно напустио у периоду прилагођавања, други подаци нису познати

Дувњак Селвер

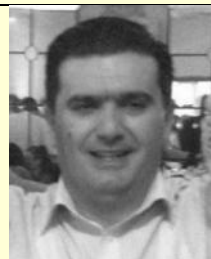
Бугојно, 7. вод, погинуо 10.7.1993. године као припадник АБиХ, други подаци нису познати

Дудић Сабахудин

Братунац, 6. вод, други подаци нису познати

Белов Горан

рођен 25.11.1975. године, Каварадарци, 7. вод, СВШ напустио у октобру 1991. године, живи и ради у Каварадарцима, ожењен, има једно дете

Болев Ристо

рођен 16.5.1976. године, Струмица, 9. вод, СВШ напустио у другој години, живи и ради у Сиднеју, ожењен, из првог брака има кћерку, други подаци нису познати

Ђорђевић Дејан

рођен 24.5.1975. године, Лесковац, 6. вод, веза, подофицир ВС, ради у Нишу, живи у Лесковцу, ожењен, има једног сина

Ђорђевић Жикица

рођен 18.1.1975, Кнић, 8. вод, веза, подофицир ВС, живи и ради у Београду, ожењен, има два сина

Ђорђевић Ивица

рођен 22.10.1975, Владичин Хан, 8. вод, веза, 51. класа ВА КоВ, официр ВС, живи и ради у Београду, ожењен, има два сина

Ђорђевић Ненад

рођен 15.8.1975. године, Боговађа, 6. вод, пешадија, подофицир ВС, живи и ради у Београду, ожењен, има једно дете

Ђорђевић Петар

рођен 29.6.1975. године, Крушевац, 2. вод, ИнСл, подофицир ВС, живи и ради у Крушевцу, ожењен, има троје деце

Ђорев Димче

рођен 8.11.1974. године, Неготино, 4. вод, СВШ напустио у фебруару 1992. године, живи и ради у Неготину (Македонија), ожењен, има двоје деце

Ђурић Александар

рођен 9.3.1975. године, Параћин, 8. вод, пешадија, подофицир ВС, ради у Краљеву, живи у Параћину, ожењен, има једног сина

Ђурић Горан

Шајкаш, 3. вод, пешадија,
ПВС окончано као подофицир
ВС, живи у Ђурђеви, други
подаци нису познати

Ђуровић Бојан

рођен 3.6.1975. године,
Пирот, 1. вод, веза, пен-
зионисан као подофицир
ВС, преминуо после дуже
болести 20.8.2017. године,
сахрањен у Пироту, био је
разведен, иза њега је
остао један син

Ердемовић Слађан

рођен 11. 5. 1975. године,
Тузла, 1. вод, живи и ради у
Ријеци, други подаци нису
познати

Ерцег Зоран

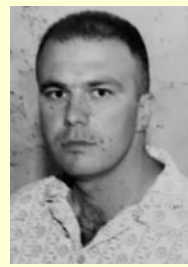
рођен 15. 5. 1976. године,
Мали Прњавор (Добој), 1.
вод, СВШ напустио у јуну
1992. године, ПВС
окончао као водник ВРС,
живи у Малом Прњавору,
није ожењен, нема деце

Ефремов Гоце

рођен 9.2.1976. године,
Скопље, 2. вод, СВШ
напустио у фебруару 1992.
године, живи и ради у
Скопљу, ожењен,
има три кћерке

Живановић Срећко

рођен 7.10.1975. године,
Шабац, 2. вод, веза, ПВС
окончао као водник ВЈ,
живи и ради у Шапцу,
ожењен, има двоје деце

Живковић Александар

рођен 7.9.1975. године,
Сокобања, 4. вод, пешадија,
завршио ВА КоВ у 58. класи,
официр ВС, живи и ради у
Пожаревцу, ожењен,
има једног сина

Живковић Мирослав

рођен 1.4.1975. године,
Пирот, 2. вод, ИнСл, ПВС
окончао као водник ВЈ,
живи и ради у Пироту,
ожењен, има двоје деце

Живковић Славиша

Братунац, 5. вод, пешадија,
пензионисан као подофицир
ВС, живи у Батајници, други
подаци нису познати

Жижак Јован

рођен 20.1.1976. године,
Пакленица (Новска),
2. вод, СВШ напустио у
јуну 1992. године, живи и
ради у Штутгарту,
ожењен, има двоје деце

Зечевевић Шћепан

рођен 11.1.1976. године,
Требиње, 2. вод, ЕИ и ПЕД,
51. класа ВА КоВ, официр
ОС БиХ, ради у Чапљини,
живи у Требињу, ожењен,
има две кћерке

Златић Томо

2. вод, Златибор, СВШ
напустио у периоду
прилагођавања, други
подаци непознати

Ибишевић Амир
рођен 11.5.1975. године,
Требиње, 4. вод, ОМЈ,
подофицир ВЦГ, ради у
Даниловграду, живи у
Подгорици, ожењен,
има једног сина

Ибрахимовић Асмир
рођен 19.9.1975. године,
Нови Пазар, 5. вод, СВШ
напустио у јуну 1992.
године, живи и ради у
Немачкој, ожењен, има
кћерку и два сина

Иванов Горанчо
с. Оризари (Кочани), 7. вод,
искључен из СВШ у другој
години, други подаци нису
познати

Иванов Илија
Свети Никола, 7. вод,
искључен из СВШ у
другој години, други
подаци нису познати

Ивановић Горан
рођен 19.5.1976. године,
Ниш, 1. вод, веза, СВШ
напустио у трећој години,
вратио се у 40. класу у
артиљерију, ПВС окончано
као в/к ВЈ, живи и ради
у Нишу, ожењен,
има једно дете

Илијевски Игор
рођен 6.3.1976. године,
Ђевђелија, 9. вод,
школавање напустио
после прве године, живи и
ради у Ђевђелији,
ожењен, има једног сина

Илић Мићо
рођен 23.10.1975. године,
село Јасеница (Сребреник),
7. вод, СВШ напустио 1992.
године, завршио ВА КоВ у
52. класи (артиљерија),
официр ОС БиХ, ради у
Сарајеву, живи у Бијељини,
ожењен, има сина и кћерку

Илић Саша
рођен 18.4.1975. године,
Крушевац, 5. вод,
пешадија, ПВС окончано
као в/к ВЈ, живи и ради у
Београду, ожењен,
има два сина

Илов Горан
1.8.1975. године, Штип,
7. вод, СВШ напустио
вероватно током друге
године, живи и ради у
Штипу, ожењен, из два брака
има троје деце

Исаиловић Драган
Шабац, 6. вод, СВШ
напустио у периоду
прилагођавања, други
подаци нису познати

Исовић Един
Билећа, 2. вод, СВШ
напустио из Пазарића 1992.
године, други подаци нису
познати

Јандрић Радослав
рођен 25.3.1976. године,
Шипово, 8. вод, ЕИ и
ПЕД, 51. класа ВА КоВ,
ПВС окончано као капетан
ВРС, живи и ради у
Салцбургу, ожењен,
има троје деце

Јанковић Дејан

рођен 5.9.1975. године, село
Никшић (Баточина), 6. вод,
веза, подофицир ВС, живи и
ради у Крагујевцу, ожењен,
има две кћерке

Јанковић Драгослав

рођен 7.8.1975. године,
с. Ковањ (Рогатица),
1. вод, веза, подофицир у
ОС БиХ, ради у Сарајеву,
живи у с. Ковањ, ожењен,
има два сина

Јанковски Оливер

9. вод, СВШ напустио у
периоду прилагођавања,
други подаци нису познати

Јанковски Роберт

рођен 6.8.1975. године,
Крива Паланка, 8. вод,
СВШ напустио у марту
1992. године, живи и ради
у Кривој Паланци,
ожењен, има једног сина

Јанкулов Горан

рођен 11.5.1975. године,
Ђевђелија, 7. вод, СВШ
напустио у фебруару 1992.
године, живи и ради у
Ђевђелији, ожењен,
има два сина

Јањић Срђан

рођен 14.7.1975. године,
Врање, 5. вод, ИнСл,
подофицир ВС, живи и
ради у Врању, ожењен,
има једно дете

Јапић Емир

рођен 27.6.1975. године,
Цазин, 6. вод, СВШ
напустио у јуну 1992.
године, други подаци
нису познати

Јевтић Ненад

рођен 15.12.1974. године,
Рековац, 1. вод, ИнСл,
подофицир ВС, ради у
Краљеву, живи у Врњачкој
Бањи, ожењен, има кћерку

Јевтић Предраг

рођен 15.12.1974. године,
Рековац, ИнСЛ, дошао из 38.
класе у трећој години
школовања, подофицир ВС,
живи и ради у Сомбору,
ожењен, има једног сина

Јелић Немања

рођен 29.8.1975. године,
Београд, 3. вод, СВШ
напустио у октобру 1991.
године, тренутно ради у
Словенији, ожењен,
има кћерку

Јермић Миле

рођен 27.11.1975. године,
с. Мајур (Шабач), 1. вод,
веза, подофицир ВС, живи и
ради у Шапцу, ожењен,
има двоје деце

Јовановић Александар

рођен 17.7.1975. године,
Београд, 9. вод,
артиљерија, подофицир
ВС, ради у Батајници,
живи у Београду, ожењен,
има три кћерке

Јовановић Дарко
рођен 12.4.1975. године,
Братунац, 6. вод, артиљерија,
ПВС окончао као старији
водник ОС БиХ, живи и
ради у Бијељини, удовац,
има једног сина

Јовановић Зоран
Петровац на Млави, 3.
вод, ЕИ и ПЕД,
подофицир ВС, други
подаци нису познати

Јовановски Игор
рођен 21.7.1975. године,
Тетово, 4. вод, СВШ
напустио у фебруару 1992.
године, живи и ради у
Скопљу, ожењен,
има двоје деце

Јовић Веселин
рођен 19.2.1975. године,
с. Сечаница (Ниша),
5. вод, веза, подофицир
ВС, живи и ради у Нишу,
ожењен, има две кћерке

Јовић Средоје
рођен 17.9.1975. године,
с. Шљивова (Крупањ),
8. вод, ЕИ и ПЕД,
подофицир ВС, живи и ради
у Београду, ожењен,
има две кћерке

Јовичић Миле
Чачак, 4. вод, СВШ
напустио после прве
године, други подаци нису
познати

Јокић Марко
рођен 16.4.1976. године,
Мојковац, 3. вод,
артиљерија, подофицир ВС,
живи и ради у Краљеву,
ожењен, има кћерку и сина

Јосимовић Владимир
Нови Бечеј, 3. вод, веза,
школовање прекинуо у
трећој години, други
подаци нису познати

Јосић Мирко
рођен 14.7.1976. Стари
Мрамор (Тузла), 2. вод,
СВШ напустио у јуну 1992.
године, живи и ради у Тузли,
није ожењен

Кадроли Зефир
Урошевац, 3. вод, СВШ
напустио 1992. године,
други подаци нису
познати

Калик Кристијан
рођен 8.8.1975. године,
Београд, 4. вод, пешадија,
ПВС окончао као водник ВЈ,
живи и ради у Београду,
ожењен, има једно дете

Каменовић Саша
рођен 13.6.1975. године,
Пирот, 2. вод, веза, ПВС
окончао као подофицир
ВЦГ, живи и ради у
Пироту, разведен,
има двоје деце

Кесеровић Суад

рођен 18.1.1976. године,
Велика Кладуша, 7. вод,
СВШ напустио 1991. године,
живи и ради у Великој
Кладуши, ожењен,
има двоје деце

Кљајић Дејан

Шипово, 6. вод, СВШ
напустио у јуну 1992.
године, други подаци
нису познати

Кнежевић Дејан

рођен 16.1.1976. године,
Бијело Поље, 2. вод,
артиљерија, подофицир ВС,
живи и ради у Ваљеву,
ожењен, има два сина

Кнежевић Драган

рођен 16.8.1975. године,
Србац, 9. вод, ОМЈ,
подофицир ОС БиХ, ради
у Бањалуци, живи у
Српцу, ожењен,
има једног сина

Ковач Томислав

рођен 25.9.1975. године,
Копривница, 9. вод, СВШ
напустио после прве године,
бојник у резерви ОС РХ,
живи и ради у Немачкој,
ожењен, има три кћерке

Ковачевић Саудин

рођен 12.7.1975. године,
Тузла, 5. вод, СВШ
напустио у априлу 1992.
године, живи и ради у
Тузли, ожењен,
има двоје деце

Којић Владан

рођен 12.8.1975. године,
3. вод, веза, СВШ напустио у
трећој години, живи и ради у
Лазаревцу, ожењен,
има две кћерке

Комароми Геза

рођен 11.1.1975. године,
Падеј (Чока), 6. вод, веза,
завршио са 40. класом,
ПВС окончао као ст.
водник ВЈ, живи и ради у
Аустрији, ожењен, има
троје деце из два брака

Копања Перица

рођен 8.6.1975. године, 9.
вод, ОМЈ, 51. класа ВА КоВ,
официр ОС БиХ, ради у
Сарајеву, живи у Бањалуци,
ожењен, има два сина

Копривица Славиша

рођен 6.9.1975. године,
Кисељак, 9. вод,
пешадија, подофицир у
ОС БиХ, живи и ради у
Бијељини, ожењен,
има три сина

Кораћ Дарко

рођен 28.6.1975. године,
Бијело Поље, 6. вод, смер
артиљерија, ПВС окончао
као вк ВЈ, живи и ради у
Москви, ожењен,
има два сина

Корица Жељко

рођен 5.8.1975. године,
Луново Село (Ужице),
1. вод, инжињерија,
подофицир ВС, живи и
ради у Панчеву, разведен,
има две кћерке

Костевски Ивица
рођен 6.2.1976. године,
Скопље, 6. вод, СВШ
напустио 1992. по доласку
у Београд, живи и ради
у Чикагу, ожењен,
има двоје деце

Коцев Трајанче
рођен 16.10.1975. године,
Штип, 3. вод, СВШ
напустио у фебруару
1992. године, живи и ради
у Штипу, ожењен,
има троје деце

Коцић Зоран
рођен 23.4.1975. године,
Лесковац, 9. вод, пешадија,
подофицир ВС, ради у
Београду, живи у Нишу,
ожењен, има једну кћерку

Кркић Зоран
рођен 10.8.1975. године,
Рума, 2. вод, пешадија,
подофицир ВС, ради у
Батајници, живи у Руми,
ожењен, има три кћерке

Крстевски Лазо
рођен 15.4.1975. године,
Скопље, 5. вод, СВШ
напустио у фебруару 1992.
године, живи и ради у
Скопљу, ожењен,
има сина и кћерку

Кужет Синиша
рођен 26.8.1976. године,
Сремске Лазе (Винковци),
6. вод, инжињерија,
напустио ВЈ по матури
пре промоције, живи и
ради у Енглеској, ожењен,
има три кћерке

Кузмановић Раденко
рођен 1.9.1975, с. Рудовци
(Лазаревац), 9. вод,
инжињерија, пензионисан
после рањавања као свтк ВЈ,
живи у с. Рудовци, ожењен,
има два сина

Куља Игор
рођен 11.3.1975. године,
Вршац, 6. вод, веза, ПВС
окончао као втк ВЈ, живи
и ради у Новом Саду,
ожењен, има сина
и кћерку

Куртовић Един
рођен 1.6.1975. године,
Сарајево, 1. вод, СВШ
напустио у другој години,
живи и ради у Сарајеву,
други подаци нису познати

Лазич Ивица
рођен 30.10.1975. године,
Крушевац, 4. вод,
пешадија, подофицир ВС,
живи и ради у Крушевцу,
ожењен, има два сина

Лазич Милош
рођен 21.7.1976. године,
с. Врнојевићи (Живинице)
7. вод, ЕИ и ПЕД, 51. класа
ВА КоВ, ПВС окончано као
поручник ВРС, живи и ради
у Бијелини, ожењен,
има троје деце

Лазич Миодраг
рођен 4.7.1975. године,
Крушевац, 4. вод, веза,
завршио са 40. класом,
пензионисан као старији
водник ВС, живи у
Крушевцу, ожењен,
има двоје деце

Леовац Предраг
рођен 20.12.1975. године,
Пљевља, вод није познат,
накнадно позван на
школовање које је после
неколико дана напустио,
касније конкурисао за ВА и
примљен у 51. класу смер
пешадија, као потпоручник
ВЈ погинуо на Кошарама
14.4.1999. године

Лукић Владан
рођен 16.6.1975. године,
Лозница, 1. вод, веза,
подофицир ВС, ради у
Београду, живи у
Лозници, ожењен,
има двоје деце

Лукић Драженко
с. Ступари (Кладањ), 1. вод,
СВШ напустио 1992. године,
други подаци нису познати

Лукић Жељко
рођен 12.9.1975. године,
Маглај, 7. вод, веза, 51.
класа ВА КоВ, официр
ВС, живи и ради у Нишу,
ожењен, има једно дете

Лукић Миле
рођен 11.10.1974. године,
8. вод, веза, завршио са
40. класом, подофицир ВС,
ради у Београду, живи у
Земуну, ожењен

**Љубисављевић
(раније Томе) Саша**
рођен 17.7.1975. године,
Рибарска бања, 6. вод,
веза, пензионисан као свІк
ВС, живи у Крушевцу,
разведен, има две кћерке

Мајкић Горан
рођен 7.5.1975. године,
Карловчић (Срем), 9. вод,
веза, ПВС окончао као
водник ВЈ, незапослен, живи
у Шведској, ожењен, има
сина и две кћерке

Макаш Нецад
рођен 11.2.1975. године,
Рогатица, 9. вод, погинуо
као цивил у рату у јулу
1992. године, други
подаци нису познати

Макитан Боро
рођен у јануару 1976.
године, с. Средње (Илијаш),
5. вод, пешадија, погинуо
као припадник ВРС 1995.
године, други подаци нису
познати

Малевић Александар
рођен 4.10.1975. године,
Двор на Уни, 8. вод, због
страног језика пребачен у
4. вод, из СВШ искључен
јуна 1992. године, живи и
ради у Немачкој, разведен,
има четворо деце

Марковић Дејан
рођен 18.3.1975. године,
с. Раствовница (Прокупље),
3. вод, ИнСл, подофицир ВС,
ради на Пасуљанским
ливадама, живи у Параћину,
ожењен, има две кћерке

Марковић Иван
7. вод, други подаци
нису познати

Матијашевић Горан
рођен 12.6.1975. године,
с. Крћевац (Топола), 2. вод,
артиљерија, ПВС окончао
као водник ВЈ, живи и ради у
с. Крћевац, разведен,
има једног сина

Матијевић Петар
рођен 5.12.1975. године,
с. Грабовци (Рума), 4. вод,
веза, ПВС окончао као в/к
ВЈ, живи и ради у Руми,
ожењен, има једног сина

Медаревић Жељко
рођен 7.2.1975. године,
Рашка, 3. вод, артиљерија,
подофицир ВС, ради у
Нишу, живи у Крушевцу,
ожењен, има два сина

Медовић Ертан
Тутин, 1. вод, СВШ
напустио у јуну 1992.
године, други подаци нису
познати

Медојевић Далибор
Мојковац, 4. вод, смер
пешадија, други подаци
нису познати

Мештрић Асмир
Живинице, 9. вод, СВШ
напустио у априлу 1992.
године, погинуо од удара
града 7.6.2008. године,
био је ожењен, иза њега су
остале три кћерке

Микић Драган
рођен 30.1.1974. године,
с. Горње Међурово (Ниш),
3. вод, ИнСл, подофицир ВС,
ради у Врању, живи у
Алексинцу, ожењен, има
сина и кћерку

Миковић Игор
рођен 2. 9. 1975. године,
Даниловград, 2. вод,
пешадија, подофицир ВС,
живи и ради у Београду,
ожењен, има сина и
кћерку

Миленковић Бојан
рођен 10.9.1974. године,
с. Зубовац (Крушевац),
8. вод, пешадија, ПВС
окончао као старији водник,
живи и ради у Салцбургу,
разведен, има кћерку и сина

Миленовић Александар
рођен 6.10.1975. године,
с. Брзан (Баточина),
7. вод, артиљерија,
подофицир ВС, ради у
Београду, живи у Панчеву,
ожењен, има двоје деце

Милетић Томислав
Задар, 5. вод, СВШ напустио
1992. године, други подаци
нису познати

Миликић Дејан
рођен 29.7.1974. године,
Бијело Поље, 8. вод,
пешадија, 51. класа ВА
КоВ, официр ВС, живи и
ради у Београду, ожењен,
има два сина

Миличић Небојша
рођен 16.10.1975. године,
с. Никовићи (Плужине),
3. вод, артиљерија, 51. класа
ВА КоВ, официр ВС, живи и
ради у Нишу, ожењен,
нема деце

Милојевић Владимир
рођен 17.4.1975. године,
с. Крајковац (Мерошина),
3. вод, артиљерија,
подофицир ВС, живи и
ради у Нишу, ожењен,
има два сина

Милосављевић Ненад
Пожаревац, 1. вод, СВШ
напустио 1990. године,
други подаци нису познати

Милосављевић Саша
рођен 4.3.1975. године,
Крушевац, 1. вод,
пешадија, подофицир ВС,
живи и ради у Панчеву,
ожењен, има једну кћерку

Милошевић Перица
рођен 5.8.1975. године,
Краљево, 9. вод, артиљерија,
подофицир ВС, ради у
Чачку, живи у Краљеву,
ожењен, нема деце

Мирић Бојан
Колут (Сомбор), 5. вод,
пешадија, извршио
самоубиство, други
подаци нису познати

Митић Милован
рођен 12.6.1975. године,
Прокупље, 7. вод, пешадија,
подофицир ВС, ради у
Нишу, живи у Прокупљу,
ожењен, има троје деце

Митровић Борис
рођен 4.4.1976. године,
Алексинач, 9. вод, ИнСл,
52. класа ВТА КоВ,
официр ВС, ради у Нишу,
живи у Алексинцу, није
ожењен, нема деце

Митровић Ненад
рођен 20.3.1975. године,
Штип, 9. вод, ОМЈ, живео и
радио као подофицир ВС у
Пожаревцу, 2005. године
извршио самоубиство, био је
ожењен, иза њега су
остала два сина

Митровић Новица
рођен 2.9.1975. године,
Београд, 5. вод, веза,
прекинуо школовање на
ВА КоВ у 51. класи,
подофицир ВС, живи и
ради у Београду, разведен,
има двоје деце

Мишовић Милан
рођен 21.11.1975. године,
Никшић, 8. вод, пешадија,
подофицир ВЦГ, живи и
ради у Никшићу, ожењен,
има две кћерке и сина

Мишевски Горан
рођен 29.6.1975. године,
Скопље, 2. вод, СВШ
напустио из Београда
1992. године, живи и ради
у Немачкој, ожењен има
сина и кћерку

Московљевић Жељко
рођен 6.4.1975. године,
с. Варна (Шабач), 1. вод,
инжињерија, подофицир
ВС, ради у Београду, живи у
с. Варна, није ожењен

Мујарић Бего
рођен 15.8.1975. године,
Завидовићи, 4. вод, СВШ
напустио у априлу 1992.
године, ПВС окончао као
поручник, пилот
хеликоптера ОС БиХ,
живи и ради у
Амстердаму, ожењен, има
четворо деце

Мулаосмановић Нецад
рођен 10.1.1976. године,
с. Вујновићи (Калиновик),
8. вод, СВШ напустио у мају
1992. године, живи и ради у
Сарајеву, ожењен,
има двоје деце

Муњин Дејан
7. вод, пешадија, напустио
ПВС, живи и ради у
Женеви, други подаци
нису познати

Муратовић Сеад
рођен 1.5.1975. или 1976.
године, с. Загуљача (Нови
Пазар), 3. вод, СВШ
напустио у јуну 1992.
године, живи и ради у
Немачкој, други подаци
нису познати

Муслија Омер
2. вод, артиљерија,
напустио ПВС као
подофицир ВЈ, последње
познато пребивалиште је
Рума или околина, други
подаци непознати

Мустајбеговић Адмир
рођен 25.9.1974. године,
Кисељак, 9. вод, СВШ
напустио у априлу 1992.
године, ПВС окончао као
надпоручник Војске ФБиХ,
живи и ради у Кисељаку,
ожењен, има двоје деце

Нанев Игор
рођен 18.8.1975. године,
Свети Никола, 3. вод,
СВШ напустио у другој
години, живи и ради у
Немачкој, ожењен,
има двоје деце

Наумоски Звонко
рођен 13.10.1975. године,
Струга, 8. вод, СВШ
напустио у другој години,
живи и ради у Охриду,
ожењен, има две кћерке

Недељковић Милун
рођен 2.1.1975. године,
Смедерево, 5. вод, веза,
51. класа ВА КоВ, официр
ВС, ради у Београду, живи
у Смедереву, ожењен,
има двоје деце

Недељковић Саша
Медвеђа (Лесковац), 7. вод,
ИнСл, ПВС окончао као
подофицир ВС, други
подаци нису познати

Николић Горан
Босанска Градишка, 7.
вод, други подаци нису
познати

Николић Оливер

рођен 12.3.1975. године,
Бајина Башта, 5. вод, веза,
подофицир ВС, живи и ради
у Ужицу, ожењен,
има једног сина

Николић Саша

рођен 17.6.1975. године,
Јагодина, 8. вод,
артиљерија, подофицир
ВС, живи и ради у
Јагодини, ожењен, има
троје деце

Николић Саша

рођен 5.3.1975. године,
с. Дубље (Богатић), 4. вод,
ОМЈ, подофицир ВС, ради у
Београду, живи у Панчеву,
ожењен, има двоје деце

Новаковић Горан

рођен 16.12.1975. године,
с. Сушица (Ваљево),
3. вод, веза, подофицир
ВС, живи и ради у
Ваљево, ожењен,
нема деце

Нукић Дамир

рођен 20.6.1975. године,
с. Корај, 3. вод, СВШ
напустио у марту 1992.
године, живи и ради у
Словенији, ожењен,
има два сина

Нухију Фитим

Куманово, 7. вод, погинуо
у саобраћајној несрећи
15.5.1994. године, други
подаци нису познати

Обрадовић Велимир

Краљево, 8. вод, СВШ
напустио у другој години,
други подаци нису познати

Омеровић Газија

рођен 12.9.1975. године,
Каменица (Зворник),
2. вод, ОМЈ, школовање
завршио, није промовисан
због држављанства, живи
и ради у Француској,
ожењен, има три кћерке

Османовић Сабахудин

рођен 24.10.1975. године,
Теочак, 4. вод, СВШ
напустио по доласку у
Београд јуна 1992. године,
живи и ради у САД, ожењен,
има троје деце

Павловић Драган

рођен 6.5.1975. године,
Костолац, 2. вод,
артиљерија, ПВС окончао
као водник, живи и ради
у Костолцу, ожењен,
има два сина

Павловић Милан

рођен 25.8.1975. године,
с. Вуча (Куршумлија), 3. вод,
ИнСл, подофицир ВС, живи
и ради у Рашки, ожењен,
има кћерку и сина

Павловић Милош

рођен 28.1.1975. године,
с. Гокчаница (Краљево),
9. вод, ОМЈ, ПВС окончао
као вк ВЈ, живи и ради у
Краљево, није ожењен,
нема деце

Палаврић Јасмин

рођен 27.1.1976. године,
Кисељак (Тузла), 5. вод,
СВШ напустио 1992. године
са Пазарића, живи у
Кисељаку (Тузла), ожењен,
други подаци нису познати

Пандилоски Живко

рођен 5.10.1975. године,
Тетово, 6. вод, СВШ
напустио у марту 1992.
године, живи и ради у
Норвешкој, ожењен, има
једно дете

Пантић Јован

рођен 2.3.1975. године,
с. Радушa (Уб), 9. вод, ЕИ и
ПЕД, подофицир ВС, живи и
ради у Пироту, ожењен,
има двоје деце

Пантић Љубиша

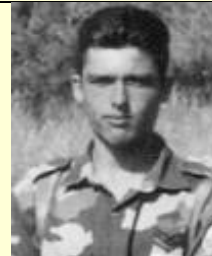
рођен 16.6.1975. године,
с. Гргуре (Блаце), 1. вод,
веза, подофицир ВС, живи
у с. Гргуре, ожењен,
има двоје деце

Папић Горан

рођен 13.1.1975. године,
Младеновац, 4. вод, веза,
СВШ напустио у трећој
години, живи и и ради у
Младеновцу, није ожењен,
нема деце

Пејин Живан

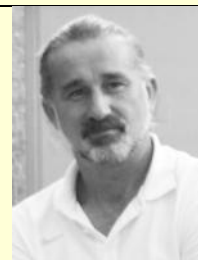
рођен 4.10.1975. године,
Тител, 6. вод, ОМЈ, ПВС
окончао као водник ВЈ,
није ожењен, нема деце

Пековић Славољуб

рођен 26.8.1975. године,
с. Свраке (Колашин), 8. вод,
пешадија, подофицир ВС,
живи и ради у Београду,
ожењен, има сина и ћерку

**Перић Комшић
Блаженко**

рођен 9.6.1975. године,
Нови Травник, 9. вод,
СВШ напустио у априлу
1992. године, живи и ради
у Швајцарској, ожењен,
има кћерку и сина

Перић Стевица

рођен 27.9.1975. године,
с. Доње Црњелово
(Бијељина), 1. вод, веза,
подофицир у ОС БиХ, живи
и ради у Бањалуци, ожењен,
има два сина

Перуничкић Вукојица

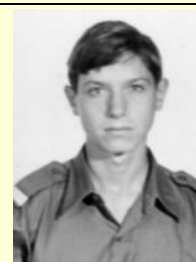
рођен 21.2.1975. године,
Сивац, 5. вод, пешадија,
подофицир ВС, живи и
ради у Сомбору, ожењен,
има два сина

Петковић Саша

рођен 2.1.1976. године,
Таковица, 4. вод,
артиљерија, подофицир ВС,
ради у Рашки, живи у
Косовској Митровици,
ожењен, има три сина

Петковски Марјан

Куманово, 5. вод, СВШ
напустио у јуну 1992.
године, официр МУП
Македоније, живи и ради
у Куманову, ожењен, има
двоје деце, други подаци
нису познати

Петровић Бобан

рођен 29.12.1975. године,
Пирот, 6. вод, веза, 51. класа
ВА КоВ, официр ВС, ради у
Нишу, живи у Пироту,
ожењен, има два сина

Петровић Дејан

рођен 28.7.1974. године,
Лапово, 4. вод, ОМЈ,
подофицир ВС, ради у
Нишу, живи у Прокупљу,
ожењен, има петоро деце

Петровић Иван

рођен 24.3.1974. године,
Пећ, 9. вод, пешадија,
пензионисан као заставник
ВСЦГ, одликован медаљом
за храброст, живи у
Крушевцу, разведен,
има кћерку

Петровић Оливер

рођен 19.5.1975. године,
с. Бреница (Ниш), 9. вод,
ОМЈ, подофицир ВС,
живи и ради у Нишу,
ожењен, има два сина

Петровић Предраг

Нови Београд, 2. вод, СВШ
напустио 1990. године,
други подаци нису познати

Петровић Саша

рођен 13.10.1975. године,
с. Дебелица (Књажевац),
3. вод, артиљерија,
подофицир ВС, ради у
Зајечару, живи у с.
Дебелица, ожењен,
има кћерку

Петровић Томислав

рођен 1.4.1974. године,
Чачак, 4. вод, пешадија,
подофицир ВС, ради у
Пожеги, живи у Чачку, није
ожењен, нема деце

Петровски Стојанче

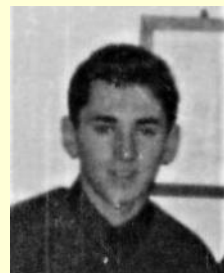
рођен 13.7.1976. године,
с. Миљино (Лозово код
Велеса), 4. вод, СВШ
напустио у фебруару
1992. године, живи и ради
у Свети Никола, ожењен,
има две кћерке

Пећи Давор

рођен 28.4.1976. године,
Славонска Пожега, 5. вод,
СВШ напустио у септембру
1991. године, живи и ради у
Немачкој, ожењен,
има једно дете

Пивашевић Саша

рођен 18.11.1975. године,
с. Тишина (Шамац),
9. вод, пешадија, нестао
12.9.1995. године код
Дрвара као припадник
ВРС, тело пронађено
12.11.1995. године
када је званично
проглашен мртвим

Пољаковић Нихад

рођен 1974. године,
с. Витница (Зворник), 3. вод,
СВШ напустио 1992. године,
живи и ради у САД, ожењен,
има двоје деце, други подаци
нису познати

Поровић Златко

Пријепоље, 4. вод, ОМЈ,
ПВС окончао као в/к ВЈ,
једно време радио у
Холандији, други подаци
нису познати

Профиловић Филип
рођен 23.8.1975. године,
Рашка, 4. вод, пешадија,
СВШ напустио 1994. године,
незапослен, живи у Рашки,
ожењен, има двоје деце

Прскарски Антонио
рођен 1.2.1976. године,
Валандово, 6. вод, СВШ
напустио после прве
године, ради у Ђевђелији,
живи у Валандову,
ожењен, има троје деце

Раденковић Александар,
рођен 6.6.1975. године,
Обилић, 2. вод, веза,
подофицир ВС, живи и ради
у Нишу, ожењен,
има сина и кћерку

Радивојевић Миладин
рођен 27.7.1975. године,
Трестеник, 7. вод,
пешадија, подофицир ВС,
ради у Краљеву, живи у
Крушевцу, ожењен има
два сина и кћерку

Радмановић Миљан
рођен 11.5.1975. године,
Брус, 8. вод, артиљерија,
подофицир ВС, живи и ради
у Бачкој Тополи, ожењен,
има двоје деце

Радонић Гојко
рођен 23.6.1975. године,
Добановци, 8. вод, веза,
СВШ напустио после
треће године, живи и ради
у Канади, разведен, има
сина и кћерку

Радоњић Саша
рођен 20.3.1976. године,
Београд, 1. вод, веза,
подофицир ВС, живи и ради
у Београду, ожењен,
има једну кћерку

Радоњић Сергеј
рођен 20.3.1976. године,
Београд, 1. вод, веза,
школовање завршио са 40.
класом, подофицир ВС,
радио у Београду,
преминуо 3.8.2019.
године, сахрањен на
гробљу Лешће у Београду,
био је ожењен, иза њега су
остали син и кћерка

Рађељац Јанко
6. вод, артиљерија,
подофицир ВС, други
подаци нису познати

Рајић Дејан
рођен 8.8.1975. године,
Ћуприја, 5. вод, ОМЈ,
подофицир ВС, живи и
ради у Панчеву, ожењен,
има једног сина

Рикић Данијел
рођен 12.5.1975. године,
Бијељина, 7. вод, ОМЈ,
искључен из СВШ у 4.
години, ПВС окончао као
капетан ВРС, живи и ради у
Берлину, разведен,
има две кћерке

Роквић Бобан
рођен 2.11.1975. године,
Дрвар, 5. вод, ИнСл,
прекинуо школовање на
ВТА КоВ у 52. класи,
ПВС окончао као
подофицир, живи и ради у
Аустралији

Савић Бобан

рођен 13.5.1975. године,
Рашка, 6. вод, веза,
подофицир ВС, живи и ради
у Рашки, ожењен,
има двоје деце

Савић Добривоје

рођен 1.5.1975. године,
Гружа (Кнић), 5. вод,
пешадија, ПВС окончао
као водник ВЈ, живи и
ради у Краљеву, ожењен,
има два сина

Салихбеговић Сафет

рођен 21.3.1975. године,
Мали Зворник, 6. вод, веза,
подофицир ВС, ради у
Новом Саду, живи у Руми,
ожењен, из три брака има
три кћерке и сина

Салчиновић Алвир

6. вод, други подаци нису
познати

Сарван Аднан

Добој, 4. вод, други подаци
нису познати

Севећ Небојша

рођен 29.9.1975. године,
с. Жлијебац (Братунац),
4. вод, инжињерија,
пензионисан као свјк ВЈ,
живи у Београду, ожењен,
нема деце

Сејдиновић Един

рођен 2.10.1976. године,
Лукавац (Тузла), 9. вод,
СВШ напустио у априлу
1992. године, подофицир ОС
БиХ, живи у Лукавцу,
ожењен, има двоје деце

Сејдиновић Емир

9. вод, други подаци нису
познати

Сејдиновић Семир

рођен 10.10.1975. године,
Тешањ, 7. вод, живи у
Тешњу, ожењен, други
подаци нису познати

Сејфић Един

Бијело Поље, 4. вод,
пешадија, ПВС окончао
као подофицир ВЈ, сада
живи и ради у
Швајцарској, други
подаци нису познати

Секулић Слободан

рођен 17.1.1975. године,
Ниш, 7. вод, веза, 51. класа
ВА КоВ, официр ВС, живи и
ради у Нишу, ожењен,
има две кћерке

Симић Предраг

рођен 5.6.1975. године,
Кузмин, 1. вод, веза,
подофицир ВС, ради у
Београду, живи у
Обреновцу, ожењен,
има једну кћерку

Симић Предраг
рођен 31.10.1974. године,
Врчин, веза, дошао из 38.
класе у трећој години и
напустио у истој години,
живи у Врчину, ради у
Београду, ожењен,
има двоје деце

Сич Дејан
рођен 5.3.1975. године,
Панчево, 3. вод, пешадија,
прекинуо школовање на
ВА КоВ у 51. класи,
подофицир ВС, живи и
ради у Панчеву, ожењен,
има две кћерке

Скорић Милан
рођен 21.12.1975. године,
Бела Црква (Крупањ), 9. вод,
инжињерија, пензионисан
као старији водник ВЈ, живи
у Шапцу, ожењен,
има троје деце

Смајић Хајрудин
7. вод, други подаци нису
познати

Соколов Симеон
рођен 29.6.1975. године,
Кочани, 2. вод, СВШ
напустио у септембру 1991.
године, живи и ради у
Кочанима, ожењен,
има две кћерке

Спасовски Игор
рођен 13.6.1975. године,
Виница, 6. вод, СВШ
напустио у децембру
1991. године, живи и ради
у Виници, ожењен,
има два сина

Спасојевић Душко
рођен 21.2.1976. године,
Сарајево, 1. вод, ИнСл,
подофицир ОС БиХ, ради у
Сарајеву, живи на Палама,
ожењен, има двоје деце

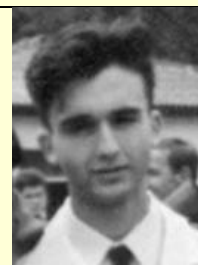
Срећковић Срећко
рођен 12.3.1975. године,
Ваљево, 3. вод, ЕИ и ПЕД,
ПВС окончао као в/к ВЈ,
живи и ради у Ваљеву,
није ожењен, нема деце

Стајић Небојша
рођен 7.4.1976. године,
Билећа, 8. вод, веза, 51.
класа ВА КоВ, официр ОС
БиХ, ради у Сарајеву, живи
у Билећи, ожењен,
има сина и кћерку

Станимировић Дејан
рођен 18.5.1975. године,
с. Белотинац (Дољевац),
6. вод, ИнСл, ПВС
окончао као св/к, живи и
ради у Нишу, ожењен,
има кћерку

Станисављевић Ненад
рођен 14.5.1975. године, Ниш,
7. вод, веза, подофицир ВС,
живи и ради у Нишу, није
ожењен, нема деце

Станишић Слађан
рођен 28.9.1975. године,
Кисељак, 7. вод, СВШ
напустио у марту 1992.
године, живи и ради у
Кисељаку, ожењен,
има двоје деце

Станковић Бојан
рођен 21.5.1975. године,
Прокупље, 6. вод, веза,
школовање завршио са
40. класом, подофицир ВС,
ради у Нишу, живи у
с. Држановац (Житорађа),
ожењен, има сина и кћерку

Станковић Иван
Јагодина, 7. вод, СВШ
напустио после прве
године, други подаци нису
познати

Станковић Мирко
рођен 5.2.1976. године,
Мионица, 6. вод, ЕИ и ПЕД,
подофицир ВС, живи и ради
у Зрењанину, ожењен,
има три сина

Станојевић Зоран
рођен 16.7.1975. године,
Вучје, 3. вод, артиљерија,
51. класа ВА КоВ,
пензионисан као кК ВЈ,
живи у Вучју, ожењен,
има две кћерке

Стевић Ненад
рођен 17.4.1976. године,
Ниш, 5. вод, артиљерија,
подофицир ВС, ради у
Нишу, живи у Јагодини,
ожењен, има кћерку и сина

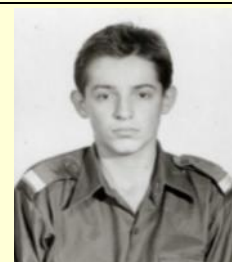
Стефановић Бранко
Лозница, 8. вод, СВШ
напустио у првој години
због болести, други
подаци нису познати

Стојадиновић Владица
рођен 12.6.1975. године,
Сокобања, 1. вод, веза, ПВС
окончао као подофицир ВЈ,
живи и ради у Сокобањи,
ожењен, има једну кћерку

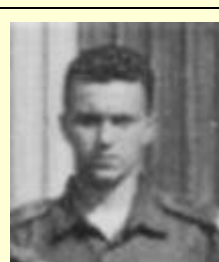
Стојаковић Станислав
с. Добрљин (Босански
Нови), 5. вод, други
подаци нису познати

Стојановић Александар
рођен 18.8.1975. године,
с. Росица (Крушевац), 1. вод,
пешадија, подофицир ВС,
ради у Нишу, живи у
Крушевцу, ожењен,
има једно дете

Стојановић Иван
рођен 1.3.1975. године,
Ниш, 4. вод, ИнСл, ПВС
окончао као вК ВЈ, други
подаци нису познати

Стојановић Ранко
рођен 28.6.1976. године,
Шековићи, 5. вод, пешадија,
подофицир ОС БиХ, живи у
Сарајеву, ожењен,
има једног сина

Стојановић Саша
рођен 6.3.1975. године,
Пожаревац, 3. вод, ОМЈ,
ПВС окончано као вК ВЈ,
живи и ради у Вршцу,
ожењен, има двоје деце

Стојановић Слободан
рођен 13.11.1974. године,
Матарушка бања, 2. вод,
искључен из СВШ у првој
години, живи и ради у
Матарушкој бањи, ожењен,
нема деце

Соколов Љупчо
Штип, 8. вод, СВШ
напустио после прве
године, други подаци нису
познати

Стојиљковић Зоран
рођен 27.5.1975. године,
Јагодина, 5. вод, веза,
подофицир ВС, ради у
Нишу, живи у Јагодини,
ожењен, има две кћерке

Стојмиловски Ванчо
рођен 21.8.1975. године,
Кочани, 1. вод, СВШ
напустио почетком 1992.
године, живи и ради у
Струги, ожењен,
има три кћерке

Стојмиров Љубиша
рођен 13.9.1975. године,
Пробиштип, 3. вод, СВШ
напустио 1992. године по
доласку у Београд, живи и
ради у Скопљу, ожењен,
има двоје деце

Стојчевски Блаже
рођен 4.1.1975. године,
Крива Паланка, 8. вод,
СВШ напустио у другој
години, ради на ГП Деве
Баир (ка Бугарској), живи
у Кривој Паланци,
ожењен, има двоје деце

Стојчевски Владимир
рођен 12.7.1975. године,
Качарево, 9. вод, веза,
подофицир ВС, живи и ради
у Панчеву, ожењен,
има две кћерке

Стошић Срђан
рођен 5.1.1975. године,
Пожаревац, 2. вод, ОМЈ,
прекинуо школовање на
ВА КоВ у 51. класи,
подофицир ВС, живи и
ради у Пожаревцу,
ожењен, има два сина

Сулејмани Ридван
с. Топоница (Косовска
Каменица), 1. вод, СВШ
напустио крајем 1991.
године, други подаци нису
познати

Тадић Илија
рођен 26.9.1975. године,
с. Стража (Сребреник),
2. вод, СВШ напустио
са Пазарића 1992. го-
дине. Живи и ради у
Аустрији, ожењен,
има четворо деце

Тановић
5. вод, из Црне Горе,
напустио у периоду
прилагођавања, други
подаци нису познати

Тафиловић Муамер
рођен 21.9.1975. године,
с. Ковачи (Тутин), 3. вод,
СВШ напустио у јуну
1992. године, живи и ради
у Немачкој, ожењен,
има троје деце

Тегелгија Томислав
рођен 16.9.1975. године,
Мркоњић град, 2. вод,
пешадија, после рањавања
пензионисан као влк ВЈ,
живи у Сремској Каменици,
ожењен, има две кћерке

Теофиловић Зоран,
рођен 27.2.1975. године,
Добој, 1. вод, ЕИ и ПЕД,
подофицир ВС, живи и
ради у Старој Пазови,
ожењен, има три кћерке
и два сина

Терзић Веселин
7. вод, пешадија, други
подаци нису познати

Терзић Суљо
рођен 18.5.1975. године,
Тешањ, 6. вод, СВШ
напустио у априлу 1992.
године, подофицир у ОС
БиХ, живи у Тешњу,
ожењен, има сина
и кћерку

Тешић Славиша
рођен 6.6.1974. године,
Зворник, 3. вод, ЕИ и ПЕД,
ПВС окончао као поручник
ВРС, живи и ради у
Немачкој, ожењен, из два
брака има две кћерке

Тијановић Зијад
рођен 5.7.1975. године, с.
Врста (Бихаћ), 2. вод,
СВШ напустио крајем
1991. године, живи и ради
у Бихаћу, ожењен,
има троје деце

Томић Дарко
Лозница, 3. вод, пешадија,
ПВС окончао као подофицир
ВЈ, живи и ради у
Холандији, ожењен, други
подаци нису познати

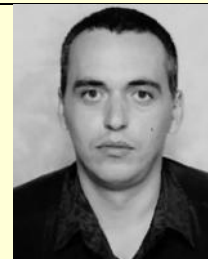
Томић Дејан
рођен 13.1.1975. године,
Куршумлија, 2. вод, веза,
подофицир ВС, ради у
Новом Саду, живи у
Ср. Каменици, ожењен,
има сина и кћерку

Топчић Ријад
рођен 10.2.1975. године,
Власеница, 6. вод, СВШ
напустио по изласку из
Пазарића 1992. године, ПВС
окончао као надводник
АБиХ, живи и ради у Тузли,
ожењен, има једну кћерку

Тошић Срђан
рођен 17.6.1975. године,
Баточина, 1. вод, веза,
пензионисан као свлк ВС,
живи у Баточини, ожењен,
има двоје деце

Трајков Александар
рођен 9.9.1975. године,
Виница, 5. вод, СВШ
напустио у септембру 1991.
године, живи и раду у
Виници, ожењен,
има двоје деце

Трајков Горан
рођен 1.11.1975. године,
с. Росоман (Квадарци),
8. вод, СВШ напустио у
фебруару 1992. године,
живи и ради у Шведској,
ожењен, има две кћерке

Тривуновић Драже
рођен 23.9.1975. године,
с. Шипраге (Котор Варош),
9. вод, пешадија, ПВС
окончао као старији водник
ВС, више пута рањаван,
живи у с. Шипраге,
разведен, има двоје деце

Трифуновић Иван
Алексинач, 7. вод,
артиљерија, подофицир
ВС, живи у Алексинцу,
ради у Нишу, други
подаци нису познати

Трнавац Душан
околина Ужица, 9. вод, на
школовање позван накнадно,
напустио у периоду
прилагођавања, други
подаци непознати

Тупајић Асмир
рођен 8.4.1975. године,
с. Вуковије (Калесија),
1. вод, СВШ напустио у
априлу 1992. године,
подофицир у ОС БиХ,
живи у с. Вуковије,
ожењен, има двоје деце

Ђирковић Жељко
рођен 15.9.1975. године,
Зворник, 6. вод, пешадија,
пензионисан после
рањавања као ВК ВЈ, живи
на Новом Београду, ожењен,
има сина и кћерку

Ђоралић Енес
с. Ђоралићи (Џазин),
9. вод, СВШ напустио у
другој години, други
подаци нису познати

Ђулум Дарко
рођен 7.10.1975. године,
Гламоч, 3. вод, веза, ПВС
окончао као старији водник
ВРС, живи и ради у
Бијељини, ожењен,
има двоје деце

Халилагић Алмир
Котор Варош, 6. вод,
други подаци нису
познати

Ханџић Ибрахим
8. вод, други подаци нису
познати

Хасковић Џемал
рођен 20.6.1975. године,
Бијело Поље, 8. вод,
пешадија, СВШ напустио
у фебруару 1994. године,
живи и ради у Немачкој,
ожењен, има троје деце

Хусановић Нецад
рођен 11.6.1975. године,
Завидовићи, 1. вод, СВШ
напустио у априлу 1992.
године, живи и ради у
Луксембургу, ожењен,
има троје деце

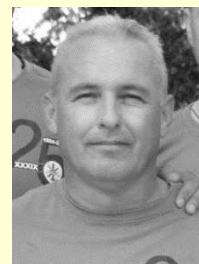
Хусејновић Сенад
рођен 21.7.1976. године,
Соко (Грачаница, БиХ), 5.
вод, СВШ напустио у јуну
1992. године, живи и ради
у Марибору, ожењен,
има сина и кћерку

Цветановић Перица
Бујановац, 4. вод, други
подаци нису познати

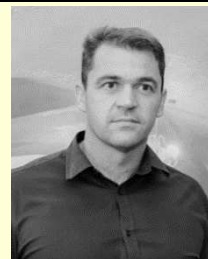
Цвијић Мирко
рођен 5.1.1975. године,
Стапар (Сомбор), 7. вод,
ЕИ и ПЕД, подофицир
ВС, ради на Батајници,
живи у Сиригу, ожењен,
има две кћерке

Цекић Никола
рођен 16.11.1975. године, 9.
вод, ИнСл, искључен из
СВШ у трећој години, живи
и ради у Лесковцу, ожењен,
нема деце

Шатара Горан
рођен 2.3.1975. године,
Бачка Паланка, 5. вод,
веза, ПВС окончао као
водник ВЈ, доктор наука
менаџмента у спорту,
живи и ради у Бачкој
Паланци, ожењен,
има двоје деце

Шеховић Елведин
рођен 17.12.1975. године,
Сарајево, 5. вод, СВШ
напустио у априлу 1992.
године, живи и ради у
Сарајеву, ожењен,
има једног сина

Шкалоња Жељко
рођен 16.7.1975. године,
Шипово, 9. вод, ОМЈ, 51.
класа ВА КоВ, официр
ВС, живи и ради у
Београду, ожењен,
нема деце

Шљиванчанин Милета
рођен 21.10.1975. године,
8. вод, веза (3. година),
пешадија (4. година), ПВС
окончао као вк ВЈ, живи и
ради у Канади, ожењен,
има двоје деце

Шукурица Мухамед
Пећ, 7. вод, живи и ради у
САД, други подаци нису
познати

Шутровић Муамер
4. вод, други подаци
нису познати

СЕЋАЊЕ НА ПОГИНУЛЕ И ПРЕМИНУЛЕ ПРИПАДНИКЕ КЛАСЕ

Бојан Ђуровић

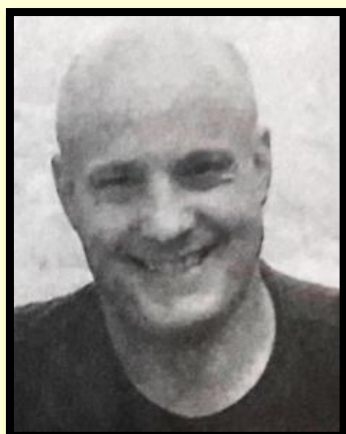

Рођен је 3.6.1975. године у Пироту. Током прве две године школовања у СВШ КоВ био је у 1. воду. Школовање је завршио у роду везе. Службовао је у Гњилану, Приштини и Бујановцу.

Пензионисан је због болести пошто је 2006. године преживео мождани и срчани удар. Живео је у Пироту, био је разведен. Иза њега је остао син Атанасије. Преминуо је после дуже болести 20.8.2017. године, сахрањен је у Пироту.

Био је оснивач и председник ЖФК „Јединство 2014“ из Пирота па је у његову част у Пироту 2018. године покренут међународни меморијални фудбалски турнир за жене назван његовим именом.

Сергеј Радоњић

Рођен је 20.3.1976. године у Београду. Током прве две године школовања са братом близанцем Сашом је био у 1. воду. Школовање је завршио у роду везе са 40. класом 1995. године. Службовао је у Београду.

Преминуо 3.8.2019. године од последица срчаног удара. Сахрањен на гробљу Лешће у Београду.

Био је ожењен, а иза њега су остали син и кћерка.

Ненад Митровић

Рођен је 20.3.1975. године у Штипу где му је отац као под-официр ЈНА био на служби. У прве две године школовања био је у 9. воду. Школовање је завршио у смеру ОМЈ. Службовао је у Краљеву и Пожаревцу.

Ратне 1999. године добио је два сина близанца. На жалост, оба детета су рођена са здравственим проблемима. Без стана и са скромним новчаним примањима, он и супруга нису били у могућности да приуште лечење деце.

Извршио је самоубиство 1.6.2005. године. Сахрањен је у Пожаревцу 3.6.2005. године.

Асмир Мештрић

Мештрић Асмир је рођен 1975. године, а родом је био из Живиница код Тузле. У прве две године школовања био је у 9. воду. Школовање је напустио са Пазараћа крајем априла 1992. године.

Бавио се грађевинском лимаријом. У суботу, 7.6.2008. године Асмир је са неколико колега уграђивао олуке на једној кући у селу Башиговци код Живиница. Пошто се припремало невреме кренуо је кући, али је на том путу погинуо од удара грома.

Био је ожењен и иза њега су остале три кћерке.

Нецад Макаш

Макаш Нецад је рођен у Рогатици 11.2.1975. године. У прве две године школовања био је у 9. воду. Школовање је напустио по доласку класе у Београд 1992. године.

Према доступним информацијама смртно је страдао приликом одласка кући у јулу 1992. године. Други подаци нису познати.

Селвер Дувњак

Дувњак Селвер је рођен у Бугојну. У прве две године школовања био је у 7. воду. Када су избили оружани сукоби у БиХ он напушта школовање у СВШ КоВ и враћа се у родно место.

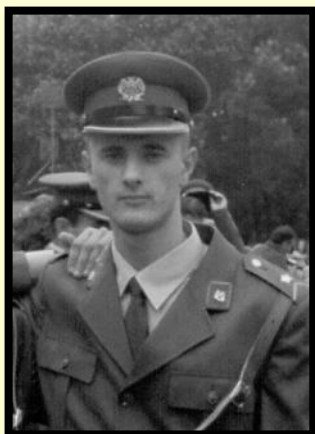
Погинуо је код Бугојна 10.7.1993. године као припадник Армије БиХ. Други подаци нису познати.

Бојан Мирић

Мирић Бојан је пре доласка у СВШ КоВ живео у селу Колут код Сомбора. У прве две године школовања био је у 5. воду. Школовање је завршио у смеру пешадија.

Према доступним информацијама под непознатим околностима је извршио самоубиство. Сахрањен је у Колуту. Други подаци нису познати.

Боро Макитан

Макитан Боро је рођен у јануару 1976. године у Сарајеву. Пре доласка у СВШ живео је у селу Средње, општина Илијаш. У прве две године школовања био је у 5. воду. Школовање је завршио у смеру пешадија.

Није познат датум и под којим околностима је изгубио живот као припадник ВРС, осим да је то било вероватно 1995. године.

Саша Пивашевић

Пивашевић Саша је рођен у Шамцу 18.11.1975. године. У прве две године школовања био је у 9. воду. Школовање је завршио у смеру пешадија.

Као припадник ВРС нестао је 12.9.1995. године код Дрвара. Његово тело је пронађено три месеца касније и званично је проглашен мртвим 12.11.1995. године.

Фитим Нухију

Нухију Фитим је био у 7. воду 39. класе, родом из Куманова.

Није познато када је тачно напустио школовање, вероватно у периоду до фебруара 1992. године када је већина питомаца из Македоније прекинула школовање.

Погинуо је у саобраћајној несрећи 15.5.1994. године. Други подаци нису познати.

Једно име је својим херојством заслужило да се овде помене иако је само неколико дана био припадник 39. класе. То је потпоручник Леовац Предраг.

Школовање у СВШ КоВ је напустио током периода прилагођавања на писани подаци, као ни сећања других припадника класе, о њему не постоје. Зна се да је четири године касније поново био са припадницима 39. класе који су школовање наставили у 51. класи Војне академије КоВ.

Предраг Леовац

Рођен је 20.12.1975. године у Пљевљима где је завршио основну школу. На школовање у СВШ КоВ је позван накнадно, али је већ после неколико дана напустио школовање. Због тога није познато у који вод је био распоређен.

Четири године касније, пошто је завршио гимназију у Пљевљима, конкурисао је и примљен на ВА КоВ у 51. класу, односно у исту класу са „класићима“ из Сарајева који су после СВШ школовање наставили на ВА КоВ. Одабрао је смер пешадија.

По завршеном школовању на ВА добија распоред у 125. мтбр у 53. гранични батаљон, као командир интервентног вода на караули Ћафа Прушит.

Потпоручник Леовац Предраг (фото: Интернет, непознат аутор)

У октобру 1998. године, приликом патролирања, пас који је био у патроли са граничарима је активирао једну противпешадијску мину при чему је потпоручник Леовац теже рањен. Гелер му је поломио вичичну кост на три места и зауставио се испод плећке. Пребачен је на ВМА одакле је на лични захтев отпуштен „да не заузима кревет рањеницима који су свакодневно пристизали“. На кућном лечењу је био до фебруара 1999. године када се недовољно опорављен вратио у јединицу.

Потпоручник Предраг Леовац је погинуо 14. априла 1999. године када га је у врат погодио снајперски метак.

У Пљевљима је основан Културни центар који носи име „Предраг Пеђа Леовац“

*СУСРЕТИ И ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ ОД
ЗАВРШЕТКА ШКОЛОВАЊА ДО ДАНАС*

10 година после

Први сусрет класе је организован поводом десет година од завршетка школовања. Иако је традиција да прво окупљање буде након пет година, имајући у виду да је то требало бити 1999. године, одмах после НАТО агресије, разумљиво је зашто је тај сусрет пролонгиран.

Организатори сусрета су били Петар Ђорђевић и Миладин Радивојевић. Пред њима је био велики изазов јер није било контакта са великим бројем класића. Многи стари бројеви више нису постојали, многи класићи више нису живели у родним местима, а посебан проблем је био пронаћи класиће који више нису у активној служби. Анимиран је већи број припадника класе који су позивали оне чије су бројеве и адресе негде сачували. На тај начин је успело да се окупи 78 бивших питомаца и 6 командира.

Сусрет је уприличен у ресторану „Станојева кафана“ дана 26.6.2004. године у Крушевцу.

*Прослава 10 година од завршетка школовања, питомци и командири 39. класе, јун 2004. година, Крушевац
(фото: приватна архива)*

15 година после

Ово окупљање поводом прославе 15 година од завршетка школовања је остало упамћено по веома важној одлуци коју су припадници класе и организатори окупљања донели.

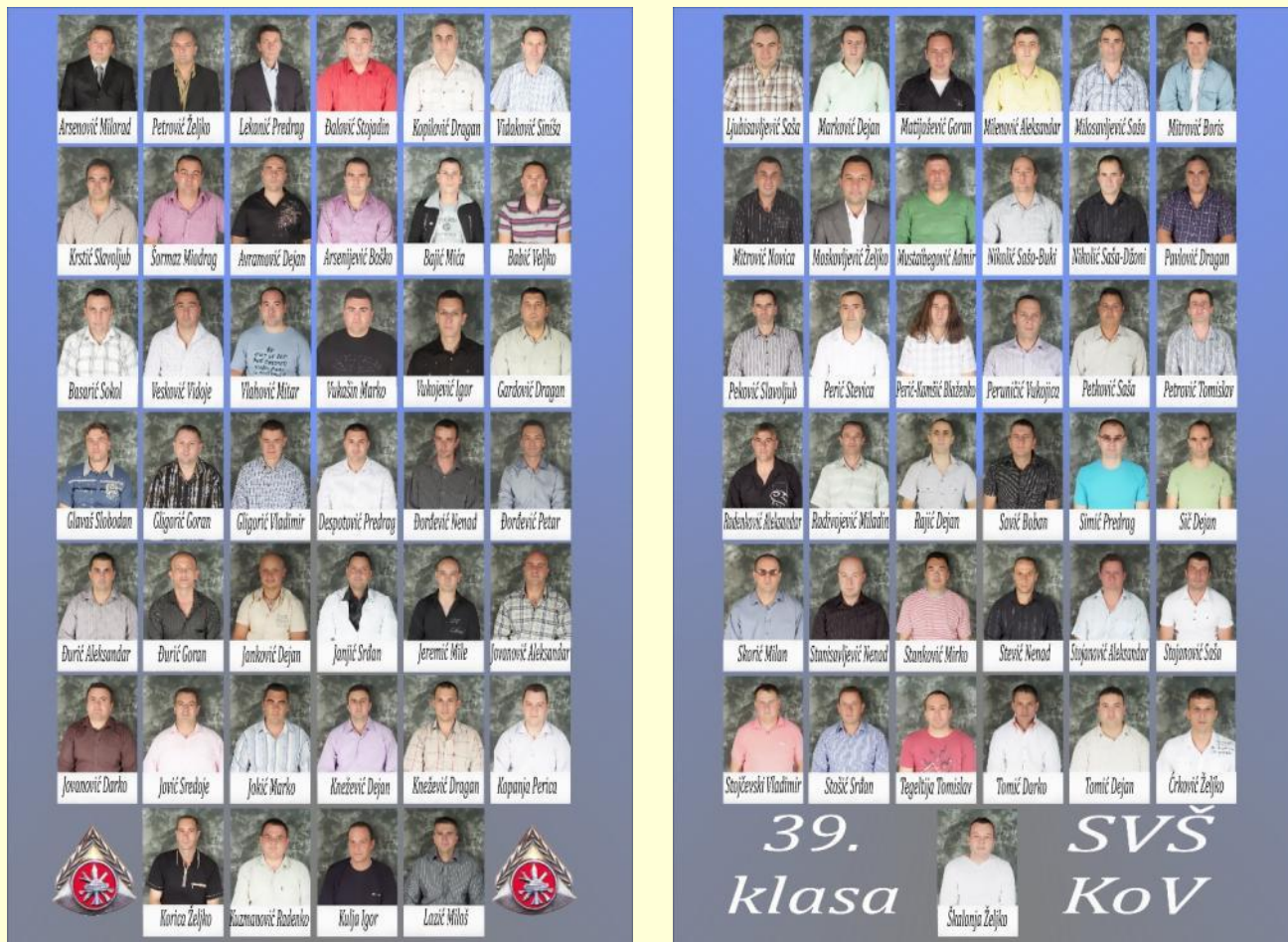
Те године је интернет на овим просторима доживео своју експанзију, друштвене мреже су постале место за виртуелно дружење и у априлу те године на Фејсбуку је формирана група 39. класе. Администратори групе су постепено почели да проналазе своје другове из средње школе. Нови чланови групе су доводили друге и до окупљања поводом 15 година на групи је било преко сто питомаца 39. класе. Тада је одлучено да су од тог окупљања добродошли сви бивши питомци 39. класе, без обзира на разлог прекида школовања. Многи од њих су били принуђени да то ураде и готово једногласно је одлучено да то не може и не сме бити препрека за наставак дружења са тим људима и за њихово присуство на окупљањима.

Организатори су у складу са тим договором позвали све доступне класиће, а на Фејсбуку је покренута акција да се пронађе и обавести што већи број другова. Акција је била успешна

јер су у Панчево по први пут 26.9.2009. године дошли класићи из Хрватске и оба ентитета БиХ. Неки су дошли из Канаде, Холандије, Немачке...

Гости на прослави су били командант класе Милорад Арсеновић, командири Жељко Петровић, Драган Копиловић (инжињерија), Станић Милић (пешадија).....

Скупу је присуствовало 69 питомаца и 8 командира, а Организациони одбор су чинили Дејан Рајић и Александар Миленовић.

Поново у Сарајеву

После 22 године бивши питомци 39. класе СВШ КоВ су поново прошетали Башчаршијом, свратили на ћевапе код „Хоџића“, попили кафу код катедрале и обишли своју некадашњу школу, а данас Кампус сарајевског Универзитета. Било је то 20.9.2014. године.

Овај сусрет је првобитно био планиран за јун 2014. године, али због великих поплава које су током маја погодиле готово све републике бивше СФРЈ датум је померен за септембар. Организације су се прихватили Дејан Марковић, Слађан Станишић и Раденко Кузмановић.

Сусрет је почео јутарњим окупљањем на Башчаршији где су организовано стигли припадници класе из Србије. После почетног фотографисања кренуло се у обилазак града, испијање јутарње кафе из филцана, затим на „десет у пола с луком“ на Башчаршији.

У договорено време група се упутила ка Железничкој станици где су се прикључили класићи пристигли властитим превозом, а затим су сви отишли у своју бившу касарну у обилазак. Тамо их је у улози домаћина сачекао заменик команданта питомачког батаљона из прве године школовања Жељко Грубешкић који их је поздравио пригодним говором.

Питомци 39. класе СВШ КоВ са замеником командата питомачког батаљона из прве године Жељком Грубешићем у обиласку објекта 0-17 у коме су били смештени током 1990-92. године, данас се у том објекту налази Фармацеутски факултет Универзитета у Сарајеву, 20.09.2014. године (фото: Сивић Небојша)

Иако је све време обиласка града и касарне питомце пратила, на тренутке веома јака, киша после 22 године она није била сметња да се што више види и фотоапаратом овековечи. Дружење и званично фотографисање је настављено у ресторану „Саракс“ у Источном Сарајеву.

Укупно је било присутно 52 припадника класе из Црне Горе, Хрватске, Србије, Босне и Херцеговине...

Група фотографија са окупљања у Сарајеву 20.09.2014. године (фото: Сивић Небојша)

Краљево 2017

Први пут се те године део 39. класе окупио на дружењу за које је повод био „нисмо се одавно видели“. Све је почело од иницијативе Муамера Тафиловића који је тих дана из Немачке долазио у Србију и пожелео да се за време боравка види са неким од класића. Од те идеје се на друштвеним мрежама брзо дошло до договора да то буде мало масовније, да би Ненад Вранешевић дао предлог и понуду која се не одбија - да сусрет буде у ресторану „Брвнара“ у Краљевоу у коме он ради.

У року од десетак дана постигнут је договор и сусрет реализован, а присуствовало је 38 класића из Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине као и покретач иницијативе Муамер Тафиловић који је допутовао из Немачке.

Овог пута није постојала класична организација каква је уобичајена за овакве сусрете, али је постојала координација како би сви добили правовремене информације – и припадници класе и ресторан, како би на време резервисао потребан број места. Ту координацију су водили испред ресторана Ненад Вранешевић, а испред класе Раденко Кузмановић.

У веома лепом амбијенту и атмосфери дружење је потрајало до касно, а пред крај дружења покренута је иницијатива да се од овог сусрета класа окупља сваке године. Предлог је дао Томислав Петровић. Тај предлог је на групи класе на Фејсбуку разматран и донета је одлука да се прихвати, а као фиксни датум окупљања одређена је прва субота у августу. Остављена је могућност да се у изузетним ситуацијама тај датум може померити.

Прво ванредно окупљање класе и учесници, 20.5.2017. године, Краљево (фото:Севић Небојша)

Рајац 2018

На основу иницијативе са скупа у Краљевоу и постигнутог договора на друштвеним мрежама, на планини Рајац недалеко од Љига је организовано наредно дружење.

Сусрет је према договору организован у прву суботу августа, 4.8.2018. године, а било је присутно 35 класића из Босне и Херцеговине, Хрватске, Црне Горе и Србије. Организатори су били Игор Вукојевић и Раденко Кузмановић.

Учесници сусрета на Рајцу, 4.8.2018. године (фото: Севић Небојиа)

Велики јубилеј – 25 година

Београд је 3.8.2019. године био место сусрета питомаца и командира 39. класе поводом 25 година од завршетка школовања

Организациони одбор је био у саставу:

1. Кузмановић Раденко – председник одбора
2. Гардовић Драган
3. Рајић Дејан
4. Ђорђевић Ивица
5. Ђорђевић Ненад
6. Вукојевић Игор
7. Шкалоња Жељко
8. Симић Предраг

Лого прославе

Давање крви на ВМА – у првом плану Ванчо Стојмиловски, иза њега Душко Галић и Жељко Шкалоња (фото: Гардовић Драган)

Планирање овог окупљања је трајало тачно годину дана и почело је већ наредног дана по сусрету на Рајцу.

Почетак окупљања је обележила акција добровољног давања крви која је организована у сарадњи са Институтом за трансфузиологију и хемобиологију ВМА. У тој акцији учествовало је 16 давалаца крви. Током акције давања крви уприличен је краћи обилазак припадника класе

оперисаног на ВМА Дејана Томића од стране делегације класе. Свима заинтересованима је по завршетку акције на ВМА омогућен бесплатан обилазак стадиона и музеја фудбалских клубова Црвена Звезда и Партизан као и Музеја историје Југославије са Кућом цвећа.

Званичан део прославе је организован у Кошутњаку у ресторану „Белвуд“. Присутно је било 100 припадника класе, шест командира и још десетак гостију (супруге, новинари...).

Цео дагађај је снимала екипа емисије „Постројавање“ РТВ Војводина. Овом приликом је додељено неколико плакета и захвалница заслужним појединцима и предузећима који су помогли окупљање. Присутним командирима су додељени симболични поклони, а сви присутни су добили пригодне сувенире: мајице, шоље, упаљаче...

За припаднике класе са подручја Краљева, Крушевца, Ниша и успутних места до Београда, захваљујући команданту Копнене војске генерал-потпуковнику Милосаву Симовићу, организован је бесплатан аутобуски превоз.

Ово окупљање је било највеће окупљање до тада, а поред акције добровољног давања крви, присуства медија и обилазака стадиона Црвене Звезде и Партизана и Музеја Југославије обележило га је и прво присуство класића из Македоније.

Генерал у пензији Миломир Савчић се обраћа питомцима и командирима 39. класе СВШ КоВ на прослави 25 година од завршетка школовања, 3.8.2019. године, Београд (фото: Раденко Кузмановић)

*Командири и питомци 39. класе на прослави 25 година од завршетка школовања, 3.8.2019. године, Београд
(фото: Гардовић Драган)*

*Посета стадиону „Рајко Митић“ 3.8.2019. године, Београд
(фото: Драган Гардовић)*

*Посета стадиону ФК Партизан, групна фотографија са госпођом Мајом Крстајић која је испред
ФК Партизан угостила припаднике класе, 3.8.2019. године, Београд
(фото: Драган Гардовић)*

Хуманитарне и остале активности

Фонд

Окупљања и дружење на друштвеним мрежама припадника 39. класе СВШ КоВ постало је и више од обичног дружења. Када је 2017. године преминуо Бојан Ђуровић Ђура покренута је иницијатива да се његовом малолетном сину помогне на неки начин. Бојан је био разведен, био је јединац и једина особа коју је син имао.

За десетак дана позиву се одазвало деведесетак класића и прикупљена је завидна сума која је већим делом уручена дететовој мајци као стараоцу, док је остатак уручен Бојановом најближем рођаку који је организовао сахрану, а као учешће класе у подизању споменика.

Наредна акција је уследила у априлу 2018. године. Тада је прикупљана помоћ за класића Видоја Весковића чији је син ишао у Немачку на операцију срца. У тој акцији је учествовало седамдесетак класића са свих страна света, а прикупљена је пристојна сума за трошкове боравка у Немачкој.

После сусрета на Рајцу је покренута иницијатива да се формира интерни фонд у који бисмо уплаћивали договорен износ чланарине, а прикупљена средства бисмо користили за хуманитарне намене – помоћ припадницима класе у случају смрти или тежих болести. Предлог је прихваћен од већине класића који су присутни на друштвеним мрежама па се приступило изради интерног Статута и Правилника који регулишу начин прикупљања чланарине, износ, начин одлучивања о употреби прикупљених средстава и услове под којима се може доделити помоћ.

Због компликованог система регистрације и разних законских и других аката који регулишу рад фондова, договорено је да се на лично име отвори један рачун на који би се уплаћивала та средства и који би једино за ту намену и постојао. Рачун је отворен на име Раденка Кузмановића који је путем друштвених мрежа изабран за председника Фонда. За рачун су одређена и овлашћена лица. Износ чланарине је одређен на два евра на месечном нивоу односно 24 евра годишње. У случају да неко жели да уплати више, износ је ограничен на максимално двоструки износ на годишњем нивоу, односно на 48 евра годишње. Закључно са крајем 2019. године чланство у Фонду је уплатом чланарине прихватило 108 припадника 39. класе.

Делегација класе у посети код Дејана Томића који је неколико дана раније оперисан на ВМА, 3.8.2019. године, Београд
(фото: приватна архива)

Александар Јовановић и Иван Петровић чекају да дају крв
(фото: Драган Гардовић)

Пошто је Правилником и Статутом предвиђено да право на помоћ из Фонда имају само чланови фонда, при чему су наведени прецизни услови када се помоћ додељује, наредне две хуманитарне акције су базиране на добровољним прилозима.

Почетком 2019. године Љубиша Васић је имао други смртни случај веома блиске особе у размаку од свега пет месеци (мајка и рођени брат). У тродневној акцији одазвало се двадесетак припадника класе.

На дан прославе 25 година од завршетка школовања изненада је преминуо Сергеј Радоњић. Није био члан Фонда и договорено је да се поново приступи акцији прикупљања прилога за помоћ породици. Акцији се одазвало више од 60 припадника класе, а прикупљена средства су предата породици. Сахрани на гробљу Лешће је присуствовала делегација класе.

Током писања ове монографије из Фонда су први пут опредељена средства за помоћ у набавци неопходних лекова за члана Едина Сејдиновића. Поштујући Правилник и Статут изјаснило се око 80% чланства при чему су се сви изјаснили ЗА. Неопходни лекови су набављени преко класића који живе у Немачкој и који су организовали набавку и слање медикамената.

Фонд класе и даље наставља да живи како би се у случају потребе могло одмах реаговати. У осталим ванредним ситуацијама и даље ће припадници класе кроз хуманитарну помоћ показивати своју племениту страну.

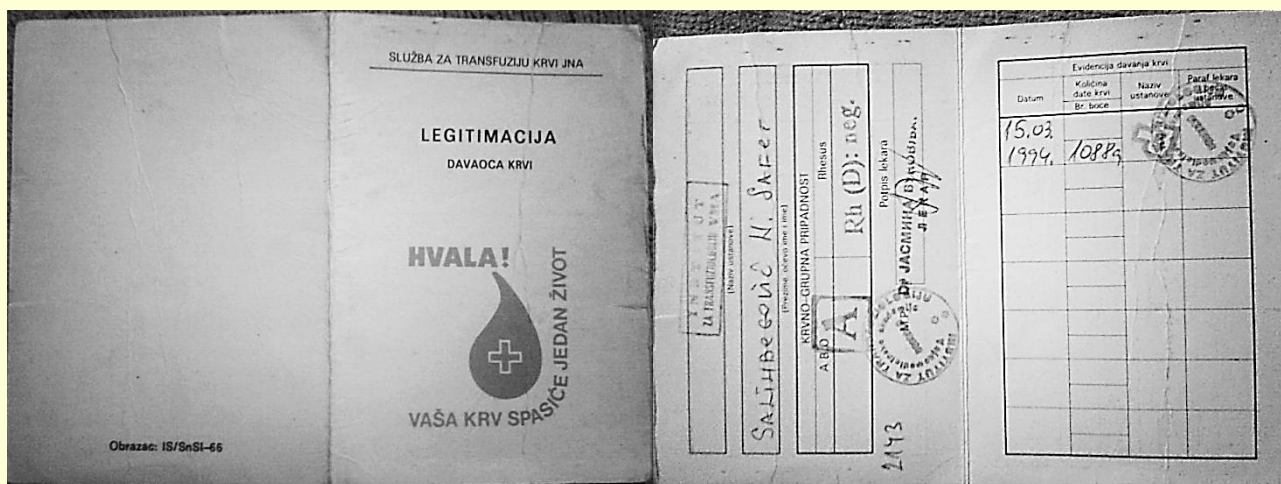
Добровољно давање крви

Осим фонда и акција прикупљања помоћи припадници 39. класе су и добровољни даваоци крви. Прва акција добровољног давања крви у којој је учествовала класа је она организована још током школовања, када су питомци на ВМА дали крв за рањенике. Било је то 15. марта 1994. године, а учествовали су питомци из 45. ИСЦО у Београду. Није познато колико је тада питомаца дало крв, али се, према сећању, готово цела питомачка чета 39. класе одазвала позиву. Многима је то био први пут да дају крв и многи од њих су и касније наставили, повремено или редовно, да се баве даваштвом крви.

До тренутка писања ове монографије припадници 39. класе су били веома активни по питању давања крви па тако треба поменути да су:

- Драган Гардовић и Марко Јокић крв дали по 50 пута,
- Ванчо Стојмиловски и Ивица Ђорђевић по 35 пута,
- Душко Галић је крв дао 29 пута,
- Мирко Цвијић је крв дао 28 пута,
- Славољуб Пековић је крв дао 26 пута.

Акција добровољног давања крви организована је и на окупљању класе у Београду 2019. године када се одазвало и крв дало 16 присутних класића.

Легитимација добровољног даваоца крви са уписаним првим давањем 15.3.1994. године; приватна архива

Звонко Ашимовић и Дејан Рајић на часовима учења, школска 1990/91. година, Сарајево (фото: приватна архива)

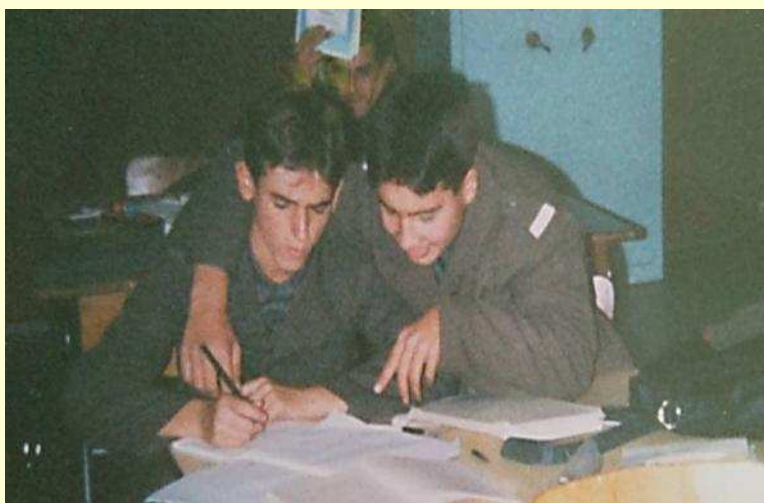
Браћа Јевтић Ненад и Предраг, ИСВШ, Лесковац (фото: приватна архива, сајт СВШ КоВ)

„Љута пешадија“ - Филип Профиловић, Славиша Копривица, Ивица Лазић, Бранислав Гашић и Кристијан Калик; година 1993/94, Крушевац (фото: сајт СВШ КоВ)

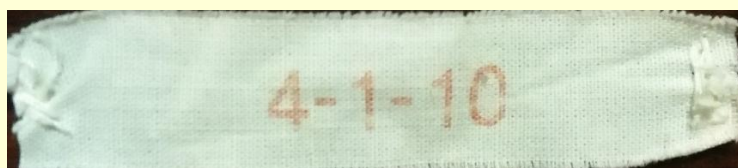
Свечане рукавице, војничке плочице купљене преко неког часописа, кључ од собе, нараменица и војно правило; сачувао Стојанче Петровски

Милован Васић и Гоце Ефремов на часовима учења у првој години школовања, 1990/91. година, Сарајево (фото: приватна архива)

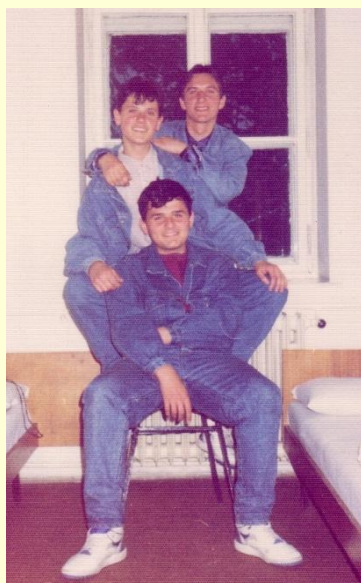
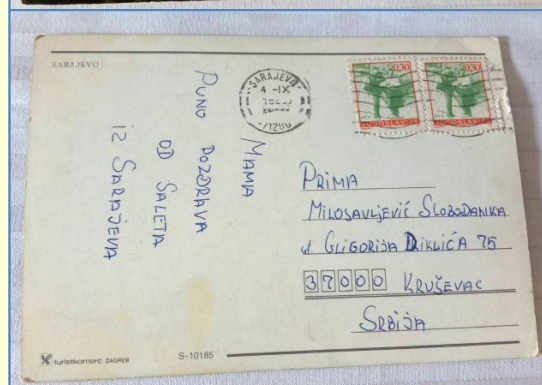
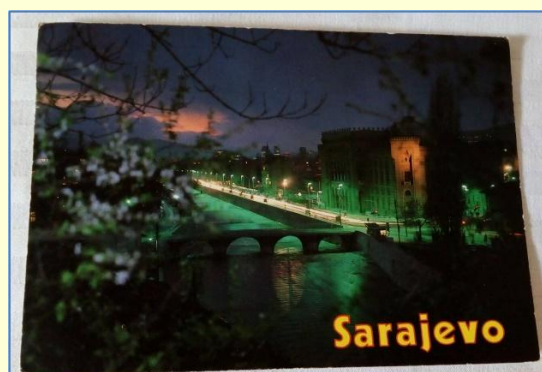
39.kl. SVŠ KoV Sarajevo
 Стигао пакет од куће – Срећко Срећковић и Горан Бурић;
 1991. година, Сарајево (фото: преузето са сајта СВШ КоВ)

Број којим су обележавани делови униформе који су предавани на прање. Прва цифра је означавала јединицу, у овом случају питомачки батаљон 39. класе, друга цифра је била вод, а трећа цифра редни број питомца по списку (приватна архива)

Концерт за припаднике 20. ЦСО у Крушевцу,
 1993. година (фото: приватна архива)

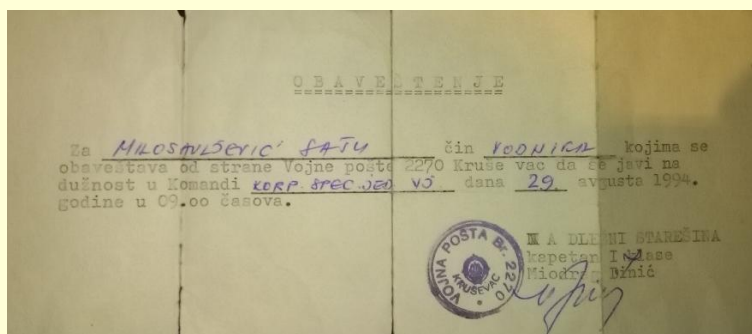

Горе лево: Излазак у град, школска 1990/91. година;
 Боро Макитан, Вукојица Перуничкић и Сокол Басарић,
 Железничка станица Сарајево;

У средини: Излазак у град, школска 1990/91. година;
 Изет Бешић, Асмир Мештрић и Раденко Кузмановић,
 питомачка спаваоница у објекту 0-31;

Горе десно: Прва раазгледница коју је питомац Сашиа
 Милосављевић послао кући 4.9.1990. године:

Десно: Обавештење новопроизведеном воднику где и
 када да се јави на прву дужност
 (фото: приватна архива)

Бегзад Авдић, Дејан Аврамовић и Саиша Богдановић,
1990. година, Сарајево (фото: приватна архива)

Писмо питомцу, сачувао Сенад Хусејновић; приватна архива

Сл.1: Видоје Весковић са мајком на дан свечане обавезе; Сл.2 Видоје Весковић спреман за град
Сл.3: Асмир Тупајић и Љубиша Пантић у питомачкој соби; (фото: приватна архива)

Питомци 4. године смер
инжињерија и питомци Срећко
Срећковић (БИ и ПЕД) и Зоран
Вујанов (ВТСВШ, смер БИ и ПЕД);
1994.година, Војна академија
Београд (фото: проватна архива)

Питомац Бобан Петровић испред војног теретног возила ТАМ 150, 1992.година, Пазарић; На ветробранском стаклу су уочљива оштећења вероватно од каменовања (фото: приватна архива)

Горе: Срђан Стошић на полагању возње тенка, школска 1993/94.година, Вршац
Доле: Бојево гађање, Газија Омеровић, Срђан Стошић и Саша Стојановић, школска 1993/94.година, полигон „Међа“ (фото: приватна архива)

Пологање возње тенка, школска 1993/94.година, Вршац (фото: приватна архива)

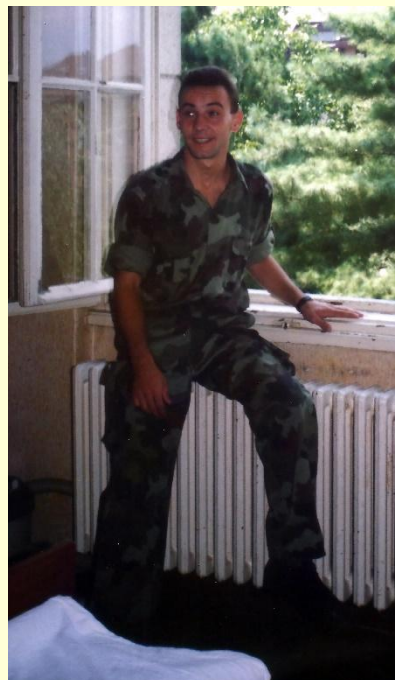

Питомци смера ОМЈ на бојевом гађању на стрелишту „Међа“, 1994.година (фото: приватна архива)

*Завршно логоровање пешадије, 1994. година, Ртањ
(фото: приватна архива)*

*Миле Јеремић, 1994. година, Београд
(фото: приватна архива)*

*Завршно логоровање пешадије на Ртњу и традиционална прослава уз
јагње на ражњу, 1994. година, Ртањ (фото: приватна архива)*

*Горе: Питомци ОМЈ у обилсаку Ниша,
школска 1993/94. година
(фото: приватна архива)*

*Лево: Питомци пешадије Бојан Мирић,
Славиша Живковић, Вукојица
Перуничкић, Жељко Ђирковић и Мића
Бајић, Крушевац, 1994. година
(фото: приватна архива)*

СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

ЈУГОСЛОВЕНСКА НАРОДНА АРМИЈА

СВЕДОЧАНСТВО

НЕНАД ТИМОМИР СТАНИСАНЈЕВИЋ

РОЂЕН 14.09.1976 ГОДИНЕ У НИШУ

СО НИШ ЗАВРШИО ЈЕ ШКОЛСКЕ 19 92 ИС 91

ГОДИНЕ ПРВИ ПУТ ПРВИ ГОДИНУ У СРЕДЊОЈ

ВОЈНОЈ ШКОЛИ КОВ И ПОКАЗАО ОВАЈ УСПЕХ

ОПШТИНА	ОПШТИНА	ОПШТИНА	ОПШТИНА
НАРОДНА ВОЈСКОВИЦА	НИСКИ БИРОКРЕТОВИЦИ	НИСКИ БИРОКРЕТОВИЦИ	НИСКИ БИРОКРЕТОВИЦИ
ФРАНКОСКИ ЈЕЗИК	МАТЕМАТИКА	МАТЕМАТИКА	МАТЕМАТИКА
МАТЕМАТИКА	МАТЕМАТИКА	МАТЕМАТИКА	МАТЕМАТИКА
ОСНОВНИЛОЗДЕНИЦЕ	ИСТОРИЈА	ИСТОРИЈА	ИСТОРИЈА
ИСТОРИЈА	ГЕОГРАФИЈА	ГЕОГРАФИЈА	ГЕОГРАФИЈА
ФИЗИКА	ФИЗИКА	ФИЗИКА	ФИЗИКА
ХИМИЈА	БИОЛОГИЈА	БИОЛОГИЈА	БИОЛОГИЈА

ВЛАДАЊЕ ПРИМЕРНО

ИМЕНОВАНИ ЈЕ, ПРЕМА ТОМЕ, ЗАВРШИО ГОДИНУ СА ВРЛО ДОБРИМ УСПЕХОМ

СМЕР СРЕДЊОШКОЛСКИ СПЕЦИЈАЛНОСТ НИСКИ БИРОКРЕТОВИЦИ

КОМАНДАНТ ШКОЛЕ
АУТОРИЗАЦИЈА
МЛО СРЕДЊОШКОЛСКИ
[Signature]

05.07.1991. Сарајево
КОМАНДАНТ КЛАСЕ
СРЕДЊОШКОЛСКИ
МИЛОРАД АРСЕНОВИЋ
[Signature]

У В Е Р Е Н Ј Е

О УСПЕХУ У ТОКУ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ

Матична књига бр. 319-1/1-22

СИМИЋ ДРОБРАГ син МИЛЕУКА

рођен 05.06.1976 у СРЕНСКОЈ ХИТРОВИЦИ

општина СРЕНСКА ХИТРОВИЦА Република СРБИЈА

пohaђао је школске 1991/1992 год. од 08.07 1991 год. до 11.09

199 год. ПРВИ пут ДРУГУ годину и показао следећи успех:

ПРЕДМЕТ	I полугодне	II полугодне	Напомена
Књижевност	вр. добар (4)	одличан (5)	
Руски језик	добар (4)	вр. добар (4)	
Математика	одличан (5)	одличан (5)	
Сociологија	вр. добар (4)	вр. добар (4)	
Средња историја	вр. добар (4)	одличан (5)	
Историчка географија	одличан (5)	одличан (5)	
Дел. географије	одличан (5)	одличан (5)	
Математичка физика	вр. добар (4)	одличан (5)	
Војна теорија	вр. добар (4)	одличан (5)	
Тактика	одличан (5)	одличан (5)	
Физичко васпитање	вр. добар (4)	вр. добар (4)	
Стројева обука	вр. добар (4)	одличан (5)	

Изостао оправдано 36 неоправдано 1 часова.

ВЛАДАЊЕ ПРИМЕРНО

Ово уверење издаје се уместо сведошанства.

Деловодник бр. 317-1/1-22 у БЕОГРАДУ 11.09 1992 године.

Старешина године
[Signature]

НАЧЕЛНИК
НАСТАВНОГ МИЛОРАД
КОМАНДАНТ
БЕОГРАД
[Signature]

СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

ЈУГОСЛОВЕНСКА НАРОДНА АРМИЈА

СВЕДОЧАНСТВО

Dimit Danijel Novice

РОЂЕН 04.06.1976 ГОДИНЕ У Пироту

СО Пирот ЗАВРШИО ЈЕ ШКОЛСКЕ 1992 ИС 93

ГОДИНЕ први ПУТ III ГОДИНУ У Intendantској

сredњој војној школи И ПОКАЗАО ОВАЈ УСПЕХ

Књижевност	одличан (5)	СОМ	одличан (5)
Математика	добар (3)	ТМ	одличан (5)
ОР у ВР	одличан (5)	РЛО	добар (3)
Ратна историја	одличан (5)	ДУД	одличан (5)
Андрологија	одличан (5)		
ОМС	одличан (5)		
ФВ	одличан (5)		
ОМС у миру	одличан (5)		
РДР	вр. добар (4)		

ВЛАДАЊЕ примарно

ИМЕНОВАНИ ЈЕ, ПРЕМА ТОМЕ, ЗАВРШИО ГОДИНУ СА одличним УСПЕХОМ

СМЕР intendantски СПЕЦИЈАЛНОСТ куварски техничар

КОМАНДАНТ ШКОЛЕ
АУТОРИЗАЦИЈА
МЛО СРЕДЊОШКОЛСКИ
[Signature]

09.07.1994. Београд
НАЧЕЛНИК КЛАСЕ
капитан
Драгиша Станковић
[Signature]

45. ИНТЕРВИДОВСКИ ЦЕНТАР ЗА СПЕЦИЈАЛИСТИЧКУ ОБУКУ

СВЕДОЧАНСТВО

о завршеној школској години

Рединко Петер Кузменовић

(име, име оца и презиме)

РОЂЕН 01.09.1975 ГОДИНЕ У Аргентинској

СО Аргентинској ЗАВРШИО ЈЕ ШКОЛСКЕ 1993/1994

ГОДИНЕ први ПУТ четврти ГОДИНУ У СВШ КоВ

смер - иницијално И ПОКАЗАО ОВАЈ УСПЕХ:

Основни МСО	одличан (5)	Комуниситичке	одличан (5)
Организ. веш. радова	одличан (5)	Савлаш. под. прешрека	одличан (5)
Запречавање и СВП	одличан (5)	Индикт. механикација	одличан (5)
Тактика пешакирнице	одличан (5)	Физичко васпитање	одличан (5)
Утврђивање и маскер.	одличан (5)		

ВЛАДАЊЕ примарно

ИМЕНОВАНИ ЈЕ, ПРЕМА ТОМЕ, ЗАВРШИО четврти ГОДИНУ СА врло добрим УСПЕХОМ.

БЕОГРАД 23.08.1994.

КОМАНДАНТ
ПИТ. БАТАЉОНА
ПОЛУКОВНИК
Владимир Букович
[Signature]

НАЧЕЛНИК
45. ИПО
пуковник
Трудиша Ускоковић
[Signature]

Сведошанства и уверења о завршеним разредима СВШ КоВ (приватна архива)

ДУПЛИКАТ
Образац 3

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВОЈСКА СРБИЈЕ
СРЕДЊА ВОЈНА ШКОЛА КОВ

У Београду (назив средње војне школе) Одлуком о ОМШ у МО и ВС
Решењем (број) 99-896 (својом) број 1794-2 од 28.09.2006 године
Деловодни број 400 од 28.09.2006 године
Редни број у матичној књизи 400 Утврђено на седници саопштења за рад.

ДИПЛОМА
О ПОЛОЖЕНОМ МАТУРСКОМ ИСПИТУ
КУЗМАНОВИЋ Петар РАДЕНКО

рођен 01.09.1975. године у Аранђеловцу држава Србија
општина Аранђеловац четврти четврти
похађао је школске 1993 / 1994 године и завршио четврти разред
смер ИНЖИЊЕРИЈА
Ученик је положио матурски испит у августовском школске 1993 / 1994 године.
(назив рока)

На матурском испиту је полагао предмете и добио следеће оцене:

Тактика инжењерије	вр. добар	(4)
Запречавање и савлађивање вештач. преп.	добар	(3)
.....
.....
.....
.....

На матурском испиту је израдио и одбранио матурски рад:
Пионирски рад у улози покретне групе за запречавање
(назив рада)
и добио оцену 3,66
Ученик је положио матурски испит са врло добрим успехом

у Београду 22.12. 2015. године.
Одељенски старшина
 (МП)
Инженеринк
ср. Урош Јокић, (дип. инж.)

Промислено Правилником о садржају и формату радова испитних воје издају војне школе („Службени војни лист“, бр. 12/00).
Школа: Војна гимназија Београд

Питомци 39. класе на крају школовања нису добили дипломе јер није постојао прописан образац, а касније су дипломе добијали на лични захтев. Оне су издаване као дупликат и на образцу ВЈ, ВСЦГ или ВС; диплома издата 2015. године на образцу ВС;

На овом образцу су направљене две грешке: питомац је положио матурски испит у првом (јулском) року и назив теме матурског рада је „Пионирски вод у улози покретне групе за запречавање“; (приватна архива)

УВЕРЕЊЕ
о положеним испитима за СВ ШКОЛУ СРБИЈА

РЕД. БРОЈ	НАЗИВ ПРЕДМЕТА	ЗАКЛУЧАК ОЦЕНА
I година		
1.	ФИЛОСОФИЈА	вр. добар 4
2.	Књижевност и језик народа Југославије	вр. добар 4
3.	СТАРИ ЈЕЗИК	вр. добар 4
4.	ИСТОРИЈА	вр. добар 4
5.	ГЕОГРАФИЈА	вр. добар 4
6.	МАТЕМАТИКА	вр. добар 4
7.	ФИЗИКА	вр. добар 4
8.	ХИМИЈА	вр. добар 4
9.	БИОЛОГИЈА	вр. добар 4
10.	ИНФОРМАТИКА	вр. добар 4
11.	ОСНОВИ ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ	вр. добар 4
12.	ОПШТЕ ВОЈНЕ ПРОЦЕСИ	вр. добар 4
13.	СТРОЈЕВА ВЕЖБА	вр. добар 4
14.	ТАКТИКА	вр. добар 4
15.	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	вр. добар 4
II година		
16.	ОСНОВИ ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ	вр. добар 4
17.	ОСНОВИ ДРУШТВЕНОГ УРЕЂЕЊА ЈУГОСЛАВИЈЕ	вр. добар 4
18.	Књижевност и језик народа Југославије	вр. добар 4
19.	СТАРИ ЈЕЗИК	вр. добар 4
20.	ИСТОРИЈА	вр. добар 4
21.	МАТЕМАТИКА	вр. добар 4
22.	ИНФОРМАТИКА	вр. добар 4
23.	ОСНОВИ ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ	вр. добар 4
24.	СТРОЈЕВА ВЕЖБА	вр. добар 4
25.	ТАКТИКА	вр. добар 4
26.	НАОРУЖАЊЕ НА НАСТАВНОМ ТАЂАЊА	вр. добар 4
27.	ВОЈНА ГОДИНА	вр. добар 4
28.	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	вр. добар 4
III година		
29.	ОСНОВИ МЕДИЦИНСКЕ СНАБЕ ОБЈЕКА	вр. добар 4
30.	Књижевност и језик народа Југославије	вр. добар 4
31.	ПСИХОЛОГИЈА И ЈЕЗИК	вр. добар 4
32.	АДМИНИСТРАЦИЈА	вр. добар 4
33.	МАТЕМАТИКА	вр. добар 4
34.	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	вр. добар 4
35.	ТАКТИКА	вр. добар 4
36.	НАОРУЖАЊЕ НА ПРАВИЛИМА ТАЂАЊА	вр. добар 4
37.	МОТОРНА ВЕЖБА	вр. добар 4
38.	ВЕЖБА И ПРЕНИКЉА ЕЛЕКТРОНИКА	вр. добар 4
IV година		
39.	ТАКТИКА	вр. добар 4
40.	МОТОРНА ВЕЖБА	вр. добар 4
41.	НАОРУЖАЊЕ НА ПРАВИЛИМА ТАЂАЊА	вр. добар 4
42.	ВЕЖБА И ПРЕНИКЉА ЕЛЕКТРОНИКА	вр. добар 4
43.	ПОДВОЈНА ВЕЖБА И ДИПЛОМА	вр. добар 4
44.	ИСПИТНИ ПРЕНИКЉИ РАД	вр. добар 4
45.	СРЕДЊА ОЦЕНА	вр. добар 4
46.	ОПШТИ УСПЕХ	вр. добар 4

КОМАНДИР ЧЕТЕ
пог. Штефан
 (МП)
КОМАНДИНТ
пуковника
Тријана Милошевић

Уверење о положеним испитима током школовања у СВ (приватна архива)

УГОВОР

Скључен дана 30.08.1990 године, између Савезног секретаријата за народну одбрану - в.р. 2940/8 - БЕОГРАД и једне стране и СТОЈИЉКОВИЋ ЗОРАН, из СВЕТОЗАРЦА алија БЕЧЕВИЋИ КОДЕ БРОЈ 52, а друге стране КАРЕТАНА ИВЊАНА из СВЕТОЗАРЦА алија КАРЕТАНА БРОЈ 52 и друге стране.

Члан 1.
Предмет уговора је школовање у СРЕДЊОЈ ВОЈНОЈ ШКОЛИ КОВ - САРАЈЕВО (назив средње војне школе - академије)

Члан 2.
Савезни секретаријат за народну одбрану се обавезује:
на питомца обезбедити бесплатно школовање, смештај и исхрану, обуку, школски прибор, здравствену заштиту, трошкове превоза приликом полугодишњег - семестралног и годишњег распуста и месечна новчана примања у износу који одреди савезни секретар за народну одбрану.

Члан 3.
Питомца СТОЈИЉКОВИЋ ЗОРАН се обавезује:
1) да школовање заврши у прописаном року;
2) да по завршетку војне школе ступи у службу у Југословенску народну армију и остане у нjoj онолико времена колико је то одређено Законом о служби у оружаним снагама;
3) да солидарно са родитељем - старатељем савезном секретаријату за народну одбрану надокнади трошкове школовања у случајевима:
а) ако школовање прекине по личном захтеву - молби;
б) ако изгуби право на школовање због неуспешног испита, који је последица недовољног залагања у учењу;
в) ако изгуби квалитет испити статуса питомца на начин и у случајевима предвиђеним Законом о војној школи и научноистраживачким установама у Југословенској народној армији и другим прописима, донетим на основу Закона;
г) ако се испити обавезу војне школе одликује да ступи у службу у Југословенској народној армији;
д) ако се испити обавезу службе у Југословенској народној армији, онолико времена, колико је то Законом о служби у оружаним снагама одређено.

Члан 4.
Под трошковима школовања у смислу Члана 1, тачка 4. овог уговора подразумевају се трошкови, средства и услуге наведени у Члану 2. овог уговора које 500 обезбедјује питомца у току школовања, а према себана које важе на дан отпуштања са школовања, односно на дан престанка службе у ЈНА.

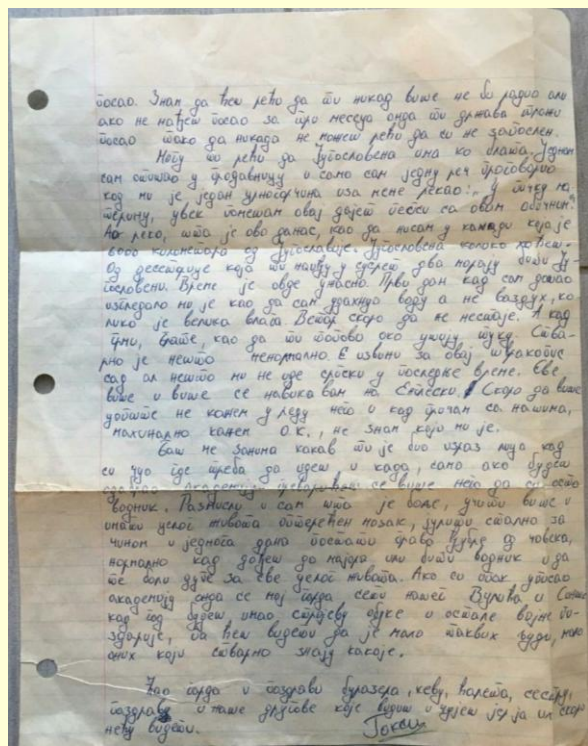
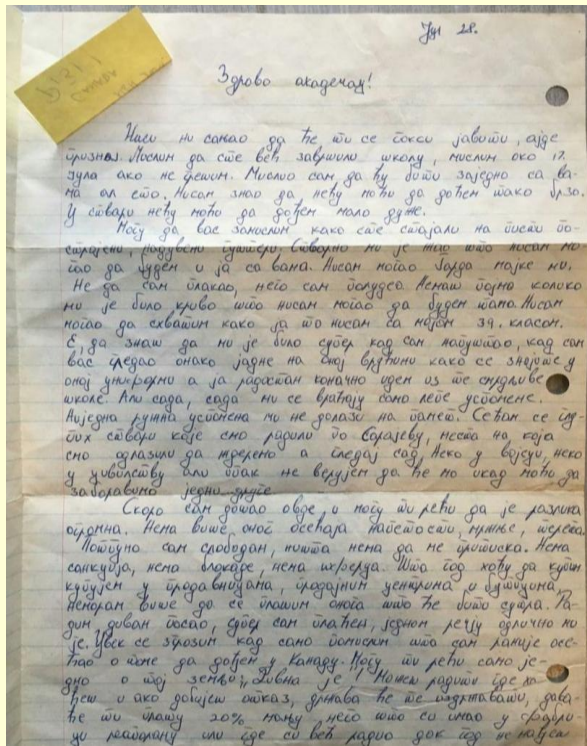
Члан 5.
Обавеза из овог уговора престаје у случајевима:
1) здравствене неспособости питомца за школовање и ступање у активну војну службу;
2) отпуштања питомца из војне школе због неуспешног испита, када претходно означи школу, а поред залагања у учењу и савесног извршавања других обавеза, није успео да савлада наставни план и програм;

Члан 6.
Овај уговор закључен у два истоветна примерка за ваљаношћу од обећава школовања у војној школи. Један примерак уговора налази се у досијеу питомца, а други код питомца.

ПРЕДСТАВНИК СНО
Пуков. Стојиљковић
(име и презиме)
Члан, име и презиме

О.П.
Стојиљковић Зоран
(име и презиме)
Својеручно Стојиљковић Зоран
Својеручно Стојиљковић Зоран
Својеручно Стојиљковић Зоран
(име и презиме)
РОДИТЕЉИ - СТАРАТЕЉИ
Стојиљковић Драган
(име и презиме)
Стојиљковић Драган
(име и презиме)

Уговор о школовању потписан између родитеља питомца и СНО ВП 2416 Сарајево (приватна архива)

Писмо из Канаде Гојка Радонића послато Драгану Гардовићу, 1994. година; приватна архива

Питомци смер ОМЈ, гађање на Пасуљанским ливадама, школска 1993/94. година, (фото: приватна архива)

Промоција пешадијских, артиљеријских и водника оклопно-механизованих јединица, 23.7.1994. године, Крушевац (фото: приватна архива)

Томислав Петровић прима честитке на дану свечаној обавези, 19.10.1991. година, Сарајево (фото: приватна архива)

Бобан Петровић на тенку Т34, 1992. година, Пазарић (фото: приватна архива)

Дражен Тривуновић прима честитке на дану свечаној обавези, иза њега Един Вилдић, 19.10.1991. године, Сарајево (фото: приватна архива)

Саша Каменовић, Александар Раденковић и Зијад Тијановић пред повечерје, 1990/91, Сарајево (фото: сајт СВШ КоВ)

Славиша Тешић са родитељима и братом, 1990/91, Сарајево (фото: приватна архива)

Крстевски Лазо, Шеховић Елведин и Васић Љубиша

Петковски Марјан, Ибрахимовић Асмир и Стојакковић Станислав

Милетић Томислав, Трајков Александар и Арсов Зоран

*Питомци 5. вода, фотографије за питомачке легитимације,
сачувао и послао командир вода Синиша Видаковић
(фото: приватна архива)*

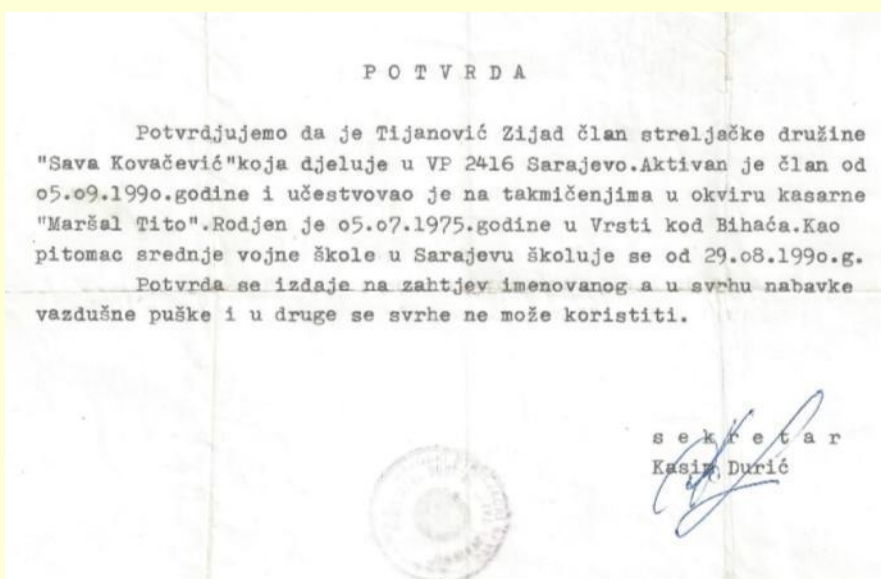
Четири питомца 39. класе су били на Јахорини као испомоћ у обезбеђењу на обуци 40. класе у скијању, на фотографији Горан Шатара, Мирко Цвијић (са пушком) и командир страже (име непознато), јануар 1992. године, Јахорина (фото: приватна архива)

Милета Шљиванчанин, Вукојица Перуничкић и Боро Макитан, промоција 39. класе, 23.7.1994. године, Крушевац (фото: приватна архива)

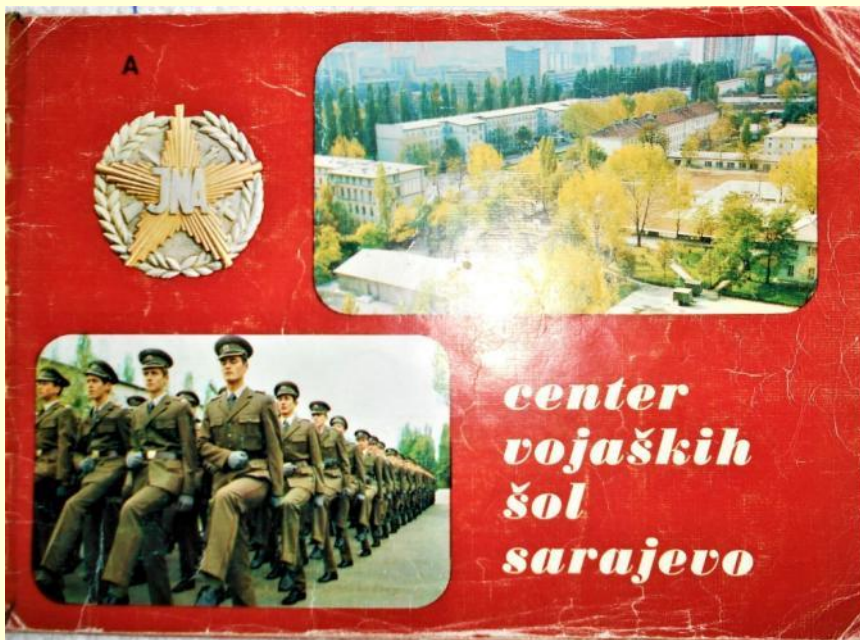
Излазак у град, Срђан Стошић, Мирослав Живковић, Саиша Каменовић и Шћепан Зечевић, Сарајево, вероватно 1991. године (фото: приватна архива)

Потврда да је питомац Зијад Тијановић члан стрељачке секције ЦВШ КоВ (фото: приватна архива)

Суљо Терзић на скијању, јануар 1991. године, Јахорина (фото: приватна архива)

Насловна страна брошуре о Центру војних школа у Сарајеву, издање на словеначком језику
(фото: приватна архива)

Доле: Додела признања по завршеном кросу, диплому пор. Синиши Видаковићу додељује трук Његош Ђорђевић, иза Видаковића у спортској опреми пор. Алојз Шаико, код микрофона професор Исмет Зупчевић и капетан Милутин Мишић, скроз десно један од командира из 38. класе (име непознато), 1991. година, Сарајево
(фото; приватна архива, непознат аутор)

Питомци ОМЈ током припреме за бојево гађање, наставник к/к Мато Петровић, школска 1993/94. година, полигон Пасуљанске ливаде
(фото: приватна архива)

Објекат 0-17 снимљен 2019. године
(фото: Александар Трајков)

ПРИЛОЗИ:

Наше приче:

- Рекли су о....
- Станица – Раденко Кузмановић
- Подригуша – Срђан Динуловић
- За сузе има времена – Даниел Димић
- Физичко – проф. Предраг Леканић
- Кораћ – Ненад Ђорђевић
- Професорица цар – Ненад Станисављевић
- Сјећам се.. – Зијад Тијановић
- Шах – Ненад Станисављевић
- Двојка – Раденко Кузмановић
- Митраљез – Ненад Станисављевић
- Растанак – проф. Предраг Леканић
- Срећом – Даниел Димић
- Мине (сведочење Александра Малевиха)
 - Телефон – Оливер Николић
- На Дрини ћуприја – Ненад Ђорђевић
 - Артиљеро – Дејан Марковић
 - Строј – Добривоје Савић
- Одрастање на најтежи начин - Жељко Шкалоња
- Пазарић 1992. године – пук. Александар Стојковић
 - Пут кући – Сенад Хусејновић
 - Еурокрем – Зоран Стојиљковић
- Моје сећање – Саша Милосављевић
 - Сећање – Горан Јанкулов

Други о нама - исечци из штампе о 39.класи

Рекли су о....**...пуковнику Чичковићу**

Почетак друге године, прво полугође, дежурни школе (трећа и четврта год пјешадије на терену), зове ме Чичковић, полазимо у обилазак војничког ресторана!

Разговара са питомцима и налази на једном столу кору хљеба, поједена средина, кора остала! Узима ону кору хљеба и пред нас пет-шест каже: „Гледајте ово питомци, шта ви радите, како не пошупјете хљеб, а доћи ће време да ћемо га бити гладни!“

Колико је емотиван човјек био, можете претпоставити по овом претходном, а споља је имао љуску од јастога! То кривење емоција, исхрана и та стресна ситуација га је на Пазарићу убила.

Драган Гардовић, 8. вод

Права људина... Не знам тачно прва или друга година... Послали мене у град да купим жестоко пиће и да унесем у касарну. Купио сам четири литра... Коњак, виски и не знам шта је још било. Сакрио испод јакне и на капији удари флаша о флашу. Ухватише ме живог. Онда претрес на рапорт... И то директно код Чичковића. Уби ме саветима... Сузе су ми текле, мислим никада више у животу. Укорио ме је и рекао да треба да ме избаце из школе, али да он мисли да ће ми то бити велика поука и да ми опрашта. Казна је била да отворим и проспем флаше у лавабо.

После тога сам га поштовао и волео, мислим, више од свог оца.

Стојанче Петровски, 4. вод

Једно јутро на смотри, мислим да је то било у првој години, пред свима прозвао једног питомца и обратио се речима: „Другови питомци, јуче је код мене дошао овај ваш друг и цинкарио своје другове. Тај није ваш друг већ издајица, тај ће сутра у рату све вас и нас издати и непријатељу!“

То нисам никада заборавио и стално препричавам. Мислим да је убрзо тај питомац од стида завршио школовање...

Стојанче Петровски, 4. вод

Сећам се радили смо јутарњу гимнастику. На реду су били склекови. Почело је бројање, одједном се чуло: „ОСТАВ... ОСТАВ ПИТОМЦИ.“ Био је то Чичковић који је тад долазио на посао. Скинуо је горњи део униформе и рекао потоци да почне бројање из почетка. Радили смо склекове заједно.

Завршили смо склекове, узео је сако и рекао: „ОВАКО ТРЕБА, ПИТОМЦИ!“

Живко Пандиловски, 6. вод

...капетану Звонку Мајхеру

Горе: Командир 1. вода капетан Звонко Мајхер честита дату свечану обавезу питомцу Зорану Ерцегу, 19.10.1991. године, Сарајево

Лево: Пуковник Мијо Чичковић на терену
(фото: преузето са сајта СВШ КоВ)

Прва година школовања. Јаве мени да је умро школски друг из основне школе. Ја одем код командира вода капетана Мајхера и тражим викенд да одем на сахрану. Нормално, за то ми не следује викенд, поготово што сам непун месец раније био на наградном викенду због добрих оцена. Зове мене Мајхер у петак у 14:30. Даје ми дозволу за преноћиште субота на недељу и недељу излазак у град. Каже: „Иди у суботу на сахрану, врати се у недељу до вече-черја.“ Питам ја: „А како кад се са преноћишта у недељу морам јавити до 08:00 у касарну?“ Каже он: „Синовац, мој кум је у недељу контролни старешина, зна он све. Ти само у возу не говори никоме да си питомац, ако те ко заустави ти реци да идеш у железничку школу.“

Каква је он легенда био.

Зоран Теофиловић, 1. вод

Један од наших првих излазака у град (викенд), капетан Мајхер дежурни официр, све нас постројио на писту и каже: „Слушај `вамо, излазак је до 20 часова, нема кашњења и нема алкохола!“ Неко пита: „Друже капетане, јел` може макар до 22?“ А Мајхер рече: „Може само онај ко донесе женске гаће као доказ.“

Људина је човек био.

Муамер Тафиловић, 3. вод

...старијем воднику I класе Рифету Копићу⁵⁹

Крајем маја сам са неколико колега официра отишао на преговоре о мирној евакуацији питомаца, војника и старешина из касарне у Пазарићу. На том састанку сам био заробљен. Ипак сам после неколико сати био пуштен и вратио сам се у јединицу. Улазим у канцеларију, а Копић Рифет ме дочекује готово са сузама у очима. Отвара металну касу и из ње вади ону шољу од два децилитра у каквима смо добијали супу, чај итд. Онако сузних очију и видно потресен једва изговара: „Ово сам чувао за тебе... За тебе сам ово чувао... Ово за тебе чувам, а тебе те нема...“

Погледам у шољу, а у њој до пола сутлијаш. Не знам одакле, не знам како али му то никада не могу заборавити. Он је сачувао те пола шоље сутлијаша за мене у данима када буквално нисмо имали шта да једемо.

Касније, када смо изашли на Романију, Копић Рифет је изразио жељу да иде својој кући, али у униформи. У униформи ЈНА. Потрудио сам се да му обезбедим неометан пролаз до куће. Он је тада отишао, али на најчаснији могући начин и тиме показао своју људску величину. Тај човек је у мојим очима толико узвишен, толико частан да то речима не могу описати. Истовремено, ни једним својим поступком није обрукао ни себе ни своју фамилију ни униформу коју је носио.

Када бих био у прилици да га сретнем ја бих био веома почастиован ако би ме примио за свој сто да га почастим.

Александар Стојковић, пензионисани пуковник

*Рифет Копић на челу 9. вода, свечана обавеза 39. класе 19. 10. 1991. године, Сарајево
(фото: непознат аутор, преузето са сајта СВШ КоВ)*

⁵⁹ Рифет Копић је преминуо пре десетак година, аутор није успео да сазна датум смрти

...39. класи

39. klasa SVŠ KoV je počela školovanje u teška vremena. Malo ko je znao kojim će se tokom razvijati situacija.

Da budem iskren, nisam se ni u snu nadao da će sva ta zbivanja imati epilog koji nije bio dobar ni za koga normalnog.

To je bila klasa dobrih i odabranih dječaka. Kao i prethodne koje su se školovale u „Maršalci“.

Kapetan I klase Milorad Arsenović, komandant bataljona, je imao veliko iskustvo u vojničkom i obrazovnom ustrojavanju klase.

Što se mene tiče, rad u SVŠ KoV je bio moj najdraži radni period u životu. Stroj mladih ljudi, spremnih za učenje i rad mi je bio jedan od motiva.

SVŠ KoV je tih godina polako mijenjala sistem rada. Bilo je više prostora za nove ideje i život koji je bio društveno sadržajnije.

Nastojao sam biti drug i starješina sa pitomcima. Igrali smo fudbal, pričali o životnim temama. Tako je bilo i sa 39.klasom.

Sredinom 1991. godine promijenio sam dužnost i otišao u Upravu za moral CVŠ KoV „general armije Kosta Nađ“. Na mjesto pomoćnika za moral u 39.klasi je došao kapetan I klase Milomir Savčić koji je imao dosta iskustva iz jedinica JNA.

Po odlasku na novu dužnost ostao sam stalno u vezi sa oficirima koji su radili sa pitomcima 39.klase SVŠ KoV. Pomagali smo jedni drugima, a najduže sam radio sa KIK Arsenovićem i kapetanom Majherom. Obojica su dobro znali dušu pitomaca SVŠ KoV.

Sjećam se odlaska 39.klase SVŠ koV na poligon Pazarić tokom maja 1992.

Svim pitomcima 39.klase SVŠ KoV želim sreću i dobro zdravlje. Želim da se sastajemo na tlu bivše Juge.

Bila je to lijepa zemlja sa velikim mogućnostima.

Kolegama starješinama iz 39.klase želim dobru karijeru, a onim koji su penzionisani da uživaju.

Ja još radim u Sekretarijatu Parlamentarne skupštine BiH. Zadovoljan sam što radim, a i samim poslom koji obavljam.

Radenku Kuzmanoviću se zahvaljujem na sjećanju i profesionalnosti, kao i vrlo korektnom odnosu.

Ono što nisam prakticirao u vrijeme Juge su putovanja po svijetu.

Sada sam, zahvaljujući poslu i školama koje sam završio u periodu os 1996-2007. u prilici da vidim svijet.

To što čovjek vidi, ne može mu niko uzeti.

Sretno svima iz 39.klase.

Željko Grubešić

Станица

Раденко Кузмановић (9. вод)

Железничка, аутобуска или трамвајска станица је место где се може срести гомила различитих ликова, чути свакакве приче, упознати неке најневерованије особе. На станици се, као и возови или аутобуске линије, преплићу разне судбине. Железничке станице су некада четири пута годишње биле препуне момака који одлазе да „одуже дуг отаџбини“ и тада се певало, пило, пустила по која суза... Прво што би неки регрут угледао од места у које дође била би аутобуска или, пуно чешће, железничка станица.

Моје искуство са станицама почиње у марту 1990. године.

Још тамо негде у другом или трећем разреду сам чврсто одлучио да будем полицајац или војник. Купили ми неки тенк, а у то време Ирак и Иран били у рату. Дете као дете, види тако у Дневнику неке снимке па се онда уживи у ту причу. Имаш тенк, најјачи си, не у крају него на целом свету. Мало по мало и одлука је била дефинитивна. Никада нисам ни размишљао о неком другом позиву. Жеља за полицијом је полако јењавала док је жеља да будем војник бивала све већа.

Када је негде пред распуст у осмом разреду био расписан конкурс за пријем у војне школе и када су у мојој школи окачили плакат са једном ногом у фармерицама и патици, а другом која је искорачила у војничкој чизми и униформи, било је јасно да је то то. Када су ме почетком марта позвали на дводневне прегледе у Београд моју срећу је једино помутила чињеница да сам тих дана био под температуром и страховао сам да због тога не паднем.

Заказаног датума ме неко одвезао до ВМЦ „Карабурма“. Не сећам се ко, можда је то био мој отац, можда кум... Не знам. Преузеше ме на капији и `ајде у групама, прво крв и урин па све остало. Прође тај дан, стрпаше нас у аутобусе па правац Бањица, Војна академија. Ту ће нам бити преноћиште. Тамо у собама овај прича ово, онај оно... „Ја сам био“, „ја сам чуо“, „ма није тако“, „бром сипају у чај, немојте случајно да пијете“... Човек се у једном дану наслуша више прича него за пола живота.

Сутрадан опет Карабурма, прегледи и тестирања. У неко доба беше готово и уследи повратак на Бањицу. Дођосмо тамо, кажу: „Сад можете кући.“

- Како, бре, кући? - пита нас неколико.

- Лепо, аутобусом - и крај приче - ваљда знате где вам је кућа.

Знам ја, рођаче, где ми је кућа, али не знам како до ње да стигнем. Први пут у животу на Бањици... Немам појма ни на којој сам страни света, а не где је сад аутобуска станица. Мислим, знам ја да је аутобуска одмах код железничке, али не знам ни до ове да стигнем.

Сетим се да је било нешто низбрдо, да сам прошао поред Звездиног стадиона и кренем полако. `Ајде мало по мало стигнем до Маракане... Добро је. Дођем до Аутокоманде, станем. Где ћу сад? Угледам трамвај деветку. Сетим се да ми неко рече како тај трамвај пролази поред железничке станице. Сетим се, али не смем да уђем. Откуд знам да ме не одвезе негде где нисам хтео.

`Ајде полако пешке. Идем тако и гледам она трамвајска стајалишта и бројеве линија. Чим видим деветку одма` ми лакше. Стигнем тако до Славије, а тамо, чини ми се, све београдске улице се укрштају и у скоро сваку иду шине. Бог те мазо, `ајд сад буди паметан у коју улицу треба да уђеш. Ма питао бих ја некога, али ме научили да не причам са странцима, а и сумњичав сам. Шта ако ме неко упути погрешно. „Свакаквог света има“, рекли старији. Угледам милиционера (па да, тако се то тада звало).

- Добар дан.

- Добар дан.

- Извините, како одавде да стигнем до аутобуске станице?

- Само право овом улицом и стижеш до железничке станице - показа ми која је то улица.

Није стигао да заврши реченицу, а ја га прекидох: „Е, одатле знам. Хвала Вам!“

Мене сунце огрејало. Још када угледах познату зграду мојој срећи није било краја. Дођем до ње, обиђем до аутобуске. Кад сам тамо стигао то је било као кући да сам стигао. Нема разлике.

После, као питамац сам имао прилику да се са те исте аутобуске станице јавим родитељима (преко комшијског телефона, није свако тада имао телефон) да стижем кући по повлачењу из Сарајева.

- Комшо, иди узми муштулук - рекох му.

После сам се на аутобуском стајалишту срео са оцем и сестром. Уствари, мимоишао сам се јер нисам ни знао да ме чекају. Није тад било мобилних па да се јавимо. Улази човек у аутобус у коме сам био и каже ми: „Ено те отац чека на претходној станици.“ Ја одмах изађем и пешке назад. Уопште ми није тешко, само кад сам дошао кући.

*Железничка станица у Сарајеву, снимљено 20.9.2014. године
(фото: Кузмановић Раденко)*

добро запамтио). Знао је да сам закаснио, али ме није казнио. Био је веома кратко командир нама питомцима и мислим да није било тужније особе када је сазнао да се његово командовање у СВШ завршава већ после десетак дана.

О железничкој станици у Београду и Сарајеву не треба трошити речи. То сви питомци знају како је изгледало када смо одлазили кући и враћали се. Само ћу поменути једну догдовштину.

Једном приликом при повратку од куће, негде око Зенице ме замоли један цивил да му на следећој станици кроз прозор дотурим кофер да га не вуче кроз гужву. Обећам ја и стварно стаје воз, ја спреман са кофером, њега нема... Хоће воз да крене, човека нема.

Размишљаам шта да радим. Можда се још није пробио кроз гужву... Шта ако воз крене?... И закључим да ће се он појавити, да је вероватно изашао на супротну страну и избацитим кофер напоље у тренутку поласка воза.

Следећа станица, воз стоји, неко лупа на прозор... Погледам... ОН!

- Дај ми кофер - вели.

- Ја сам кофер избацио на претходној станици – одговорих.

Он се ухвати за главу.

На почетку треће године сам на суседној БАС-овој станици провео целу ноћ јер ми је последњи аутобус за Шабац, где је тада био ИШЦ, отишао испред носа. Током ноћи сам погрицао кило белих семенки размишљајући шта ће бити ако ујутру не стигнем пре командира. Срећом прошло је без већих последица. Био је добар човек тај капетан Милан Митровић (мислим да сам

- Па није то била станица, то је воз стао због укрштања!

Онако очајан окрете се и отрча код шефа станице да покуша да договори да му неко преузме кофер и причува код особља те станице, која уствари није била станица воза Београд-Сарајево.

А како сам ја то могао знати са 15-16 година, где се возови укрштају, а где је станица? А и он је могао наћи неког озбиљнијег, а не мене.

Подригуша⁶⁰

Срђан Динуловић (8. вод)

Пазарић, рано пролеће 1992. године. Можда је боље рећи касна зима или њени последњи трзаји. Мулаосмановић Неџад и ја смо задужени да се утврдимо на положају код резервоара за воду. У кругу од 50-ак метара нема никог од "наших". Са десне стране је шума и пут који води до села, лево је гробље, а иза нас резвоар, миниран противпешадијским минама ПМА-2 и другим путем који је водио на стрелиште.

Успели смо да пронађемо неки стари ров па смо га још мало укопали. Пада нека киша и обојица смо до грла блатњави од копања, промрзли и мртви уморни. Развукли смо преко рова шаторско крило да не киснемо више, мркили је мрак, а нас двојица покушавамо да спавамо на смену...

У том се чује како неко посрће и тихо разговара. Гласови су све ближи чујемо и звецкање опреме... Ја и Мула (тако смо звали Неџада) се погледасмо и одједном се шаторско крило урушава, сва она вода што се скупила се излива по нама и упада нам... Жикица Стојановић. Носи вечеру: лист саламе (подригуше), комад хлеба и јогурт.

Никада се нисам више уплашио нити обрадовао. Салама никад слађа са све земљом са прљавих руку.

За сузе има времена

Даниел Димић (2. вод)

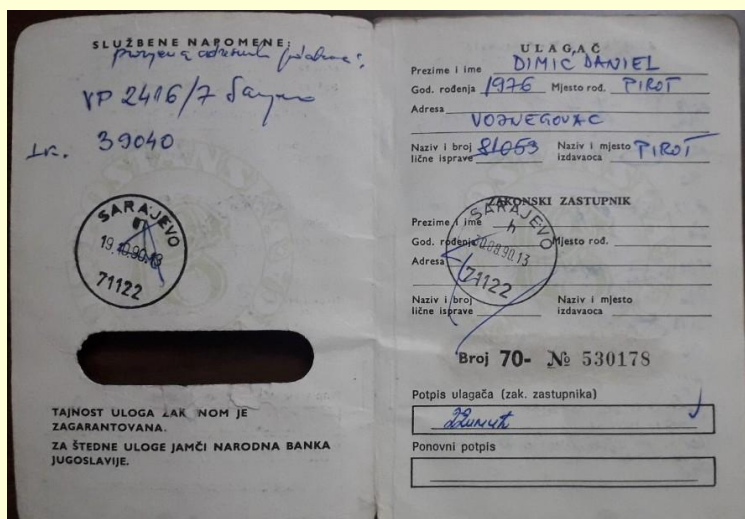
Испраћај је то, није шала. Војник иде из куће. Славило се целог дана и целе ноћи.

Ујутру, још мамурни, гости траже ноћас изгубљену ципелу, наочаре, кравате, цигарете. Кува се кафа, јака, црна, `турска`, да се мало дозову свести.

Док они проналазе себе у сунцем окупаном јутру, један дечачић седи у својој соби замишљен и изгубљен. Добио је позив да иде од куће. У руци држи парче папира у коме га обавештавају да је примљен у Војну школу. Сарајево, Босна. Далеко је то. `Леб те јебо, мислио сам има 1000 км (касније на возној карти писало 895 км). Осећања помешана. Срећан, уплашен, тужан, узнемирен. Где ли ћу то да одем, замишљам у себи. Нисам ни свестан шта ме чека у животу.

Чекамо воз. Нема више песме, нема више галаме, запалио цигарету и онај ко не пуши. Пијуцка се `ладно пиво, онако из флаше, и сви као крадом гледају у мене. Не знам да ли су срећни или им је жао. Мајка брише сузне очи и гледа ме некако сетно, са зебњом. Сада већ покојни стриц наздравља са ујаком, показујући колико је попио. Отац ћути, скоро и да га не примећујемо. Капетан у резерви. Артиљерац. Он има најтежи задатак. Да иде до Сарајева и остави свог првенца. Није му лако, зна он најбоље како је бити војник.

⁶⁰ Војнички жаргон за Алску или Тиролску саламу

*Штедна књижица отворена на име Даниела Димића
питомца 39. класе;
(приватна архива)*

Фотограф трља руке, узме неку пару сад на станици, сви би хтели фотографију са војником.

Чује се и воз. Невољно се дижемо, као на сахрану да смо пошли. Грлимо се и љубимо. Са свима редно. Сви плачу. Мајка највише. Ја не. Дуг је пут, има времена. А срце? Срце хоће да искочи. Удара као лудо. У глави бубњи, зуји, дамари само бију.

- Јави се... Пиши... Буди добар... Чувај се... - још одзвања у мојој глави док воз замиче за прву кривину. И одједном мрак. Уђосмо у тунел. Сви у возу ћуте. Ех кад би бар овако мирно

било док не стигнемо.

Сиђосмо са воза и правац у пошту.

- Да ти се нађе - говори отац и даје паре шалтерској службеници.
- Како, бре, да се мени нађе, а даје њој?
- Отворио рачун, да подигнеш кад ти треба.

Дођосмо и у касарну, одмах ту преко пута, није далеко. Сиве, пуне прозора, а некако мрачне, касарнске зграде нас дочекаше. Као затвор изгледају. Неки момчић у униформи, годину, две старији, запалио цигарету и онако мангупски насмејан узима позив и објашњава како и где треба да идемо.

- Стигао си, гујо, - мисли у себи - јеб`о си чворка.

Скупило се света са свих страна. Велика то земља беше. Неки штркљаста, мршави, неки пуначки, плави, смеђи, гарави. Неке и не разумем. Албанци ваљда, шта ли већ?

Дадосме нам униформу, ошишаше нас. Бог те мазо, каква фризура. Не штеди онај Фикро машиницу. Само деље. `Ајд на купање. Тамо сви заједно скидамо гаће и онако стидљиво гурамо се под туш. Ко се још купао гд са другима.

Обукосмо и униформу. Како коме. Некоме кратке панталоне, некоме дуги рукави. Ни мени није потаман. Ногавице изнад чланака. Ваљда тако треба, ко ће га знати.

Одведосме нас у собе. Нас двојица само. Земљаци. Имали смо среће. У неким собама по 5-6 њих. Баш гужва.

Родитељи са нама, још увек. Нисмо ни свесни да ће ускоро да оду. Нашли се земљаци. Први пут се виде, причају ко су и одакле. Ми деца седимо са стране, прозборимо по коју, глас нам трепери, чекајући кад ће очеви да крену кући.

- `Ајде, синко, буди добар па се јави - шкрт ћале на речима, жури на воз. Ја бих волео да остане још мало, а знам да би и он.

- Хоћемо ли земљаче? - зову га неки људи. Мени срце пуче, сузе саме кренуше. Рекох ја да има времена за плакање. Седим на клупи, гледам оца како одлази. Окреће се да махне још једном и замаче низ капију.

Никада ми у животу није било теже, али нема времена за сентименталност, капетан Ного зове у строј...

Физичко

Предраг Леканић (професор физичког васпитања)

Капетан Ного Велимир доведе свој вод први час и преда ми их. Дошао је претпоследњи час кад је било оцењивање. Ја дајем такве вежбе да скоро нико не може да добије пролазну оцену и све у дневник уписујем `кечеве`. Он само гледа и ћути. Питам на крају има ли питања. Устаје Јанковић Драгослав и каже: „Професоре, могу ли ја добити двојку? Никад нисам имао кеца из физичког.“

Ја кажем: „Може - сто марака и решили смо све.“

Настаде мало комешање између ученика што ја искористим и командујем збор.

„Час је завршен здраво!“ - и ученици одоше на облачење.

Пита мене Ного: „Извините, професоре, јел` се ви то зезате или озбиљно? Они одоше сад на говорницу да кажу родитељима да шаљу паре.“

Од тада ја само спомињем Јанковића и `узимам` 100 динара.

Табла са називом касарне код капије број 4 - према Железничкој станици (фото: преузето са сајта СВШ КоВ)

Кораћ

Ненад Ђорђевић (6. вод)

Негде, октобар, новембра друге године, отишао 6. вод на „Пазарић“... Нека тактика се радила...

Вратили се у Сарајево аутобусом. Пред касарном неко викне: „Људи, где нам је Кораћ?“

И, ту схватимо да је Кораћ Дарко остао на Пазарићу.

Каже Медојевић: „Нема проблема, решићемо.“

И стварно, сутра ујутру дошао Кораћ са возилом за храну. Запуцао право на писту у време смотре, са комплет борбеном опремом на себи... Нема да фали

Наравно, прво га видео Чичковић.

- Од`те `вамо питамац, где сте ви били?

- Друже пуковниче, заборавили ме јуче на Пазарићу...

- Ко вас заборавио, питамац ?

- Поручник Медојевић, друже пуковниче.

- Добро, питамац. Медојевић, `од`те `вамо... Како сте заборавили питомца?

- Друже пуковниче, ко ради тај и греша.

- Медојевићу, јел` хоћете да ви не радите више?

Професорица цар

Ненад Станисављевић (7. вод)

Након завршене саге са крађом наоружања из Музеја развоја пешадије, где се утврдило да смо исправљали тестове из електротехнике, вод се вратио у школске клупе, међутим ту су се сада јавили разни проблеми. На сваком часу код неког професора, креће иста прича: „Ви сте једно велико разочарење, срам вас било, како сте то могли да урадите...“. Професор Хамдо Катица који нам је предавао електротехнику, који нас је увек хвалио и био поносан што имамо тако добре оцене, се због разочарења на првом часу расплакао и тражио је да га помере са места нашег професора, што је касније и учињено.

Долазимо ми на час историје код професорице Игбале Моцо, седамо у клупе, главе свима погнуте, као и на осталим предметима, чекамо да крене паљба и критике. Улази професорица у учионицу, седа на катедру, погледа у нас и пита:

- Е, мајку вам, какви сте ви цареви, хајде причајте ми како сте све успели да преварите?

Ми дижемо главе, не можемо да верујемо да нас не критикује, она се смеје, радознано запиткује о свему и свачему са овом тројицом главних „јунака“, цео час о томе причали, једина која нас није грдила.

Увек је била тако фина, волела је да саслуша наше проблеме и да нас посаветује и ми смо њу волели и радо смо присуствовали тим часовима, иако историја није била лака.

Сјећам се...

Зијад Тијановић (2. вод)

Сјећам се да сам по доласку у СВШ изабран за замјеника командира вода. То је трајало све до једног поподневног учења када сам на инсистирање осталих класића допустио да гледамо филм. Све је протекло ОК код контроле дежурног официра (сјећам се да је дежурни био Жељко Петровић). Били смо спремни када је дошао, предао сам рапорт и ништа није примијетио. Међутим, рапорт командиру на јутарњем постројавању и није протекло добро. Знао је да смо гледали филм, реко је да је долазио у време часова учења. Кажњен сам чишћењем мокрог чвора и круга мјесец дана и, нормално, смијењен.

Касније смо сазнали да је прије постројавања критиково једног класића због лоших оцјена и да нас је он издао. Нормално, једне ноћи морали смо га казнити за издају. Али о самој казни не бих детаљисао. Њему је то било довољно.

Прва обука на „Пазарићу“. Постројили смо се и док је капетан Ного износио план обуке почела је киша. Мислили смо да ће нам обука бити прекинута за време кише, међутим Ного је тада рекао да су услови за обуку идеални. Нормално, све смо одрадили до краја на киши.

Сјећам се и кад смо се припремали за одбрану касарне, врећа с пијеском које смо ставили на прозоре наших кабинета за наставу према „Холидеј Ин“ хотелу, узбуна итд. Долазак официра и војске из Хрватске, било је и рањених, њихових прича... Одлазак наших командира и другара који су завршили 4. годину на ратиште. Сјећам се да је остао само један наш командир и да смо се, слушајући приче официра који су дошли из Хрватске, тада у кантини напили.

Било је тога пуно. Све у свему било је то вријеме које остаје у сјећању.

Шах

Ненад Станисављевић (7. вод)

Негде у трећој години, мој цимер Горан Глигорић Глиша, уписао се у шаховску секцију у граду, набавио неке књиге и редовно проучавао ту литературу и ишао на секцију. Упоредо са тим, у нашој соби, кад год је било времена, нас двојица смо играли шах.

Драо ме стално, по пет-шест партија дневно, сви знали да никако нисам могао да га победим. После неког времена потражим му ја једну књигу, као да мало проучим те технике па ћемо онда да одиграмо. Стајала она мени у фијоци пар дана, можда сам је два пута отворио, похватио само масне наслове неких потеза „ДАМИН ГАМБИТ“, „ФРАНЦУСКА ОДБРАНА“ и слично и једног дана седнемо ми да играмо партију. Почнемо игру, а ја кренем да се бацам са оним стручним изразима потеза, а немам појма шта играм и тако партија крене да се развија. У једном моменту видим ја, он се зацрвенео, дуго размишља и схватим да могу да га добијем. Успут отворим врата спаваоне и викнем: „Људи, дођите да видите како Муса дере јарца!“

Другари из вода стали око нас, гледају, зезају нас, ми црвени од размишљања и узбуђења и БАМ, матирам га ја. Он ми је честитао, као и сви остали, похвалио ме како сам добро савладао потезе и после тога ме стално јурио да одиграмо реванш. Међутим, ја нисам хтео, мислим да нам је то била последња партија. Стално сам га зезао да мора још да вежба па ћемо онда да одиграмо, а верујем да би ме у наредних 100 партија сигурно добио.

Двојка

Раденко Кузмановић (9. вод)

Током четири године школовања, редовно и силом прилика, 39. класи је предавао велики број наставника и професора. Неки су били непопуларни због својих критеријума, неки су били омиљени. Он је био један од професора који ми је остао у сећању као строг, али и као професор који је имао неке неуобичајене методе.

Професор Данило Бјелогрић (фото: сајт СВШ КоВ)

Данило Бјелогрић, професор физике. Предавао је отприлике половини класе. Другој половин (или боље рећи оној првој) је предавао Смајо. Нема пуно тога да се каже о Данилу јер нам је предавао само једну школску годину, а и много је времена прошло. Ипак један га детаљ издваја од свих осталих. Иако је био строг, питомци су га волели због начина на који је оцењивао њихово знање. Данило је знао да питомаца на контролном задатку оцени двојком са СЕДАМНАЕСТ минуса. Да, није грешка, С-Е-Д-А-М-Н-А-Е-С-Т минуса. Постојале су и оне двојке са два минуса или са пет, али мислим да је најслабија била ова коју сам поменуо. Не, није он био неки посебан шљивција. Он је и у незнању питомаца проналазио једно зрно знања довољно да добије двојку. Али те двојке нису имале исту вредност. Нечије `зрно` знања је било мање, нечије веће па је од тога зависило и број минуса.

Знао је Данило и да уз оцену да и по неко-

лико плусева. Дешавало се да уз кеца буде неколико плусева, а то је значило да питомцу само мало недостаје за ону двојку, најслабију у историји.

Митраљез

Ненад Станисављевић (7. вода)

Средином априла, сви питомци који су дуговали митраљез М53, презадужени су митраљезом М84, извршена им је практична обука у трајању од пар часова, расклапање, склапање, пуњење, нишањење, окидање и враћени су на своје положаје за одбрану. Тако су и питомци из 5. вода (нисам сигуран за тачна имена), који су били распоређени испод гробља, са задње стране полигона према путу, дошли на свој положај и договорили се да пробају у току ноћи да опале који метак, чисто да виде како овај нови митраљез праши.

Питомац Рајић Дејан на обуци као нишанџија на митраљезу НСВ 12,7мм на тенку М-84, полигон Међа, 1993. године

била грешка и планирали да понове план у току ноћи, међутим на срећу, нису пуцали из митраљеза ни тог ни било којег следећег дана.

Пала ноћ, све се смирило, по мрклом мраку напунили они митраљез, један од њих је стиснуо окидач, а оно само КЛИК и ништа. Успаничили се њих двојица, како неће да пуца, шта да наиђе неко у напад, шта ће се десити? А нису смели да укључе лампу или било какво светло, пробали још пар пута и до јутра, ништа. Ујутро дошли до нас на доручак и испричали нам шта се десило, како су се уплашили и целе ноћи стрепели да се нешто не догоди. У току дана 100 пута проверавали и вежбали да правилно напуне митраљез, увидели где им је

Растанак

Предраг Леканић (професор физичког васпитања)

Последњи четвртак октобра 1991. године и последњи Спортски дан који сам одржао са 39. класом због одласка на нову дужност. Након неколико вежби из сплета гимнастичких вежби одлучио сам наше дружење наставити једним говором.

Причао сам о животу, другарству, ситуацији у којој се нашла наша земља. Тог тренутка, као по некој команди, сви питомци, са писте (оне мале) су кренули да се пењу са једне стране бине поздрављајући се са мном и одлазили на други крај бине.

Неки су плакали, неки ме загрлили и пољубили, а неки само јако стисли руку, ваљда да покажу како су ојачали и да су стасали.

За мене је то био веома емотиван тренутак и увек ћу га, са сетом, повезивати са 39. класом.

Срећом.....*Даниел Димић (2. вод)*

Само што ме сан беше ухватио. Дошао са ноћне смене. На стражи смо већ други месец.

- Хоћеш ли са нама у Сарајево? - пробуди ме Милован Васић. - Идемо да пакујемо наше ствари, па за Србију. Долазе шлепери.

- Идем обавезно.

Досадило ми је да боравим више на овом „Пазарићу“. Само стража, спавање, једемо и опет све испочетка. Нисмо знали више ни који је дан.

И одосмо. Из сваког вода по тројица. Мића Бајић, Милован Васић и ја из другог вода. Нас 27. И још неке старешине. Не сећам се више ко.

Улазимо у Сарајево. Аутобусом. Издалека се на високим зградама виде рупе од граната. Рат је свуда око нас, али буквално нисмо ни били свесни тога. Видели на ТВ-у и слушали на радију. Срећом...

Питомачки ресторан у касарни „Маршал Тито“ у Сарајеву (фото: преузето са сајта СВШ КоВ)

Улазимо у касарну. То није више исто место из кога смо изашли који месец раније. Постављене запреке на улазима, ископани ровови, заклони.

Улазимо у наш објекат. Радосни што за пар дана идемо кући. Пакујемо ствари. Нормално, свако пакује прво своје. Гледам своју `цивилку`. Има сигурно 3, 4 месеца како је нисам обукао. Следећа соба. Следећи ормар.

Готово је за два дана. Спаковали смо ствари и од оних који су одавно напустили. Ипак, то су наши другови. Доћи ће да покупе своје ствари. Можда.... То нико не зна.

Ајде сад кревете, ормаре, столове, столице. Све у учионицу седмог вода. Доћи ће шлепери из Србије. Идемо коначно кући. Срећом...

Пошли у кантину да попијемо по пиво. Још се могло. Кад тамо, у реду стоји један брко у цивилу. Једва га препознах, к'к Есад Пелко. Био нам на „Пазарићу“ командир. Мењао Нога Велимира. Ма шта га, бре, мењао? Ту људску громаду од Нога није нико могао да замени. Једном официрчина. Пешадинац. Билећка школа.

Поздравили смо Есада људски и културно. Одмахнуо је само руком. Све нам је било јасно. Био је само ту да одради своје последње дане у армији. Чекање у реду за сарајевску „Дрину“

му је свакако био један од последњих дана у ЈНА, можда и последњи. Не знам. Нисам га никада више видео.

Седимо у некадашњој дежурани дежурног школе Мићо Бајић и ја. Дими се цигарета из руке к/к Миломира Савчића. Пијемо кафу са њим. Причамо о животу и ситуацији где се налазимо. Погледао сам на сат. 18:54. Сад ће вечера...

Место питомачког ресторана
снимљено 2014. године
(фото: Кузмановић Раденко)

Ваздухом се пролама звук, нама деци још увек непознат. Чује се неко звиждање, затим тишина и пар секунди потом прасак. Грмљавина или земљотрес. Ипак је експлозија. Мина, граната, ко би га знао. Попадали ја и Мићо под сто, прекрили главу рукама и чекамо шта ће бити. Бројимо у себи. Једна, две, три, четири... Имају ли овим експлозијама краја или је ово, уистину, само наш крај. Одједном тишина. Прашина се дигла, једва се видимо. Добро је, остасмо живи. Срећом....

Цигарета из руке к/к Савчића се и даље дими. Он седи на столици. Није се померао, као да ништа није било.

- Није ово ништа момци, далеко је.

Ми премрзли од страха, он каже није ништа. Још једна људска громада.

Изађосмо напоље. Улазна врата стоје мало укриво. Нема стакла. Разбијено од детонације. Из рама се пресијава нешто зелено са нијансама сиве. Заглавио се гелер од мине. Једва сам га скинуо. Има, брат брату, 100 грама. Ивице као жилети. Скинуо га за успомену. Боље ја њега него он мене.

На месту за постројавање шестог вода из земље вири мина. Забола се до пола у земљу. Није се активирала. Срећом...

Нема крова од библиотеке. Жалимо што ће покиснути књиге.

Огромна рупа на крову некадашњег кина прича нам да нећемо више уторком и четвртом, са закашњењем, гледати холивудска остварења. Нити ће икад у њему генерал Кукањац да показује тајне снимке шверцера наоружања и припрема за разбијање Југославије, нећемо више да певамо у глас „Друже Тито, ми ти се кунемо“ и дивимо се Веселину Медојевићу и Жељку Петровићу у како расклапају пушке са завезаним очима.

Највећа рупа је ипак на крову кухиње. Чини се као кућа. Неко је стварно био прецизан. 19:15. Вечера је увелико у току. Поделили нам суву уз ручак. Срећом...

За нас, рат је тек почео. Несрећом...

Мине

по сведочењу Александра Малевиха и Миомира Богоева

Александар Малевих је био питомац у 4. воду. Током боравка на полигону „Пазарић“ направио је неколико дисциплинских прекршаја који су од стране команде окарактерисани као тешки и он је са групом питомаца 30.4.1992. године упућен у касарну у Сарајево. У Сарајеву је требала да му буде изречена мера искључења са школовања.

Трећег маја, у соби у којој је Малевих спавао, он и Миомир Богоев су хтели да се фотографишу. То није требало бити обично фотографисање, већ им је намера била да направе фотографије са бојевим минама. Те мине, познате као `паштете`, Малевих је извадио из минског поља испред положаја свог вода у „Пазарићу“ и донео их у Сарајево. Од неколико мина које је донео њих двојица су узели две и први се фотографисао Богоев. Он је узео мине, а Малевих је то овековечио фотоапаратом међу питомцима познатим као `идиот`. Затим су заменили улоге, али је Малевих минама извадио осигураче. Тако наоружане их је ставио на рамена, а у руке узео гитару, коју је иначе од раније свирао, у жељи да га Богоев тако фотографише. Једна мина је пала са рамена право на упаљач и активирала се, а друга је пала али се није активирала пошто у под није ударила упаљачем већ другим делом тела.

Одмах по првој експлозији у собу су дотрчали Рајим Беговски, Жељко Ћирковић и Драган Микић. Малевих је сав крвав кренуо ка купатилу да спере крв, а Микић му је рекао да због повреда које је задобио мора да оде код лекара и помогао му да то и уради.

Када је ушао у собу Ћирковић је у једном тренутку померио врата од ормара која су лежала на поду и тако је активирао и другу мину, при чему је повређен тако што му се у лице забило доста ситних комада паркета, имао је и друге ситније ране по телу, а од експлозије наредних неколико дана готово да ништа није чуо. Лакше је повређен и Рајим Беговски.

Александар Малевих је због тежине повреда пребачен у Војну болницу на Кошево, евакуисан је заједно са болницом 10.5.1992. године. Крајем јуна, или почетком јула се јавио у Београд, али му је саопштено да је он у међувремену и званично искључен са школовања па се по решавању бирократских формалности вратио кући чиме је окончано његово школовање у СВШ КоВ. Остали актери догађаја су имали лакше повреде и после амбулантних прегледа вратили су се. Осим ове две мине које су активирале, у соби је пронађено још три или четири ненаоружане мине које су старешине СВШ однеле ван домашња нестручних лица, што су питомци друге године у том тренутку свакако били.

Телефон

Оливер Николић (5. вод)

У „Пазарићу“ смо стално у шуми слушали вести, мислим да је била станица „Срна“. Једног дана слушамо: „На положају „Пазарић“ војници, питомци и старешине сви побијени.“

Дејан Рајић, Владимир Благојевић и ја решимо да идемо у село, да нађемо телефон и јавимо кући да смо добро. Организујемо ми то, кажемо Зорану Стојиљковићу Јагодинцу да, ако дође Арсеновић, каже да смо отишли дубље у шуму по дрва за огрев. Одемо ми доле. Нико нас није дирао, напротив, они се одушевили кад су нас видели, за нама трчкарало пар клинаца из села.

Наравно, везе у прекиду, они сви мобилисани, у униформама. Дали нам цигарете. Једна жена отворила продавицу, дала нам пиће и са терасе нам добацила кутију „Марлбороа“ (иначе смо пушили чај и лишће у лулама што смо сами правили). Вратимо се на положај и видимо Јагодинца у рову са опремом како осматра, знали смо да је узбуна. Ми полако уз пропланак, кад оно Арсеновић блед као крпа и љут ко рис. `Дриблао` нас ЦЕО дан, поправљали ровове, али од следећег дана супер са нама.

На Дрини ћуприја

Ненад Ђорђевић (6. вод)

Крушевац, трећа година....

Скоро сваки пут када се помену књиге, Ћиро (Видоје Весковић) потенцира да је једина књига коју је у животу прочитао „Горски вијенац“.

Једном приликом, баш пред крај школске године, професорка књижевности закључује оцене. К'о за инат, баш тај дан Ћиро на ВМЦ у Нишу, на неким прегледима. Професорка му у одсуству закључи тројку. Међутим, докон мозак ђаволово игралиште. Ћира (Жељко Ћирковић) и ја решимо да позитивно утичемо на његову начитаност.

Поподне, петак био, враћа се Ћиро у интернат и с врата пита: „Што ми је из српског закључила?“

Наравно, кажемо: „Није хтела да ти закључи двојку, имаш елемената за тројку, али ако за понедељак спремиш `На Дрини ћуприја`.“

- Уууууу, па ће да нађем то сад, петак....?

Наравно, ми као добри другари, нађемо му се у невољи и дамо му књигу да прочита.

Цео викенд мрдноу није из собе, само чита.

Недеља увече, Ћиро театрално затвара књигу: „Сутра тројка, јес` да се убих од овога ал` прочитах.“

Е сад, како да му кажемо истину? `Ај, заједно ћемо. Исто тако театрално, уз присуство скоро целог вода, саопшtimo ми њему истину.

Мајко мила, кад нас није побио. Мислим да се и дан данас намршти кад нас види.

Строј

Савић Добривоје (5. вод)

Час стројење обуке држи нам капетан Звонко Мајхер.

Мислим да нас је постројавао Милун Недељковић:

- Вод, у две врсте збор!

Пита Мајхер: „`Ајде, ко ће да одговори какав је ово строј?“

Без подизања руке Стевић Ненад одговара: „Никакав!“

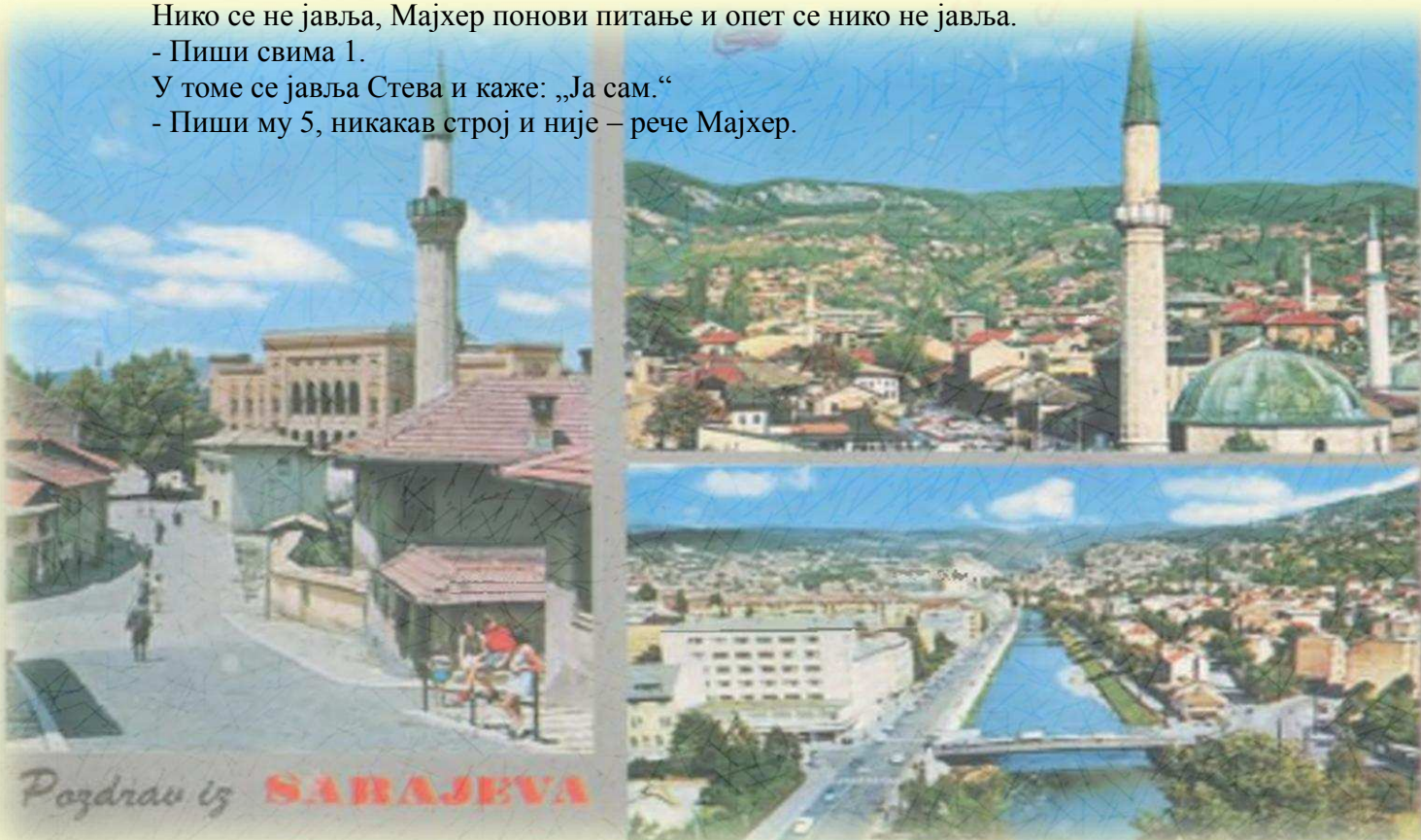
- Ко је то рекао?

Нико се не јавља, Мајхер понови питање и опет се нико не јавља.

- Пиши свима 1.

У томе се јавља Степа и каже: „Ја сам.“

- Пиши му 5, никакав строј и није – рече Мајхер.

АРТИЉЕРО

Дејан Марковић (3. вод)

Ова песма је написана 1993/94 године и посвећена је мојим драгим цимерима Марку, Сашу и Нешу и мом другу Зокију
аутор

Дал` то грми или гром удара,
или муња плаво небо пара,
дал` у стене то таласи бију,
ил` олуја прави хаварију???

Нити грми, нити гром удара,
нити муња плаво небо пара,
нит ветрови доносе олују,
већ се тешке хаубице чују.

На полигон наомак Крушевца,
где вежбају четири питомца,
четири момка, четири делије,
артиљерци прве батерије.

Први од њих то је дика наша,
из Дебелице баш Петровић Саша,
он кроз нишан у даљину пиљи,
дал` нишани или колци шиљи???
пита се док гледа у даљину,
"Кво да правим сас ову машину?"

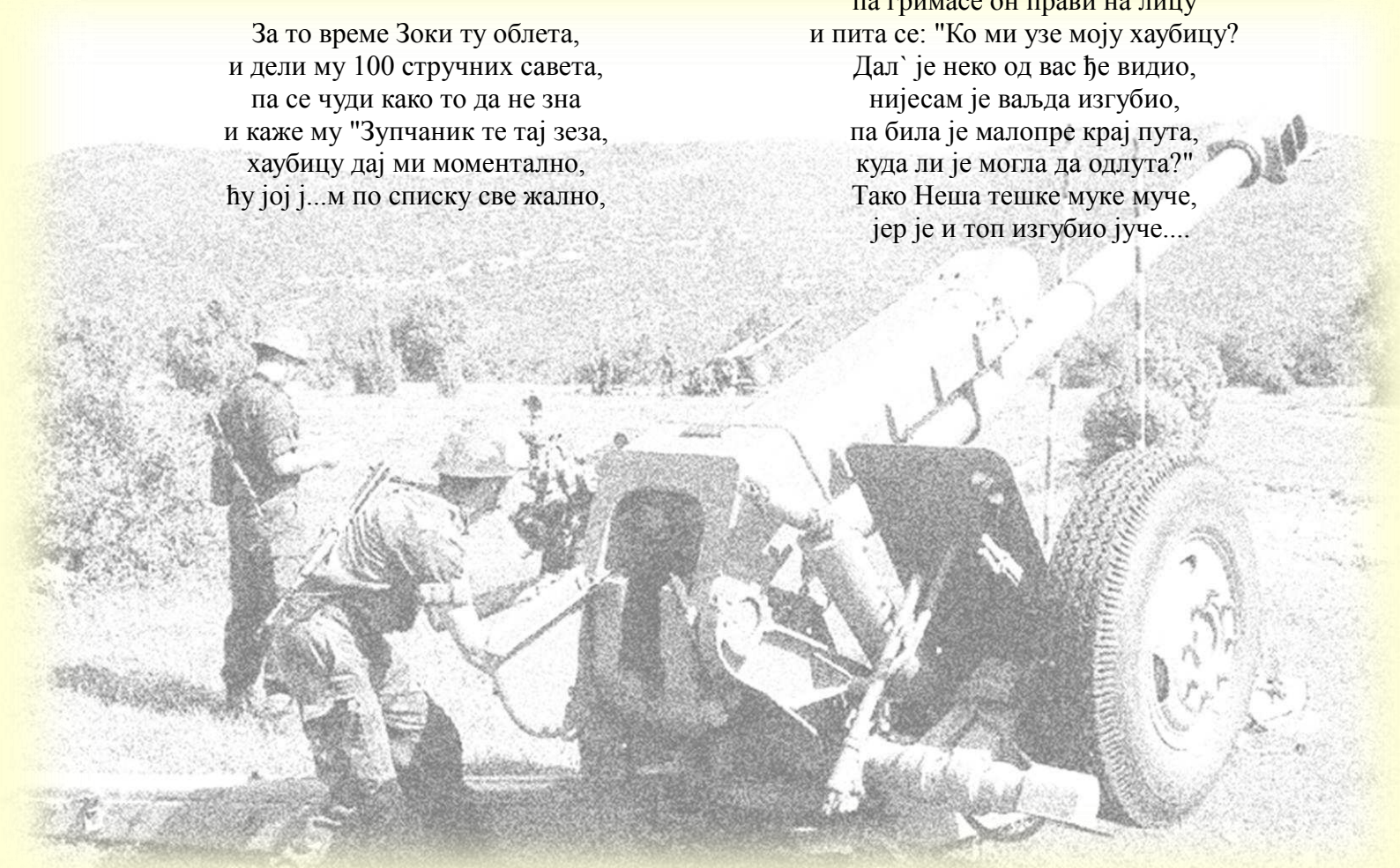
За то време Зоки ту облета,
и дели му 100 стручних савета,
па се чуди како то да не зна
и каже му "Зупчаник те тај зеза,
хаубицу дај ми моментално,
ћу јој ј...м по списку све жално,

и на њума и на туј касарну,
ћу соблачим ову униформу.
Место да се у фонтану купам
ја се с ову хаубицу лупам..."

Крај њих Марко из Мојковца седи
и све ово и слуша и гледи,
гледа ове муке питомачке
и прољева он сузе јуначке.
Ал проблеме он и своје има
па не може да се носи с њима.
Неће у цев да уђе граната,
гурао је има већ два сата.

Плаче Марко од тешкога бола,
мож` да уђе ал` само до пола,
шта да ради како да се смири,
уска је цев, мора да се шири.

Крај њега се ђетић Нешо шета,
као да и њему нешто смета,
па гримасе он прави на лицу
и пита се: "Ко ми узе моју хаубицу?
Дал` је неко од вас ће видио,
нијесам је ваљда изгубио,
па била је малопре крај пута,
куда ли је могла да одлута?"
Тако Неша тешке муке муче,
јер је и топ изгубио јуче....

Одрастање на најтежи начин**Жељко Шкалоња (9. вод)**

„Сваки пут када сам се налазио на некој животној раскрсници и морао да бирам између два пута увијек сам знао који пут да одаберем, и увијек сам бирао онај погрешан... Јер је онај исправан, по правилу увијек био и онај тежи.“

Роберт Де Ниро, из филма „Врелина“ („Heat“)

Долазак

Да бих склопио цијелу слику о томе шта се у ствари дешавало у Сарајеву морао бих да куцам врло дуго, а мислим да чак ни тада не бих успио да дочарам макар дио атмосфере тог града. Тог дивног града.

Најљепшег од свих градова на свијету...

О дешавањима у Сарајеву имао сам намјеру да напишем нешто много више од једне приче, али и ово је добар почетак иако ми је једна од највећих жеља у животу да издам нешто.

Искрен да будем, сад не знам одакле да почнем. Врло је тешко чак и мени да хронолошки поредам догађаје који су ми у тој причи најбитнији. С тога ћу почети од самог почетка.

Имао сам 15 година.

И тако сам се осјећао. Никад нећу заборавити осми разред основне школе. То ми је можда и најљепша година у животу. Али чак и са тако мало година схватио сам да је Шипово врло мала средина за мене и да ми не може пружити све што хоћу. Да ме сад питају зашто сам отишао у Средњу војну школу у Сарајеву, не бих знао да одговорим. Љубав ка војничком позиву, жеља за сигурношћу или просто изазов... Не знам зашто сам отишао.

Али отишао сам.

Моја мајка је стајала на вратима и говорила да ћу из куће отићи само преко ње мртве, али нисам је слушао. Имао сам 15 година...

Од оца сам, наравно, добио подршку и она му то никад није опростила.

Морам да истакнем да је четворогодишња Средња војна школа у Сарајеву важила за најстрожију и најтежу средњу школу уопште у тадашњој држави. Приче о њој и дан данас могу се чути по разним касарнама и у нашој војсци.

Само, кадар који је изашао из Сарајева полако изумире. Тих подофицира је данас врло мало и најцјењенији су код нас. Највише су кружиле приче о строгаћи те школе која је била на таквом нивоу да се умало граничила са затвором.

Не лажем када ово причам.

Строгости и дисциплине сам постао свјестан још првог дана у Сарајеву.

Звало се то `период прилагођавања`. Од силне галаме, дреке, кажњавања, упозоравања... нисам ниједном помислио на кућу и своје. Гледао сам само како да сачувам здрав разум и живу главу. Родитељима су у тих првих петнаест дана забранили да нас посјећују, а да сам их само једном видио, побјегао бих одатле главом без обзира. Боже, како сам плакао кад сам их видио први пут, али не пред њима. Никад пред њима.

Постојало је нешто у нама тих дана што нам није дало да напустимо све то и што нас је гурало напријед без обзира на све. Неки осјећај глупог поноса што си ученик најтеже јebene средње школе у земљи. Тај осјећај ме није напустио до дана данашњег.

Набројаћу пар ствари које су нам биле забрањене тада: пушење, пијење кафе и алкохола, посједовање касетофона или транзистора, решоа или кувала, гледање телевизије послје 20:00 (а прије 20:00 нисмо имали времена за ТВ), одсуствовање из објекта без одобрења дежурног, читање стрипова или, не дај боже, еротика, излазак из спаваонице послје 22:00 без одобрења дежурног,...

9. вод у учионици у објекту 0-31, фотографисано највероватније током гледања утакмице Купа шампиона Црвена звезда – Олимпик, 1991. година, Сарајево

Бјежање у град и бјежање са часова су били буквално мисаона именица. У Сарајеву ја нисам изгубио ниједан једини час за скоро двије године. Сјећам се да је једном професорица Љиљана Зовко, која нам је предавала математику, приликом доласка на посао сломила ногу оклизнувши се на лед. Тај дан смо изгубили двочас математике који је, након хитног наставног вијећа сазваног исти дан, нама надокнађен предавањем у суботу од стране другог професора.

Наравно, свако кршење забране носило је са собом неизоставне казне.

Прва ствар на коју су нас навикавали и коју су нам покушавали стрпати у главе била је осјећај одговорности и брига за друге људе. Врло једноставан и страшно ефикасан систем.

На примјер: поставе те на дужност дежурног или помоћника дежурног батаљона и кажу ти да ноћас одговараш за 350 људи. Ујутру дође командант батаљона и пита те зашто 254. човјек синоћ прије спавања није очистио своје чизме?

Ти му, наравно, одговориш нешто у фазону да тебе боли уво зашто он није очистио своје чизме и да не можеш да их контролишеш све, али овај те казни: три седмице не можеш да идеш у град. Систем кажњавања је био доведен до перфекције.

Један мој класић, о којем ћу нешто послје написати више, је био доживотни редар ВЦ-а. Чистио је ВЦ годину и по дана, два до три пута дневно. И наравно добио надимак Смрдо. Али, постојале су неке ствари за које смо се међусобно гадно кажњавали.

Неопростив гријех је био цинкарење некога командиру вода. Не могу да опишем шта смо урадили истом том јадном Смрди једном због цинкарења, када смо нашли његову свеску у каси командиру вода са исписаним `гријесима` сваког у мом воду.

А командири водова су били пробран и стручан кадар. Када данас размишљам о њима и покушам себе да ставим у исту улогу... добро се замислим. Није лако од 15-годишње дјеце отргнуте од сигурности родитељског окружења правити праве, правцате војнике.

Мој први командир вода је био потпоручник Шашко Алојз и страшно га је нервирало то што сам се изјаснио као Србин, а не као Југословен, јер је он био из мјешовитог брака.

Сваки секунд нашег времена је био строго испланиран. Да ме је неко пробудио у два ујутру и питао гдје ћу да будем за два мјесеца у толико и толико сати и шта ћу да радим, ја бих

знао да му одговорим. Иначе, мени је лично најтеже падао константан недостатак сна и огроман физички напор који се тражио од нас. Најтежи предмет у Сарајеву, макар за мене, је био физичко васпитање.

И наш статус је био страшно лош. Мислим да смо били испод обичних војника на одслужењу војног рока, или ми се тако чини сад. За њих смо били `фазани`. Могао бих о школи да пишем још један цијели дан али бих изгубио смисао приче.

Почело је...

Баш некако пред почетак рата, у другој години школе, нашао сам и дјевојку. Муслиманку. Било ми је дивно. Тада сам по први пут осјетио онај прави сарајевски дух. По први пут, на прави начин и са смислом, излазио у град. Десила ми се она дивна ствар која и треба да ти се деси када имаш 16 година. Са њом и због ње сам заволио тај град. По први пут откад сам био тамо није ми се ишло кући на викенд. Чекао сам њене посјете пред капијом као озебао сунце. Изласци у град са њом и њени пољупци су лијечили душу. Е, а онда је почело...

Прве барикаде, демонстрације, избори... Кувало се у највеће. Сви су били потпуно свјесни да је рат пред вратима.

Неко ми је једном рекао да личим на оног лика из Балашевићеве „Човјек са мјесеком у оку“. Ја у потпуности разумијем све стихове из те пјесме. Тачно знам све бауке каљавих ровова и шта значи убити град. Тај мјесечев сјај у оку се скупо плаћа, а моја класа је ту цијену прерано платила.

Нас су тада пребацили на „Пазарић“. То је био полигон за тактичку обуку и осим стаза и наставних објеката имао је и једну малу касарницу у истоименом селу, неких 25-30 км од Сарајева. Требало је да бранимо касарну у случају напада. На „Пазарић“ сам отишао 1.4.1992. године, а изашао сам из Сарајева 1.6.1992. године. Провео сам тамо тачно два мјесеца, од којих смо мјесец и по били у потпуном окружењу. Догађаје који су претходили рату, отприлике сви знају па их нећу помињати.

БОГ

У то вријеме добио сам и другог командира вода. Капетана Благоја Ковачевића званог `Бог`. Имао је ненормалан ауторитет код питомаца и... па то је довољно. Био је ауторитет и тачка.

Ујутро на смотри се читала `божија` заповијест.

Он је имао једно црно блокче и кога запише у њега - тај је угасио. Увијек је имао екипу спремну за најгоре послове типа: отпушавање канализационих цијеви у ВЦ-у или рмбачење у магацинима.

Друго вече боравка на „Пазарићу“, негдје око 21:00 час, улети нам Благоје у спаваоницу:

- `Ајмо, екипа, напоље.

Послије два минута уђе поново и позове и мене. Размишљао сам тада шта ли сам погријешо и зашто ме је позвао, али брзо сам схватио да није у питању никаква казна. Наредио нам је да узмемо само основну опрему и да га чекамо код магацина са муницијом. Ми смо ушли унутра и изненада нам је наредио да отпечатимо сандук са муницијом и напунимо оквире.

Ми у чуду највећем. Како да дираш сандук са муницијом, човјече? Па то је равно дирању змије отровнице.

Повисио је тон и некако смо узели муницију.

И онда је рекао нешто што ми је одсјекло обе ноге:

- Знате, момци, у рату се и гине...

Почео је да прича о погибијама својих бивших војника у Хрватској и на Албанској граници гдје је дуго службовао. Ми смо били запањени његовим понашањем. Никад пред нама до тада није показао такве емоције.

Ту ноћ нас је повео на `мртву стражу` дубоко на Игман. Моја прва стража у животу била је у ствари истурена патрола спремна испред једног нечуваног складишта.

Око 03:00 ујутру пред магацин је стигао неки камион. Имали смо пасивне ноћне нишане, али кроз то не можеш да препознаш тип возила. Нисмо знали да ли су у питању наши или њихови. Наредио је да отворимо ватру, а ми тајац. Не смије нико да опали метак, човјече. Гдје да пуцаш, па убићеш неког.

Срећом неко рече:

- Мени се ипак чини да су наши.

И онда тек је Благоје преко мотороле провјерио са касарном и стварно су били наши.

Кад смо се вратили у касарну око 06:00 ујутру били смо преморени и препуни доживљаја, али и поносни. Хвалили смо се осталима како нас је `Бог` водио у засједу синоћ. Али нисмо одмарали тај дан. Наредио је да посједнемо положаје за одбрану касарне.

Изашли смо напоље са опремом и ја сам у тренутку схватио да ми је неко замијенио РАП са муницијом. Умјесто мог пуног РАП-а неко је оставио потпуно празан. Без иједног метка. Тада ми је мој друг Борис Митровић извадио једну жицу од 10 метака и дао (он је иначе ду-жио полуаутоматску пушку и имао је укупно 50 метака).

Кренуо сам на положај са 10 метака за пушку.

Тада сам под узбуном и пуном ратном опремом изнио још и сандук муниције за митраљез 7,9 мм за мог пушкомитраљесца Дражу Тривуновића, нека три километра уз брдо. Потпуно сам. Мислим да данас, чак ни последице теретане, то не бих био у стању да урадим.

Мој вод, заједно са понекад луцидним Благојем, је добио најгоре и најистуреније мјесто. Мала висораван скоро три километра од касарне на којој је био хелиодром. Ровови су додуше били избетонирани, али пуни влаге и блата. Преко пута хелиодрома, на неких 300 метара била је малецка шумица из које су на нас први пут отворили ватру.

Ватрено криштење

За мене је рат у Сарајеву почео 4.4.1992. године у 02:17 часова.

Сада кад размишљам о томе, мислим да ми је то била најгора ноћ коју сам икада доживио.

А сама ноћ као из пакла да је побјегла.

Мрак. Тотални мрак. Најмрачнији од свих. Када мјесец ноћу зађе за Игман буквално не можеш да видиш прст пред оком.

Падала је киша. Али је падала водоравно. Од силног вјетра и зиме кости су ми плесале по тијелу. Благоје ме још раније одредио за свог замјеника и никад ми није било драго због тога. Није нам дао да ложимо ватру ноћу, а било је тако хладно да ми се плакало. Нисмо могли ни да спавамо иако смо једва били будни. Око 02:00 наредио ми је да пођем за њим да обиђемо линију и људе. Био је чудно немиран, нервозан. Нањушио је да се нешто дешава или је знао нешто што ми нисмо. Док смо ишли према хелиодрому одједном се деси нешто врло чудно и необично. Одједном нестаде оног силног мрака. Двије освјетљавајуће ракете су паралеле небо. Испалили су их из оне шумице, ваљда да виде гдје смо и како ћемо да реагујемо.

Ја се забленуо у оне ракетике и одушевљен свјетлом питам:

- Јебо те, шта је ово? - кад се одоздо подиже онај рмпалија од Благоја (био је висок око 2 метра и баш крупан један Херцеговац) и подвуче ме под себе.

- Ма лези доле, мајку ти јебем - рече ми, а око нас поче канонада...

Састави се небо и земља. Ужасна бука. Цијели вод је одједном отворио ватру. Не могу да опишем како је изгледало то.

Рокенрол. Хаос. Лудница.

Људи су били тако нервозни да су једва чекали да се нешто деси. Најгоре је, у суштини, падало то чекање. Читав вод је засуо паљбом шумицу преко пута у буквално истој секунди. Рокало се добрих десетак минута. Сви као један. И одједном како је почело тако је и стало. Изненада, поново потпуна тишина. Поново оно чекање. Најгоре...

Дејство пушкомитраљеза, илустрација (фото: интернет, непознат аутор)

Кунем се свим на свијету да сам тада у ваздуху могао омирисати адреналин. Никад касније нисам осјетио такво узбуђење. Невјероватно једно осјећање. Немам, али стварно, немам ријечи којима бих то описао. Знам само да су ми ногавице биле мокре када сам устао.

Диже се Благоје и рече ми да пођем за њим. Дођемо до једног рова у којем је био мој каснији крштени кум Славиша Копривица.

- Пази сад ово – рече ми и зовну га по имену, а овај се јадник сав у уво претворио и окрене се према нама са упереном пушком коју је Благоје одмах одгурнуо у страну.

- Не окрећи то у мене, коњу један – па му одвали једну, онако преко шљема.

(Мог каснијег кума је Благоје обожавао. Једном га је погодио војним правилом у главу са 20-ак метара на часу стројеве обуке).

- Увијек окрећу оружје према теби када је пиздарија у току - рече ми и позва ме да сједнемо уз један зидић близу тог рова. Тај зидић је требало да представља прозор кроз који се пролазило на тактичкој обуци. Док смо сједили поново ме је изненадио. Почео је да ми прича о свом сину. Како он њему дозвољава да притисне дугме којим се пали ТВ, али му не да да мијења канале, па како је дуго био болестан и лежао у болници... и такве ствари.

Ја се мислим:

- Јебо те, овај није нормалан дефинитивно, до прије пар минута било рокање најстрашније, а он ми сад прича о клинцу.

(Овдје морам да направим једну малу дигресију. Годинама послје, кад сам био на Кодри близу Прешева, једну ноћ смо добили једночасовну готовост. Били смо у једночасовној приправности читаву седмицу док се коначно није десила акција. Али прву ноћ кад сам клинцима, војницима који су служили војни рок код мене, пренио сигнал за узбуну, урадио сам исту ствар као и Благоје ону ноћ мени. Попео сам се на тенк код једног војника, Николе Досковића, који ми је онако због нечег био симпатичан, и причао са њим као да уопште не постоји узбуна и као да се баш ништа не дешава. Пола сата сам му се жалио како никад у

својој војничкој каријери нисам дужио ништа друго осим аутоматске пушке са склапајућим кундаком и како бих волио да сам макар једном дужио неко друго оружје. Мали ме је гледао тако збуњено и питао се шта ли ја то серем сада и који ми је ђаво, а ја се замало нисам срушио са тенка од смијеха. Схватио сам тада шта је Благоје урадио мени ту ноћ. Растјерао је мој страх и призвао оно мало здравог разума што ми је остало.)

Он је мени око 20 минута причао о свом дјетету ту ноћ. Касније сам сазнао да му је мали био озбиљно болестан.

Ноћ је поново пресјекао рафал негдје десно од нас. Поново рокање...

Довољан је био и један метак да комплетан вод поново отвори паљбу. Ја сам гледао кроз онај прозор у шумицу трудећи се да запамтим са ког мјеста се виде свјетла из цијеви и одакле пуцају на нас, кад загрми Благоје на мене:

- А који курац ти чекаш, идиоте?

Не сјећам се колико је трајало овај пут, али рокање ноћу има нека своја правила. Поново је одједном нагло престало. И опет оно најгоре... чекање и ужасна напетост.

Тишину је прекинуо рафал десно од нас. Благоје ме је одмах шчепао за раме и повукао да пођем са њим.

Затекли смо чудну сцену. Покојни Саша Пивашевић (погинуо код Дрвара 1995. године) је гађао једну жичану ограду испред себе јогуртом у чашама (тада је још увијек било нормално следовање хране и он је добио храну за своје одјељење. Саламу и гајбу јогурта) и галамио:

- Не овамо, мајку вам јебем, идите горе. Не овамо!

Откинуо, јадан, начисто. Шок ваљда. Благоје је успио да га смири некако (не сјећам се да ли га је ударио) и питао га да ли, отприлике, зна из ког правца су покушали да прођу. Овај је само јецао некако чудно. Као да режи.

Била је то дуга и врло незгодна ноћ. Нико није ни помислио да спава.

Не знам како да опишем шта сам осјећао ту ноћ. Знам да у човјеку постоји један прекидач који потпуно искључи све емоције и непотребне мисли у одређеном тренутку. То јутро сам схватио само да размишљам о томе како да се заклоним и како да се угријем. То јутро сам постао другачији.

То је било моје ватрено крштење. Ту ноћ сам престао да будем 16-годишњак.

Први пут.

Неки рат пореде са првим сексуалним искуством, али то није тачно. Ово изазива много јаче емоције и узбуђење и промијени те заувјек.

Смрт

Овај дио приче нисам могао да изоставим, без обзира колико размишљао о томе.

Морам да напишем и нешто о смрти.

Губитак некога ко је ту крај тебе, кога знаш и ко ти је драг, у човјеку изазива неописива осјећања. Постоји много начина да човјек у рату умре и ниједан није лаган. Мој први сусрет са смрћу био је језив. Било је то негдје 10. или 11. маја. Тада смо добили смјену на оном несретном хелиодрому и били смо у касарни.

Десило се то у једном складишту између Пазарића и Хаџића.

У складишту су била два заставника и два војника. Не сјећам се шта се десило са тијелима она два заставника, али су затекли она два јадна војника још живе и одмах их пребацили у нашу касарницу. Имали смо мали импровизовани стационар и врло мало лијекова. До тада смо већ били у окружењу и нису их могли пребацили до Сарајева да им пруже озбиљнију помоћ. Мислим да су оба војника била из околине Крушевца. Можда и нису, после толико времена тешко је сјетити се. Нисам им запамтио имена, али их имам негдје записано.

Један је умро скоро одмах кад је донешен у касарну. Само је једном дуго јаукнуо и ућутао.

Е, а због другог мислим да нисам спавао три ноћи. Умирао је скоро дванаест сати. Цијелу ноћ су се чули његови јауци. Трпио је несносне болове. А није ни чудо због онога што су му урадили.

Пуцали су му у стомак. Доњи стомак. Пуцали су му у мушкост. Између ногу јадник није имао практично ништа осим једне велике рупе кроз коју су му, како су ми причали, вирила цријева. Нисам знао пуно о томе тада. Знао сам да је рана у стомак најгора од свих и да највише боли. Али нисам знао да таквом не смијеш дати ништа ни да једе ни да пије.

Кукао је грозно. Звао је мајку и сестру. Проклињао је дан када је рођен и када је отишао у војску. Псовао све око себе па онда дуго молио за мало воде. Али највише је говорио да га боли. Понављао је то скоро непрестано.

Повремено би ућутао када би му дали неки лијек или када би се онесвијестио, али то није трајало дуго.

Утихнуо је негдје пред зору...

Иза нашег несретног положаја, позади хелидрома било је једно мало гробље и ту смо их покопали. Ставили смо им импровизоване крстове. Без опела. Чини ми се да је један потпуковник запамтио мјеста и обавијестио њихове родитеље, али не знам да ли су им кости одатле пребачене у Србију.

Глад

Првих петнаестак дана боравка на „Пазарићу“ имали смо редовно следовање хране. Није било бог зна шта. Углавном конзерве и макарони, али било је хљеба.

Ех... хљеба. Ничега у свом животу нисам био тако жељан као хљеба. Да ми је неко понудио са једне стране печено прасе или тарту, а са друге стране парче хљеба, узео бих хљеб.

Послије тих петнаестак дана, када смо потрошили скоро све што смо имали, било је мало двојека неких пар дана, а послије тога само макарони и рижа. Без соли и зачина. Без меса. Јео сам их на милион начина. Док сам још могао да распознајем укус и док сам размишљао о томе шта једем. Послије је било потпуно небитно шта стављам у себе. Било је важно само да је јестиво. Пробали смо готово све. Пужеве, коприве, траве...

Требало је видјети наше разочарење када напунимо велику конзерву од салате са копривама и ставимо их да се кувају и мислимо да ће бити довољно да се сви наједу, а оно за 20 минута кувања ниво у конзерви спадне само на трећину.

Пужеви су били најбољи. Пекли смо их на шипкама од пушака као ражњиће. Били су ужасно тврди, али и укусни. И наравно, нису могли да нас засите.

Тих дана сам маштао само о томе шта ћу да једем, ако се жив извучем одатле.

Сан ми је био да купим свјеж врућ хљеб, кантицу еурокрема и флашу вотке и да се као човек наједем и напијем.

Издвојићу три догађаја везана за храну.

Поред оног гробља које сам поменуо био је мали резервоар за воду. Ту је била пумпа која је слала воду у касарну. Ми смо око тог резервоара начичкали mine да нам не искључе воду ноћу. Мале двојке (паштете) и клацкалице.

Тих дана је било потписано неко примирје и строго су нам забранили да опалимо и један метак. Искористили смо то да се боље утврдимо и маскирамо, а и да минирамо тај резервоар. Али ни друга страна није губила вријеме. Пробали су на нама опробан систем из Хрватске.

Ако сумњају да негдје има мина, они пошаљу стоку на тај правац, па ако се нешто активира боље да гине стока него људи.

Једно јутро смо видјели како преко хелидрома, иза мора оваца, према нама иде стара бака са плетивом у рукама. Као заплела се и не види да је стигла до наших положаја. Ваљда је имала намјеру да овце прошета само испред наших положаја и да их врати у село.

Али овце ко овце, иду и не стају. Кад је, јадна, видјела да су јој овце већ ушле у наше ровове, окренула се и отрчала у село кукајући.

Ми одушевљени. Месо, човјече...

Нисмо смјели пуцати, а нисмо имали ниједан оштар нож за клање, осим оних са пушака којим не би успио ни жабу заклати.

Одлучимо ми да испратимо то стадо у оно минско поље код резервоара, па да их мина само мало дохвати, а ми бисмо их дотукли послије. И дешава се невјероватна ствар... Неће овца да згази мину никако! Полудјели смо! Бацали шљемове и камење на оне мине да их активирамо, али ништа.

И прођоше овце на другу страну к`о сретне и одоше иза нас у село. Ми откинули. Псујемо све живо. И одједном се зачује неко кмечање.

Мало јагње упало у једну рупу (било је пуно рупа на том простору јер су се копали заклони на обуци, годинама) и не може да изађе. Јеботе, шта сад? Не можемо пуцати, а немамо га чим ни заклати. И док смо се расправљали шта да радимо, у ту рупу ускочи један класић и удави оно јагње. Не знам зашто, али тог јагњета ми никад није било жао. Није ми уопште представљало проблем да га слушам како кмечи док га овај дави.

Чекали смо ноћ да га раскрпатимо некако оним ножевима са пушака. Чини ми се да га је један класић, Един Вилдић одерао, а ми смо само кидали комаде меса са њега и пекли их, онако без соли, на ватри. Ватру смо наложили у најдубљем рову да се не види одсјај, а дим се није видио ноћу.

Сад никад не бих јео такво месо, али онда ми је то личило на гозбу.

Питомци ОМЈ Н. Митровић, С. Главиш, О. Петровић,
Д. Кнежевић и П. Копача, Крушевац, 1993. година
(фото: приватна архива)

Други догађај везан за храну десио се скоро на крају боравка на „Пазарићу“.

Тад сам био већ добро, добро исцрпљен. Због психофизичког премора, или како се то у ЈНА тада звало „Ратни стрес и борбени замор“, нисам имао снаге ни да мислим како треба.

То јутро пред полазак, наши су договорили излазак са „Пазарића“ и са другом страном имали преговоре. На тим преговорима су успјели да замијене 400 литара нафте за двије свиње, нешто цигарета и ХЉЕБ. Понављам и ХЉЕБ.

За доручак смо добили неку премасну чорбицу од свињског меса

(без меса наравно, само чорбицу), по пет цигарета плавог `Ронхила` и по парче ХЉЕБА.

Парче хљеба послије више од мјесец и по дана. Појео сам га за 1,5 секунду. Ма није ни толико прошло. А мој друг Ненад Митровић је своје парче јео полако. Готово читаве двије минуте. Нисам могао да одвојим поглед од његовог хљеба, а нисам имао храбрости да му потражим ни мрву јер је и он био готово луд од глади као и ја.

Гледао сам га и он је гледао мене. Када је дошао до краја и остало му још само за један за-
логај, прегризао га је на пола и тај задњи комад хљеба гурнуо мени у уста.

Ево, сузе су ми поново у очима.

Мој класић Ненад Митровић, Бог душу да му прости, је пресудио сам себи прије петна-
естак година. Добио је близанце који су од рођења били слијепи. Не знам тачну причу, имао
је проблема око неких дугова. Није издржао више и убио се.

Касније сам дуго размишљао о томе зашто ми је дао задње парче хљеба. Нисам имао права
ни мрву да му узмем. Дошао сам до закључка да у сваком човјеку постоји она природна доза
алтруизма и доброте коју само треба подстаћи. Он је мене тим комадом хљеба задужио мно-
го. Више него што је грешан икад знао...

Трећи догађај везан за храну, који не могу да избришем из сјећања, десио се по изласку из
Сарајева. О самом изласку ћу нешто више послвије. Тог дана се десило много ствари.

Нас су послвије „Пазарића“ пребацили у Петровац на Млави. Путешествије је трајало ско-
ро два дана. Пребацивали смо се камионима, аутобусима, ко се гдје затекао и снашао.

Углавном, у касарну у Петровцу на Млави смо стигли око 05:00 ујутро. Нико од нас није
био свјестан да смо на сигурном и да је рат сад далеко негдје, а ови из Петровца гледали у
нас као у ванземаљце. Могу само замислити какви смо им били. Прљави, мршави, изму-
чени...

Постројили су нас одмах и испред нас је изашао неки капетан интендант. Обраћао нам се
видно потрешен и уплашен:

- Момци, сад ће све бити у реду, не бојте се. Спремили смо вам доручкић. Има компотић и
паштетица.

Прича човјек са нама као са дјецом од пет година, а ми спремни да га `овјеримо` за само
једну погрешну ријеч или увреду. И тако је он булазнио нешто о туширању, гардероби, хра-
ни... али ниједном није поменуо ХЉЕБ.

Дође вријеме и за доручак. Постројавање по водовима и улазак у трпезарију. Ја сам био 9.
вод и рачунао сам да док ја дођем на ред за храну, има да прође бар 20 минута. Таман сам
завршио пола цигарете (дао ми неки човјек на граници са Србијом читаву кутију `Југо-
славије`), кад нас дежурни позва да уђемо у трпезарију.

Ја сам се некако нашао први на вратима и прва сумњива ствар коју сам видио је била да је
линија за подјелу хране била празна. Онај човјек нас није лагао. За доручак су нам стварно
спремили паштету и компот, али нико жив то није узео.

Погледао сам лијево од себе и угледао хаос.

Тамо гђе је хљебара (просторија у којој се чува и сијече хљеб) је било море људи. Два вој-
ника са двоја пуна колица хљеба су била испред, а два позади, а око њих лудница. Цијела
класа покушава да узме хљеб. Организују се ланци дотура, једни другима из руку отимају
хљеб, неки се буквално туку.

У трпезарији општи хаос. Оне жене из кухиње плачу, официри галаме на нас.

Хаос...

Кад сам ја видио да сви узимају хљеб, прескочио сам ограду и јурнуо тамо, а за мном и
сви моји из вода. Јебо те, па ми смо задњи, неће остати ништа за нас.

А ХЉЕБ то јутро наручен за нас из пекаре. Још се пуши. Врућ...

Било га је, наравно, више него довољно за све нас.

Не знам колико хљеба сам појео тада, онако насуво. Без ичега. А онда сам се вратио на ли-
нију и узео ону паштету и компот. И то појео уз доста хљеба. Не могу да опишем олакшање
које сам тада осјетио. Први пут послвије мјесец и по дана пун стомак.

Наравно, онда ме је заболио стомак. Али истрпио сам. Давали су нам и неке таблете послуже због стомака, јер смо сви имали јаке болове послуже оброка, а нису могли да нас спријече да једемо колико хоћемо.

То јутро сам из трпезарије узео пола хљеба, онако исјеченог на кришке, са крајком на врху и понио га у спаваону да га ставим на војничку касету. Желио сам да прва ствар коју угледам када се пробудим буде хљеб.

И кад сам се пробудио није га било. Неко ми га је украо.

Иначе, за два мјесеца колико сам провео на „Пазарићу“ смршао сам 19 килограма. Имао сам тачно 42кг кад смо дошли у Петровац на Млави. Срећом, каснији боравак код тетке у Равном селу и војвођанска кухиња су ме опоравили довољно да ми мајка не добије инфаркт када ме је виђела први пут послуже Сарајева.

БОГ - 2. део

Никад нећу заборавити ноћ 17. на 18. април. Мјесец април, а ја сам био напољу шест сати. Од 24:00 до 06:00 сати ујутру.

У 00:30 је почео да пада снијег. У АПРИЛУ мјесецу снијег. Тај црни „Пазарић“ је био у близини Игман планине и јасна ми је била она прича из Игманског марша.

Боже, како сам се смрзао ту ноћ. Никад ми у животу није било хладније. Да не бих добио промрзLINE, стално сам шетао од једног дрвета до другог. Тачно 487 пута. Нисам се бојао ничега. Нико луд не ратује по зими. Два пута сам обишао и комплетну линију и попричао мало са другарима. Они су имали и ћебад на себи, а ја га нисам смио ставити због Благоја.

Е, али ујутро кад сам ушао у ров и гурнуо ноге у ватру (и одмах остао без ђонова, срећом је било чизама у касарни) и мало дошао себи, примјетио сам да Благоје није у реду. Имао је болну гримасу на лицу и видио сам да није спавао. Тада се окренуо према мени и рекао ми да зовнем Јована Пантића који ме смјенио на стражи. Наредио нам је да га ударамо по леђима. Млатили смо га неко вријеме кад нам рече да престанемо.

- Шкалоња, јеси ли се огријао? - упита ме.

Послуже мог потврдног одговора рече ми:

- Иди у шуму и нађи неки мањи пањ и донеси га.

Ја сам мислио да му пањ треба да наложи ватру. Нашао сам неки труо, али чврст пањ и кад сам поново ушао у ров убацио сам га у ватру.

- Вади то из ватре! - рече ми.

Ја стао па га гледам, и ништа ми није јасно. Али послушам га и извадим онај пањ из ватре.

- `Оди овамо. Видиш ли моју лијеvu плећку?

Ја у чуду највећем. Он је лежао на оним војничким душецима потрбушке и гледао у ватру.

- Видим - рекох.

- Удри онда, шта чекаш?

Ја забезекнут. Гдје да бијем капетана оним дрветом, човјече. Кад је видио да се ја не мрдам рече: „Или ћеш ти мене, или ћу ја тебе, па ти одлучи.“

Ја га онако стидљиво почнем, као, масирати оним дрветом, а он ће:

- Шкалоња, ако не почнеш стварно, разбићу те!

Е, онда ми пуче филм. Млатнуо сам га оним пањем онако баш момачки, а он само застења и рече: „Тако, човјече!“ Ударио сам га још неколико пута и онда ми се оследи. Ударао сам га из све снаге.

Убио сам бога у њему оним дрветом, а он само увлачи главу под јастук да га случајно не закачим по њој. Пантић поред мене умире од смијеха и само клима главом да га јаче звекнем. Таман кад ми је понестало снаге, Благоје простења: „Добро је, човјече!“

Одмах се у цијелом воду прочуло да сам убио бога у `Богу`. Ето, тад сам први и једини пут тукао претпостављеног, али по наређењу.

Сан

Задњих дана сам имао најгоре снове које човјек може замислити.

Сањао сам свашта. Најгоре ми је било кад сам сањао моје. У сну сам видио мајку, понекад, са врло дугом косом и некако веселу. Све ми је то било страшно. Тешко сам послѣ буђења долазио себи и отресао те слике из главе.

Замисли како је кад сањаш кућу, своје другове, изласке, провод... Сањао сам и ону дјевојчицу из Сарајева... А пробудиш се у прљавом и блатњавом рову и схватиш гдје си.

Смена

Негдје крајем априла Благоје отишао од нас. Ја сам, када је Божовић дошао умјесто Благоја, често тражио од њега да пита Арсеновића да нас неки други вод замјени макар један дан на хелиодрому. Да људи сиђу у касарну, одморе мало и да се окупају.

Али овај је био неумољив.

Ипак, једном смо попиздили добро сви и поштено стиснули Божовића (ја и Пантић смо највише разговарали са људима и дигли их да галаме).

Добили смо смјену. 24 сата у касарни.

Тек тада сам схватио колико сам у ствари уморан.

Прво сам се истуширао. Туширао сам се читав један сат. Било је топле воде колико хоћеш. Све док ми се и кожа на челу није смежурала. Опрао сам неке гаће и мајице. И онда само лутао по касарни читав дан. Нашао сам и пар опушача и запалио. Али највише ме је обрадовало то што сам на једној гомили војних правила на смећу нашао књигу.

Била је то нека дјечија књига од неког хрватског писца. Не знам зашто сам заборавио како се звала и књига и писац, али нема везе.

Ту ноћ сам спавао у кревету по први пут послѣ дужег времена.

И опет сањао свашта. Али било је супер та 24 сата. Одморио сам мало и ујутру опрао још неке мајице.

Дошло је вријеме за повратак на хелиодром. Сви су ћутали јер смо видјели да су други пролазили много боље од нас.

Школски батаљон је бројао девет водова, а само три су била на положају ван касарне. Мој вод је био најистуренији, већ сам то рекао. Кад смо дошли горе, било је стварно лијепо вријеме. Прољеће, птичице цвркућу, све се зелени... Ја сам изнио једну столицу изван рова. Пошто је претходну ноћ падала киша, ровови су били пуни воде и блата. Мени тада ништа није сметало. Раширио сам оне мајице по неком грмљу да се суше и сјео на столицу и отворио књигу.

Заборавио сам био и на рат и све. Одлутао сам по први пут послѣ дужег времена негдје друго. И таман кад ми је било најљепше, из читања ме пренуо добро познат ружни звиждук.

Минобацачка мина.

(Сад ћу направити опет малу дигресију. Друга страна није имала минобацаче, али су имали један репетитор близу Пазарића. Односно, тај репетитор је био под њиховом контролом. Срби су читаво вријеме повремено гађали тај репетитор јер је преко њега преношена телевизија из Сарајева. И нису га погодили. Само понекад би нека граната или мина прешла преко тог репетитора и заглавила код нас).

СТИГАО САМ САМО ДА СЕ СА ОНЕ СТОЛИЦЕ, ОНАКО ЧИСТ И ОКУПАН, БАЦИМ У ОНАЈ РОВ ПУН БЛАТА.

Грунуло је неких 50-ак метара десно од мене у шуму.

Псовао сам тад неких пола сата. Поново сам био сав умазан и мокар.

Не да се сиромашу ситно самљети...

Таман сам био заборавио на глупости и опустио се мало кад неки приучени борац зајеба елементе на бусоли и посла ми поклончић.

Одлазак

Задњи дан проведен на „Пазарићу“.

Преговори о пуштању питомаца са „Пазарића“ су завршени. Првобитан план је био да извучемо све, али друга страна је знала колико наоружања имамо. На „Пазарић“ је био пребачен добар део наоружања из Артиљеријског школског центра. Имали смо и један тенк Т-34. У касарни нас је чекало још једно изненађење. Наоружани припадници АБиХ су били већ ту и контролисали товар у колони возила која је требало да крене са „Пазарића“.

Међу њима је био и мени један драг лик. Мајор Мирсад Ћатић. Легенда.

На „Пазарићу“ је био са нама неко вријеме и онда је промијенио страну. Њега је Неле Карајлић описао у једној пјесми на албуму „Ја нисам одавле“.

Први аутобус са питоцима напишта Пазарић, 31. мај 1992. године
(скриниот са Јутјуба)

“Видио сам Муфу преко ЦНН-а
Са Хеклером и у тенама,
Каже, он брани свој град,
А ко не брани град,
За њега је смрад.”

Мени је он био драг јер је свирао гитару и имао страхан глас. Кажу да га је Бреговић једно вријеме мувао да пјева за Бијело Дугме. А тај дан је стварно на себи имао патике, маскирни комбинезон и аутомат Хеклер који сам први пут тада видио.

Запамтио сам једну сцену везану за Ћатића. Он је знао сваку цијев која је дошла из

Задра и контролисао је товар на камионима, а онда... Онда је однекуд извадио чоколаду и подијелио је са нама.

Послије извршене контроле и преузимања касарне од њихове стране, кренули смо.

Коначно.

Нас су укрцали у аутобусе. У сваком аутобусу је било, по договору, неколико цивила из села. Укрцали су их да иду са нама до Хацића да нас не би њихови гађали уз пут. То искуство је проистекло из Добровољачке улице у Сарајеву и оне колоне коју су уништили.

Нас су прво пребацили у касарну у Лукавици. Сам улазак у Сарајево је био невјероватан. Пуцало се на све стране. Рока се у највеће. Немаш појма ко на кога и због чега пуца. Кад смо улазили у касарну, крај капије је био паркиран тенк. Тад сам први пут видио какво је дејство тенковског топа.

Лукавица је била велика касарна. Уз њу је био и аеродром. Ишли смо 10-ак минута аутобусима кроз касарну док нисмо дошли до писте.

Кад смо коначно дошли на ред за ручак нестало је хљеба у кухињи. Ни тада се нисам на-
јео, али већ сам био навикао и није ми то тешко пало.

Ту ноћ смо преноћили на тој писти у аутобусима. Пуцало се цијелу ноћ. Са нама су били и
неки добровољци. Донијели су нам брдо малих сокића у тетрапаку однекуд и од њих смо се
гребали за цигарете.

Нико није могао да спава ту задњу ноћ. Што од узбуђења због повратка кући, што због пу-
цњаве. Ујутро смо кренули за Петровац на Млави. До тамо смо путовали још два дана, чини
ми се. Сам пут је био тежак и напоран.

У Петровцу на Млави смо мало дошли себи. Писао сам за храну и да смо се први пут најје-
ли хљеба у том граду.

Шампите

Први излазак у град послјије Сарајева.

Наша цивилна гардероба је остала у Касарни “Маршал Тито” у Сарајеву и у град су нас
пустили у униформама.

Нисам могао да вјерујем да тамо људи готово да нису ни чули за рат и да је то њима пот-
пуно страна тема.

Мени је град био потпуно стран. Нисам могао да схватим да је живот ту потпуно нор-
малан. Изашао сам у град са једним класићем Миланом Скорићем званим Смук. На опасачи-
ма смо још држали ножеве од пушака. Потпуно смо заборавили на њих.

- Смук, гдје ћемо ићи? - питао сам га када смо напустили касарну, а он је само слегнуо
раменима.

Дошли смо у центар града и видјели кафиће, али некако нисмо налазили себе у томе. Није
нам се ишло у кафану.

Ја сам угледао једну посластичарницу и предложио му да идемо у њу.

Прихватио је без поговора, јер ниједан од нас није имао благе везе шта треба да ради и
како да се понаша у граду.

Сластичарна је била полупуна. Сједили су неки млади људи и радио је телевизор.

ТВ, човјече, послјије толико времена. Ми бленули у ТВ, а онај народ бленуо у нас као да
смо ванземаљци. Знали су и ко смо и одакле смо дошли.

Пришла нам је и конобарица: „Шта ћете?“

Смук није скидао поглед са ТВ-а и само је кратко рекао: „Пиво!“

- Нема овде пива, ово је сластичарна. Има сокова и лимунаде - некако је сажалјиво то рек-
ла и погледала мене.

Ја сам гледао Смук и насмијао се први пут послјије Сарајева. Њему није било јасно ни гдје
је, ни шта он ту ради, ни шта треба да наручи од ове. Само је гледао у мене благим телећим
погледом, говорио ми очима да помажем.

- Имате ли шампита? - питао сам је.

Ова је са олакшањем рекла да имају и ја сам наручио једну.

- И ја ћу шампиту - одмах је преписао Смук.

Цијело вријеме је онај народ у сластичарни гледао у нас и нико се није усуђивао да нас
пита ништа. Не могу ни да замислим како смо изгледали послјије Сарајева. Смук је појео пола
оне шампите и онда некако укапирао да нас сви гледају. Спустио је главу и видио сам му сузе
у очима.

- Ајмо одавде, Шкалоња. Нисам ја за ово.

Некако смо платили (добили смо тад брдо пара, неке ратне дневнице из ЈНА) и изашли напоље. Послије смо лутали пола сата док нисмо наишли на једну кафану на два спрата.

Сви наши који су изашли у град су били тамо. Сви заједно. Нико се није издвајао. Лакнуло нам је онда и придружили смо им се. Била је то невјероватна пијанка.

Сутрадан сам испунио себи и жељу са „Пазарића“. Купио сам теглицу еурокрема и свјеж хљеб и послије то залио са пола литра вотке.

Поновићу само да сам тад имао 16 година и да ме је то што се десило на „Пазарићу“ заувјек промијенило.

ПАЗАРИЋ 1992. године

Александар Стојковић, пензионисани пуковник

Долазак на Пазарић

Полазећи од чињенице да је већ почетком марта дошло до међунационалних сукоба који су прерасли у физичке и политичке обрачуне, командант ЦВШ КоВ је предузео мере заштите објеката и припадника ЈНА. Поред осталих мера, донео је одлуку да се појачају снаге на полигону „Пазарић“, па су поред редовног састава на полигон упућени припадници 39. класе СВШ КоВ и припадници артиљеријског дивизиона. Овај артиљеријски дивизион је неколико месеци раније евакуисан са територије Задра.

Намера је била да се обезбеди довољно потенцијала за заштиту издвојеног објекта Пазарић и спречи било какав покушај паравојних и других формација да дођу до минско-експлозивних средстава, наоружања и других средстава и опреме размештене на полигону Пазарић.

Командни састав сачињавали су: ппук. Стојан Милићевић⁶¹, мај. Милорад Арсеновић⁶², мај. Марјановић⁶³ и капетан Мишић Милутин⁶⁴. Командном саставу придодат је мајор Михајло Цвијетић - наставник инжењерије.⁶⁵ Снагама у Пазарићу прикључио се и пензионисани пуковник Михајло Савковић.

Пуковник Савковић није имао командну функцију, али је његово присуство и савети које је испољавао битно утицало на стање и одлуке које је командни састав доносио.

Запречавање минско-експлозивним средствима

Почетком априла, ппук. Иван Џувер⁶⁶ и ја обишли смо касарну „Пазарић“ са задатком да сагледамо стање и пружимо потребну помоћ из домена инжењеријског уређења положаја за одбрану. У склопу задатка сам обишао комплекс касарне Пазарић и на основу распореда објеката, конфигурације терена, размештаја снага за одбрану касарне Пазарић, распореда обје-

⁶¹ Послат из Сарајева како би преузео команду над свим јединицама на полигону, радио у Школама и курсевима пешадије

⁶² Командант питомачког батаљона 39. класе

⁶³ Командант артиљеријског дивизиона

⁶⁴ Командант полигона „Пазарић“

⁶⁵ Мајор Цвијетић је изразио жељу да из личних разлога, а у складу са важећим прописима, буде ослобођен дужности на Пазарићу. То је прихваћено и уместо њега је на Пазарић дошао мај. Стојковић. Цвијетић и Стојковић су у ЦВШ КоВ били наставници инжењеријских предмета па је њихова улога на полигону подразумевала инжењеријску припрему одбране (запречавање, утврђивање...)

⁶⁶ Начелник групе инжењеријских предмета у ЦВШ КоВ

ката и комуникација изван касарне Пазарић, предложио командном саставу да одобри забравање угрожених рејона. Командни састав је то прихватио. Уз асистенцију групе питомаца 39. класе, који су ми ископом лежишта за мине омогућили да поставим, наоружам и маскирам мине, у току једног поподнева и вечери постављено је 1.428 противпешадијских мина, груписаних у 26 минских поља.

Проблеми са храном

Како је време пролазило појављивали су се нови проблеми. Поред замора људства, основни проблем је била исхрана. Све до краја фебруара, снабдевање намирницама за припрему хране за касарну „Пазарић“, свакодневно (хлеб), а недељно артикли за припрему оброка, је текло нормално. Променом безбедносних услова, снабдевање је било са све већим временским размаком.

Од краја марта престало је снабдевање, па је особље кухиње само припремало хлеб и оброке. Сировине су коришћене из магацинских залиха које су биле веома мале, а при томе се број присутних војника, питомаца и старешина вишеструко повећао. Крајем априла из магацина ратних резерви преузети су суви дневни оброци. Свакодневно је свако лице добијало један дневни оброк, али и те залихе су исцрпљене.

Интересантан догађај је био када је у време Првомајских празника на фудбалско игралиште војни хеликоптер доставио пошилику. Петнаест врећа брашна и ништа више!!! То је било довољно за два дана.

Други интересантан догађај је, када су ме, на путу од касарне према инжињеријском полигону и стрелишту, становници засеока зауставили и пожалили се на потенцијални проблем. У том заселку већинско становништво било је муслиманско, али је у једној кући живела српска породица Петровић. Породица Петровић је једне ноћи ненајављено напустила своју кућу, али је у кући остао сав намештај, прибор, опрема, а у дворишту кокошке и једна свиња. У приземљу куће постојала је гаража. Свиња је развалила иструлела дрвена врата гараже и због своје тежине (око 150кг) пропала кроз дрвене плоче у канал за поправку аутомобила. Без хране и воде претила је опасност да угине. Нико од становника није био заинтересован да преузме свињу, па је постојала реална опасност да услед угинућа, смрад и зараза угрозе околину. Из касарне сам довео групу војника који су заклали свињу и у шаторском крилу је пренели у касарну, у објекат кухиње. Како су сви били једнако гладни, да би спречио неједнаку поделу приспелог меса, запретио сам управнику кухиње: „Иване, лично ћу да ти пресудим ако сазнам да је неко крадом пекао роштиљ или ако се разболимо“. Након гладовања, порција куваног пиринча и мрвице меса биле су посланица.

Преговори и постизање договора

Проблем даљег опстанка у касарни Пазарић био је све присутнији.

Ја сам као ловац добро познавао околну територију. Према дискретном договору са ужим делом команде, дана 28.5.1992. сам напустио простор касарне и шумским путевима се упутио у Хаџиће. Иако је био дан, неопажено сам прошао кроз борбене линије сукобљених страна, посетио команданта Ремонтног завода и договорио да на мој телефонски позив он упути пет аутобуса у касарну „Пазарић“.

Враћајући се према касарни „Пазарић“ (кроз исушене водотоке околних потока) ушао сам у цамију која је била непосредно наспрам улазне капије касарне „Пазарић“. Кратко сам се обратио хоџи и саопштио му да је уочено да се свакодневно у врху минарета смењују осматрачи и затражио да се са тим активностима престане јер у случају директног сукоба та `осматрачница` може бити легитиман циљ.

Излазећи из дворишта цамије, на улазној капији касарне, сусрео сам се са ппук. Милићевићем и капетаном Мишићем који су чекали да им се придружи мајор Арсеновић како би отишли на преговоре. Како је време пролазило потпуковник Милићевић ме замолио да уместо мајора Арсеновића пођем на преговоре о мирном изласку снага ЈНА. Предложено место састанка је била продавница на раскрсници пута Хаџићи - Коњиц и пута који је пролазио поред касарне према Ферхатлијама. Прихватио сам позив и нас тројица смо наоружани ушли у продавницу и сели на припремљена места.

Представник друге стране Сеад Рекић (бивши припадник ЈНА) представио се као командант Дајдине бригаде, пришао је столу и тада су из магацина изашла два наоружана и маскирана припадника АБиХ са упереним оружјем.

Тај потез није био очекиван па сам Сеада Рекића упозорио да би обе стране требале да покажу међусобно поштовање како би се преговорима дошло до споразума о мирном изласку припадника ЈНА из касарне. После краће дебате дошло се до решења. То решење је подразумевало да под мојим гаранцијама Сеад Рекић са своја два наоружана пратиоца пође у објект стражаре (на улазу у касарну), да се тамо договори термин и начин евакуације ЈНА и сви други детаљи. Сеад Рекић је тражио да гаранција за његову безбедност буде капетан Мишић што је Мишић и прихватио и затим као таоц одвежен у полицијску станицу Пазарић.⁶⁷ У просторију стражаре разговорима се прикључио и мајор Арсеновић.

Договорено је да у евакуацији ЈНА из касарне Пазарић, са стране снага под Рекићевом командом, учествују: Сеад Рекић, директор школе и управник поште у Пазарићу, сви у сопственим моторним возилима и наоружани, 50 омладинаца са територије Пазарића ненаоружани, и да се обезбеди један аутобус капацитета 40-50 путника. Долазак је заказан за 31. мај 1992. у 9:00 часова, након чега следи припрема и организација кретања колоне, за шта сам ја био одговоран.

После одласка Сеада Рекића, позвао сам команданта Ремонтног завода Хаџићи и обезбедио да се у јутарњим сатима упуту пет аутобуса у касарну „Пазарић“, у складу са претходним договором. Као одговоран за евакуацију, саопштио сам да ћу формирати колону тако што ће: први део колоне чинити аутобуси са питомцима и војницима, други део колоне чиниће теретна моторна возила и трећи део колоне чиниће теретна моторна возила која вуку артиљеријска оруђа.

Следећег дана, према договору, у касарну долази Сеад Рекић наоружан у сопственом возилу, празан аутобус и 23 омладинца из села. На моје инсистирање да се договор мора поштовати, у касарну је дошло још 27 омладинаца, директор школе и управник поште. Тиме је испуњен договор ко треба да учествује у евакуацији ЈНА.

Поучен догађајима из Добровољачке улице у Сарајеву и неких других места, колону сам формирао према потпуно другачијем распореду од оног који сам претходног дана саопштио. Уместо груписања возила по типу и намени (аутобуси, камиони са опремом...) возила су у колони измешана. На челу колоне се налазио Сеад Рекић у свом возилу, иза њега је било возило у коме сам се ја налазио, а затим су наизменично ишли: аутобус са питомцима и десетак омладинаца, мештана, камиони са различитим товарима или вучном техником, па директор школе у свом возилу и опет аутобус са питомцима па неколико камиона, затим управник поште у свом аутомобилу па остала возила по истом распореду. У следећем делу колоне први је био празан аутобус обезбеђен за повратак омладинца, а иза њега возила по распореду као у претходним деловима колоне. Такву колону није било могуће пресећи ради заробљавања од-ређене технике, муниције и сл. без жртава на обе стране.

Колона се полако кретала кроз Зовички теснац према Хаџићима. По изласку из Зовичког теснаца, у рејону каменолома, колона наилази на рампу која спречава даље кретање и на којој је постављено упозорење да је рампа минирана. Тада наређујем мајору Арсеновићу да из

⁶⁷ Капетан Мишић је у касарну враћен по завршетку преговора.

састава колоне издвоји моторна возила у којима су Сеад Рекић, директор школе, управник поште и празан аутобус, окрене их у правцу кретања ка Пазарићу и омладинце из аутобуса са питомцима пребаци у празан аутобус. За то време сам разминирао и уклонио постављену рампу на путу. На крају сам Сеаду Рекићу предао 26 записника минских поља која сам поставио у рејону касарне „Пазарић“.

Колоне које су предводиле возила Сеада Рекића и моје возило једновремено су кренуле једна ка Пазарићу, а друга ка Хаџићима. Друга колона је прошла кроз Хаџиће и без заустављања је стигла у касарну Лукавица. Уз кратко задржавање у касарни у Лукавици, колона је наставила пут преко Романије, Шапца и Београда и стигла у Петровац на Млави. Коначно одредиште колоне из Пазарића одредила је команда ССНО-а. По доласку у Петровац на Млави, замолио сам надлежне старешине да не отпуштају питомце лицима која их посете и почасте (родбина, пријатељи, и др.) већ искључиво њиховим родитељима.

ПУТ КУЋИ

Сенад Хусејновић, (5. вод)

Тих задњих мјесеци на другој години школовања дало се наслутити нешто што је личило на крај школовања, само што нико није знао како ће све то да испадне. Нити је било шта знао да нам каже осим утјешних ријечи „биће то све добро и брзо ће се смирити“.

СТИЦАЈЕМ ОКОЛНОСТИ ОСТАО САМ У КАСАРНИ „МАРШАЛ ТИТО“ СА ГРУПОМ КОЈА ЈЕ ТРЕБАЛА СПАКОВАТИ ЛИЧНЕ СТВАРИ КОЈЕ БИ СЕ ПРИЛИКОМ ЕВАКУАЦИЈЕ КАСАРНЕ ПРЕБАЦИЛЕ НА СИГУРНО СА ЦЈЕЛОКУПНОМ ШКОЛОМ. Међутим, остали смо блокирани и евакуација није била могућа све до 5.6.1992. кад смо евакуисани за Петровац на Млави (Србија). Већина наше класе је евакуисана раније из Пазарића и сусрет са њима је био веома срдчан, обзиром да смо проживјели тешке тренутке боравка у касарни (гранатирање, снајперска ватра...).

Након одмора од 10-ак дана, који нам је био и те како потребан, које сам провео у Београду код Новице Митровића, све су нас пребацили у Београд и почело се радити на томе да се настави школовање, односно да се доврши друга година прекинута у Сарајеву. Боравећи код Новице тих десетак дана, ступио сам у контакт са својима код куће у Босни. Они нису знали ни гдје сам, ни шта је са мном већ нека два мјесеца. Сам Бог зна како је то успјело и како су телефонске везе ипак, некако биле у функцији. Након другог позива од оца сам добио информације на који начин се могу пребацити до куће и који је то пут којим бих требао да покушам, са још неким, такође из Босне, доћи кући.

Како је било одлучено да се настави школовање, тако сам и ја остао да сачекам да видим шта ће се десити, јер ипак сам се сигурније осјећао унутра него да изађем вани. Кренули су отпори за наставак школовања, нека врста побуне, и након преговарања одлучено је да нас све пусте кући и да ћемо добити обавијест о наставку школовања. Како смо на крају школске године добијали карте за превоз од школе до најближег мјеста становања, тако сам тада ја, а и сви који су из Босне, добио карте за воз Београд – Зворник. Одатле бисмо се на како сами требали пребацити даље до куће. Обзиром да је ситуација у Босни била у најмању руку компликовна, није постојала никаква шанса да ја, као неко ко је из Грачанице, пређем из Зворника до Тузле тако једноставно. У Босни је рат већ бјеснио пуном снагом и шансе су биле никакве.

По упутама које сам добио од оца док сам боравио код Новице одлучио сам да не одем за Зворник него да купим возну карту за Скопље. Исто је одлучила и већина нас који смо из Босне, а којима је било немогуће преко Зворника доћи до куће. Кренули смо навече за Скопље, са станице у Београду, мислим да је био петак 3.7.1992. и ово је задњи датум којег се

сјећам у свој овој причи. Путовање је трајало цијелу ноћ, сутрадан на граници са Македонијом, у купе улази македонски полицајац да контролише путнике. Како нисмо имали других докумената осим војне легитимације, питао нас је гдје идемо. Казали смо му да по информацијама које смо добили од куће у Скопљу постоји неки прихватни центар за све нас који напуштамо ЈНА, од војника, официра, подофицира, академица, па и нас питомаца, одакле ће нас пребацити неким начином кући. Којим, нисмо знали. Казао нам је да изађемо из воза и сачекамо напољу. Било је у возу разних лица горе набројаних који су напуштали војску, било је и цивилних лица. Сакупио нас је у једну групу и након телефонског позива, са неким кога је звао, рекао нам је да се вратимо назад у воз и на првој станици гдје воз стане ту да изађемо и даље ће нас преузети полицајац који ће нас тамо чекати. Вратили смо се назад, воз је кренуо и након неког времена од пола сата вожње, отприлике, воз се зауставио и ту смо изашли. Била нас је група од 15-ак питомаца и неких војника. Полицајац који нас је дочекао одвео нас је до неке касарне, тада већ македонске војске, и ту смо се смјестили да чекамо расплет наше судбине. Ту смо сазнали да смо уствари код Куманова, у касарни македонске војске, и ту смо затекли већ неке људе који су раније стигли ту на исти начин као и ми.

Не могу заборавит коректно понашање према нама питомцима који смо у то вријеме били дјеца од 16 година. У недостатку кревета за спавање нама дјечи су дали да спавамо на креветима, док су одрасли спавали на спужвама на поду. Боравили смо ту неких, максимално седам-осам дана кад смо преко Црвеног крста добили превоз и комплетну организацију превоза до Загреба. За два дана смо добили групни пасош од Црвеног крста и два аутобуса. У једном смо били ми из војних школа, а у другом су били радници и остали војници.

Напорно путовање од два дана и три ноћи кренуло је око 22 часа навече на Криву Паланку па за Бугарску. Цијели дан нисам знао гдје сам док нисмо дошли на границу код Видина са Румунијом. Ту је било веома исцрпљујуће јер се сама граница прелазила цијели дан. Прво прелаз преко скеле, па онда контрола на румунској страни границе. Кад смо напокон наставили путовање, успио сам заспати и пробудио сам се кад смо пролазили кроз Темишвар. Упечатљива слика која ми је остала у глави је сиротињски изглед једног града који и није био тако мали. Невјероватно сиротињски.

Друге ноћи се уопште не сјећам и преласка границе са Мађарском, да ли због исцрпљености, не знам, али мислим да сам преспавао прелазак. У тим тренуцима осјећаји су чудни. Идеш некуда, а немаш појма куда идеш, вјерујеш неким људима, а уопште не знаш ко су ти људи којима вјерујеш. Само идеш, идеш....

Други дан кроз Мађарску нигдје стајања, осим краткотрајних пауза и сталних упозорења од вође пута да нико не смије напустит аутобус прије него дођемо на одредиште, због групног пасоша, ништа посебно.

Треће ноћи негдје послије поноћи долазимо на границу са Хрватском и након дуготрајне контроле и провјере ко смо и куда идемо пуштају нас да прођемо. У јутарњим сатима кад је свануло дошли смо у Загреб на Велесајам. Ту су нас искрцали и казали да су са нама завршили и да се даље сами сналазимо, да се негдје пријавимо, углавном, њихове обавезе према нама престају. Ту смо се смјестили у једном павиљону на Велесајму, нас неколико питомаца који смо се цијело вријеме пута држали заједно. Остале људе не познајеш, не знаш ни ко су осим да имају исти проблем као и ти, тј. да дођу кући. Ту нас је прво напустио Емир Јапић, отишао је са неким својим земљацима из Босанске крајине. Након пар дана по некога од нас су дошли, мислим да су му били дајца и дајница, из Њемачке и одвели га себи. Мислим да је још један од нас отишао с њима. Знаш да су и мене звали да идем да ме на неки начин спасу, али ја сам се држао очевих упута: „Само кући ма колико трајало.“

Боравећи ту неких шест-седам дана, нисам сигуран, обилазили су нас разни људи који су вршили регрутацију у Хрватску и Босанску војску, али ми смо у том тренутку једину сигур-

ност видјели у рођеној кући. Тежак је то био пут на коме срећеш све и свашта, пролазиш кроз разна искушења за која и не знаш да су искушења. Такав пут је био за нама и пред нама.

Тежак, јер не знаш кад си гладан и да ли си нешто јео. Појавила се могућност пребацивања за Босну и, хвала Богу, то се и остварило. Неко је купио некакав аутобус и требало га је пребацити у Босну па смо тако добили пријевоз. Путовање најтеже у мом животу до сада. Теже и од самог пута кад смо напустили касарну у Сарајеву па до доласка у Петровац. Они који су били на том путу знају како је то било. Пут од Загреба до Живиница у Босни такође, три дана и двије ноћи, у бусу без хране или како се ко сналазио. Путовали смо од Загреба према Ријечи па смо се због ратних дешавања некако трајектом пребацили до Задра јер се Јадранском магистралом није могло. Од Задра даље према Сплиту, па према Ливну, ушли смо у Босну. Даље је пут ишао Ливно-Бугојно-Горњи Вакуф-Прозор-Јабланица-Хацићи-Кисељак-Високо-Вареш и онда најгора дионица на том путу, преко планине Коњух дошли смо у Кладањ. Кад сам код Хацића видио таблу поред пута „САРАЈЕВО 15 км“, сузе су заросиле моје дјечије очи. Толики пут превалити рачунајући напуштање касарне и поново дођеш на сам почетак тога и јесте за суза. По доласку у Живинице, градским превозом се пребацимо до Тузле. У Загребу сам затекао, дошао истим путем, али тура прије мене, комшију који је као војник напустио ЈНА и једног питомца са Војне гимназије из Београда. Он је такође истим путем стигао. Било је ту од Загреба још неких људи, мени у том тренутку непознатих.

Пут који је Сенад Хусејновић прешао током евакуације од Пазарића до Петровца (плава боја), од Петровца до Београда током пресељења школе (жута боја) и од Београда до родног места (црвена боја);

Реконструкција: Сенад Хусејновић, Раденко Кузмановић;

Аутор мапе: Gar - сопствено дело, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=13361537>

Кад смо дошли до Тузле већ је наступило олакшање за наше напаћене душе, јер тада се већ могло рећи да смо стигли кући. Неким комбијем Војне полиције пребацили смо се на неких 7 километара од куће. Било је око 23 сата навече. У полицијској станици у том селу су нам казали да пјешке даље не смијемо због полицијског сата да неко не би страдао беспотребно. Јавили су полицијској патроли у мом селу да имају неке момке које треба пребацити до њих, казали су како се зовемо и чији смо те да обавијесте наше родитеље. Звали су мојој

кући да сам дошао и да би требало неко да дође по мене. Мој дајца је дошао по мене ту у станицу и одатле су нас најавили патроли у мом селу да долазимо. Не могу описати осјећај среће кад сам сјео у ауто и кад смо кренули кући. Учинило ми се тих 7 километара дуго као цијели пут који сам превалио до тада. Све до тренутка кад сам дошао надомак куће моји мајка и отац нису знали гдје сам и шта је са мном. Нису знали да ли сам кренуо, нису ама баш ништа знали, осим што су се свакодневно надали некој информацији или да ћу се само однекуд појавити. И њихово ишчекивање мог доласка било је цијела вјечност. Кад ме мајка загрлила и стисла уз себе није ме дуго пустила из наручја. Плакала је, а ја сам све вријеме говорио да сам добро, да је све уреду. Неописива радост била је ту ноћ у нашој кући.

Рођен сам 21.7.1976. и најљепши поклон који сам могао добити за рођендан је тај да га проведем код своје куће.⁶⁸ Те године пунио сам 16 година. За некога ко има 16 година само ово написано је превише.

Остала су само сјећања која су сваким даном све више блиједила.⁶⁹

П.С.

Велику захвалност за Новицу и његове родитеље који су ме примили у своју кућу кад смо стигли из Сарајева. У тим тренуцима најпотребније за нас који смо заглављени у „Маршалки“ до евакуације, а под гранатама и снајперима, је било да се одморимо код куће у кругу породице, а Новица и његови родитељи су ми то пружили најбоље како су знали и умјели - да се осјећам као у својој кући.

Сенад Хусејновић с.р.
у Марибору, 14.12.2019. год.

ЕУРОКРЕМ

Зоран Стојиљковић у сарадњи са Веселином Јовићем (5. вод)

Негде у другој половини нашег боравка у Пазарићу, после „неколико стотина, хиљада дана“ без хлеба, уместо кога смо добијали двопек који је сам себе јео, а не ми њега, а уместо „пасуља“ добијали обијену млаку воду у којој су пливали зрно пасуља и по нека макарона, сањали смо разне снове.

Ми из петог вода смо били на положају око чесме. Екипа у смени: Јовић Веселин, Николић Оливер, Благојевић Владимир и ја (Зоран Стојиљковић, прим. аут.), уморни, гладни и промрзли. Само што је свануло, можда је било пет или пола шест.

Чујемо Јовића, који је био баш код чесме, како гунђа, псује или шта већ. Љут, ма бесан, није љут и иде ка нама осталима и даље

- Шта је било, јеси добро? - упитао га је неко. Не сећамо се ко.

Он стаје испред наших ровова и поче:

⁶⁸ Сенад Хусејновић је кући стигао дан-два пред свој шеснаести рођендан

⁶⁹ Копнено растојање од Београда до Грачанице у БиХ износи око 220 километара и прелази се за приближно 3 сата. Да би стигао од Београда до Грачанице Сенад је због ратног стања превалио око 3000-3500 км, путовао преко 7 држава и своје путовање довршио 15-16 дана по поласку из Београда. Део пута од Пазарића до Петровца на Млави и Београда овде није урачунат и он износи нешто више од 500 км. Од Пазарића до родног места Сенад Хусејновић је имао око 160-170 км, приликом повратка кући прошао је на пар километара од почетне тачке – полигона „Пазаарић“ (прим. аутора)

- Сањао сам страхан сан, не можете да верујете, све је стварно, ту испред мене и још топло, а ја се смејем и уживам. Замислите нож у једној, а хлеб у другој руци и размазујем еуро-крем па се радујем као никад до сад!

Тајац, сви замишљамо еурокрем и нас уместо Јовића.

Моје сећање

Саша Милосављевић (1. вод)

Након јављања у касарну „Маршал Тито“ у Сарајеву, распоређен сам (вероватно по кључу) у 1. вод 39. класе. Командир вода, тада капетан, Мајхер Звонко.

Смештен у објект 017, последњи спрат, соба стотину и нека. У соби Југославија у малом: Асмир Тупајић из Тузле, Симић Предраг из Кузмина, Ванчо Стојмиловски из Кочана, Перица Стевић из Бјелине и ја из Крушевца.

Прва сећања: други дан су ми мангупи из 38. класе мазнули нове чарапе са ципела у ходнику, после повечерја. Тада научих да само прљаве иду на ходник.

Најтеже ми је било када сам био дежурни вода у првој години, због оних сокића у стакленим флашицама, вукао сам две гајбе за маренду од кухиње до учионице, а руке боле, ветровка и опасач стежу, црна питомачка торба тешка и пуна књига. На крају награда у виду маренде, један „ТАКО“ колач и негазирани сок од малине. Онда враћај празне флашице у кухињу, жури на час и тако... Што се тиче наставе, најтеже ми паде то што сам морао да знам све реке и планине наше ондашње лепе домовине, али буквално све до једне. А велика је била та наша домовина...

Након свих дешавања 1992. године и „Пазарића“, наставио сам школовање у Крушевцу, где сам произведен у чин пешадијског водника. Тада добисмо ону прву плату од 211 „Аврамових“ динара и потроших је у хотелу „Рубин“ на заједничком ручку са фамилијом и тадашњом девојком, а садашњом супругом.

Ето, то је укратко моја сага о 39. класи.

Jankulov Goran-Djanga, Djevdjelija, Makedonija, 7.vod 39. klase

Na završetku osnovne škole, svi u razredu smo se pitali gde bi nastavili svoje školovanje. Bio sam jedan od onih koji je od uvek želeo konkurisati za Vojnu školu. Zahvaljujući jednom komšiji iz sela koji je već završio prvu godinu SVŠ i koji mi je pomogao oko pripreme dokumentacije i ja sam se upisao početkom 1989.godine.

Kao dete razvedenih roditelja naišao sam na njihovo negodovanje, pre svega što sam bio jedinac. Zbog greške mesta rođenja u dokumentaciji, nisam primljen te godine, tako da sam ponovio konkurisanje 1990.godine.

U Sarajevo, kasarnu Maršal Tito, stigao sam sa rodbinom 30.avgusta 1990.god.u koju sam ranije dolazio na zdravstvene preglede. Pristizali su pitomci iz cele SFRJ.Prvi koga sam upoznao bio je Bojanić Bojan iz 37. Kl koga sam zaustavio da ga pitam dali moze da upalim cigaru, na šta me on onako desatarski pogledao i rekao mi "ti mali ovde nećeš dugo izdržati". Posle zaduživanja uniforme i opreme usledio je susret sa roditeljima propraćen suzama postavljajući sebi pitanje "šta mi je to trebalo da dodjem ovde?" Takav osećaj je bio samo nekoliko dana dok smo se svi prilagođavali jedni drugima.

Komandir mog, 7.voda, bio je poručnik Petrović Željko, k-dant bataljona (klase) kap.I klase Arsenović Milorad a k-dant SVŠ KoV bio je pukovnik Čičković Mijo.

Prva školska godina je bila dosta teška, i svi smo jedva čekali da dodje dvomesečni letnji raspust, ali... zadnji dan školske godine (početak jula 1991.g), na postrojavanju nam saopštavaju, da zbog situacije u zemlji, nema raspusta i da od ponedeljka odmah počinje druga školska godina. Raspust je ipak bio samo u mesecu avgustu. Mnogi se pitomci iz Djevdjelije nisu više vraćali u Sarajevo. Ubedjivali su i mene da se ne vraćam ali mi iz 7.voda smo se unapred dogovorili i dali obećanje da ćemo se svi vratiti u SVŠ KoV Sarajevo, tako da sam ja svoje obećanje ispunio i vratio se.

Ali posle letnjeg raspusta u Sarajevu ništa nije bilo isto kao pre, kao i u celoj Jugi. Pitomce artiljerce iz Zadra su preselili u Sarajevo, čime se povećao broj pitomaca i vojnika u kasarni Maršal Tito, i sama politička situacija je doprinela da atmosfera više nije bila kao prvoj školskoj godini. Ipak smo nastavili drugu školsku 1991/1992.godinu u Sarajevu do Nove godine. U januaru 1992.god imali smo obuku u skijanju na Jahorini, posle koje smo otišli na zimski školski raspust. Pod okolnostima da je rat u Hrvatskoj je počeo, za vreme raspusta moji organizuju ručak, skuplja se veći broj gostiju, razne priče i komentari na situaciju, višepartijski sistem, podele, referendum o odcepljenju Makedonije, utiču na mene i ja demonstrativno napuštam ručak, odlazim kod jednog druga u Skoplje, i vraćam se nazad u SVŠ Sarajevo.

Opšti haos u društvu se prenosio i na pitomce tako da je za mene bilo neizdrživo i odlučio sam se da napustim SVŠ KoV. U kancelariju me prima najveći jugosloven koga sam ja sreo, pukovnik Mijo Čičković, i ne pitajući me za razloge napuštanja SVŠ, zamolio me samo da ne dozvolim da svoje drugove gledam preko nišana ukoliko se situacija u zemlji još više pogorša, jer mi vas nismo tako učili, a 50 godina u istoriji se piše sa nekoliko reči « Jugoslavija je bila i biće », nakon čega sam počeo da plačem. Sada mi je teško sećajući se tog nezaboravnog trenutka.

Tako sam ja završio svoje školovanje u SVŠ KoV Sarajevo. Vrtao se u Makedoniju, završio drugu godinu srednje škole za policajce u Skoplju, nakon čega sam se vratio u Djevdjeliju.

Kad bi se vreme vratilo unazad i kad bi me pitali sada dali bih opet upisao tu vojnu školu, rekao bi DA. Ta škola je od mene napravila danas čoveka. Te dve godine provedene u Sarajevu ostaće zauvek zaključane u mom srcu.

Место где је вршено званично фотографисање питомца, изглед после рата, иза Титове бисте је зграда у којој су били смештени питомци ВА ИнСл (фото: сајт СВШ КоВ)

Инжињеријски водници са командиром капетаном Драганом Копиловићем, у цивилу Синиша Кужет који није промовисан, 23.7.1994. године, Београд; (приватна архива)

Напуштање касарне „Маршал Тито“, 5. јун 1992. године (скриншот: Gettyimages)

Сарајево, пер. Л.
 МИНИСТАРСТВО ЗА НАРОДНУ ОБОРАНУ
 ГЕНЕРАЛСТАВ ВОЈСКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
 ПЕРСОНАЛНА УПРАВА

Променик: [] Број: []
 Регистрац. бр. [] ОШД 050179
 ЈТБ 0501975762016

ПЕРСОНАЛНИ ЛИСТ

Име: *Срђан Стојић*
 Презиме: *Стојић*
 Место: *Хилевоје*
 СЕДЈАН
 датум: []

ОСНИ ПОДАЦИ

Дат. рађања, година	05. Јануар 1975. године
Место, општина	Леобен
Република	Аустрија
Националност	Србин
Занимање пре пријема у војску и обављање војне службе	Ученик
Стање пре пријема у војску и обављање војне службе	<i>23.07.1992. 20. октобра 1994г.</i>
Занимање родитеља	Отац пензионер, мајка радник.

у Сарајеву

г. год.

Број — служба

ОШД	21401	број	3-309	датум	15.11.19
ОШД	21401	број	3-309	датум	23. Јула 1992

— 1 —

Горе лево: Амир Меширић, 9. вод, 1991. година, Сарајево; Лево: Ивица Лазућ, 4. вод, 1991/92. година, Сарајево; Горе десно: Персонални лист Срђана Стојића; (фото: приватна архива)

Везисти прослављају завршетак школовања, јул 1994. године, Београд (фото: приватна архива)

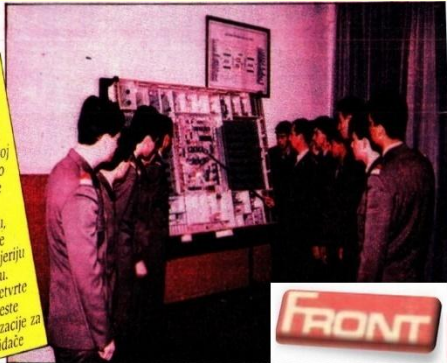

Љубиша Пантић, Владан Лукић, Зоран Стојиљковић и Срђан Тошић, дискотека на Војној академији, 1993. година, Београд (фото: приватна архива)

*Сл. 1. Славољуб Пековић на логоровању, школска 1993/94. година, Ртањ;
Сл. 2. Владимир Милојевић, Трајанче Коцев и Ненад Вранешевић, школска 1990/91. година, Сарајево,
Сл. 3. Драган Гардовић и Ђорђо Берендика, промоција 23.7.1994. година, Београд
(фото: приватна архива; сајт СВШ КоВ)*

Škola dugo tradicije i velikog ugleda nalazi se u Centru vojnih škola Kopnene vojske „General Koprivica Kosta Nađ“ u Sarajevu. Na prvoj i drugoj godini stiče se opštevojno obrazovanje, a potom se pitomci odlučuju za smerove: pešadiju, vezu, oklopno-mehanzovane jedinice, ABHO, inženjerski ili zemaljsku artiljeriju. Novost za pitomce četvrte godine smera OMI jeste mogućnost specijalizacije za vojnu policiju i izviđače

Uz pomoć savremenih učila, pitomci 16. A klase sa nastavnikom, kapetanom i klase Pericom Bećarom

Srednja vojna škola KoV u Sarajevu

KAD DORASTEŠ DO PUŠKE

Priroz viden u Centru 28. septembra otače svim prisutnim u nezavisnom sećanju: u istom stroju dve vremenske udaljene generacije. Na jednom kraju pripadnici 7. klase – koji obelastavaju 30 godina od završetka školovanja, a na drugom – pitomci 38. klase, koji polazu svečanu obaveznu Generali, pukovnici i zastavnici sa šesnaestogodišnjim dečacima koji će ih, jednog dana, zaminiti na dužnostima starešinim.

Trenutak za sećanje Škole je formirana 1. septembra 1952. a do sada je armiji podarila 35 klase marljivih starešina. U nekadašnjoj podoficirskoj školi, sadašnjoj srednjoj vojnoj školi KoV porukli su i general-major **Mate Pešar** (načelnik VA KoV na Banjoj), **Miloš Baroš** (načelnik Centra vojnih škola KoV u Sarajevu), pukovnik **Mijo Čičković** (komandant Srednje vojne škole KoV), potpukovnik **Dusan Tomić** (oficir za informisanje Centra), te mnoge druge ugledne starešine.

Ovovremenska slika: prostrana zgrada, čista, lepo uređena, velike svetle učionice, kabine, savremena učila i pribor, prostor za učenje, odmor, rekreaciju. Na „per korinaks“ je bogato opremljena biblioteka, računarski i drugi serviseri.

S jeseni, svake godine, dolaze dečaci iz raznih krajeva Jugoslavije, spremni da rade, da se druže. Za četiri godine ne samo da stignu do vojničkog oira već stišaju u mladost: prave i zrela, odgovorne ljude. U prve dve godine uobučavaju opšteobrazovne predmete pa se gradivo postepeno okreće vojnostručnim obasima, zavisno od toga ko šta odabere nakon prve polovine školovanja. Mogućnosti su zaista velike. Oni koji odluče da im pešadija ostane trajno opredeljenje nastavljaju školovanje u Sarajevu. Pitomci koji odaberu smer vetez premestaju se u Beograd, školovanje za oklopno-mehanzovane jedinice nastavlja se u Banjaluci, smer ABHO počinje se u Kruševcu, inženjerski u Kariševcu, a zemaljska artiljerija u Zastri.

Svečanu obaveznu pitomci ostaju tek u drugoj godini. Nešto to mnoga ne zburjuje: jer tek onde stiču pravo da nose oružje. Da postanu vični oružju i druženju, da ohrvatu i osamostalje se kao buduće starešine pitomcima pomažu daroviti oficiri (komandiri, nastavnici, načelnici klase): **Željko Grubišić**, **Goran Fundulčić**, **Ranko Prodanović**, **Dražen Jovanović**, **Milorad Anušević**... A znanje iz predmeta knje njihovu vrtičku

požadaju u srednjim školama i gimnazijama u gradovima zdušno im prenose istaknuti profesori i pedagozi: profesor matematike **Moma Vuković**, profesor biologije **Milena Stokojčić**, profesor ruskog jezika **Mija Hadžić**, profesor fizike **Daniilo Bjelogrić**...

Uvek su tu, pored pitomaca, da ih podučavaju: „onabro kada zaprene“, „staknu kada to zasluziš“. A zasluziš! I te kako, zbog odličnih ocena i učtivog ponašanja, navika da se s drugovima sve podeli i plemenitim spoznajom o silikarstvu, pesničkom stvaralaštvu i literarnom trazu... Da, to je pitomac Srednje vojne škole KoV, kome ni ozbiljka ne pripadaju davn stereotipi o nekome krutom, usko specijalizovanom, pešaku.

U školi se mislira na radu, radu i učenju, ali se podjednako prilježno konstruirano bine da ostane vremena za druge mladačke potrebe. Putovanja i nastavne posete deo su programa isto kao i dobro organizovana obuka za pivače, skijaše, vozače motornih vozila. Napre upotrjavaju lišbu Jablanicu, Bugojno... pa dalje, Sutjesku, Kladu, Tatu.

A kako opasni ore dima druženja s učenicima biotehničke i mehanizovane škole. Da tradicionalne

susrete s drugovima iz Srednje škole RSUP-a „Mijo Kerošević Guga“ i Srednje Vojne škole RV i PVO iz Rajčeva. Naimeću se u pesmi i igri, znanju i veštini, odmaru snagu u košarci, malom nogometu, stonom tenisu.

Ostanu trajna prijateljstva, zaistni simpatija, rodi se ljubav. Pitomac **Edin Hajder** je, kad god to može, sa svojom devojkom Amelom. On odlikas (prosek 5.0) u 37. klasi, ona odlikas ekonomske škole. Mogu li škola i ljubav? Mogu, još kako. Tako je kipeše. A takvih priča ima mnogo: i onih sa radnih skicija iz brigada Centra. Od šest pitomaca škole koji su letos bili u brigadi našeg lista petorica su završili znanke udamika.

Svaki pitomac je priča za sebe. O ljubavi prema vojnom pozivu, životu u nekom garnizonu širom Jugoslavije, nastavku školovanja u vojnoj akademiji, porodici... Pridaju i **Mirko Cvijijć** iz Sombora, **Semir Sejdinović** iz Doboja, **Muharem Šukorica** iz Peći, **Goran Janikulov** iz Đevdellije... I njihovi ponosni roditelji, kojima su vrata škole (i mimo uobčajenih termina za sastanke) uvek širom otvorena. Svakoga dana zovne telefoni: kako je u školi, kako je zdravlje, kako su...? A odgovori, kao po pravilu (ne po formi) dobro, vrtično, sašno. **M I S B K**

Miloš Lazić:

ODLIKAŠ ZA DVA MESECA

Ako neko uspe da u školi u koju je prvi put kročio pre samo dva meseca naniže sve petice, mnogo je toga rekao o sebi. Ako se tome doda da dečak ima svega četrnaest godina, da je bio učenik osnovne škole u rodnom selu Vrnojeviću, kraj Tuzle, i da se za vojni poziv opredelio već u petom razredu, onda skici za njegov portret nedostaju samo one najfinije nijanse.

Miloš Lazić, stariji sin čestitog rudara Luke, postao je simbol uspeha prve godine, tačnije 39. klase Srednje vojne škole Kopnene vojske. Nastavi li tako da uči i radi, njegova starešinska karijera doseguće visine o kojima maštaju vojnici najplemenitijeg kova.

Simpatični dečak, za koga nema tajni u matematičkim formulama i zakonima fizike, s jednakom pronicljivošću „ulazi“ u vojno štivo, razume ga, voli i prilagodava mu se. O školi i starešinama, drugovima iz klase i sportskom životu kratko veli: „Upravo sam to želeo!“

Miloš je odličan fudbaler, košarkaš i strelac, voli mnogo da

čita, uživa u muzici... Hvale ga svi: starešine **Željko Petrović**, **Željko Grubišić**, profesor matematike **Ljiljana Zorko** i drugovi iz klase **Mirko Cvijijć** iz Sombora, **Semir Sejdinović** iz Doboja, **Muharem Šukorica** iz Peći, **Goran Hankulov** iz Đevdellije... Za svega dva meseca Miloš je dobio i nagradu komandanta Školskog centra Kopnene vojske u Sarajevu: sedam dana nagradnog odsustva.

Čvrsto opredeljeni za vojni poziv

žiti sve ono što se od nega traži. Za **Aleksandra Živkovića** iz Sokobače to je primamljiv poziv, koji je sam ođabrao, jer voli vojsku i zadovoljan je onim što mu je pružila srednja vojna škola.

Slaviša Koprivica iz Sarajeva i **Veselin Terzić** iz Han-Pijačke, obojica iz Republike Srpske, kažu da će nakon školovanja u Srednjoj vojnoj školi vratiti u Republiku Srpsku „da brane zemlju“. Inače, zadovoljni su opredeljeњem za vojničko zanimanje, jer će tako najviše koristiti svom narodu i otačbini.

Dosta uspomena iz Srednje vojne škole, kažu, ponijeli su **Mileta Šljivčančani** iz Pljevača i **Dobrivoje Savić** iz Gruže. **Nikšihani** **Vidoje Veskov**, kako sam kaže, nije se mnogo dvoumio u odabiraњу budućeg poziva. A budući podoficir **Sasha Ilić** iz Kruševca, na stažiraњу u ulozu komandira voda, ističe da je srednjoškolsko vojno školovanje bilo raznovrsno i sadržajno, ali da je boravak u jedinici posebno značajan za praktičnu primjenu stечених знања.

●
M. L.

U srednjoškolskom vojnom centru u Kruševcu, nakon burnog i ratom prekidanog školovanja, dojučerašnji učenici 39. klase uspešno su završili četvorogodišnje školovanje i proizvedeni su u čin aktivnog vodnika Vojske Jugoslavije. Školovanje su započeli 1990. godine, koja je najavljivala bremenite i neizvesne dane za sada već bivšu Jugoslaviju. Rat na prostorima bivše Bosne i Hercegovine prekinuo im je drugu godinu školovanja. Mnogi od njih proveli su dva meseca u rovovima u Pazariћu kao pravi borci. Još tada branili su čast i dostojanstvo poziva za koji su se opredelili. Pored školskog, stekli su i ratno iskustvo.

Mlade starešine, budući pripadnici artiljerijskih, pešadijskih, oklopno-mehanzovanih i jedinica za atomsku, biološku i hemijsku odbranu, stajali su u svečanom stroju svetla obraza. Ostvarili su vrlo dobar uspeh, učeћи i rađeћи u veoma složenim uslovima, stalno imajuћи na umu da dele sudbinu koja je zadecila njihov narod.

Текстови у листовима „Фронт“ и „Војска“, 1990-1994. година (фото: сајт СВШ КоВ; приватна архива)

Саопштења Службе за информисање Генералштаба Војске Југославије

**ГЕНЕРАЛ
ПАНИЋ****У ПЕТРОВЦУ НА МЛАВИ И САРАЈЕВУ**

Будућим старешинама Војске Југославије, који су на почетку школовања за официрски позив доживели ратне страхоте, начелник Генералштаба је одао признање за храбро и достојанствено држање © Алија Изетбеговић није дошао на састанак с генералом Панићем у Команду УНПРОФОР-а у Сарајеву, наводећи у телефонском разговору да не сме због пуцњаве

Начелник Генералштаба ВЈ генерал-пуковник Живота Панић, је 1. јуна обишао питомце војних школа у Петровцу на Млави, који су извучени из Пазарића. Том приликом генерал Панић се, у разговору са питомцима и старешинама, обавестио о њиховим проблемима, одао им заслужено признање за њихово храбро држање у току блокаде и извлачења, и наредио да се одмах пуне на петнаестодневни одмор.

Након тога, генерал Панић је отпутовао на Пале, где се састао са српским руководством Босне и Херцеговине. Основна тема разговора и захтев генерала Панића био је да српска страна ничим не условљава безбедно извлачење припадника војске Југославије из Касарне „Маршал Тито“. Српско руководство БиХ је истакло да је њихова жеља да се извлачење припадника СР Југославије што пре изврши, али уз услов да се муслиманској страни не оставља тешко наоружање.

Генерал Панић се, након овог разговора, у касарни Лукавица састао са шефом Мисије УНПРОФОР-а пуковником Вилсоном и представницима Војске БиХ. Од пуковника Вилсона затражено је да омогући сусрет начелника Генералштаба генерала Панића са председником Председништва БиХ Алијом Изетбеговићем, како би се коначно постигао договор око безбедног извлачења питомаца и војника. После посредовања пуковника Вилсона, Алија Изетбеговић је пристао да се састанак одржи у седишту УНПРОФОР-а, са почетком у 18,10 часова.

Председник Председништва БиХ ни тај договор није испоштовао. Након полчасовног чекања, Изетбеговић је телефоном јавио генералу Панићу да не сме доћи на састанак, јер се пуца, иако се зграда УНПРОФОР-а налази дубоко на територији коју контролишу муслиманске снаге.

Необављени разговори:
генерал-пуковник
Живота Панић
напушта зграду
Команде УНПРОФОР-а

Став Генералштаба Војске Југославије је да, у интересу безбедности питомаца, војника, старешина и чланова њихових породица блокираних у Касарни „Маршал Тито“ у Сарајеву, треба прихватити услов Председништва БиХ да им се остави тражено наоружање, чиме би престали сви разлози за њихово даље задржавање. У том смислу Генералштаб предузима и конкретне мере, саопштава Служба за информисање ГШ Војске Југославије.

Penjanje uz konopac je popularna disciplina: profesor fizičkog vaspitanja Predrag Lakonić i pitomci 39. klase Srednje vojne škole KoV u Sarajevu Srdan Janić, Vukoica Peruničić, Toma Stojiljković...

Текстови у листовима „Фронт“ и „Војска“, 1990-1994. година (фото: приватна архива)

СКРАЋЕНИЦЕ

АБиХ - Армија Босне и Херцеговине	МТС – материјално-техничка средства
АБХО - атомско-биолошко-хемијска одбрана	МЕС – минско-експлозивна средства
АНЦ - аутомобилски наставни центар	МСВШ – музичка СВШ
АП - аутоматска пушка	НГШ - начелник Генералштаба
АШЦ - Артиљеријски школски центар	НОВ и ПОЈ - Народноослободилачка војска и партизански одреди Југославије
вІк - водник прве класе	ОМЈ - оклопне и механизоване јединице
ВА КоВ - Војна академија копнене војске	ОНО – општенародна одбрана
ВБС - Војна болница Сарајево	ОС БиХ - Оружане снаге Босне и Херцеговине
ВМЦ - Војно-медицински центар	ОПП - одсуство због приватних послова
ВЈ - Војска Југославије	ПАП - полуаутоматска пушка
ВРС - Војска Републике Српске	ПАСП – полуаутоматска снајперска пушка
ВРСК - Војска Републике Српске Крајине	ПВЛ – професионално војно лице
ВС - Војска Србије	ПВС - професионална војна служба
ВСЦГ - Војска Србије и Црне Горе	ПМ - пушкомитраљез
ВТА КоВ - Војнотехничка академија копнене војске	ПМА-2 - противпешадијска мина антимагнетна 2
ВУ „Јединство“ - војна установа „Јединство“	ппор - потпоручник
ГСП - генерално сређивање просторија	ппук - потпуковник
ГШ - Генералштаб	ППШ - Пешадијска подофицирска школа
ДОф - дежурни официр	ПШЦ – Пешадијски школски центар
ЕИ и ПЕД - електронско извиђање и противелектронска дејства	РАП - Резервни делови, Алат и Прибор (торбица са муницијом и прибором за одржавање оружја)
зІк - заставник прве класе	РРБ - ручни ракетни бацач
ИнСл - интендантска служба	свІк - старији водник прве класе
ИСВШ - Интендантска средња војна школа	СВШ КоВ - Средња војна школа копнене војске
ИЦСО - Интервидовски центар за специјалистичку обуку	СДО - суви дневни оброк
ИШЦ - Инжињеријски школски центар	ХВО - Хрватско вијеће обране
ЈА – Југословенска армија	ЦВШ КоВ - Центар војних школа копнене војске
ЈНА - Југословенска народна армија	ЦЛ - цивилно лице (на служби у војсци)
кІк - капетан прве класе	ЦСО – Центар за специјалистичку обуку
кап - капетан	ШЦВ - Школски центар везе
КМТ - касарна „Маршал Тито“	

Реч аутора

Поштовани пријатељи,

...пред вама је сведочанство о времену у којем је група дечака, свршених осмака, пожелела да ступи у војску. Конкурисали су и примљени у СВШ КоВ где их је судбина спојила последњих дана августа 1990. године. Тада нису ни слутили да ће убрзо почети крвави распад државе и војске чији су били припадници, да ће пре половине школовања постати прави ратници и бити на положају, са пушком у руци, без хране, основних средстава за живот, могућности да се јаве најмилијима... У потпуној блокади! За то време, њихови родитељи нису знали ама баш ништа о томе шта се са безмало голобрадим војницима дешавало. А медији су чак, из њима знаних разлога, објављивали свакојаке дезинформације о судбини питомаца.

О школовању ове генерације питомаца се мало зна ван саме класе. Те четири године се не би битно разликовале од школовања претходних генерација да није дошло до распада заједничке државе и војске. Тај распад је питомцима 39. класе донео све оно што у том узрасту није требало да доживе, ни они ни њихови вршњаци на било којој страни.

Био је то сам почетак рата, све стране су желеле да успоставе што боље почетне позиције и домогну се наоружања и војне опреме која се налазила у поседу ЈНА⁷⁰. А на полигону у Пазарићу и касарни „Маршал Тито“ у Сарајеву налазила се велика количина наоружања. Ту се налазило и готово 300 питомаца друге године средње школе и више од 1.200 других припадника ЈНА и чланова њихових породица. Сви они су остали у двомесечној блокади иако су прописи јасно предвиђали да у таквим ситуацијама питомци прве и друге године СВШ буду правовремено евакуисани ван зоне борбених дејстава. Данас више није важно много тога, али, иако кажу да у рату нема невиних, са сигурношћу можемо рећи да су у том рату и у том периоду невини били управо питомци 39. класе.

Мало је познато да су у последњим евакуисаним касарнама из Пазарића и Сарајева били и питомци 39. класе, тада на другој години школовања. А они су тада имали у просеку 16 година. Неки од њих ни пуних шеснаест. О тим дечацима, о њиховим данима и ноћима са пушком у рову, о њиховом једномесечном гладовању, о преговорима и евакуацији, о остатку њиховог школовања и о још много тога биће речи у овој монографији. Да остане као сведочанство за неке будуће генерације.

Приликом израде ове монографије и именика циљ ми је био да се сачувају неки основни подаци о овој групи посебних и прерано одраслих дечака. Циљ је сачувати сећање на једно прошло време у коме су ти дечаки 24 часа, седам дана у недељи делили добро и зло.

Било је пуно доброг али и пуно зла. А из тог зла које нас је као децу задесило изградили смо више од другарства и више од пријатељства. Ми смо дошли на ниво када можемо рећи да смо БРАЋА и да ћемо то остати заувек без обзира на верску, националну или било коју другу припадност.

Дужан сам да напоменем и да ми овде није био циљ да било кога дискредитујем као особу или као припадника тадашње војске, нити сам желео да „исправљам криву Дрину“. После готово три деценије, сматрао сам да за тим нема потребе и то сам оставио разним (квази)историчарима, аналитичарима за све и свашта и осталим „стручњацима“ којих не недостаје на овим просторима. Неко ће од њих можда некада пронаћи и написати неку истину или „истину“. Можда и неће. Ко то може знати?

⁷⁰ Лист „Војска“, саопштење Службе за информисање ГШ ВЈ о посети НГШ ВЈ Петровцу на Млави и Сарајеву, скенирана вест се налази као прилог на страни 213

Овде нисам хтео да се бавим нагађањима зашто се нешто (није) десило, ко је одговоран за одређене ситуације, да ли је могло то све другачије да се заврши... Нисам, јер ми то није био циљ и нисам јер нисам имао приступ архиву, а онај приступ који сам могао добити је подразумевао забрану копирања, скенирања и фотографисања докумената, што значи да информације добијене из тих извора не бих могао поткрепити било каквим доказом.

Приче које се налазе на крају монографије су сами написали, или аутору ове монографије испричали, директни актери. Неоспорно је да су се ти догађаји десили, а сваки од аутора прича је то описао на начин како је лично доживео. Те приче су пренете у изворном облику, а ја сам их, уз договор са ауторима, само мало уобличио и средио да хронолошки буду тачније.

Циљ ових прича је да читаоци створе ширу слику о 39. класи, да поред статистичких и историјских података, кроз форму приповедања, од питомаца класе сазнају како су се осећали када су напуштали родитељски дом и дошли у школу, о чему су размишљали у рову на Пазарићу или да прочитају неку анегдоту о питомцима, професорима и командирима. Из ових прича се може сазнати како су они баш тада размишљали и како су гледали на неке догађаје око себе или на поступке других лица. Касније, када су се нашли на својим командним дужностима, већина је тек тада разумела зашто су наши командири радили неке ствари које се нама као питомцима нису свиђале. Истовремено, циљ је и да се припадници ове класе подсети на неке тренутке које су можда временом заборавили

Унапред се извињавам свима ако сам направио неку грешку у подацима, следу или опису догађаја. Свака грешка је ненамерна и плод је сећања која лагано бледе. Извињавам се свим командирима, професорима и наставницима који су ненамерно изостављени. Постојала је жеља да их све поменем, али без писаних трагова било је јако тешко сетити се имена и презимена свих Вас који сте на било који начин били укључени у наше школовање.

Да бих неки догађај описао, разговарао сам са припадницима 39. класе и командирима. За све информације сам тражио потврде више актера. Поред тога, користио сам и доступну документацију која ми је помогла у проналажењу неких важних података. Укрштањем свих тих информација дошао сам до нечега што би морала бити истина, а као директан актер верујем да нека друга истина не постоји.

Питомачки поздрав,

Аутор монографије
Раденко Кузмановић
старији водник I класе у пензији

О аутору

Раденко Кузмановић је рођен 1. септембра 1975. године у Аранђеловцу. Основну школу је завршио у селу Рудовци (општина Лазаревац). На конкурс Савезног скретаријата за Народну одбрану за пријем у средње војне школе се пријављује за Војну гимназију у Београду или Средњу војну школу КоВ у Сарајеву. Примљен је у Сарајево где је распоређен у 9. вод 39. класе.

Када је почео рат на територији БиХ затекао се у Пазарићу на полигону за обуку. Одатле са групом питомаца бива пребачен назад у касарну „Маршал Тито“ где се налазио у потпуној блокади све до евакуације целе касарне 5. јуна 1992. године.

Касније своје школовање наставља на смеру инжењерија и завршава са врло добрим успехом. Као прво место службе добио је гарнизон Нови Сад где је распоређен на дужност командира одељења реморкера и ванбродских мотора у понтонирском воду. На исту дужност је распоређен и у школској чети у Инжињеријском школском центру у Обреновцу где је прекомандован 1997. године.

Током НАТО бомбардовања вршио је дужност командира понтонирског вода.

У марту 2001. године привремено је упућен у Здружене снаге безбедности у Копненој зони безбедности. Тамо је распоређен на дужност пионира у Специјалном пионирском одреду чији је задатак био разминирање Копнене зоне безбедности. Током вршења задатка борбеног обезбеђења пионирског одељења 25. априла 2001. године у рејону села Ораовица, код Прешева, нагазио је на противпешадијску мину ПМА-2. Због задобијених повреда ампутирана му је десна потколеница а од 1. септембра 2002. године је пензионисан у чину старијег водника прве класе.

Одликован је Орденом за заслуге у области одбране и безбедности трећег степена. Добитник је сребрне плакете „Вечерњих новости“ у акцији „Најплеменитији подвиг 2001. године“.

Током службе је више пута награђиван и похваљиван а ванредно је унапређен у чин старијег водника прве класе.

Организатор је више сусрета 39. класе, иницијатор већег броја акција и председник неформалног Фонда 39. класе.

Ожењен је и има два сина.

Садржај:**Први део**

ПРЕДГОВОР	8
ИСТОРИЈАТ СРЕДЊЕ ВОЈНЕ ШКОЛЕ КоВ:	
Формирање ППШ	11
Амблем СВШ, питомачки чиновни	12
Начелници СВШ	12
Питомачки документи	13
Радни дан питомца	15
Школовање у СВШ, наставни предмети	17
Слободно време, одласци кући, правила понашања и друге активности	18
Стројеви корак	21
Оружани сукоби и престанак постојања СВШ	22
Касарна „Маршал Тито“	24

Други део

ИСТОРИЈА 39. КЛАСЕ СВШ КоВ И 19. КЛАСЕ ИСВШ	
Конкурс и пријем на школовање	29
Прва година школовања	33
Распоред по водовима	36
Школовање у првој години	43
Обука у скијању	44
Обука у пливању	46
Прво присуство промоцији и летњи распуст	47
Друга година школовања	53
Свечана обавеза	53
Наоружање, представљање родова и показна вежба	56
Прва бојева гађања, крађа оружја	58
Рат и дислокација:	60
Излазак на полигон „Пазарић“	60
Смрт пуковника Чичковића	66
Повратак дела класе у КМТ	67
Напуштање Пазарића и Сарајева	70
Пресељење у Београд	75
Протест, распуст и завршетак друге године	75
Трећа година школовања	79
Распоред по родовима	81
Школовање у трећој години	84
Четврта година школовања	89
Обука у вожњи	91
Стажирање у јединицама ВЈ	92
Израда завршних писмених радова	93
Школовање 19. класе ИСВШ	94
Промоција класе	95

Трећи део

ЗАНИМЉИВОСТИ ИЗ ВРЕМЕНА ШКОЛОВАЊА 39. КЛАСЕ	101
ВАЖНИ ДАТУМИ У ИСТОРИЈИ КЛАСЕ	102
ИМЕНИК КОМАНДИРА ПРОФЕСОРА И ПИТОМАЦА	103
СЕЋАЊЕ НА ПОГИНУЛЕ И ПРЕМИНУЛЕ ПРИПАДНИКЕ КЛАСЕ	138

СУСРЕТИ И ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ КЛАСЕ ПОСЛЕ 1994. ГОДИНЕ ДО ДАНАС	143
Десет година после - Крушевац 2004.	145
Петнаест година после - Панчево 2009.	145
Поново у Сарајеву - Сарајево 2014.	146
Краљево 2017.	148
Рајац 2018.	148
Велики јубилеј, 25 година - Београд 2019.	149
Хуманитарне и остале активности	153
НАШЕ ПРИЧЕ	168
Рекли су о...	169
Станица (Кузмановић Раденко)	173
Подригуша (Динуловић Срђан)	175
За сузе има времена (Димић Даниел).	175
Физичко (Леканић Предраг)	177
Кораћ (Ђорђевић Ненад)	177
Професорица цар (Станисављевић Ненад)	178
Сјећам се... (Тијановић Зијад)	178
Шах (Станисављевић Ненад)	179
Двојка (Кузмановић Раденко)	179
Митраљез (Станисављевић Ненад).	180
Растанак (Леканић Предраг)	180
Срећом (Димић Даниел)	181
Мине (по сведочењу Малевих А. и Богоев М.)	183
Телефон (Николић Оливер)	183
На Дрини ћуприја (Ђорђевић Ненад)	184
Строј (Савић Добривоје)	184
Артиљеро (Марковић Дејан)	185
Одрастање на најтежи начин (Шкалоња Жељко)	186
Пазарић 1992. (Стојковић Александар)	199
Пут кући (Хусејновић Сенад)	202
Еурокрем (Стојиљковић Зоран)	205
Моје сећање (Милосављевић Саша)	206
Сећање (Јанкулов Горан)	207
ДРУГИ О НАМА - 39. класа у штампаним медијима	211
СКРАЋЕНИЦЕ	213
РЕЧ АУТОРА	214
О АУТОРУ	216